

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-50-26
UD214

Pan Włodzimierz CZARZASTY
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim. Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z poważaniem
Donald Tusk
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o związku metropolitalnym w województwie pomorskim¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady i tryb tworzenia oraz zasady funkcjonowania związku metropolitalnego w województwie pomorskim, zwanego dalej „związkiem metropolitalnym”.

2. Związek metropolitalny jest zrzeszeniem gmin albo gmin i powiatów województwa pomorskiego, charakteryzujących się istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, położonym na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, który zamieszkuje co najmniej 1 000 000 mieszkańców.

3. W skład związku metropolitalnego wchodzi miasta na prawach powiatu: Gdańsk, Gdynia i Sopot.

4. Obszar związku metropolitalnego ustala się na podstawie granic administracyjnych gmin wchodzących w skład tego związku. Mieszkańcami związku metropolitalnego są mieszkańcy gmin wchodzących w skład tego związku.

5. W przypadku gdy silne powiązania funkcjonalne oraz zaawansowane procesy urbanizacyjne dotyczą jednostki samorządu terytorialnego usytuowanej poza granicami

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawę z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, ustawę z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim, ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawę z dnia 16 maja 2019 r. o funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027.

administracyjnymi województwa pomorskiego, granice związku metropolitalnego mogą wykraczać poza granice tego województwa i obejmować tę jednostkę.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) związku jednostek samorządu terytorialnego – należy przez to rozumieć związek komunalny oraz związek metropolitalny;
- 2) związku komunalnym – należy przez to rozumieć związek międzygminny, o którym mowa w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252), a także związek powiatowo-gminny i związek powiatów, o którym mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684 oraz z 2026 r. poz. 252).

Art. 3. 1. Związek metropolitalny wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.

2. Związek metropolitalny ma osobowość prawną.

3. Samodzielność związku metropolitalnego podlega ochronie sądowej.

Art. 4. 1. O ustroju związku metropolitalnego stanowi jego statut.

2. Statut związku metropolitalnego określa w szczególności:

- 1) zasady rozpatrywania przez zgromadzenie związku metropolitalnego, zwane dalej „zgromadzeniem”, wniosków gmin albo gmin i powiatów o przystąpienie do związku metropolitalnego albo wystąpienie z tego związku oraz sposób dokonywania rozliczeń majątkowych w tych przypadkach;
- 2) organizację wewnętrzną związku metropolitalnego i tryb działania jego organów;
- 3) sposób i tryb udzielania przez delegatów zgromadzenia upoważnień do udziału w najbliższym posiedzeniu zgromadzenia, o którym mowa w art. 30 ust. 3;
- 4) zasady udziału mieszkańców związku metropolitalnego w działalności tego związku, w tym w formie konsultacji społecznych.

3. Projekt statutu związku metropolitalnego podlega:

- 1) zaopiniowaniu przez organy wykonawcze gmin albo gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego;
- 2) zaopiniowaniu przez właściwy miejscowo zarząd województwa lub zarządy województw – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5 – w zakresie zadań publicznych związku metropolitalnego, o których mowa w art. 14 ust. 2;

3) uzgodnieniu z Prezesem Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

4. Organy, o których mowa w ust. 3, wydają opinię o statucie związku metropolitalnego albo uzgadniają ten projekt w terminie 60 dni od dnia doręczenia projektu. W przypadku niezajęcia stanowiska w terminie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, projekt statutu uznaje się za pozytywnie zaopiniowany lub uzgodniony.

Rozdział 2

Tworzenie związku metropolitalnego

Art. 5. 1. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia:

- 1) utworzyć w województwie pomorskim związek metropolitalny, ustalić jego nazwę i siedzibę jego władz oraz ustalić jego obszar i granice przez wskazanie gmin albo gmin i powiatów wchodzących w skład tego związku;
- 2) zmienić obszar i granice związku metropolitalnego przez wskazanie gmin albo gmin i powiatów wchodzących w skład tego związku.

2. Rada Ministrów wydaje rozporządzenia, o których mowa w ust. 1, mając na względzie:

- 1) istniejące formy współpracy jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego, a w szczególności związki komunalne i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- 2) zaawansowanie procesów urbanizacyjnych i powiązania funkcjonalne, a w szczególności powiązania transportowe;
- 3) strukturę osadniczą i przestrzenną uwzględniającą więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe na tym obszarze;
- 4) zasadę ciągłości przestrzennej związku metropolitalnego.

3. Likwidacja związku metropolitalnego następuje w drodze ustawy.

Art. 6. 1. Rozporządzenie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, jest wydawane na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej sporządza wniosek, o którym mowa w ust. 1, na podstawie wniosku rady miasta Gdańska o utworzenie związku metropolitalnego, złożonego za pośrednictwem wojewody pomorskiego.

3. Wniosek o utworzenie związku metropolitalnego zawiera:

- 1) nazwę związku metropolitalnego, wskazanie siedziby jego władz oraz określenie jego obszaru i granic;

- 2) uzasadnienie zawierające w szczególności wskazanie form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego, zaawansowania procesów urbanizacyjnych i powiązań funkcjonalnych, a także opis struktury osadniczej i przestrzennej uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe;
- 3) dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców związku metropolitalnego oraz jego powierzchni;
- 4) wyniki przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami;
- 5) określenie szacunkowych kosztów, które będą skutkiem wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1;
- 6) określenie szacunkowych planów dochodów i wydatków związku metropolitalnego w roku utworzenia związku metropolitalnego oraz w dwóch kolejnych latach budżetowych.

4. Do wniosku o utworzenie związku metropolitalnego dołącza się:

- 1) uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami;
- 2) uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego zawierające opinie, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1;
- 3) opinię właściwego miejscowo zarządu województwa albo zarządów województw – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5;
- 4) opinię właściwego miejscowo wojewody albo wojewodów – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5;
- 5) mapę topograficzną z zaznaczeniem granic jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego.

5. Wojewoda pomorski, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o utworzenie związku metropolitalnego, przekazuje go, wraz ze swoją opinią, ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej.

Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw administracji publicznej może sporządzić wniosek, o którym mowa w art. 6 ust. 1, także na podstawie, złożonego za pośrednictwem wojewody pomorskiego, wniosku rady miasta Gdańska o utworzenie związku metropolitalnego w drodze przekształcenia istniejącego:

- 1) związku międzygminnego albo
- 2) związku powiatowo-gminnego, albo

3) stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się odpowiednio:

- 1) uchwałę zgromadzenia związku międzygminnego,
- 2) uchwałę zgromadzenia związku powiatowo-gminnego,
- 3) uchwałę walnego zebrania członków stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

– o wyrażeniu zgody na przekształcenie w związek metropolitalny.

3. Uchwałę, o której mowa w ust. 2, właściwy organ podejmuje większością 3/5 głosów składu organu, w głosowaniu imiennym.

4. Właściwy organ związku międzygminnego, związku powiatowo-gminnego albo stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, organizuje i przeprowadza konsultacje z mieszkańcami z obszaru odpowiednio związku albo stowarzyszenia. Uchwały, o których mowa w art. 6 ust. 4 pkt 1, nie są wymagane.

5. Wydanie negatywnej opinii, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, jest równoznaczne z wystąpieniem jednostki samorządu terytorialnego ze związku międzygminnego, związku powiatowo-gminnego albo stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, z mocy prawa. Przepis nie dotyczy miast na prawach powiatu, o których mowa w art. 1 ust. 3.

6. Związek metropolitalny z dniem utworzenia wstępuje w prawa i obowiązki związku międzygminnego, związku powiatowo-gminnego albo stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w tym prawa i obowiązki związane z funkcją związku ZIT, o którym mowa w art. 34 ust. 5 ustawy z dnia 8 kwietnia 2022 r. o realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2025 r. poz. 1733 i 1844).

7. Z dniem utworzenia związku metropolitalnego, na wniosek pełnomocnika do spraw utworzenia związku metropolitalnego, zwanego dalej „pełnomocnikiem”, złożony do właściwego organu rejestrowego, organ ten wykreśla z właściwego rejestru związek międzygminny, związek powiatowo-gminny albo stowarzyszenie, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, o czym zawiadamia Prezesa Rady Ministrów, wojewodę pomorskiego oraz pełnomocnika.

8. W zakresie nieuregulowanym w ust. 2–7 do wniosku, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 6.

Art. 8. 1. Do wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 1–3 i 5, z tym że wniosek o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego do ministra właściwego do spraw administracji publicznej może złożyć zgromadzenie.

2. Wniosek o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego zawiera:

- 1) określenie nowego obszaru i granic związku metropolitalnego;
- 2) uzasadnienie zawierające w szczególności wskazanie zaawansowania procesów urbanizacyjnych i powiązań funkcjonalnych, a także opis struktury osadniczej i przestrzennej uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe na tym obszarze;
- 3) informacje, o których mowa w art. 6 ust. 3 pkt 3–6.

3. Do wniosku o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego dołącza się:

- 1) wniosek właściwych organów gmin albo gmin i powiatów w sprawie przystąpienia do związku metropolitalnego albo wystąpienia z tego związku;
- 2) uchwałę organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, o której mowa w pkt 1, w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami;
- 3) opinię właściwego miejscowo zarządu województwa albo zarządów województw – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5;
- 4) opinię właściwego miejscowo wojewody albo wojewodów – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5.

4. W przypadku gdy następuje zmiana granic związku metropolitalnego spowodowana wystąpieniem gminy lub powiatu ze związku metropolitalnego:

- 1) przyjęte przez związek metropolitalny strategie rozwoju, polityki publiczne oraz inne dokumenty z zakresu polityki rozwoju zachowują moc i obowiązują na nowym obszarze związku metropolitalnego do dnia wejścia w życie nowych strategii, polityk publicznych lub dokumentów z zakresu polityki rozwoju związku metropolitalnego;
- 2) ustanowione przez zgromadzenie akty prawa miejscowego zachowują moc i obowiązują na nowym obszarze związku metropolitalnego do dnia wejścia w życie nowych aktów prawa miejscowego.

5. Wystąpienie gminy lub powiatu ze związku metropolitalnego nie może naruszać ciągłości przestrzennej związku metropolitalnego. Ciągłość przestrzenną związku ustala się na podstawie granic administracyjnych gmin.

Art. 9. 1. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, wymaga zasięgnięcia opinii:

- 1) organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego;
- 2) właściwego miejscowo zarządu województwa albo zarządów województw – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5;
- 3) właściwego miejscowo wojewody albo wojewodów – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5.

2. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, wymaga pozytywnej opinii rad co najmniej 70 % gmin albo 70 % gmin i powiatów, które mają wejść w skład związku metropolitalnego.

3. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, wymaga zasięgnięcia opinii:

- 1) właściwego miejscowo zarządu województwa albo zarządów województw – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5;
- 2) właściwego miejscowo wojewody albo wojewodów – w przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 5.

4. Organy, o których mowa w ust. 1 i 3, wydają opinię w terminie 60 dni od dnia doręczenia wystąpienia o opinię. W przypadku niewydania opinii w terminie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, wystąpienie uznaje się za pozytywnie zaopiniowane.

Art. 10. 1. Związek metropolitalny jest tworzony z dniem wejścia w życie rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, z tym że pełną realizację zadań publicznych związek metropolitalny rozpoczyna najpóźniej 4 miesiące od tego dnia.

2. Zmiana granic związku metropolitalnego następuje z dniem 1 stycznia roku następującego po roku wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2.

Art. 11. 1. Pełnomocnikiem jest prezydent miasta Gdańska, a w przypadku, o którym mowa w art. 7, przewodniczący zarządu związku międzygminnego, związku powiatowo-gminnego albo prezes zarządu stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

2. Pełnomocnik wykonuje obowiązki od dnia wejścia w życie rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, z tym że zadania i kompetencje organów związku metropolitalnego wykonuje w przypadku:

- 1) zgromadzenia – do dnia jego pierwszej sesji;
- 2) zarządu związku metropolitalnego, zwanego dalej „zarządem” – do dnia jego wyboru.

3. Obsługę pełnomocnika zapewnia urząd miasta Gdańska, a w przypadku, o którym mowa w art. 7, biuro związku międzygminnego, związku powiatowo-gminnego albo stowarzyszenia, a po utworzeniu związku metropolitalnego urząd tego związku.

4. Do zadań pełnomocnika należy przygotowanie organizacyjne i prawne związku metropolitalnego do wykonywania zadań publicznych, a w szczególności:

- 1) opracowanie projektu statutu związku metropolitalnego, uzyskanie wymaganych opinii i uzgodnień, a także przedłożenie projektu statutu do uchwalenia przez zgromadzenie na pierwszej sesji;
- 2) opracowanie projektu uchwały w sprawie pierwszego budżetu związku metropolitalnego;
- 3) przygotowanie projektów innych uchwał oraz zwołanie pierwszej sesji zgromadzenia.

5. Pełnomocnik zwołuje pierwszą sesję zgromadzenia związku metropolitalnego na dzień przypadający w ciągu 2 miesięcy od dnia utworzenia związku metropolitalnego.

Art. 12. 1. Wojewoda pomorski może udzielić związkowi metropolitalnemu dotacji celowej na działania związane z utworzeniem związku metropolitalnego.

2. Wojewoda pomorski może, na podstawie decyzji administracyjnej wydanej z urzędu, przekazać związkowi metropolitalnemu mienie nieruchome Skarbu Państwa, z przeznaczeniem na siedzibę urzędu metropolitalnego. Przepisu nie stosuje się do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, którym gospodaruje Agencja Mienia Wojskowego.

3. Organem odwoławczym w sprawach nabycia mienia Skarbu Państwa przez związek metropolitalny jest minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa.

4. Nabycie mienia jest nieodpłatne i następuje z dniem, w którym decyzja administracyjna o jego przekazaniu stała się ostateczna.

5. Ostateczna decyzja o przekazaniu związkowi metropolitalnemu praw, które są lub mogą być ujawnione w księdze wieczystej, stanowi podstawę do wpisu w księdze wieczystej.

6. Postępowanie w przedmiocie wpisu jest wolne od opłat sądowych.

Art. 13. 1. Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia wykonywania zadań publicznych przez związek metropolitalny:

- 1) jednostka samorządu terytorialnego lub związek komunalny, na wniosek zarządu, może zbyć nieodpłatnie posiadane przez siebie akcje spółki akcyjnej lub udziały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na rzecz związku metropolitalnego, o ile przedmiot działalności spółki jest związany z realizacją zadań związku metropolitalnego;
- 2) jednostka samorządu terytorialnego oraz związek metropolitalny mogą postanowić, w drodze zgodnych uchwał swoich organów stanowiących, o przekształceniu jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego tej jednostki samorządu terytorialnego odpowiednio w jednostkę budżetową lub samorządowy zakład budżetowy związku metropolitalnego, o ile przedmiot ich działalności jest związany z realizacją zadań związku metropolitalnego;
- 3) jednostka samorządu terytorialnego oraz związek metropolitalny mogą postanowić, w drodze porozumienia, o wspólnym prowadzeniu i finansowaniu odpowiedniej jednostki budżetowej lub zakładu budżetowego, o ile przedmiot ich działalności jest związany z realizacją zadań związku metropolitalnego i jednostek samorządu terytorialnego;
- 4) związek komunalny, za zgodą związku metropolitalnego wyrażoną w drodze uchwały zgromadzenia, może postanowić, w drodze uchwały zgromadzenia związku komunalnego, o przeniesieniu na związek metropolitalny wszelkich praw i obowiązków związku komunalnego, o ile przedmiot jego działalności jest związany z realizacją zadań związku metropolitalnego.

2. Zbycie akcji lub udziałów, przekształcenie jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego oraz przeniesienie na związek metropolitalny wszelkich praw i obowiązków związku komunalnego, o których mowa w ust. 1, następuje ze skutkiem na dzień 1 stycznia roku następującego po roku podjęcia czynności prawnych, o których mowa w ust. 1.

3. Przekształcenie jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego, w trybie przepisu ust. 1 pkt 2, skutkuje wstąpieniem jednostki powstałej w wyniku tego przekształcenia w prawa i obowiązki jednostki, która podlegała przekształceniu, w tym wynikające z zezwoleń i koncesji oraz innych aktów administracyjnych.

4. Przepis ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się odpowiednio do przekształcenia jednostek budżetowych oraz zakładów budżetowych związków komunalnych odpowiednio w jednostki budżetowe i zakłady budżetowe związku metropolitalnego.

5. Przeniesienie praw i obowiązków, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, skutkuje wstąpieniem związku metropolitalnego w prawa i obowiązki związku komunalnego, w tym wynikające z zezwoleń i koncesji oraz innych aktów administracyjnych. Akty prawne organów związku komunalnego przekazującego zadania dotyczące wykonania przekazywanych zadań obowiązują do czasu ich uchylecia lub zmiany przez związek metropolitalny.

Rozdział 3

Zakres działania związku metropolitalnego i jego zadania

Art. 14. 1. Związek metropolitalny wykonuje zadania publiczne w zakresie:

- 1) polityki rozwoju;
- 2) kształtowania ładu przestrzennego;
- 3) adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska;
- 4) metropolitalnych przewozów pasażerskich przez ich planowanie, organizowanie i zarządzanie nimi;
- 5) rozwoju i integrowania publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez jednostki samorządu terytorialnego oraz związki komunalne działające w całości lub w części na obszarze związku metropolitalnego;
- 6) planowania, rozwoju, integracji i zarządzania zrównoważoną mobilnością miejską;
- 7) opiniowania inwestycji celu publicznego w zakresie budowy lub rozbiórki obiektów i urządzeń infrastruktury transportowej, w szczególności dróg kolejowych oraz dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych na obszarze związku;
- 8) promocji związku metropolitalnego i jego obszaru.

2. Związek metropolitalny może wykonywać, o ile tak stanowi statut, zadania publiczne w zakresie:

- 1) promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;
- 2) prowadzenia centrów usług społecznych;
- 3) polityki gospodarczej i innowacyjnej, w tym przez rozwijanie oraz wspieranie branż innowacyjnych, dla realizacji celów określonych w strategii rozwoju ponadlokalnego;
- 4) wspierania szkolnictwa wyższego i nauki, w tym przez finansowanie lub dofinansowywanie wykonywania zadań uczelni, w szczególności w zakresie prowadzenia kształcenia na studiach oraz prowadzenia działalności naukowej, dla realizacji celów określonych w strategii rozwoju ponadlokalnego;

- 5) wspierania i rozwoju edukacji, w szczególności szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ośrodków kształcenia, w tym branżowych centrów umiejętności;
- 6) rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru związku metropolitalnego;
- 7) realizacji lub wspierania inwestycji celu publicznego w zakresie gospodarki komunalnej;
- 8) zapewnienia budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymania i eksploatacji instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych, o których mowa w art. 38b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.²⁾), lub instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych;
- 9) rozwoju źródeł wytwórczych energii, w tym odnawialnych źródeł energii oraz tworzenia i rozwoju społeczności energetycznych;
- 10) prowadzenia centrów usług wspólnych;
- 11) organizowania formy doradztwa i podnoszenia kompetencji pracowników urzędu metropolitalnego oraz pracowników jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego.

3. Zadania związku metropolitalnego nie mogą naruszać zakresu działania gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego oraz zakresu działania samorządu województwa.

Art. 15. 1. Na podstawie porozumienia zawartego z jednostką samorządu terytorialnego lub związkiem komunalnym związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania gminy, powiatu, związku komunalnego, samorządu województwa lub koordynować realizację tych zadań.

2. Na podstawie porozumienia zawartego z organem administracji rządowej związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania administracji rządowej.

3. Związek metropolitalny wykonujący zadania publiczne objęte porozumieniami, o których mowa w ust. 1 i 2, otrzymuje odpowiednio od jednostek samorządu terytorialnego, związków komunalnych albo organów administracji rządowej dotacje celowe w kwocie wynikającej z zawartego porozumienia, a w przypadku jednostek samorządu terytorialnego

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1597, 1688, 1852 i 2029, z 2024 r. poz. 1834, 1911 i 1914, z 2025 r. poz. 1812 oraz z 2026 r. poz. 174.

wchodzących w skład związku metropolitalnego – część zmienną rocznej składki, o której mowa w art. 63.

4. Na podstawie porozumienia zawartego ze związkiem metropolitalnym jednostka samorządu terytorialnego lub związek komunalny mogą realizować zadania publiczne należące do zakresu działania związku metropolitalnego ze skutkiem prawnym dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego. Przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio.

5. Do porozumień, o których mowa w ust. 1, 2 i 4, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

6. W zakresie zadań powierzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub związki komunalne związkowi metropolitalnemu zgromadzenie wykonuje kompetencje przysługujące organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego lub związku komunalnego.

Art. 16. W celu wykonywania zadań publicznych związek metropolitalny, może:

- 1) tworzyć standardy jakości i dostępności usług publicznych na obszarze związku i udzielać gminom albo gminom i powiatom wchodzącym w skład związku metropolitalnego tworzącym związek wsparcia finansowego na działania zmierzające do ich osiągnięcia;
- 2) uzgadniać i reprezentować wspólne stanowisko jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego wobec podmiotów zewnętrznych, w tym organów administracji rządowej;
- 3) tworzyć, przekształcać i likwidować jednostki organizacyjne;
- 4) prowadzić działalność gospodarczą niewykraczającą poza zakres zadań o charakterze użyteczności publicznej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 679).

Art. 17. 1. Związek metropolitalny opracowuje i uchwała strategię rozwoju ponadlokalnego, o której mowa w art. 10e–10g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

2. Zgromadzenie określa, w drodze uchwały, szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju ponadlokalnego, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846).

3. Projekt strategii rozwoju ponadlokalnego opracowuje zarząd i przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii o spójności ze strategią rozwoju województwa.

4. Zarząd województwa wydaje opinię, o której mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu strategii rozwoju ponadlokalnego. W przypadku braku wydania opinii w terminie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, uznaje się, że strategia rozwoju ponadlokalnego jest spójna ze strategią rozwoju województwa.

5. Strategia rozwoju ponadlokalnego podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gmin albo gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju ponadlokalnego stosuje się ust. 2–4.

Art. 18. 1. Na podstawie niniejszej ustawy oraz na podstawie upoważnień udzielonych w innych ustawach i w ich granicach zgromadzenie stanowi akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze związku metropolitalnego lub jego części. Do aktów prawa miejscowego stanowionych przez zgromadzenie stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 8 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581 i 1535 oraz z 2026 r. poz. 252 i 451).

2. Decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej wydaje przewodniczący zarządu, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przewodniczący zarządu może upoważnić pozostałych członków zarządu lub pracowników urzędu metropolitalnego do wydawania w jego imieniu decyzji.

Art. 19. 1. Związek metropolitalny może udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej, jednostkom samorządu terytorialnego wchodzącym w skład związku metropolitalnego na wykonywanie zadań publicznych związanych przedmiotowo z zadaniami własnymi związku metropolitalnego.

2. Jednostki samorządu terytorialnego oraz związki komunalne mogą udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej, związkowi metropolitalnemu.

3. Pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1 i 2, udziela się na podstawie art. 220 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426).

Art. 20. 1. W sferze użyteczności publicznej związek metropolitalny może tworzyć spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne lub spółdzielnie, a także może przystępować do takich spółek lub spółdzielni.

2. W sferze użyteczności publicznej związek metropolitalny może, w celu realizacji działań z zakresu, o którym mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1, 2 lub 4, utworzyć metropolitalny fundusz rozwoju w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej.

3. Poza sferą użyteczności publicznej związek metropolitalny może tworzyć spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne oraz przystępować do nich, jeżeli działalność spółek polega na wykonywaniu działań wspierających rozwój gospodarki, przedsiębiorczości i innowacji w zakresie celów ustalonych w strategii rozwoju ponadlokalnego.

Art. 21. 1. Związek metropolitalny może tworzyć stowarzyszenia z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi jednostkami posiadającymi osobowość prawną.

2. Do stowarzyszeń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261 oraz z 2026 r. poz. 316 i 346), z zastrzeżeniem, że do utworzenia stowarzyszenia jest wymaganych co najmniej 3 założycieli.

3. Związek metropolitalny może nawiązywać współpracę z krajowymi podmiotami o charakterze metropolitalnym oraz podmiotami o charakterze metropolitalnym z innych państw.

Art. 22. Związek metropolitalny może zapewnić jednostkom organizacyjnym związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, urzędów gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego, gminnym jednostkom organizacyjnym gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, starostwom powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, powiatowym jednostkom organizacyjnym powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, zwanym dalej „jednostkami obsługiwanymi”, wspólną obsługę, w szczególności administracyjną, finansową i organizacyjną.

Art. 23. 1. Wspólną obsługę mogą prowadzić urząd metropolitalny lub jednostka organizacyjna związku metropolitalnego zaliczana do sektora finansów publicznych, zwane dalej „jednostkami obsługującymi”.

2. Zgromadzenie określa, w drodze uchwały, w szczególności:

- 1) jednostki obsługujące;
- 2) jednostki obsługiwane;

3) zakres obowiązków powierzonych jednostkom obsługującym w ramach wspólnej obsługi.

3. Jednostka obsługująca ma prawo żądania od jednostki obsługiwanej informacji oraz wglądu w dokumentację w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań w ramach wspólnej obsługi tej jednostki.

4. Jednostka obsługiwana ma prawo żądania od jednostki obsługującej informacji oraz wglądu w dokumentację w zakresie zadań wykonywanych przez jednostkę obsługującą w ramach wspólnej obsługi.

Art. 24. 1. Zakres wspólnej obsługi nie może obejmować kompetencji kierowników jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych do dysponowania środkami publicznymi oraz zaciągania zobowiązań, a także sporządzania i zatwierdzania planu finansowego oraz przeniesień wydatków w tym planie.

2. W przypadku powierzenia obowiązków z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości jednostek obsługiwanych są one przekazywane w całości.

Art. 25. Jednostka obsługująca jest uprawniona do przetwarzania danych osobowych przetwarzanych przez jednostkę obsługiwaną w zakresie i celu niezbędnych do wykonywania zadań w ramach wspólnej obsługi tej jednostki.

Art. 26. 1. Nadzór nad działalnością związku metropolitalnego sprawują:

- 1) Prezes Rady Ministrów;
- 2) wojewoda właściwy ze względu na siedzibę związku metropolitalnego;
- 3) regionalna izba obrachunkowa właściwa ze względu na siedzibę związku metropolitalnego – w zakresie spraw finansowych.

2. Do nadzoru nad działalnością związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

Rozdział 4

Władze związku metropolitalnego

Art. 27. 1. Organami związku metropolitalnego są:

- 1) zgromadzenie;
- 2) zarząd.

2. Organy związku metropolitalnego nie stanowią wobec wchodzących w jego skład gmin i powiatów organów nadzoru lub kontroli oraz nie są organami wyższego stopnia w postępowaniu administracyjnym.

Art. 28. 1. Działalność organów związku metropolitalnego jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw.

2. Jawność działania organów związku metropolitalnego obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje zgromadzenia i posiedzenia jego komisji, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów związku metropolitalnego.

3. Zasady dostępu do dokumentów, o których mowa w ust. 2, i korzystania z nich określa statut związku metropolitalnego.

Art. 29. Zgromadzenie jest organem stanowiącym i kontrolnym związku metropolitalnego.

Art. 30. 1. Zgromadzenie składa się z delegatów gmin albo gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego.

2. Delegatami są:

- 1) wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego lub osoby przez nich upoważnione – w przypadku gdy w skład związku metropolitalnego wchodzi wyłącznie gminy;
- 2) wójtowie gmin (burmistrzowie, prezydenci miast) i starostowie powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego lub osoby przez nich upoważnione – w przypadku gdy w skład związku metropolitalnego wchodzi gminy i powiaty.

3. W przypadku braku możliwości uczestniczenia delegata w najbliższym posiedzeniu zgromadzenia, udział może wziąć osoba przez niego upoważniona.

Art. 31. W zgromadzeniu z głosem doradczym uczestniczą:

- 1) marszałek województwa pomorskiego oraz, w przypadku przystąpienia jednostki samorządu terytorialnego spoza województwa pomorskiego do związku metropolitalnego, także marszałek tego województwa;
- 2) przedstawiciele środowiska naukowego, organizacji pozarządowych oraz samorządu gospodarczego, wskazani na zasadach określonych w statucie związku metropolitalnego.

Art. 32. Do wyłącznej właściwości zgromadzenia należy:

- 1) uchwalanie statutu związku metropolitalnego;

- 2) uchwalanie strategii i programów rozwoju związku metropolitalnego;
- 3) uchwalanie planu adaptacji do zmian klimatu;
- 4) uchwalanie planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego;
- 5) uchwalanie planu zrównoważonej mobilności miejskiej;
- 6) uchwalanie budżetu związku metropolitalnego;
- 7) rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu związku metropolitalnego oraz sprawozdań finansowych związku metropolitalnego;
- 8) określenie składu liczbowego zarządu, powołanie i odwołanie jego członków oraz ustalanie wynagrodzenia przewodniczącego zarządu;
- 9) podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium zarządowi z tytułu wykonania budżetu związku metropolitalnego;
- 10) podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych związku metropolitalnego dotyczących:
 - a) zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony, dłuższy niż 3 lata, lub na czas nieoznaczony, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej; uchwała zgromadzenia jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad zarząd może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą zgromadzenia,
 - b) emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu,
 - c) zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów,
 - d) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych zaciąganych przez zarząd oraz maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez zarząd w roku budżetowym,
 - e) tworzenia spółek handlowych lub spółdzielni i przystępowania do nich oraz określania zasad wnoszenia wkładów, a także obejmowania, nabywania i zbywania udziałów i akcji,
 - f) tworzenia, przekształcania i likwidowania jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego oraz wyposażania ich w majątek;
- 11) podejmowanie uchwał w sprawie tworzenia stowarzyszeń i fundacji oraz ich rozwiązywania, a także przystępowania do nich lub występowania z nich oraz podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi podmiotami i wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku;

- 12) podejmowanie uchwał celu, harmonizujących działalność gmin albo powiatów wokół określonego celu, przy pozostawieniu swobody w doborze form jego realizacji – w zakresie zadań publicznych związanych przedmiotowo z zadaniami własnymi związku metropolitalnego;
- 13) ustalanie rekomendacji dla aktów prawnych gmin albo gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego – w zakresie zadań publicznych związanych przedmiotowo z zadaniami własnymi związku metropolitalnego.

Art. 33. 1. Zgromadzenie kontroluje działalność zarządu oraz jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego. W tym celu zgromadzenie powołuje komisję rewizyjną.

2. W skład komisji rewizyjnej wchodzi co najmniej 3 delegatów. Członkostwa w komisji rewizyjnej nie można łączyć z funkcją członka zarządu oraz przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego zgromadzenia.

3. Komisja rewizyjna opiniuje wykonanie budżetu związku metropolitalnego i występuje z wnioskiem do zgromadzenia w sprawie udzielenia lub nieudzielenia zarządowi absolutorium. Wniosek w sprawie absolutorium podlega zaopiniowaniu przez regionalną izbę obrachunkową.

4. Komisja rewizyjna wykonuje inne zadania zlecone przez zgromadzenie w zakresie kontroli. Uprawnienie to nie narusza uprawnień kontrolnych innych komisji powoływanych przez zgromadzenie.

5. W wykonywaniu mandatu delegata w zgromadzeniu delegat ma prawo, jeżeli nie narusza to dóbr osobistych innych osób, do uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność urzędu metropolitalnego, a także spółek z udziałem tego związku, spółek handlowych z udziałem związkowych osób prawnych, związkowych osób prawnych, oraz zakładów, przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej.

Art. 34. 1. Uchwały zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu zgromadzenia, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Liczba głosów delegata stanowi iloczyn:

- 1) ilorazu liczby mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego, którą delegat reprezentuje, i liczby 1000 oraz
- 2) wskaźnika korygującego.

3. Liczbę mieszkańców, o której mowa w ust. 2 pkt 1, ustala się na podstawie danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedzającego rok głosowania.

4. Wskaźnik korygujący, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, wynosi:

- 1) dla gmin – 90 %;
- 2) dla miast na prawach powiatu – 100 %;
- 3) dla powiatów – 10 %.

5. Liczbę głosów delegata ustaloną na podstawie ust. 2 zaokrągla się w górę.

6. Głosowania jawne na sesjach zgromadzenia odbywają się za pomocą urządzeń umożliwiających sporządzenie i utrwalenie imiennego wykazu głosowań delegatów.

7. W przypadku gdy przeprowadzenie głosowania w sposób określony w ust. 6 nie jest możliwe z przyczyn technicznych, przeprowadza się głosowanie imienne.

8. Imienne wykazy głosowań delegatów podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej związku metropolitalnego oraz w inny sposób zwyczajowo przyjęty na obszarze związku.

Art. 35. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do działalności i organizacji zgromadzenia stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące sejmiku województwa.

Art. 36. 1. Zarząd jest organem wykonawczym związku metropolitalnego.

2. W skład zarządu wchodzi od 3 do 5 członków, w tym przewodniczący i wiceprzewodniczący.

3. Przewodniczący, wiceprzewodniczący i pozostali członkowie zarządu mogą być zatrudniani w urzędzie metropolitalnym, jeżeli statut związku tak stanowi.

4. Członkiem zarządu nie może być osoba, która nie jest obywatelem polskim.

5. Członkostwa w zarządzie nie można łączyć z:

- 1) członkostwem w organie jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) pełnieniem funkcji wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub ich zastępców;
- 3) wykonywaniem funkcji wojewody lub wicewojewody;
- 4) mandatem posła albo senatora.

Art. 37. 1. Zarząd jest wybierany przez zgromadzenie w głosowaniu tajnym.

2. W pierwszej kolejności jest wybierany przewodniczący zarządu, a następnie pozostali członkowie zarządu, na wniosek przewodniczącego zarządu.

Art. 38. 1. Zgromadzenie podejmuje uchwałę w sprawie udzielenia zarządowi absolutorium.

2. Nieprzyjęcie uchwały, o której mowa w ust. 1, jest równoznaczne z przyjęciem uchwały w sprawie nieudzielenia zarządowi absolutorium.

3. Uchwała zgromadzenia w sprawie nieudzielenia zarządowi absolutorium jest równoznaczna ze złożeniem wniosku o odwołanie zarządu, chyba że po zakończeniu roku budżetowego zarząd został odwołany z innej przyczyny.

Art. 39. 1. Zgromadzenie rozpoznaje wniosek, o którym mowa w art. 38 ust. 3, na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od podjęcia uchwały w sprawie nieudzielenia zarządowi absolutorium.

2. Po zapoznaniu się z wnioskiem, o którym mowa w art. 38 ust. 3, oraz opiniami, o których mowa w art. 33 ust. 3, zgromadzenie może odwołać zarząd.

Art. 40. Do odwołania zarządu z przyczyny innej niż określona w art. 38 i rezygnacji zarządu albo poszczególnych jego członków stosuje się odpowiednio przepisy art. 37–40 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, z tym że uchwały zgromadzenia w tych sprawach zapadają bezwzględną większością głosów.

Art. 41. 1. Zarząd wykonuje zadania związku metropolitalnego niezastrzeżone na rzecz zgromadzenia.

2. Do zadań zarządu należy w szczególności:

- 1) wykonywanie uchwał zgromadzenia;
- 2) gospodarowanie mieniem związku metropolitalnego, w tym wykonywanie praw z akcji i udziałów posiadanych przez związek metropolitalny;
- 3) przygotowywanie projektu i wykonywanie budżetu związku metropolitalnego;
- 4) kierowanie, koordynowanie i kontrolowanie działalności jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego, w tym zatrudnianie i zwalnianie ich kierowników;
- 5) uchwalanie regulaminu organizacyjnego urzędu metropolitalnego.

3. Uchwały zarządu zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu zarządu w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 42. 1. Zarząd wykonuje zadania przy pomocy urzędu metropolitalnego.

2. Organizację i zasady funkcjonowania urzędu metropolitalnego określa regulamin organizacyjny uchwalony przez zarząd.

3. Do urzędu metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące urzędu marszałkowskiego.

Art. 43. 1. Organizację i zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego określają regulaminy organizacyjne uchwalone przez zarząd, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

2. Do organizacji i funkcjonowania jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.

3. Do pracowników urzędu metropolitalnego oraz pracowników jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach samorządowych dotyczące pracowników urzędu marszałkowskiego oraz pracowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.

Art. 44. 1. Zgromadzenie, na wniosek przewodniczącego zarządu, powołuje i odwołuje skarbnika związku metropolitalnego.

2. Sekretarz związku metropolitalnego i skarbnik związku metropolitalnego uczestniczą w pracach zarządu oraz mogą uczestniczyć w obradach zgromadzenia z głosem doradczym.

Art. 45. 1. Członek zarządu, skarbnik związku metropolitalnego i sekretarz związku metropolitalnego są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym.

2. Do oświadczeń majątkowych składanych przez osoby, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 27c ust. 1–12, art. 27d, art. 27f i art. 27g ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oświadczenia majątkowego członka zarządu związku metropolitalnego, skarbnika związku metropolitalnego, sekretarza związku metropolitalnego, uwzględniając zakazy określone w odniesieniu do tych osób w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 499 oraz z 2026 r. poz. 160 i 177).

Art. 46. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do zarządu oraz praw i obowiązków członków zarządu, skarbnika związku metropolitalnego i sekretarza związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zarządu województwa, członków zarządu województwa, skarbnika i sekretarza województwa, w tym przepisy o pracownikach samorządowych dotyczące zarządu województwa, sekretarza i skarbnika województwa.

Rozdział 5

Mienie związku metropolitalnego

Art. 47. Mieniem związku metropolitalnego jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez związek metropolitalny.

Art. 48. 1. Nabycie mienia przez związek metropolitalny następuje:

- 1) na podstawie porozumienia z gminami i powiatami wchodzącymi w skład związku metropolitalnego lub z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, ze związkami jednostek samorządu terytorialnego albo ze Skarbem Państwa;
- 2) w wyniku własnej działalności gospodarczej;
- 3) przez inne czynności prawne, w tym w drodze darowizn, spadków i zapisów.

2. Do porozumień, których skutkiem jest nabycie przez związek metropolitalny nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub związku jednostek samorządu terytorialnego bądź obciążenie takiej nieruchomości ograniczonym prawem rzeczowym na rzecz związku metropolitalnego, przepisy o gospodarce nieruchomościami dotyczące udostępniania nieruchomości jednostkom samorządu terytorialnego i ich związkom stosuje się odpowiednio.

Art. 49. 1. Oświadczenie woli w sprawach majątkowych w imieniu związku metropolitalnego składają dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i osoba upoważniona przez zarząd.

2. Zarząd może upoważnić pracowników urzędu metropolitalnego oraz pracowników jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności związku metropolitalnego.

3. Jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań majątkowych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika związku metropolitalnego lub osoby przez niego upoważnionej.

4. Skarbnik lub osoba przez niego upoważniona, która odmówiła kontrasygnaty, ma obowiązek jej dokonania na pisemne polecenie przewodniczącego zarządu oraz powiadomienia o tym zgromadzenia i regionalnej izby obrachunkowej.

Art. 50. 1. Związek metropolitalny nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania osób prawnych utworzonych przez związek metropolitalny, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

2. Osoby prawne utworzone przez związek metropolitalny nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania związku metropolitalnego.

3. Obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem związku metropolitalnego jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona.

Art. 51. Związek metropolitalny może prowadzić monitoring na terenie nieruchomości, obiektów budowlanych i terenu wokół nich. Do monitoringu stosuje się przepisy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa dotyczące monitoringu mienia samorządu województwa.

Rozdział 6

Finanse związku metropolitalnego

Art. 52. Związek metropolitalny samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej.

Art. 53. Przekazywanie związkowi metropolitalnemu, w drodze ustawy, nowych zadań wymaga zapewnienia środków finansowych koniecznych do ich realizacji w postaci zwiększenia dochodów.

Art. 54. 1. Za prawidłowe wykonanie budżetu związku metropolitalnego odpowiada zarząd.

2. Zarządowi przysługuje wyłączne prawo:

- 1) zaciągania zobowiązań mających pokrycie w ustalonych w uchwale budżetowej kwotach wydatków, w ramach upoważnień udzielonych przez zgromadzenie;
- 2) emitowania papierów wartościowych, w ramach upoważnień udzielonych przez zgromadzenie;
- 3) dokonywania wydatków budżetowych;
- 4) zgłaszania propozycji zmian w budżecie związku metropolitalnego;
- 5) dysponowania rezerwą budżetu związku metropolitalnego;
- 6) blokowania środków budżetowych w przypadkach określonych ustawą.

Art. 55. Gospodarka środkami finansowymi znajdującymi się w dyspozycji związku metropolitalnego jest jawna. Wymóg jawności jest spełniany w szczególności przez:

- 1) jawność debaty budżetowej;

- 2) opublikowanie uchwały budżetowej, jej zmian oraz sprawozdań z wykonania budżetu związku metropolitalnego;
- 3) przedstawienie pełnego wykazu kwot dotacji celowych udzielanych z budżetu związku metropolitalnego;
- 4) ujawnienie sprawozdania zarządu z działań, o których mowa w art. 54 ust. 2 pkt 1 i 2.

Art. 56. Dyspozycja środkami pieniężnymi związku metropolitalnego jest oddzielona od jej kasowego wykonania.

Art. 57. W okresie 7 lat następujących po roku, w którym związek metropolitalny został utworzony, do związku metropolitalnego i jednostek samorządu terytorialnego tworzących związek metropolitalny stosuje się odpowiednio art. 244 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz art. 245 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Rozdział 7

Dochody związku metropolitalnego

Art. 58. Źródłami dochodów związku metropolitalnego są:

- 1) udział w podatku dochodowym od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego;
- 2) składki od jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego;
- 3) dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe związku metropolitalnego oraz wpłaty od zakładów budżetowych związku metropolitalnego;
- 4) dochody z majątku związku metropolitalnego;
- 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz związku metropolitalnego;
- 6) odsetki od pożyczek udzielanych przez związek metropolitalny, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody związku metropolitalnego;
- 8) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych związku metropolitalnego, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) dotacje z budżetu państwa;
- 10) dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 11) dotacje z budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego;
- 12) inne dochody należne związkowi metropolitalnemu na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 59. Źródłami dochodu związku metropolitalnego mogą być:

- 1) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- 2) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- 3) środki z funduszy celowych pozyskiwane na podstawie odrębnych przepisów;
- 4) dotacje udzielane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176 i 426).

Art. 60. Związek metropolitalny może otrzymywać dotacje z budżetu państwa w zakresie, o którym mowa w przepisach o rozwoju regionalnym.

Art. 61. 1. Związek metropolitalny może otrzymywać dotacje celowe z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań publicznych wykonywanych przez ten związek.

2. Do dotacji, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o dotacjach udzielanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego innej jednostce samorządu terytorialnego.

Art. 62. 1. Wysokość udziału związku metropolitalnego w podatku dochodowym od osób fizycznych, od dochodów podatników tego podatku zamieszkałych w gminach wchodzących w skład związku metropolitalnego wynosi 0,49 %, a podatników tego podatku zamieszkałych w gminach niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego wynosi 0,14 %.

2. Kwotę rocznego dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, od dochodów podatników tego podatku, stanowi suma dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego i dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, ustalana według wzoru:

$$Dzm = Dzm(gm) + Dzm(p),$$

gdzie:

Dzm – oznacza roczny dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym mieszkańców,

Dzm(gm) – oznacza dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego,

Dzm(p) – oznacza dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego.

3. Dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego ustala się mnożąc, zwaloryzowane zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572 i 1717 oraz z 2025 r. poz. 1659), dochody podatników tego podatku zamieszkałych w gminach wchodzących w skład związku metropolitalnego przez 0,0049 według wzoru:

$$Dzm(gm) = 0,0049 \times Dmg,$$

gdzie:

Dzm(gm) – oznacza dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego,

Dmg – oznacza dochody mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego.

4. Dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego ustala się mnożąc, zwaloryzowane zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochody podatników tego podatku zamieszkałych w gminach niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego przez 0,0014 według wzoru:

$$Dzm(p) = 0,0014 \times Dmp,$$

gdzie:

Dzm(p) – oznacza dochód związku metropolitalnego z tytułu udział w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego,

Dmp – oznacza dochody mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego.

5. W roku utworzenia związku metropolitalnego wysokość udziału związku metropolitalnego w podatku dochodowym od osób fizycznych, od dochodów podatników tego podatku zamieszkałych w gminach wchodzących w skład związku metropolitalnego wynosi 0,02 %, natomiast podatników tego podatku zamieszkałych w gminach niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego 0,006 %. Jeżeli związek metropolitalny został utworzony w trakcie roku kalendarzowego, wysokość udziału ustala się w proporcji liczby miesięcy pozostałych do zakończenia tego roku do całego roku.

6. Kwotę rocznego dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, od dochodów podatników tego podatku, stanowi suma dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego i dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, ustalana według wzoru:

$$Dzm = Dzm(gm) + Dzm(p),$$

gdzie:

Dzm – oznacza roczny dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym mieszkańców,

Dzm(gm) – oznacza dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego,

Dzm(p) – oznacza dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin niewchodzących w skład

związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego.

7. Dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego ustala się mnożąc, zwaloryzowane zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochody podatników tego podatku zamieszkałych w gminach wchodzących w skład związku metropolitalnego przez 0,0002 według wzoru:

$$Dzm(gm) = 0,0002 \times Dmg,$$

gdzie:

$Dzm(gm)$ – oznacza dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego,

Dmg – oznacza dochody mieszkańców gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego.

8. Dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego ustala się mnożąc, zwaloryzowane zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochody podatników tego podatku zamieszkałych w gminach niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego przez 0,00006 według wzoru:

$$Dzm(p) = 0,00006 \times Dmp,$$

gdzie:

$Dzm(p)$ – oznacza dochód związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego,

Dmp – oznacza dochody mieszkańców gmin niewchodzących w skład związku metropolitalnego położonych w granicach powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego.

9. Dochód podatników, o których mowa w ust. 2 i 6, ustala się na podstawie danych z roku bazowego, o którym mowa w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

10. Dochody związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych przekazuje Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy na rachunek bankowy związku w dwunastu równych ratach miesięcznych, w terminie do 25. dnia każdego miesiąca. Jeżeli związek metropolitalny został utworzony w trakcie roku kalendarzowego, liczbę rat ustala się w proporcji liczby miesięcy pozostałych do zakończenia tego roku do całego roku.

Art. 63. 1. Jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład związku metropolitalnego są obowiązane, począwszy od roku utworzenia związku metropolitalnego, wносить roczną składkę na rzecz tego związku.

2. Roczna składka składa się z części stałej i części zmiennej.

3. Część stałą składki rocznej ustala się:

- 1) dla gmin niebędących miastami na prawach powiatu, wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,0024 przez dochód gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy;
- 2) dla miast na prawach powiatu wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,0024 przez dochód miasta na prawach powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy;
- 3) dla powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,00069 przez dochód powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy.

4. W roku utworzenia związku metropolitalnego część stałą składki rocznej ustala się:

- 1) dla gmin niebędących miastami na prawach powiatu, wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,00048 przez dochód gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy;

- 2) dla miast na prawach powiatu wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,00048 przez dochód miasta na prawach powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy;
- 3) dla powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,00014 przez dochód powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy.

5. Wysokość części zmiennej składki rocznej jest zależna od liczby oraz zakresu przekazywanych przez jednostki samorządu terytorialnego związkowi metropolitalnemu zadań i odpowiada rzeczywistym kosztom ponoszonym przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację tych zadań.

6. Szczegółowe zasady ustalania wysokości części zmiennej składki rocznej oraz terminy płatności części stałej i części zmiennej składki rocznej określa statut związku metropolitalnego.

7. Jeżeli przemawia za tym ważny interes społeczny, związek metropolitalny może postanowić o sfinansowaniu całości lub części zadania powierzanego przez jednostki samorządu terytorialnego z innych źródeł dochodów związku metropolitalnego niż część zmienna składki rocznej.

8. Do rocznej składki stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r. poz. 111, z późn. zm.³⁾), z tym że kompetencje organu podatkowego wykonuje przewodniczący zarządu.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 64. W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1262) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 15 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W odniesieniu do powiatowego regularnego przewozu osób przepisy porządkowe określa rada powiatu, w odniesieniu do wojewódzkiego regularnego

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 111, 497, 621, 622, 769, 820, 1203, 1235, 1669 i 1804 oraz z 2026 r. poz. 252 i 347.

przewozu osób – sejmik województwa, a w odniesieniu do metropolitalnego regularnego przewozu osób – zgromadzenie związku metropolitalnego.”;

2) w art. 16:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Dane i informacje, o których mowa w ust. 2 i 3, są zapisywane w pamięci elektronicznej biletu lub w systemie informatycznym realizującym sprzedaż on-line, jeżeli bilet ma formę elektroniczną.”;

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku gdy przewoźnik wprowadził rozwiązania taryfowo-techniczne, które umożliwiają ustalenie za pomocą środków technicznych danych, o których mowa w ust. 2, w trakcie podróży lub po jej zakończeniu, dopuszcza się zmianę tych danych, w tym wielokrotną, w toku realizacji umowy przewozowej, a także wystawienie biletu po zakończeniu podróży.”;

3) w art. 34a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W odniesieniu do gminnego, powiatowego, wojewódzkiego lub metropolitalnego regularnego przewozu osób przepisy, o których mowa w ust. 1, określają odpowiednio rada gminy, rada powiatu, sejmik województwa albo zgromadzenie związku metropolitalnego, a w mieście stołecznym Warszawie – Rada miasta stołecznego Warszawy.”.

Art. 65. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252) w art. 10b:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wspólną obsługę mogą prowadzić urząd gminy, inna jednostka organizacyjna gminy, jednostka organizacyjna związku międzygminnego, jednostka organizacyjna związku powiatowo-gminnego albo spółka, o której mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej, w tym spółka prawa handlowego powołana w celu prowadzenia wspólnej obsługi, a w przypadku gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego – jednostka organizacyjna związku metropolitalnego, zwane dalej „jednostkami obsługującymi”.”;

2) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Prowadzenie wspólnej obsługi przez jednostkę organizacyjną związku metropolitalnego jest finansowane w oparciu o część zmienną składki rocznej na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym

w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186) oraz w ustawie z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz.).”

Art. 66. W ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2026 r. poz. 457) w art. 28 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Związek metropolitalny może przekazywać instytucjom kultury środki finansowe w formie dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji lub na realizację zadań i programów ważnych z punktu widzenia polityki rozwoju kultury oraz ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru związku metropolitalnego.”

Art. 67. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 278, z późn. zm.⁴⁾) w art. 17 w ust. 1 pkt 4g otrzymuje brzmienie:

„4g) dochody związków jednostek samorządu terytorialnego, w tym związków metropolitalnych – w części przeznaczonych dla tych jednostek;”

Art. 68. W ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Rada gminy może postanowić o zapewnieniu budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymaniu i eksploatacji własnej lub wspólnej z inną gminą lub gminami, lub wspólnej ze związkiem metropolitalnym instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i zasadą bliskości, jeżeli na lokalnym rynku brak jest takich instalacji lub istniejące instalacje mają niewystarczające moce przerobowe.”;

2) po rozdziale 2a dodaje się rozdział 2b w brzmieniu:

„Rozdział 2b

Zadania związków metropolitalnych

Art. 4e. Związek metropolitalny może, w ramach swoich zadań, zapewnić budowę, rozbudowę, modernizację, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z gminami instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych, o których mowa w art. 38b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, lub

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 340, 620, 680, 1074, 1218, 1301 1426, 1657, 1658, 1804, 1817 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 331.

instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i zasadą bliskości.

Art. 4f. W sprawach, o których mowa w art. 4e, jest wymagana uchwała zgromadzenia związku metropolitalnego.”.

Art. 69. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepisy dotyczące jednostek samorządu terytorialnego stosuje się odpowiednio do związków tych jednostek oraz związków metropolitalnych.”.

Art. 70. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684 oraz z 2026 r. poz. 252) w art. 6b:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wspólną obsługę mogą prowadzić starostwo powiatowe, inna jednostka organizacyjna powiatu, jednostka organizacyjna związku powiatów albo jednostka organizacyjna związku powiatowo-gminnego albo spółka, o której mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej, w tym spółka prawa handlowego powołana w celu prowadzenia wspólnej obsługi, a w przypadku powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego – jednostka organizacyjna związku metropolitalnego, zwane dalej „jednostkami obsługującymi”.”;

2) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Prowadzenie wspólnej obsługi przez jednostkę organizacyjną związku metropolitalnego jest finansowane w oparciu o część zmienną składki rocznej na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186) oraz w ustawie z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz.).”.

Art. 71. W ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) w art. 13:

1) dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) akty prawa miejscowego stanowione przez organ związku metropolitalnego;”;

2) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) wyroki sądu administracyjnego uwzględniające skargi na akty prawa miejscowego stanowionego przez: wojewodę i organy administracji niespolonej, organ

samorządu województwa, organ powiatu, organ gminy i organ związku metropolitalnego;”;

3) po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) porozumienia w sprawie wykonywania zadań publicznych zawarte między związkiem metropolitalnym i:

- a) jednostką samorządu terytorialnego,
- b) związkiem jednostek samorządu terytorialnego,
- c) organem administracji rządowej;”;

4) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) uchwały budżetowe gminy, powiatu, województwa i związku metropolitalnego oraz sprawozdanie z wykonania budżetu gminy, powiatu, województwa i związku metropolitalnego;”;

5) pkt 8a otrzymuje brzmienie:

„8a) rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące aktów prawa miejscowego stanowionych przez jednostki samorządu terytorialnego i związku metropolitalne;”.

Art. 72. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176 i 426) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, metropolitalnych, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska oraz metropolitalnych i miejskich planów adaptacji.”;

2) w art. 17:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organ wykonawczy województwa, związku metropolitalnego, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, metropolitalne, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.”,

b) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) organ wykonawczy województwa – w przypadku projektów metropolitalnych i powiatowych programów ochrony środowiska;”;

3) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, zgromadzenie związku metropolitalnego, rada powiatu albo rada gminy.

2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, związku metropolitalnego, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, zgromadzeniu związku metropolitalnego, radzie powiatu lub radzie gminy.

3. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, zgromadzeniu związku metropolitalnego, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, związku metropolitalnego, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw klimatu, organu wykonawczego województwa, zarządu związku metropolitalnego i organu wykonawczego powiatu.”;

4) po art. 18c dodaje się art. 18ca i art. 18cb w brzmieniu:

„Art. 18ca. 1. Dla obszaru związku metropolitalnego można sporządzić metropolitalny plan adaptacji.

2. Do metropolitalnego planu adaptacji przepisy art. 18a–18c stosuje się odpowiednio, przy czym:

- 1) kompetencje rady gminy wykonuje zgromadzenie związku metropolitalnego;
- 2) kompetencje burmistrza albo prezydenta miasta wykonuje zarząd związku metropolitalnego.

Art. 18cb. W przypadku opracowania metropolitalnego planu adaptacji przez związek metropolitalny:

- 1) gminy, które wchodzą w skład związku metropolitalnego, nie opracowują miejskich planów adaptacji;
- 2) z dniem wejścia w życie tego planu tracą moc miejskie plany adaptacji opracowane przez gminy, które wchodzą w skład związku metropolitalnego.”;

5) po art. 80c dodaje się art. 80d w brzmieniu:

„Art. 80d. Związki metropolitalne mogą w ramach swojej działalności podejmować inicjatywy w kształtowaniu pozytywnego stosunku społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony.”;

6) w art. 91:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Dla stref, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1, zarząd województwa, w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, o których mowa w art. 89 ust. 1, opracowuje i przedstawia do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast, starostom oraz zarządowi związku metropolitalnego projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji.

2. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta oraz zarząd związku metropolitalnego są obowiązani wydać opinię w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, o którym mowa w ust. 1.”

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Dla stref, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 4, zarząd województwa, w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, o których mowa w art. 89 ust. 1, opracowuje i przedstawia do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast, starostom oraz zarządowi związku metropolitalnego projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, mającego na celu osiągnięcie poziomów docelowych substancji w powietrzu, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych, o którym mowa w art. 92. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

6. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta oraz zarząd związku metropolitalnego są obowiązani wydać opinię w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, o którym mowa w ust. 5.”;

7) w art. 92 ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„1. W przypadku ryzyka wystąpienia w danej strefie przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu zarząd województwa, w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania informacji o tym ryzyku od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, opracowuje i przedstawia do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast, starostom oraz

zarządowi związku metropolitalnego projekt uchwały w sprawie planu działań krótkoterminowych, w którym ustala się działania mające na celu:

- 1) zmniejszenie ryzyka wystąpienia takich przekroczeń;
- 2) ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

1a. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta oraz zarząd związku metropolitalnego są obowiązani wydać opinię w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały w sprawie planu działań krótkoterminowych, o którym mowa w ust. 1.”;

- 8) w art. 96 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Projekt uchwały, o której mowa w ust. 1, opracowuje zarząd województwa. Zarząd województwa przedstawia projekt uchwały do zaopiniowania właściwym miejscowo wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast, starostom oraz zarządowi związku metropolitalnego.

3. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta oraz zarząd związku metropolitalnego są obowiązani wydać opinię w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały, o którym mowa w ust. 2.”.

Art. 73. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8e ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, oraz związki metropolitalne i ich jednostki organizacyjne;”;

- 2) w art. 17 w pkt 6 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) opinie o projekcie planu miejscowego do:

- gminnej lub innej właściwej, w rozumieniu art. 8, komisji urbanistyczno-architektonicznej,
- wójtów, burmistrzów gmin albo prezydentów miast, graniczących z obszarem objętym planem miejscowym, w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- zarządu związku metropolitalnego, jeżeli gmina wchodzi w skład tego związku,
- regionalnego dyrektora ochrony środowiska, jeżeli odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1907 i 1940, z 2025 r. poz. 527, 680, 1668 i 1847 oraz z 2026 r. poz. 24.

- marszałka województwa w zakresie:
 - – udokumentowanych złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, innych niż złoża strategiczne,
 - – udokumentowanych wód podziemnych,
- właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w zakresie lokalizacji nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, nowych inwestycji i zagospodarowania terenów w sąsiedztwie zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w przypadku gdy te inwestycje lub sposób zagospodarowania terenów zwiększają ryzyko lub skutki poważnych awarii przemysłowych, oraz zmian, o których mowa w art. 250 ust. 5 i 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w istniejących zakładach o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej w zakresie potrzeb dotyczących zapewnienia wody do celów przeciwpożarowych oraz dojazdu dla pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- starosty, jako właściwego organu ochrony środowiska w zakresie terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy,
- operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego w zakresie sposobu zagospodarowania gruntów leżących w odległości nie większej niż:
 - – 25 m od osi napowietrznej linii elektroenergetycznej najwyższych napięć, w przypadku gdy napięcie znamionowe tej linii elektroenergetycznej wynosi 220 kV,
 - – 40 m od osi napowietrznej linii elektroenergetycznej najwyższych napięć, w przypadku gdy napięcie znamionowe tej linii elektroenergetycznej przekracza 220 kV, lecz jest nie większe niż 400 kV,
 - – 70 m od osi napowietrznej linii elektroenergetycznej najwyższych napięć, w przypadku gdy napięcie znamionowe tej linii elektroenergetycznej przekracza 400 kV,

- – 25 m od osi linii kablowej HVDC 450 kV oraz żyły powrotnej,
 - operatora systemu przesyłowego gazowego w zakresie sposobu zagospodarowania gruntów leżących w odległości nie większej niż:
 - – 65 metrów od osi gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy mniejszej niż 500 mm lub równej 500 mm,
 - – 100 metrów od osi gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy większej niż 500 mm,
 - operatora systemu dystrybucyjnego gazowego w zakresie terenów leżących w odległości nie większej niż:
 - – 65 m od osi gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy mniejszej niż 500 mm lub równej 500 mm,
 - – 100 m od osi gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy większej niż 500 mm,
 - – 35 m od osi gazociągu podwyższonego średniego ciśnienia o średnicy mniejszej niż 500 mm lub równej 500 mm,
 - – 50 m od osi gazociągu podwyższonego średniego ciśnienia o średnicy większej niż 500 mm,
 - podmiotu zajmującego się transportem ropy naftowej lub produktów naftowych rurociągami przesyłowymi dalekosięznymi w zakresie terenów leżących w odległości nie większej niż 20 m od osi istniejącego rurociągu przesyłowego dalekosięznego służącego do transportu ropy naftowej lub produktów naftowych,
 - właściwego zarządcy infrastruktury kolejowej w zakresie dotyczącym sposobu zagospodarowania obszarów kolejowych i terenów przyległych do obszarów kolejowych,
 - dyrektora zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w zakresie wpływu ustaleń planu na funkcjonowanie melioracji wodnych oraz”;
- 3) w art. 38b w ust. 2 w pkt 2 w lit. d dodaje się przecinek i lit. e w brzmieniu:
- „e) zgromadzenia związku metropolitalnego, w którego skład wchodzi gminy lub powiaty położone na terenie województwa”.

Art. 74. W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1234 oraz z 2026 r. poz. 41) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w pkt 62 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 63 w brzmieniu:
„63) jednostka samorządu terytorialnego – gmina, powiat, województwo, związek metropolitalny.”;
- 2) w art. 9s ust. 9 otrzymuje brzmienie:
„9. W odniesieniu do nieruchomości objętych decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, oznaczonych zgodnie z art. 9q ust. 1 pkt 8, w celu zapewnienia prawa do wejścia na teren nieruchomości w związku z prowadzeniem inwestycji kolejowej obejmującej budowę lub przebudowę tunelu, w tym budowanego metodą odkrywkową, wykopu przekrytego, estakady, wiaduktu lub mostu, a także prace związane z jego konserwacją, utrzymaniem lub usuwaniem awarii, wojewoda w decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej ograniczy, za odszkodowaniem, sposób korzystania z nieruchomości przez udzielenie zezwolenia na budowę lub przebudowę tunelu, w tym budowanego metodą odkrywkową, wykopu przekrytego, estakady, wiaduktu lub mostu, oraz związanych z nim układu drogowego lub urządzeń wodnych, ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej oraz urządzeń łączności publicznej i sygnalizacji, a także innych podziemnych, naziemnych lub nadziemnych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń.”.

Art. 75. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 i 426) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176 i 426), programach ochrony środowiska przyjmowanych przez organy jednostek samorządu terytorialnego oraz związki metropolitalne, politykach lub planach rozwoju wyznaczających kierunki działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu opracowywanych przez związki metropolitalne, strategiach rozwoju województw, planach zagospodarowania przestrzennego województw, strategiach rozwoju gmin, strategiach rozwoju ponadlokalnego, planach ogólnych gmin, miejscowych planach zagospodarowania

przestrzennego i planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz w działalności gospodarczej i inwestycyjnej;”;

2) w art. 16 ust. 4d otrzymuje brzmienie:

„4d. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru może nastąpić również na wniosek rady gminy, na obszarze której park krajobrazowy miałby być utworzony lub powiększony, lub zgromadzenia związku metropolitalnego, jeżeli park krajobrazowy miałby być utworzony lub powiększony w taki sposób, że przekroczy granice jednej gminy wchodzącej w skład związku metropolitalnego.”;

3) w art. 23 ust. 3d otrzymuje brzmienie:

„3d. Utworzenie obszaru chronionego krajobrazu lub jego powiększenie może nastąpić również na wniosek rady gminy, na obszarze której obszar chronionego krajobrazu miałby być utworzony lub powiększony, lub zgromadzenia związku metropolitalnego, jeżeli obszar chronionego krajobrazu miałby być utworzony lub powiększony w taki sposób, że przekroczy granice jednej gminy wchodzącej w skład związku metropolitalnego.”.

Art. 76. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1154, 1795 i 1847) w art. 7 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) związki metropolitalne;”.

Art. 77. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 53 w ust. 5 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Kierownik jednostki obsługującej, o której mowa w art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252), art. 6b ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684 oraz z 2026 r. poz. 252), art. 8d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581 i 1535 oraz z 2026 r. poz. 252 i 451), art. 16b ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186) i art. 23 ust. 1 ustawy z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz. ...), jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową oraz rachunkowość i sprawozdawczość jednostki obsługiwanej, o której mowa w art. 10a pkt 1 i 2 ustawy

z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 6a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, art. 8c pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, art. 16a ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim i art. 22 ustawy z dnia o związku metropolitalnym w województwie pomorskim, w zakresie obowiązków powierzonych uchwałą, o której mowa w art. 10b ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 6b ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, art. 8d ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim i art. 23 ust. 2 ustawy z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie pomorskim albo porozumieniem, o którym mowa w art. 10b ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym i art. 8d ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.”;

2) w art. 54 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Jeżeli w ramach wspólnej obsługi, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 6a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, art. 8c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, art. 16a ust. 2 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim i art. 22 ust. 2 ustawy z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie pomorskim, jednostka obsługująca zaliczana do sektora finansów publicznych zapewnia realizację zadań głównego księgowego jednostki sektora finansów publicznych przez osobę spełniającą wymogi, o których mowa w ust. 2, w jednostce obsługiwanej nie zatrudnia się głównego księgowego.”.

Art. 78. W ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 285, 1173 i 1843 oraz z 2026 r. poz. 475) w art. 4 w ust. 1 pkt 5a otrzymuje brzmienie:

„5a) metropolitalne przewozy pasażerskie – przewóz osób w ramach publicznego transportu zbiorowego wykonywany w granicach związku metropolitalnego, a w przypadku linii komunikacyjnej w transporcie kolejowym – także przewóz do najbliższej stacji w gminie sąsiadującej ze związkiem metropolitalnym umożliwiający przesiadki w celu odbycia dalszej podróży lub techniczne

odwrócenie biegu pociągu, oraz przewóz powrotny; inne przewozy niż gminne, powiatowe, powiatowo-gminne, wojewódzkie i międzywojewódzkie;”.

Art. 79. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2026 r. poz. 68) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w pkt 15a lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) jednostka samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny, lub”;

2) art. 133 otrzymuje brzmienie:

„Art. 133. Minister właściwy do spraw energii przy udziale jednostek samorządu terytorialnego, ich związków, zrzeszeń gmin oraz związków metropolitalnych opracowuje programy informacyjne, doradcze lub szkoleniowe informujące społeczeństwo o korzyściach i rozwiązaniach praktycznych związanych z rozwojem i wykorzystaniem energii z odnawialnych źródeł energii.”.

Art. 80. W ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) jednostki samorządu terytorialnego, ich jednostki organizacyjne, związki metropolitalne, ich jednostki organizacyjne oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy;”;

2) w art. 3 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Realizując zadania, o których mowa w ust. 1, gmina współpracuje z powiatem, województwem, związkiem metropolitalnym, administracją rządową oraz innymi podmiotami realizującymi na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.”;

3) w art. 17 w ust. 2 w pkt 4 w lit. a dodaje się tiret jedenaste w brzmieniu:

„– zarząd związku metropolitalnego, jeżeli gmina wchodzi w skład tego związku – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju ponadlokalnego uchwaloną przez ten związek metropolitalny.”.

Art. 81. W ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Związek metropolitalny jest zrzeszeniem gmin albo gmin i powiatów z województwa śląskiego, charakteryzujących się istnieniem silnych powiązań

funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, położonych na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, który zamieszkuje co najmniej 1 000 000 mieszkańców.”,

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Obszar związku metropolitalnego ustala się na podstawie granic administracyjnych gmin wchodzących w skład tego związku. Mieszkańcami związku metropolitalnego są mieszkańcy gmin wchodzących w skład tego związku.”;

2) w art. 3:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Statut związku metropolitalnego określa w szczególności:

- 1) zasady rozpatrywania przez zgromadzenie związku metropolitalnego, zwane dalej „zgromadzeniem”, wniosków gmin albo gmin i powiatów o przystąpienie do związku metropolitalnego albo wystąpienie z tego związku oraz sposób dokonywania rozliczeń majątkowych w tych przypadkach;
- 2) organizację wewnętrzną związku metropolitalnego i tryb działania jego organów;
- 3) sposób i tryb udzielania przez delegatów zgromadzenia związku metropolitalnego upoważnień do udziału w najbliższym posiedzeniu zgromadzenia, w przypadku, o którym mowa w art. 21 ust. 4;
- 4) zasady udziału mieszkańców w działalności związku metropolitalnego, w tym w formie konsultacji społecznych.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Projekt statutu związku metropolitalnego wymaga opinii zarządu województwa śląskiego. Zarząd województwa śląskiego wydaje opinię w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia projektu statutu. Po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu drugim, projekt statutu uznaje się za zaopiniowany pozytywnie.”;

3) w art. 4:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zmieniać obszar i granice związku metropolitalnego przez wskazanie jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład tego związku”,

- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zmieniając obszar i granice związku metropolitalnego, Rada Ministrów ustala nowe granice istniejącego związku metropolitalnego.”;
- 4) w art. 6:
 - a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „związku metropolitalnego, zwane dalej „zgromadzeniem””,
 - b) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) uzasadnienie zawierające w szczególności wskazanie form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego, zaawansowania procesów urbanizacyjnych i powiązań funkcjonalnych, a także opis struktury osadniczej i przestrzennej uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe na tym obszarze;”;
 - c) w ust. 3 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:
 - „1) uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami;
 - 2) uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz zgromadzenia zawierające opinie, o których mowa w art. 7 ust. 2.”;
 - d) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. W przypadku gdy następuje zmiana granic związku metropolitalnego spowodowana wystąpieniem gminy lub powiatu ze związku metropolitalnego:

 - 1) przyjęte przez związek metropolitalny strategie rozwoju, polityki publiczne oraz inne dokumenty z zakresu polityki rozwoju zachowują moc i obowiązują na nowym obszarze związku metropolitalnego do dnia wejścia w życie nowych strategii, polityk publicznych lub dokumentów z zakresu polityki rozwoju związku metropolitalnego;
 - 2) ustanowione przez zgromadzenie związku metropolitalnego akty prawa miejscowego zachowują moc i obowiązują na nowym obszarze związku metropolitalnego do dnia wejścia w życie nowych aktów prawa miejscowego.

5. Wystąpienie gminy lub powiatu ze związku metropolitalnego nie może naruszać ciągłości przestrzennej związku metropolitalnego. Ciągłość przestrzenną związku metropolitalnego ustala się na podstawie granic administracyjnych gmin.”;
- 5) w art. 7:
 - a) w ust. 2 uchyla się pkt 1,

- b) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego albo wystąpić z tego związku.”;
- 6) w art. 9 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) w przypadku zarządu związku metropolitalnego, zwanego dalej „zarządem” – do dnia jego wyboru.”;
- 7) art. 12 otrzymuje brzmienie:
„Art. 12. 1. Związek metropolitalny wykonuje zadania publiczne w zakresie:
- 1) polityki rozwoju;
 - 2) kształtowania ładu przestrzennego;
 - 3) adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska;
 - 4) planowania, organizowania i zarządzania metropolitalnymi przewozami pasażerskimi;
 - 5) rozwoju, koordynowania i integrowania publicznego transportu zbiorowego, w tym organizowanego przez jednostki samorządu terytorialnego oraz związki komunalne działające w całości lub w części na obszarze związku metropolitalnego;
 - 6) planowania, rozwoju, integracji i zarządzania zrównoważoną mobilnością miejską;
 - 7) opiniowania inwestycji celu publicznego w zakresie budowy lub rozbiórki obiektów i urządzeń infrastruktury transportowej, w szczególności dróg kolejowych, oraz dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych na obszarze związku;
 - 8) promocji związku i jego obszaru.
2. Związek metropolitalny może wykonywać, o ile tak stanowi statut, zadania publiczne w zakresie:
- 1) promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;
 - 2) prowadzenia centrów usług społecznych;
 - 3) polityki gospodarczej i innowacyjnej, w tym przez rozwijanie oraz wspieranie branż innowacyjnych, dla realizacji celów określonych w strategii rozwoju związku metropolitalnego;
 - 4) wspierania szkolnictwa wyższego i nauki, w tym przez finansowanie lub dofinansowywanie wykonywania zadań uczelni, w szczególności w zakresie prowadzenia kształcenia na studiach oraz prowadzenia działalności naukowej, dla realizacji celów określonych w strategii rozwoju związku metropolitalnego;

- 5) wspierania i rozwoju edukacji, w szczególności szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ośrodków kształcenia, w tym branżowych centrów umiejętności;
- 6) rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru związku metropolitalnego;
- 7) realizacji lub wspierania inwestycji celu publicznego w zakresie gospodarki komunalnej;
- 8) zapewnienia budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymania i eksploatacji instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych, o których mowa w art. 38b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.⁶⁾), lub instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych;
- 9) rozwoju źródeł wytwórczych energii, w tym odnawialnych źródeł energii oraz tworzenia i rozwoju społeczności energetycznych;
- 10) prowadzenia centrów usług wspólnych;
- 11) organizowania formy doradztwa i podnoszenia kompetencji pracowników urzędu metropolitalnego oraz pracowników jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego.

3. Zadania związku metropolitalnego nie mogą naruszać zakresu działania gmin i powiatów wchodzących w skład związku oraz zakresu działania samorządu województwa.

4. Na podstawie porozumienia zawartego z jednostką samorządu terytorialnego lub związkiem tych jednostek związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa lub koordynować realizację tych zadań.

5. Na podstawie porozumienia zawartego z organem administracji rządowej związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania administracji rządowej.

6. Związek metropolitalny wykonujący zadania publiczne objęte porozumieniami, o których mowa w ust. 4 i 5, otrzymuje odpowiednio od jednostek samorządu

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1597, 1688, 1852 i 2029, z 2024 r. poz. 1834, 1911 i 1914, z 2025 r. poz. 1812 oraz z 2026 r. poz. 174.

terytorialnego, związków tych jednostek albo organów administracji rządowej dotacje celowe, a w przypadku jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego – część zmienną składki rocznej, o której mowa w art. 53.

7. Na podstawie porozumienia zawartego ze związkiem metropolitalnym jednostka samorządu terytorialnego lub związek tych jednostek może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania związku metropolitalnego ze skutkiem prawnym dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku. Stosuje się odpowiednio ust. 6.

8. Do porozumień, o których mowa w ust. 4, 5 i 7, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252).

9. W zakresie zadań powierzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub związku tych jednostek związkowi metropolitalnemu, zgromadzenie wykonuje kompetencje przysługujące organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego lub związkowi tych jednostek.”;

8) w art. 12a w ust. 4 wyrazy „zarząd związku metropolitalnego” zastępuje się wyrazami „zarząd”;

9) po art. 12a dodaje się art. 12b w brzmieniu:

„Art. 12b. 1. Zgromadzenie może określić zasady, na jakich w wykonywaniu zadań powierzanych związkowi metropolitalnemu uczestniczą gminy albo gminy i powiaty wchodzące w skład tego związku.

2. Zasady, o których mowa w ust. 1, uwzględniają w szczególności dążenie do zapewnienia spójności i sprawności realizacji danego zadania na całym obszarze związku metropolitalnego oraz potrzebę optymalnego wykorzystania zasobów publicznych, w tym specjalistycznych kadr, infrastruktury oraz innych składników majątku komunalnego niezbędnego do realizacji danego zadania będących w dyspozycji związku metropolitalnego oraz jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład tego związku.

3. Współdziałanie jednostki samorządu terytorialnego, o którym mowa w ust. 1, ze związkiem metropolitalnym wymaga wyrażenia przez nią zgody na zasady realizacji zadania, określone przez związek.”;

10) w art. 13:

a) w ust. 1:

- w pkt 1 wyrazy „zarządu związku metropolitalnego” zastępuje się wyrazami „zarządu”,
- w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
„4) stowarzyszenie, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, oraz związek metropolitalny mogą postanowić, w drodze zgodnych uchwał odpowiednio zgromadzenia oraz walnego zebrania członków stowarzyszenia, o przejęciu przez związek metropolitalny praw i obowiązków stowarzyszenia, o ile przedmiot jego działalności jest związany z realizacją zadań związku metropolitalnego.”,

b) dodaje się ust. 8–10 w brzmieniu:

„8. Uchwała walnego zebrania członków stowarzyszenia, o której mowa w ust. 1 pkt 4, zapada większością 3/5 głosów składu organu w głosowaniu imiennym.

9. W zakresie wykraczającym poza granice związku metropolitalnego związek ten wykonuje zadania stowarzyszenia przez okres 5 lat począwszy od przejęcia praw i obowiązków stowarzyszenia. Okres ten w szczególnie uzasadnionych przypadkach może ulec wydłużeniu.

10. Z dniem przejęcia praw i obowiązków stowarzyszenia, na wniosek związku metropolitalnego, organ rejestrowy wykreśla stowarzyszenie z właściwego rejestru.”;

11) w art. 14:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W celu wykonywania zadań publicznych związek metropolitalny może:

- 1) tworzyć standardy jakości i dostępności usług publicznych na obszarze związku i udzielać gminom albo gminom i powiatom wchodzącym w skład związku metropolitalnego wsparcia finansowego na działania zmierzające do ich osiągnięcia;
- 2) uzgadniać i reprezentować wspólne stanowisko jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego wobec podmiotów zewnętrznych, w tym organów administracji rządowej;
- 3) tworzyć, przekształcać i likwidować jednostki organizacyjne;

4) prowadzić działalność gospodarczą niewykraczającą poza zakres zadań o charakterze użyteczności publicznej, zgodnie z przepisami ustawy o gospodarce komunalnej.”,

b) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej wydaje przewodniczący zarządu, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

4. Na podstawie niniejszej ustawy oraz na podstawie upoważnień udzielonych w innych ustawach i w ich granicach zgromadzenie stanowi akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze tego związku lub jego części. Do aktów prawa miejscowego stanowiących przez zgromadzenie stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 8 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581 i 1535 oraz z 2026 r. poz. 252 i 451).”;

12) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. Związek metropolitalny może udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej, jednostkom samorządu terytorialnego wchodzącym w skład związku metropolitalnego na wykonywanie zadań publicznych związanych przedmiotowo z zadaniami własnymi związku metropolitalnego.

2. Jednostki samorządu terytorialnego oraz związki komunalne mogą udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej, związkowi metropolitalnemu.

3. Pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1 i 2, udziela się na podstawie art. 220 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426).”;

13) po art. 16 dodaje się art. 16a–16d w brzmieniu:

„Art. 16a. Związek metropolitalny może zapewnić jednostkom organizacyjnym związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, urzędów gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego, gminnym jednostkom organizacyjnym gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, starostwom powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, powiatowym jednostkom organizacyjnym powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, zwanym dalej „jednostkami obsługiwanymi”, wspólną obsługę, w szczególności administracyjną, finansową i organizacyjną.

Art.16b. 1. Wspólną obsługę mogą prowadzić urząd metropolitalny lub jednostka organizacyjna związku metropolitalnego zaliczana do sektora finansów publicznych, zwane dalej „jednostkami obsługującymi”.

2. Zgromadzenie określa, w drodze uchwały, w szczególności:

- 1) jednostki obsługujące;
- 2) jednostki obsługiwane;
- 3) zakres obowiązków powierzonych jednostkom obsługującym w ramach wspólnej obsługi.

3. Jednostka obsługująca ma prawo żądania od jednostki obsługiwanej informacji oraz wglądu w dokumentację w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań w ramach wspólnej obsługi tej jednostki.

4. Jednostka obsługiwana ma prawo żądania od jednostki obsługującej informacji oraz wglądu w dokumentację w zakresie zadań wykonywanych przez jednostkę obsługującą w ramach wspólnej obsługi.

Art. 16c. 1. Zakres wspólnej obsługi nie może obejmować kompetencji kierowników jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych do dysponowania środkami publicznymi oraz zaciągania zobowiązań, a także sporządzania i zatwierdzania planu finansowego oraz przeniesień wydatków w tym planie.

2. W przypadku powierzenia obowiązków z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości jednostek obsługiwanych, są one przekazywane w całości.

Art. 16d. Jednostka obsługująca jest uprawniona do przetwarzania danych osobowych przetwarzanych przez jednostkę obsługiwaną w zakresie i celu niezbędnych do wykonywania zadań w ramach wspólnej obsługi tej jednostki.”;

14) w art. 17 w ust. 2 skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2024 r. poz. 566, 1907 i 1940)”;

15) w art. 18 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zarząd.”;

16) art. 21 otrzymuje brzmienie:

„Art. 21. 1. Zgromadzenie składa się z delegatów reprezentujących jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład związku metropolitalnego.

2. Delegatami są:

- 1) wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) gmin wchodzących w skład związku lub osoby przez nich upoważnione – w przypadku gdy w skład związku wchodzi wyłącznie gminy;

2) wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) gmin i starostowie powiatów wchodzących w skład związku lub osoby przez nich upoważnione – w przypadku gdy w skład związku wchodzi gminy i powiaty.

3. Prawo do udziału w posiedzeniach zgromadzenia z głosem doradczym ma marszałek województwa.

4. W przypadku braku możliwości uczestniczenia delegata w najbliższym posiedzeniu zgromadzenia, udział może wziąć osoba przez niego upoważniona.”;

17) w art. 23:

a) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) określenie składu liczbowego zarządu, wybór i odwołanie zarządu oraz ustalanie wynagrodzenia przewodniczącego zarządu;”;

b) w pkt 8 w lit. f kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9–12 w brzmieniu:

„9) uchwalanie planu zrównoważonej mobilności miejskiej;

10) podejmowanie uchwał w sprawie tworzenia stowarzyszeń i fundacji oraz ich rozwiązywania, a także przystępowania do nich lub występowania z nich oraz podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi podmiotami i wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku;

11) podejmowanie uchwał celu, harmonizujących działalność gmin albo powiatów wokół określonego celu, przy pozostawieniu swobody w doborze form jego realizacji – w zakresie zadań publicznych związanych przedmiotowo z zadaniami własnymi związku metropolitalnego;

12) ustalanie rekomendacji dla aktów prawnych jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego – w zakresie zadań publicznych związanych przedmiotowo z zadaniami własnymi związku metropolitalnego.”;

18) w art. 24 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W wykonywaniu mandatu delegata w zgromadzeniu delegat ma prawo, jeżeli nie narusza to dóbr osobistych innych osób, do uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność urzędu metropolitalnego, a także spółek z udziałem tego związku, spółek handlowych z udziałem związkowych osób prawnych, związkowych osób prawnych, oraz zakładów, przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej.”;

19) w art. 27 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W skład zarządu wchodzi od 3 do 5 członków, w tym przewodniczący zarządu.”;

20) w art. 51:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

b) w ust. 1:

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) składki od jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego;”;

– po pkt 10 dodaje się pkt 10a w brzmieniu:

„10a) dotacje z budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego;”;

c) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Źródłami dochodu związku metropolitalnego mogą być:

- 1) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- 2) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- 3) środki z funduszy celowych, pozyskiwane na podstawie odrębnych przepisów;
- 4) dotacje udzielane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176 i 426).”;

21) po art. 51 dodaje się art. 51a–51c w brzmieniu:

„Art. 51a. Związek metropolitalny może otrzymywać dotacje z budżetu państwa w zakresie, o którym mowa w przepisach o rozwoju regionalnym.

Art. 51b. 1. Związek metropolitalny może otrzymywać dotacje celowe z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań publicznych wykonywanych przez ten związek metropolitalny.

2. Do dotacji, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o dotacjach udzielanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego innej jednostce samorządu terytorialnego.

Art. 51c. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do dochodów związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572 i 1717 oraz z 2025 r. poz. 1659).”;

22) w art. 52 w ust. 2 skreśla się wyrazy „(Dz. U. poz. 1572 i 1717)”;

23) w art. 53:

a) po ust. 4a dodaje się ust. 4b w brzmieniu:

„4b. Część stałą składki rocznej ustala się dla powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,069 % przez dochód powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy.”,

b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Jeżeli przemawia za tym ważny interes społeczny, związek metropolitalny może postanowić o sfinansowaniu całości lub części zadania powierzanego przez gminę z innych źródeł dochodów związku metropolitalnego niż część zmienna składki rocznej.”;

24) po art. 61a dodaje się art. 61b w brzmieniu:

„Art. 61b. 1. Związkowi metropolitalnemu przysługuje dotacja celowa z budżetu państwa przeznaczona na złagodzenie skutków wynikających z organizowania części przewozów kolejowych.

2. Dotacja, o której mowa w ust. 1, jest udzielana przez okres 5 lat począwszy od 2027 r.

3. Dotacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana przez ministra właściwego do spraw transportu do końca drugiego kwartału po zakończeniu roku, którego dotyczy. Zasady dotyczące udzielania, rozliczania i ewentualnego zwrotu nadwyżki tej dotacji określa umowa zawarta między ministrem właściwym do spraw transportu a związkiem metropolitalnym.

4. Kwotę bazową będącą podstawą do wyliczenia kwoty dotacji, o której mowa w ust. 1, oblicza się przez pomniejszenie łącznej kwoty dotacji przedmiotowej do ustawowych ulg przejazdowych, należnej za rok 2026 tym przewoźnikom kolejowym, którzy zawarli umowy o świadczenie przewozów o charakterze użyteczności publicznej na rzecz województwa śląskiego, o łączną kwotę tej dotacji należną tym samym przewoźnikom w roku 2027.

5. W przypadku gdy obliczenie kwoty bazowej dotyczy przewoźnika świadczącego przewozy kolejowe również poza województwem śląskim, w którym funkcjonuje związek metropolitalny, kwotę bazową w części dotyczącej tego przewoźnika oblicza się

według zasad określonych w ust. 4 wyłącznie w odniesieniu do kwoty dotacji przedmiotowej należnej z tytułu sprzedaży biletów ulgowych przez tego przewoźnika w województwie śląskim. W sytuacji gdy związek metropolitalny nie jest w stanie ustalić kwoty dotacji przedmiotowej należnej z tytułu sprzedaży biletów na obszarze tego województwa, kwota bazowa, o której mowa w ust. 4, jest obliczana z pominięciem kwoty dotacji przedmiotowej do ustawowych ulg przejazdowych w odniesieniu do przewoźnika, o którym mowa w zdaniu pierwszym.

6. Wysokość dotacji, o której mowa w ust. 1, ustala się w następujący sposób:

- 1) w pierwszym roku – w wysokości kwoty bazowej;
- 2) w drugim roku – w wysokości kwoty bazowej powiększonej o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (wskaźnik CPI) za pierwszy rok udzielenia dotacji;
- 3) w trzecim roku i kolejnych dwóch latach – w wysokości kwoty bazowej powiększonej o skumulowane wskaźniki CPI na poprzednie lata udzielenia dotacji.

7. Dotacja, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć kwoty rekompensaty należnej przewoźnikom będącym operatorami przewozów, o których mowa w ust. 4, w związku z realizacją przez tych operatorów przewozów kolejowych w oparciu o umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego zawarte ze związkiem metropolitalnym w województwie śląskim.”.

Art. 82. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 165 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Federację tworzy się w celu wspólnego prowadzenia działalności naukowej przez podmioty, o których mowa w ust. 1, zwane dalej „jednostkami uczestniczącymi”.

3. Jednostki uczestniczące mogą powierzyć federacji realizowanie innych zadań określonych w statucie federacji, w szczególności:

- 1) kształcenie doktorantów,
- 2) nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki,

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871 i 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837 i 1864 oraz z 2026 r. poz. 187, 203, 328 i 370.

- 3) komercjalizację wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami
– z wyłączeniem kształcenia na studiach, na studiach podyplomowych i kształcenia w innych formach.”;
- 2) w art. 166:
- a) w ust. 4:
- pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) zasady wspólnej realizacji zadań federacji, o których mowa w art. 165 ust. 2 i 3;”;
 - pkt 7 otrzymuje brzmienie:
„7) jednostkę uczestniczącą uprawnioną do otrzymania środków finansowych na kształcenie doktorantów – jeżeli jest ono prowadzone przez federację;”;
- b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a–4c w brzmieniu:
- „4a. Projekt zmiany statutu federacji podlega uzgodnieniu z ministrem, a w przypadku gdy jednostka uczestnicząca jest nadzorowana przez inny organ – wymaga również uprzedniego zasięgnięcia opinii tego organu. Uzgodniony projekt zmiany statutu federacji wymaga zatwierdzenia przez organy jednostek uczestniczących właściwe do uchwalenia ich statutów, a następnie uchwalenia przez zgromadzenie federacji.
- 4b. Projekt zmiany statutu federacji składa się do ministra nie później niż 6 miesięcy przed planowanym wejściem zmiany w życie.
- 4c. Federacja udostępnia statut w BIP na swojej stronie podmiotowej.”;
- 3) w art. 173:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Jakość działalności naukowej prowadzonej przez federację podlega ewaluacji po upływie dwóch pełnych okresów objętych ewaluacją, licząc od dnia utworzenia federacji, chyba że statut federacji zawiera postanowienia przewidujące wcześniejsze przeprowadzenie ewaluacji w stosunku do federacji.”;
- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- „1a. Do dnia przeprowadzenia po raz pierwszy ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej przez federację, ewaluację przeprowadza się w stosunku do jednostek uczestniczących na zasadach obowiązujących je przed dniem utworzenia federacji.”;

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ewaluację jakości działalności naukowej prowadzonej przez federację przeprowadza się w ramach dyscypliny, jeżeli jednostki uczestniczące zatrudniały łącznie według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem tej działalności.”,

d) w ust. 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Na potrzeby ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej przez federację uwzględnia się oświadczenia pracowników jednostek uczestniczących, prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie upoważniające daną jednostkę uczestniczącą do zaliczenia danego pracownika do liczby pracowników, o których mowa w art. 265 ust. 4, złożone nie później niż do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji.”,

e) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej przez federację kategorie naukowe, o których mowa w art. 269 ust. 1, przyznaje się federacji.”,

f) w ust. 6 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Od dnia utworzenia federacji do dnia uzyskania przez nią kategorii naukowej, federacja jest podmiotem uprawnień związanych z posiadaniem przez jednostki uczestniczące kategorii naukowych w zakresie, o którym mowa w ust. 5 pkt 1 i 2.”,

g) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. W przypadku likwidacji federacji po uzyskaniu przez nią kategorii naukowej w danej dyscyplinie jednostka uczestnicząca zachowuje tę kategorię naukową albo uprawnienie nadane federacji w trybie określonym w art. 226a ust. 1 w tej dyscyplinie, jeżeli na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok likwidacji federacji zatrudniała co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w tej dyscyplinie, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w tej dyscyplinie. Do zachowania kategorii naukowej przez jednostkę uczestniczącą stosuje się przepis art. 269 ust. 2.”;

4) art. 174 otrzymuje brzmienie:

„Art. 174. Minister likwiduje federację w przypadku: niezyskania przez nią kategorii naukowej A+, A albo B+ w co najmniej 1 dyscyplinie albo nieprzystąpienia przez nią do ewaluacji jakości działalności naukowej w terminie, o którym mowa w art. 173 ust. 1.”;

5) w art. 176 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) art. 387–399 i art. 463 – w przypadku ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej przez federację, z tym że środki finansowe otrzymane w ramach programów uczelnia przekazuje federacji.”.

Art. 83. W ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 402 i 1572 oraz z 2025 r. poz. 303 i 1843) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepisów ustawy nie stosuje się do przewozów realizowanych w ramach komunikacji miejskiej, z zastrzeżeniem możliwości objęcia dopłatą ze środków Funduszu metropolitalnych przewozów pasażerskich na odcinkach linii komunikacyjnej realizowanych poza granicami miasta.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Ilekroć w ustawie jest mowa o związku powiatowo-gminnym, należy przez to rozumieć także związek metropolitalny, o którym mowa w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186) oraz w ustawie z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz. ...).”;

2) w art. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) organizator – organizatora publicznego transportu zbiorowego, o którym mowa w art. 7 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 285, 1173 i 1843 oraz z 2026 r. poz. 475), z wyłączeniem ministra właściwego do spraw transportu;”;

3) w art. 10a po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Jeżeli gmina lub powiat wchodzące w skład związku metropolitalnego powierzyli w drodze porozumienia organizację transportu zbiorowego związkowi metropolitalnemu, związek metropolitalny składa wniosek, o którym mowa w ust. 1

pkt 4, dotyczący odpowiednio gminnych przewozów pasażerskich lub powiatowych przewozów pasażerskich do właściwego wojewody.”;

4) w art. 11a po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku wniosku dotyczącego metropolitalnych przewozów pasażerskich kryteria stosuje się w odniesieniu do części linii komunikacyjnej, która może podlegać dopłacie.”.

Art. 84. W ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 165) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 zdanie drugie, program usług społecznych może zostać przyjęty przez zgromadzenie związku metropolitalnego w zakresie mu powierzonym.

2. Do programu usług społecznych przyjmowanego przez zgromadzenie związku metropolitalnego odpowiednio stosuje się art. 4–7.”;

2) w art. 8 w ust. 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Gmina wchodząca w skład związku metropolitalnego może powierzyć utworzenie i prowadzenie centrum związkowi metropolitalnemu.”;

3) w art. 9:

a) w ust. 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) gminy lub gmin, które powierzyły utworzenie i prowadzenie centrum związkowi metropolitalnemu.”,

b) w ust. 2 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) pkt 3 – centrum tworzy się w trybie, o którym mowa w art. 13 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186) albo w art. 13 ustawy z dnia o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz. ...), albo przez utworzenie nowej jednostki organizacyjnej.”;

4) w art. 10 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) ust. 1 pkt 3 – jest zawarcie porozumienia, na podstawie którego gmina lub gminy wchodzące w skład związku metropolitalnego powierzają temu związkowi prowadzenie wybranych usług społecznych z co najmniej trzech zakresów, o których mowa w art. 2 ust. 1. Art. 11 stosuje się odpowiednio.”;

5) art. 15 i 16 otrzymują brzmienie:

„Art. 15. Centrum, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i 3, może realizować usługi społeczne na rzecz gminy innej niż będąca stroną porozumienia, o którym mowa w art. 10 pkt 2 i 3, po uprzednim zawarciu przez tę gminę porozumienia z gminą, która utworzyła centrum lub ze związkiem metropolitalnym. Do porozumienia, o którym mowa w zdaniu pierwszym, art. 11 stosuje się odpowiednio.

Art. 16. Centrum, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 i 3, może realizować wyłącznie usługi społeczne i działania związane z realizacją tych usług oraz działania wspierające.”;

6) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. Dyrektor centrum przedstawia corocznie radzie gminy, która utworzyła centrum, a w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 zdanie 2, zgromadzeniu związku metropolitalnego, sprawozdanie z działalności centrum za poprzedni rok kalendarzowy oraz przedstawia wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. W przypadku centrum, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i 3, dokumenty, o których mowa w zdaniu pierwszym, przedstawia się w odniesieniu do każdej z gmin, która zawarła porozumienie, o którym mowa w art. 10 pkt 2 i 3, lub porozumienie, o którym mowa w art. 15.”;

7) w art. 20 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku centrum, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i 3, plan, o którym mowa w ust. 1, zawiera informacje w zakresie określonym w ust. 3 w odniesieniu do każdej z gmin, która zawarła porozumienie, o którym mowa w art. 10 pkt 2 i 3, lub porozumienie, o którym mowa w art. 15.”;

8) w art. 21:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku centrum, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i 3, diagnoza, o której mowa w ust. 1, zawiera informacje w zakresie określonym w ust. 3 w odniesieniu do każdej z gmin, która zawarła porozumienie, o którym mowa w art. 10 pkt 2 i 3, lub porozumienie, o którym mowa w art. 15.”;

b) w ust. 5 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Diagnoza, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) oraz radzie gminy, a w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 zdanie drugie, przewodniczącemu zarządu związku metropolitalnego oraz zgromadzeniu związku metropolitalnego.”;

- 9) w art. 25 w ust. 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
„W przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 zdanie drugie, dyrektor centrum jest powoływany i odwoływany przez zarząd związku metropolitalnego.”;
- 10) w art. 26:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), a w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 zdanie drugie, przewodniczący zarządu związku metropolitalnego udziela dyrektorowi centrum upoważnienia do prowadzenia postępowań w indywidualnych sprawach dotyczących usług społecznych określonych w programach usług społecznych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych.”;
- b) w ust. 2 w pkt 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 – wójt (burmistrz, prezydent miasta), a w przypadku o którym mowa w art. 8 ust. 1 zdanie drugie, przewodniczący zarządu związku metropolitalnego:”;
- c) w ust. 4:
- pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) ust. 1 – wójt (burmistrz, prezydent miasta), a w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 zdanie drugie – przewodniczący związku metropolitalnego, może udzielić dodatkowo innemu pracownikowi centrum;”;
 - w pkt 2 lit. b otrzymuje brzmienie:
„b) pkt 2 – wójt (burmistrz, prezydent miasta), a w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 zdanie drugie – przewodniczący związku metropolitalnego, może udzielić dodatkowo innemu pracownikowi centrum.”;

Art. 85. W ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2025 r. poz. 1733 i 1844) w art. 34 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. ZIT są zarządzane przez związek ZIT utworzony w jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 64, art. 74 i art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252) albo w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186), albo w ustawie z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz. ...), a w przypadku udziału

w związku ZIT powiatu stosuje się również przepisy art. 5 ust. 2, art. 72a, art. 73 i art. 75 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684 oraz z 2026 r. poz. 252).”.

Rozdział 9

Przepisy epizodyczne

Art. 86. 1. Związkowi metropolitalnemu przysługuje dotacja celowa z budżetu państwa przeznaczona na złagodzenie skutków wynikających z organizowania części przewozów kolejowych.

2. Dotacja, o której mowa w ust. 1, jest udzielana przez okres 5 lat począwszy od 2027 r.

3. Dotacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana przez ministra właściwego do spraw transportu do końca drugiego kwartału po zakończeniu roku, którego dotyczy. Zasady dotyczące udzielania, rozliczania i ewentualnego zwrotu nadwyżki tej dotacji określa umowa zawarta między ministrem właściwym do spraw transportu a związkiem metropolitalnym.

4. Kwotę bazową będącą podstawą do wyliczenia kwoty dotacji, o której mowa w ust. 1, oblicza się przez pomniejszenie łącznej kwoty dotacji przedmiotowej do ustawowych ulg przejazdowych, należnej za rok 2026 tym przewoźnikom kolejowym, którzy zawarli umowy o świadczenie przewozów o charakterze użyteczności publicznej na rzecz województwa pomorskiego, o łączną kwotę tej dotacji należną tym samym przewoźnikom w roku 2027.

5. W przypadku gdy obliczenie kwoty bazowej dotyczy przewoźnika świadczącego przewozy kolejowe również poza województwem pomorskim, w którym funkcjonuje związek metropolitalny, kwotę bazową w części dotyczącej tego przewoźnika oblicza się według zasad określonych w ust. 4 wyłącznie w odniesieniu do kwoty dotacji przedmiotowej należnej z tytułu sprzedaży biletów ulgowych przez tego przewoźnika w województwie pomorskim. W sytuacji gdy związek metropolitalny nie jest w stanie ustalić kwoty dotacji przedmiotowej należnej z tytułu sprzedaży biletów na obszarze tego województwa, kwota bazowa, o której mowa w ust. 4, jest obliczana z pominięciem kwoty dotacji przedmiotowej do ustawowych ulg przejazdowych w odniesieniu do przewoźnika, o którym mowa w zdaniu pierwszym.

6. Wysokość dotacji, o której mowa w ust. 1, ustala się w następujący sposób:

- 1) w pierwszym roku – w wysokości kwoty bazowej;
- 2) w drugim roku – w wysokości kwoty bazowej powiększonej o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (wskaźnik CPI) za pierwszy rok udzielenia dotacji;

3) w trzecim roku i kolejnych dwóch latach – w wysokości kwoty bazowej powiększonej o skumulowane wskaźniki CPI na poprzednie lata udzielenia dotacji.

7. Dotacja, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć kwoty rekompensaty należnej przewoźnikom będącym operatorami przewozów, o których mowa w ust. 4, w związku z realizacją przez tych operatorów przewozów kolejowych w oparciu o umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego zawarte ze związkiem metropolitalnym w województwie pomorskim.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 87. 1. Z dniem utworzenia związku metropolitalny staje się organizatorem publicznego transportu zbiorowego w zakresie metropolitalnych przewozów pasażerskich, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4b lit. a ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.

2. Po upływie 12 miesięcy od dnia utworzenia związku metropolitalny staje się organizatorem publicznego transportu zbiorowego w zakresie komunikacji miejskiej, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4b lit. b ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym co najmniej na obszarze miast na prawach powiatu wchodzących w skład związku metropolitalnego. Szczegółowe zasady przekazywania zadania oraz kwotę dotacji określają porozumienia, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 3.

Art. 88. Do umów o dopłatę ze środków Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, o których mowa w art. 11d ust. 1 ustawy zmienianej w art. 83, zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 89. Metropolitalne przewozy pasażerskie mogą zostać objęte dopłatą ze środków Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej począwszy od naboru wniosków o objęcie w 2027 r. dopłatą z tego Funduszu.

Art. 90. Do ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej w dniu wejścia w życie ustawy przez federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 91. Do opracowania i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, audytów krajobrazowych i gminnych programów rewitalizacji albo ich zmian,

do sporządzenia których przystąpiono przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 92. W latach 2027–2029 nie stosuje się przepisów art. 62 ust. 1–9, a maksymalny limit dochodów związku metropolitalnego w województwie pomorskim z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wynosi 900 000 000 zł, w tym w:

- 1) 2027 r. – 150 000 000 zł;
- 2) 2028 r. – 250 000 000 zł;
- 3) 2029 r. – 500 000 000 zł.

Art. 93. Ustawa wchodzi w życie z dniem 30 czerwca 2026 r.

UZASADNIENIE

I. Geneza projektu ustawy

Proces instytucjonalizacji Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot rozpoczął się – zważywszy na sytuację innych, podobnych obszarów leżących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – wcześniej. W latach 90’ XX wieku, jeszcze w trakcie transformacji ustrojowej i reform samorządowych rządów T. Mazowieckiego oraz J. Buzka, powstawały pierwsze inicjatywy aglomeracyjne i metropolitalne. Na Pomorzu wspomnieć należy przede wszystkim o Radzie Metropolitalnej Zatoki Gdańskiej, a także Metropolitalnym Związku Komunikacyjnym Zatoki Gdańskiej, czy też – w nieco późniejszym okresie – Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów Norda oraz o Stowarzyszeniu Gdański Obszar Metropolitalny, z którego wykształciło się funkcjonujące aktualnie Stowarzyszenie Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Instytucjonalizacja Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot jest – obok Górnos Śląsko-Zagłębiowskiej Metropolii – najstarszym i najdalej posuniętym procesem integracji jednostek samorządu lokalnego (gmin i powiatów). Zapewne wynika to ze specyfiki tych obszarów, a w szczególności z ich morfologii. Są to jedyne w Rzeczypospolitej Polskiej metropolie o charakterze policentrycznym, wielośrodkowe, ze skomplikowaną siecią powiązań funkcjonalnych. Z tego też względu władze zrzeszonych gmin i powiatów wielokrotnie inicjowały prace legislacyjne nad dedykowanymi regulacjami ustawowymi, których następstwem jest przedstawiony projekt ustawy.

Niezależnie od tego, że regulacje legislacyjne wspierające bardziej dynamiczny rozwój metropolii są potrzebne dla wszystkich polskich obszarów metropolitalnych, eksperci naukowci i praktycy nie mają żadnych wątpliwości, że metropolia trójmiejska jest jedną z dwóch metropolii w Polsce, wobec których interwencja ustawodawcy jest najpilniej potrzebna. Policentryczność tych obszarów generuje bowiem szereg specyficznych i unikatowych w skali kraju wyzwań rozwojowych i zarządczych, co przekłada się na potrzebę ustanowienia odrębnych ram prawnych. Jednocześnie zarówno pomorskie, jak i zagłębiowsko-śląskie doświadczenia integracji metropolitalnej powinny być kluczowe w procesie tworzenia powszechnych ram prawnych regulujących rozwój pozostałych metropolii w Polsce.

Pozostałe obszary metropolitalne mają jednak, co należy zaznaczyć, charakter monocentryczny, powstają w oparciu o funkcje centralnego ośrodka miejskiego – co powoduje konieczność ustanowienia innych, dostosowanych do ich morfologii podstaw prawnych.

Przedmiotowy projekt ustawy jest drugą inicjatywą ustawodawczą zmierzającą do ustawowego umocowania związku metropolitalnego w województwie pomorskim. Z pierwszą inicjatywą ustawodawczą wystąpił Senat Rzeczypospolitej Polskiej wnioskiem z dnia 14 września 2020 r. skierowanym do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, p. Elżbiety Witek. Wniosek – wspierany przez gminy i powiaty wchodzące w skład Stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, Zarząd Stowarzyszenia, a także Sejmik Województwa Pomorskiej – pozostał jednak bez rozpoznania aż do końca Sejmu IX kadencji, a następnie uległ dyskontynuacji.

W związku z powyższym, ponownie skierowano wniosek o podjęcie przedmiotowej inicjatywy ustawodawczej. Przedmiotowy projekt ustawy respektuje dorobek legislacyjny polskiego parlamentu, a w szczególności uwzględnia podstawowe założenia ustawy z dnia 9 października 2015 r. o związkach metropolitalnych (Dz. U. poz. 1890), ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186), a także projektu ustawy o związku pomorskim w województwie pomorskim (Sejm IX kadencji, druk nr 646). Ponadto uwzględnia wytyczne polityki prawa rekomendowane przez Unię Metropolii Polskich (J. Szlachetko, Ł. Mikuła, „Założenia polityki metropolitalnej Rzeczypospolitej Polskiej”, Warszawa 2023; dokument przyjęty przez Zarząd Unii Metropolii Polskich w 2023 r.). Co jednak należy zastrzec, przedmiotowy projekt ustawy nie stanowi prostej kontynuacji wskazanych aktów prawnych – jest ich rozwinięciem. Przede wszystkim naprawia szereg błędów legislacyjnych, o których mowa w takich dokumentach ewaluacyjnych jak:

- 1) J. Szlachetko, „Raport w sprawie oceny ustawodawstwa metropolitalnego Rzeczypospolitej Polskiej sporządzony z okazji 4 rocznicy utworzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz 10 rocznicy istnienia Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot” (Instytut Metropolitalny, Gdańsk 2021);
- 2) „Utworzenie i funkcjonowanie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii” (raport Najwyższej Izby Kontroli, Katowice 2022);
- 3) M. Wolański (red.), „Ewaluacja Związku Metropolitalnego Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia” (Wolański Corporation na zamówienie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2022).

II. Cel interwencji

Projektowana ustawa wprowadza nową prawną formę współpracy komunalnej gmin albo gmin i powiatów funkcjonujących na obszarze funkcjonalnym Gdańska – jest nią związek metropolitalny. Związek metropolitalny pod względem zakresu działania (zadań, kompetencji)

oraz konstrukcji prawnej bazuje na rozwiązaniach przyjętych w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o związkach metropolitalnych oraz w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim – z zastrzeżeniem kilku niezbędnych korekt oraz aktualizacji. Nie jest więc nową instytucją prawa publicznego. Jednakże w sferze regulacji prawnych dokonano szeregu zmian i aktualizacji, tak aby regulacja przystawała do pomorskich uwarunkowań, potrzeb i oczekiwań.

Związek metropolitalny jest jednak jedynie środkiem wiodącym do osiągnięcia głównych celów interwencji ustawodawcy, a są nimi:

- 1) wzrost konkurencyjności i możliwości rozwojowych Rzeczypospolitej Polskiej oraz Pomorza poprzez zwiększenie sprawności działania jednej z dwóch policentrycznych polskich metropolii;
- 2) usprawnienie procesu wykonywania zadań publicznych przez gminy i powiaty zrzeszone w związku metropolitalnym oraz budowanie modelowych dla Rzeczypospolitej Polskiej form współpracy miejsko-wiejskiej;
- 3) wzmocnienie skuteczności polityki spójności Unii Europejskiej oraz polityki rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej.

Ad. 1) Realia gospodarcze i nauka nie pozostawiają wątpliwości co do tego, że XXI w. to wiek metropolii. Metropolie stanowią kolejny etap urbanizacji. Wzrost gospodarczy, generowanie innowacji i nowych miejsc pracy zależy od coraz mniejszej liczby miejsc na świecie, czyli od metropolii. Są to obszary miejsko-wiejskie, które funkcjonują niezależnie od granic administracyjnych. Jak słusznie zauważa OECD: *„utrzymywanie przestarzałych rozwiązań prawnych na obszarach wielkich miast automatycznie osłabia potencjał gospodarczy i polityczny państw, w których te metropolie funkcjonują”*. Poszczególne gminy wiejskie i miejskie oraz wchodzące w skład obszaru metropolitalnego powiaty są w stanie rozwiązywać część wyzwań lokalnych, jednak nie są w stanie skutecznie rozwiązywać wyzwań klimatycznych, przestrzennych, transportowych czy gospodarczych.

Utrzymanie przez kolejne dekady wysokiego tempa rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej nie będzie możliwe bez uregulowania rozwoju metropolii. W tym kontekście kluczowe są przewidziane w projekcie ustawy zadania związane ze współpracą ze środowiskiem naukowym i uczelniami, a także wspieranie badań naukowych oraz branż innowacyjnych. Polska gospodarka ma niezwykłą szansę, aby dzięki obecnym zmianom geopolitycznym awansować do ligi najbardziej zaawansowanych technologicznie państw Europy. Aby to było możliwe, konieczne jest stworzenie skutecznych ram współpracy metropolitalnej, w

szczegółności w metropoliach policentrycznych. Wyjątkową konieczność uregulowania rozwoju dwóch polskich metropolii podkreślają powszechnie eksperci i szefowie wszystkich najważniejszych polskich jednostek badawczych ds. rozwoju regionalnego, w tym współautorzy i konsultanci poprzednich strategii rozwoju kraju, którzy w liście otwartym z 21 stycznia 2021 r. piszą: *„Doświadczenia 30 lat odrodzonego polskiego samorządu terytorialnego pokazują, że brak właściwej, ustrojowej podstawy prawnej dla rozwoju wielkich miast był poważnym hamulcem w rozwoju polskich metropolii – przede wszystkim tych policentrycznych: górnośląskiej oraz trójmiejskiej. Wiemy już, że możliwości tworzenia porozumień oraz związków komunalnych nie wystarczą (...) Narastającego kryzysu gospodarczego, klimatycznego oraz problemów społecznych nie da się naprawić w formie dotychczasowych, nietrwałych form współpracy.”*

Ad. 2) Celem projektu ustawy jest usprawnienie procesu wykonywania zadań publicznych o charakterze samorządowym, lokalnym, w ściśle określonych obszarach tematycznych. Interwencja zmierza więc przede wszystkim do wzmocnienia systemu zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców związku metropolitalnego. Nie wprowadza przy tym nowego szczebla w modelu samorządu terytorialnego, nie narusza układu terytorialnego – granic istniejących jednostek samorządu terytorialnego. Tworzy jedynie „strukturę zarządczo-koordynacyjną”. Obszary, o których mowa to:

- 1) polityka rozwoju, w tym przyjmowanie i wdrażanie strategii rozwoju ponadlokalnego,
- 2) kształtowanie ładu przestrzennego,
- 3) adaptacja do zmian klimatu i ochrony środowiska,
- 4) metropolitalne przewozy pasażerskie,
- 5) rozwój i integracja publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez jednostki samorządu terytorialnego oraz związki komunalne działające na obszarze związku metropolitalnego,
- 6) planowanie, rozwój, integracja i zarządzanie zrównoważoną mobilnością miejską,
- 7) współpraca z innymi organami administracji publicznej przy realizacji wybranych inwestycji celu publicznego,
- 8) promocja związku i jego obszaru.

W ramach wskazanych obszarów tematycznych związek metropolitalny powinien prowadzić działalność, dysponując ustawowo określonymi zadaniami publicznymi i kompetencjami, służącymi ich realizacji. Działalność związku metropolitalnego w innych obszarach jest

prawnie możliwa, ale zależy od woli politycznej wchodzących w skład związku gmin i powiatów (czy to w ramach tzw. zadań fakultatywnych, czy to na podstawie porozumień).

Większa skuteczność realizacji usług publicznych na obszarze miejsko-wiejskim, jakim jest metropolia trójmiejska, przełoży się na tworzenie kolejnych modelowych form współpracy miejsko-wiejskiej. Każdy obszar metropolitalny to obszar miejsko-wiejski. Nowe, ulepszone i łatwiejsze formy realizacji usług publicznych w sposób bardziej efektywny, dostępny i skuteczny będą mogły służyć jako modelowe rozwiązania, gotowe do wdrożenia w każdym innym partnerstwie miejsko-wiejskim w Polsce.

Ad. 3) Celem projektowanych zmian jest także wzmocnienie skuteczności polityki spójności Unii Europejskiej oraz polityki rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej. Związek metropolitalny jest bowiem podmiotem polityki rozwoju – w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198, z późn. zm.), którego ustawa wyposaża w kompetencje w zakresie planowania strategicznego. Głównym narzędziem związku metropolitalnego jest strategia rozwoju, pełniąca z pozycji systemu polityki rozwoju dwie funkcje. Jest ona: (1) strategią rozwoju ponadlokalnego, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, z późn. zm.), a ponadto jest (2) strategią związku zintegrowanych inwestycji terytorialnych, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2025 r. poz. 1733, z późn. zm.). Powyższe zamierzenie bazuje na negatywnych doświadczeniach województwa śląskiego, w którym istnieją dwa „konkurencyjne” w zakresie polityki rozwoju podmioty – Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia oraz Stowarzyszenie Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, będące związkiem zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Projekt ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim zakłada integrację strukturalną i funkcjonalną w zakresie polityki rozwoju.

Słuszność niniejszej inicjatywy ustawodawczej potwierdzają również analizy zrealizowane w ramach programu Komisji Europejskiej ESPON, w których wskazuje się, że polityka spójności UE miałyby silniejszy wpływ na wzmocnienie potencjałów metropolitalnych, gdyby polskie prawo wzmocniło aktywność legislacyjną w obszarach metropolitalnych. Raport wskazuje, że poziom metropolitalny ma słabą pozycję w wyznaczaniu celów rozwojowych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, a także – pomimo gruntownego planowania – tylko ograniczone instrumenty są w kompetencji OMGGS. Problem w wyznaczaniu działań rozwojowych stanowi również stałe, ale umiarkowane finansowanie oparte na uznaniowych

decyzjach Członków. Generalnie w Polsce dostrzegana jest słaba pozycja prawna metropolii, z wyjątkiem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Liczne analizy, w tym Europejskiej Sieci Obserwacji Rozwoju i Spójności Terytorialnej (ESPON), wskazują m.in. na konieczność stworzenia podstaw prawnych dla funkcjonowania metropolii, aby możliwe było systemowe włączanie metropolii w fazę programowania środków UE na poziomie regionalnym i krajowym. Działania te pozwoliłyby na przyjęcie przez metropolię roli „kreatora”, a nie „administratora” przepływów finansowych w ramach polityki spójności (przy czym instrument ZIT nie powinien być wykorzystywany jako wymówka do pozbawiania władz metropolitalnych bardziej proaktywnej roli w kształtowaniu i programowaniu polityki spójności UE).

Środki finansowe dedykowane obszarom metropolitalnym są zbyt małe i dalece nieadekwatne w stosunku do celów i zadań stojących przed metropoliami. Tym bardziej istotne stają się ramy prawne, które zapewnią stabilność, odpowiednią do zakresu zadań i wyzwań stojących przed metropolią.

III. Przedmiot regulacji

Projektowana ustawa wprowadza regulacje prawne w trzech obszarach:

- 1) ustanawia podstawy do utworzenia związku metropolitalnego w województwie pomorskim;
- 2) dokonuje nowelizacji ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim;
- 3) dokonuje nowelizacji wybranych ustaw sektorowych w celu zapewnienia należytej funkcjonalności śląskiemu oraz pomorskiemu związkowi metropolitalnemu.

Ad. 1) Podstawy do utworzenia związku metropolitalnego w województwie pomorskim

Ustawa daje podstawy do utworzenia w województwie pomorskim na obszarze funkcjonalnym Gdańska, związku metropolitalnego będącego związkiem gmin albo gmin i powiatów. Związek metropolitalny jest instytucją *sui generis* – nie należy go utożsamiać ze związkiem komunalnym, o którym mowa w przepisach ustawy dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym czy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684, z późn. zm.). Związek metropolitalny nie jest zatem związkiem międzygminnym, związkiem powiatowo-gminnym czy związkiem powiatów, o których to instytucjach mowa w samorządowych ustawach ustrojowych. Wskazane instytucje nie znajdują – ze względu na obowiązujące regulacje prawne – zastosowania do współpracy z jednej strony

wielozadaniowej, z drugiej zaś strony wielostopniowej (gminnej oraz powiatowej). Stąd też konieczna jest przedmiotowa ustawa.

Zgodnie z rozwiązaniami zaproponowanymi w projektowanej ustawie związek metropolitalny stanowi organizm delimitowany nie ze względu na istniejące granice administracyjne gmin, powiatów czy województw, lecz z uwagi na rzeczywiste powiązania funkcjonalne (art. 1 ust. 5), w szczególności transportowe – obejmujące m.in. dojazdy do miejsca pracy, świadczenia usług lub korzystania z usług publicznych, w tym usług wyższego rzędu. W związku z powyższym projekt ustawy przewiduje, że granice administracyjne województw nie stanowią bariery dla integracji gmin i powiatów położonych w województwie pomorskim z jednostkami samorządu terytorialnego z innych województw, o ile jest to uzasadnione istniejącymi powiązaniem funkcjonalnymi. Na etapie tworzenia ustawy nie przesądza się powołania związku metropolitalnego o charakterze transwojewódzkim, niemniej dopuszcza się, że w perspektywie kilku lub kilkunastu lat taka możliwość może zostać praktycznie wykorzystana. Rozwiązanie to jest inspirowane konstrukcją związków komunalnych, które mogą funkcjonować w różnych układach terytorialnych, w tym transwojewódzkich – bez ustawowych przeciwwskazań. W konsekwencji brak jest podstaw, aby w przypadku związku metropolitalnego wprowadzać odstępstwo od znanej ustawodawstwu zasady dopuszczającej współdziałanie jednostek z różnych województw. Jednocześnie system tworzenia związku metropolitalnego o charakterze transwojewódzkim, jak również procedury przystępowania jednostek spoza województwa pomorskiego, uwzględniają udział właściwych organów samorządu województwa oraz wojewody województwa sąsiedniego, przy zachowaniu symetrii kompetencyjnej.

Związek metropolitalny posiada osobowość prawną (art. 3 ust. 2), jest samodzielny (art. 3 ust. 3), i wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność (art. 3 ust. 1). Związek samodzielnie dysponuje swoim mieniem oraz prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej. O ustroju związku metropolitalnego stanowi ustawa, a także statut (art. 4). Projekt statutu związku metropolitalnego podlega uzgodnieniu z Prezesem Rady Ministrów oraz zaopiniowaniu przez właściwe miejscowo jednostki samorządu terytorialnego, w tym województwo (art. 4 ust. 3). Związek działa poprzez organy, którymi są zgromadzenie oraz zarząd (art. 27).

Zgodnie z założeniami projektowanej ustawy związek metropolitalny może powstać w drodze jednego z dwóch trybów (art. 5–art. 7): (1) od nowa lub (2) przez przekształcenie istniejącej formy współpracy komunalnej (związku międzygminnego, związku powiatowo-gminnego albo

stowarzyszenia samorządowego). O wyborze trybu utworzenia związku metropolitalnego zdecyduje rada miasta Gdańska (art. 6 ust. 2, art. 7 ust. 1) – centralnego miasta związku metropolitalnego. W przypadku trybu przekształcenia istniejącej formy współpracy komunalnej dodatkowo wymagana będzie zgoda jego organów (art. 7 ust. 2). Przepisy dotyczące tworzenia związku metropolitalnego od nowa stanowią kopię rozwiązań wykorzystanych przez prawodawcę w ustawie śląskiej. W tym zakresie dokonano niewielkich korekt. Z kolei tryb utworzenia związku metropolitalnego poprzez przekształcenie istniejącej formy współpracy komunalnej to istotne *novum* projektowanej ustawy. Jest to nowatorskie rozwiązanie legislacyjne, uzasadnione argumentami prawnymi i pozaprawnymi. Projekt zakłada, że związek metropolitalny może bowiem powstać np. z przekształcenia związku międzygminnego albo związku powiatowo-gminnego, albo stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (np. Stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot – stowarzyszenia integrującego 61 jednostek samorządu terytorialnego (gmin oraz powiatów), a dodatkowo pełniącego funkcję związku zintegrowanych inwestycji terytorialnych). Tryb przekształcenia zakłada sukcesję uniwersalną praw i obowiązków związku międzygminnego / związku powiatowo-gminnego / stowarzyszenia na związek metropolitalny, co z kolei przekłada się na ciągłość instytucjonalną (podmiotową), finansową i majątkową. Ponadto zapewnia trwałość (ciągłość) projektową, do której zobowiązane jest np. Stowarzyszenie Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot na podstawie licznych umów, decyzji oraz innych aktów organów administracji publicznej.

Regulacja przewiduje, że w przypadku tworzenia związku metropolitalnego od nowa, Rada Ministrów jest zobowiązana do uwzględnienia zasady ciągłości przestrzennej, ustalonej według granic administracyjnych gmin. Zasada ta ma istotne uzasadnienie funkcjonalne. Związek metropolitalny powinien stanowić ciągły przestrzennie obszar, co stanowi warunek niezbędny dla sprawnego wykonywania zadań własnych związku, w tym w szczególności w zakresie planowania strategicznego i przestrzennego, a przede wszystkim organizacji publicznego transportu zbiorowego oraz rozwoju mobilności miejskiej. Brak ciągłości przestrzennej oznacza w praktyce, zarówno *de facto*, jak i *de iure*, brak możliwości efektywnego wykonywania powierzonych zadań. Z punktu widzenia efektywności zarządczej, korzystniejszym rozwiązaniem jest mniejszy, lecz spójny i ciągły przestrzennie związek metropolitalny, niż rozległy obszar metropolitalny o niejednorodnej strukturze terytorialnej. Wprowadzenie ograniczenia występowania jednostek samorządu terytorialnego ze związku metropolitalnego stanowi szansę realizacji jednej z jego cech konstytutywnych, o których

mowa w art. 1 ust. 2 ustawy, tj. spójności przestrzennej. Autonomia gmin w zakresie zrzeszania się nie jest absolutna, o czym świadczy przewidziana w ustawie o samorządzie gminnym możliwość tworzenia związków obligatoryjnych (*vide* art. 64 ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym). Cecha spójności przestrzennej jest o tyle istotna, że projektodawca zdecydował się na pewien stopień przymusowości, gdy tworzy związek, zakładając, że jego utworzenie będzie możliwe, jeżeli spotka się to z aprobatą co najmniej 70% samorządów objętych delimitacją (*vide* art. 9 ust. 2 ustawy).

W procesie przekształcania istniejącej formy współpracy komunalnej (stowarzyszenia albo związku) w związek metropolitalny kluczową rolę odgrywa jego organ wykonawczy, który z mocy ustawy ma być pełnomocnikiem do spraw utworzenia związku metropolitalnego (art. 11 ust. 1). Odpowiada on w szczególności za sporządzenie projektu statutu związku metropolitalnego, uzyskanie od organów jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego opinii w przedmiocie statutu związku, uzgodnienie projektu statutu z Prezesem Rady Ministrów, przygotowanie organów związku metropolitalnego do działania.

Projekt zakłada, że wojewoda pomorski może wesprzeć proces tworzenia związku metropolitalnego, udzielając dotacji celowej (art. 12 ust. 1) oraz przekazując na potrzeby siedziby urzędu metropolitalnego nieruchomości (art. 12 ust. 2–7). Projekt wyposaża wojewodę w kompetencję o charakterze fakultatywnym, co oznacza, że wojewoda może uczynić z niej pożytek, ale nie jest to jego obowiązek prawny.

Głównym celem utworzenia związku metropolitalnego jest usprawnienie procesu zaspokajania potrzeb jego mieszkańców. Stąd też planuje się wyposażenie związku metropolitalnego w zadania publiczne. Związek metropolitalny – na zasadzie obowiązku ustawowego – ma wykonywać tzw. zadania obligatoryjne (art. 14 ust. 1). To zadania publiczne, które związek metropolitalny musi wykonywać, na które ustawodawca wyposaża związek w dodatkowe źródła finansowe. W celu uelastycznienia mechanizmu współpracy projekt przewiduje także tzw. zadania fakultatywne (art. 14 ust. 2). To zadania publiczne, które związek metropolitalny wykonywać może, ale nie musi. W razie chęci realizacji zadań fakultatywnych należy określić je w statucie związku metropolitalnego. Statut powinien uszczegółowić normę ustawową, trzymając się granic upoważnienia ustawowego.

W celu wzmocnienia samodzielności zadaniowo-kompetencyjnej jednostek samorządu lokalnego uczestniczących w związku, a także samorządu województwa, projektowana ustawa stwierdza wprost, że związek metropolitalny nie narusza ich zakresów działania (art. 14 ust. 3).

Oznacza to, że związek metropolitalny jest tworzony w celu wykonywania nowych kategorii zadań publicznych (zadań własnych związku metropolitalnego) – nowych przedmiotowo lub obszarowo. Z kolei wykonywanie przez związek metropolitalny innych zadań będzie możliwe jedynie wówczas, gdy zostaną one związkowi powierzone (np. w drodze porozumienia). Utworzenie związku metropolitalnego nie narusza istniejącego układu funkcjonalnego (podziału zadań publicznych i kompetencji) jednostek samorządu terytorialnego działających w całości lub w części na jego obszarze.

Ponadto związek metropolitalny będzie mógł wykonywać tzw. zadania powierzone (art. 15). To zadania publiczne przekazywane przez organy jednostek samorządu terytorialnego lub organy administracji rządowej w drodze porozumień. Porozumienie powinno określać zadania publiczne, kompetencje służące jego realizacji, a także niezbędne – zgodnie z zasadą adekwatności – środki finansowe. Jest to standardowe rozwiązanie prawne, podobne do tych normowanych ustawami samorządowymi, uelastyczniające system prawny.

Projekt zakłada, że związek metropolitalny wykonuje obligatoryjne zadania publiczne w zakresie:

- 1) polityki rozwoju;
- 2) kształtowania ładu przestrzennego;
- 3) adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska;
- 4) metropolitalnych przewozów pasażerskich poprzez ich planowanie, organizowanie i zarządzanie;
- 5) rozwoju i integrowania publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez jednostki samorządu terytorialnego oraz związki komunalne działające w całości lub w części na obszarze związku metropolitalnego;
- 6) planowania, rozwoju, integracji i zarządzania zrównoważoną mobilnością miejską;
- 7) opiniowania inwestycji celu publicznego w zakresie budowy lub rozbiórki obiektów i urządzeń infrastruktury transportowej, w szczególności dróg kolejowych oraz dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych na obszarze związku;
- 8) promocji związku metropolitalnego i jego obszaru.

Kluczowe dla istnienia i funkcjonowania związku metropolitalnego są zadania publiczne z zakresu polityki rozwoju, kształtowania ładu przestrzennego oraz szeroko definiowanego transportu i mobilności. One w szczególności uzasadniają interwencję ustawodawcy. Zadania z zakresu transportu i mobilności – dla precyzji regulacji – zostały ujęte w trzech kolejnych punktach. Czym innym jest bowiem organizacja transportu metropolitalnego (art. 14 ust. 1

pkt 4) – opierająca się na kategorii metropolitalnych przewozów pasażerskich definiowanych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 285, z późn zm.), a czym innym są działania prawne i faktyczne podejmowane w celu rozwoju i integracji lokalnych systemów transportowych (gminnych, gminnych i powiatowych) (art. 14 ust. 1 pkt 5). Celem związku jest z jednej strony budowanie systemu metropolitalnego, zaś z drugiej strony integrowanie systemów lokalnych, w szczególności poprzez przejmowanie zadań transportowych.

Związek metropolitalny będzie mógł również wykonywać, o ile tak postanowi statut, zadania publiczne w zakresie:

- 1) promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;
- 2) prowadzenia centrów usług społecznych;
- 3) polityki gospodarczej i innowacyjnej, w tym poprzez inkubowanie oraz wspieranie branż innowacyjnych, dla realizacji celów określonych w strategii rozwoju ponadlokalnego;
- 4) wspierania szkolnictwa wyższego i nauki, w tym poprzez finansowanie lub dofinansowywanie wykonywania zadań uczelni, w szczególności w zakresie prowadzenia kształcenia na studiach oraz prowadzenia działalności naukowej, dla realizacji celów określonych w strategii rozwoju ponadlokalnego;
- 5) wspierania i rozwoju edukacji, w tym szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ośrodków kształcenia, w tym branżowych centrów umiejętności;
- 6) rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru związku metropolitalnego;
- 7) realizacji lub wspierania inwestycji celu publicznego w zakresie gospodarki komunalnej;
- 8) zapewnienia budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymania i eksploatacji instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych, o których mowa w art. 38b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.), lub instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych;
- 9) rozwoju źródeł wytwórczych energii, w tym odnawialnych źródeł energii oraz tworzenia i rozwoju społeczności energetycznych;
- 10) prowadzenia centrów usług wspólnych;
- 11) organizowania formy doradztwa i podnoszenia kompetencji pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędzie metropolitalnym oraz jednostkach organizacyjnych związku metropolitalnego.

Dla zapewnienia sprawności (w tym skuteczności i efektywności) działania związku, projekt ustawy określa dopuszczalne formy działania (art. 18). Wskazana regulacja odgrywa istotną funkcję, gdyż przeciwdziała niekorzystnym interpretacjom prawa dokonywanym przez sądy administracyjne, organy nadzoru i inne podmioty stosujące prawo, a także prawników, co do – w szczególności – potencjalnej zdolności organów związku do wydawania aktów prawa miejscowego oraz rozstrzygnięcia indywidualnych spraw w drodze decyzji administracyjnych. Związek metropolitalny – co należy podkreślić – może działać w formach władczych określonych w tym przepisie. Aby jednak mógł to czynić, obowiązująca norma prawa materialnego musi go wyposażać w konkretną kompetencję. Dopuszcza się również możliwość przekazywania kompetencji do działań władczych w drodze porozumienia. Zdolność do wydawania aktów prawa miejscowego jest szczególnie ważna w kontekście zadań transportowych związku metropolitalnego. Z kolei zdolność do wydawania decyzji administracyjnych jest ważna w kontekście sprawności wykonywania niektórych zadań fakultatywnych (np. w zakresie gospodarki odpadowej).

Zgodnie z projektem władze związku metropolitalnego stanowią dwa organy (art. 27): (1) zgromadzenie oraz (2) zarząd. Są to organy związku jako osoby prawnej. W strukturze zgromadzenia związku metropolitalnego przewiduje się możliwość tworzenia tzw. organów wewnętrznych, pełniących funkcje doradcze i porządkowe, ale niemających statusu organów administracji publicznej.

Działalność organów związku metropolitalnego jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Jawność działania organów związku metropolitalnego obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje zgromadzenia, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów związku metropolitalnego.

Zgromadzenie związku metropolitalnego (art. 29–35) składa się z delegatów, którymi są wójtowie, burmistrzowie, prezydenci oraz starostowie jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego. W skład zgromadzenia – incydentalnie, w razie zaistnienia przemijającej przeszkody – mogą wchodzić osoby przez nich upoważnione. Zgromadzenie stanowi najwyższą władzę związku metropolitalnego i pełni funkcję prawotwórczą, kreacyjną (personalną) i kontrolną. Do kompetencji zgromadzenia należy m.in. (art. 32):

- 1) uchwalanie statutu związku metropolitalnego i jego zmian;
- 2) uchwalanie strategii i programów rozwoju związku metropolitalnego i ich zmiany;

- 3) uchwalanie planu adaptacji do zmian klimatu i jego zmian;
- 4) uchwalanie planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego i jego zmian;
- 5) uchwalanie planu zrównoważonej mobilności miejskiej i jego zmian;
- 6) uchwalanie budżetu związku metropolitalnego i jego zmian;
- 7) rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu związku metropolitalnego oraz sprawozdań finansowych związku metropolitalnego;
- 8) określenie składu liczbowego zarządu, powołanie i odwołanie jego członków oraz ustalanie wynagrodzenia prezesa zarządu;
- 9) podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium zarządowi z tytułu wykonania budżetu związku metropolitalnego;
- 10) podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych związku metropolitalnego;
- 11) podejmowanie uchwał w sprawie tworzenia stowarzyszeń i fundacji oraz ich rozwiązywania, a także przystępowania do nich lub występowania z nich oraz podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi podmiotami i wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku;
- 12) wydawanie uchwał, harmonizujących działalność gmin lub powiatów wokół określonego celu, przy pozostawieniu swobody w doborze form jego realizacji – w zakresie zadań publicznych związanych przedmiotowo z zadaniami własnymi związku metropolitalnego;
- 13) ustalanie rekomendacji dla aktów prawnych gmin lub gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego – w zakresie zadań publicznych związanych przedmiotowo z zadaniami własnymi związku metropolitalnego;

Uchwały zgromadzenia zgodnie z projektem zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu zgromadzenia, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Liczbę głosów delegata ustala się wykonując kolejno czynności, o których mowa w art. 34 ust. 2–5.

Organem wykonawczym związku metropolitalnego jest zarząd (art. 36 ust. 1). W jego skład wchodzi od 3 do 5 osób (art. 36 ust. 2). Zarząd może mieć charakter polityczny (z udziałem delegatów zgromadzenia), fachowy (z udziałem fachowców, menedżerów, osób niezaangażowanych w politykę, w tym delegatów) oraz mieszany. Projekt ustawy zapewnia w tym zakresie elastyczność. Stosowne rozwiązania należy wprowadzić do statutu związku metropolitalnego.

Do kompetencji zarządu należy m.in. (art. 41 ust. 2):

- 1) wykonywanie uchwał zgromadzenia;
- 2) gospodarowanie mieniem związku metropolitalnego, w tym wykonywanie praw z akcji i udziałów posiadanych przez związek metropolitalny;
- 3) przygotowywanie projektu i wykonywanie budżetu związku metropolitalnego;
- 4) kierowanie, koordynowanie i kontrolowanie działalności jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego, w tym zatrudnianie i zwalnianie ich kierowników;
- 5) uchwalanie regulaminu organizacyjnego urzędu metropolitalnego.

Związek metropolitalny może tworzyć, przekształcać i likwidować jednostki organizacyjne, w tym posiadające osobowość prawną (np. spółki prawa handlowego, fundacje). Bieżącą obsługę działalności organów związku metropolitalnego sprawuje urząd metropolitalny. Pracownicy urzędu metropolitalnego mają status pracowników samorządowych – które to rozwiązanie prawne zostało przez ustawodawcę wykorzystane po raz pierwszy w ustawie o związku metropolitalnym w województwie śląskim.

W rozdziale 5 określono zasady gospodarowania mieniem związku metropolitalnego, do których to odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399). Mieniem związku metropolitalnego będzie własność i inne prawa majątkowe nabyte przez związek metropolitalny. Nabycie mienia przez związek metropolitalny następuje m.in. w drodze porozumienia z gminami i powiatami, wchodzącymi w skład związku metropolitalnego lub z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, ze związkami jednostek samorządu terytorialnego, albo ze Skarbem Państwa, na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym, przez czynności prawne, w tym w drodze darowizn, spadków i zapisów oraz w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej.

Nadzór nad związkiem metropolitalnym sprawują Prezes Rady Ministrów, wojewoda, a także regionalna izba obrachunkowa (art. 26). Są to organy wskazane w ustawie zasadniczej. Kryteria nadzoru są ograniczone – zgodnie z konstytucyjnymi uwarunkowaniami – do legalności. Organy nadzoru zostały wyposażone w typowe środki nadzoru, znane samorządowym ustawom ustrojowym. Prezes Rady Ministrów przede wszystkim uzgadnia projekt statutu związku metropolitalnego (art. 4 ust. 3 pkt 3). Z kolei wojewoda oraz regionalna izba obrachunkowa sprawują nadzór nad bieżącą działalnością związku metropolitalnego, zgodnie z właściwością rzeczową określoną w przepisach ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428) oraz ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7).

Mechanizm finansowania związków metropolitalnych powinien spełniać konstytucyjny wymóg równości jednostek samorządu terytorialnego oraz ich mieszkańców wobec prawa. Nie jest bowiem dopuszczalne różnicowanie sytuacji prawnofinansowej podmiotów o jednakowych konstrukcjach prawnych, funkcjach oraz zadaniach publicznych. W związku z powyższym przepisy ustawy śląskiej i pomorskiej są tożsame w przedmiotowym zakresie.

Projekt ustawy przewiduje katalog źródeł finansowania związku metropolitalnego (art. 58).

Źródłami dochodów związku metropolitalnego są:

- 1) udział w podatku dochodowym od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego;
- 2) składki od jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego;
- 3) dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe związku metropolitalnego oraz wpłaty od zakładów budżetowych związku metropolitalnego;
- 4) dochody z majątku związku metropolitalnego;
- 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz związku metropolitalnego;
- 6) odsetki od pożyczek udzielanych przez związek metropolitalny, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody związku metropolitalnego;
- 8) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych związku metropolitalnego, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) dotacje z budżetu państwa;
- 10) dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 11) dotacje z budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego;
- 12) inne dochody należne związkowi metropolitalnemu na podstawie odrębnych przepisów.

Projektowany system źródeł dochodów związku metropolitalnego nawiązuje do regulacji ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim. Dotyczy to całokształtu regulacji, w tym źródła, o którym mowa w art. 62 projektu ustawy, tj. „udział związku metropolitalnego w podatku dochodowym od osób fizycznych, od dochodów podatników tego podatku w stawce procentowej w wysokości 0,49%”. Należy dodać, że gminy lub gminy i powiaty wchodzące w skład związku metropolitalnego będą miały obowiązek uiszczania rocznych składek (art. 63). Składka roczna składa się z dwóch części: stałej oraz zmiennej.

Ad. 2) Nowelizacja ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim

Projekt zakłada nowelizację ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim, aby uwzględnić w obowiązującej regulacji prawnej wyniki badań ewaluacyjnych wskazane w ww. dokumentach. Zmiany w szczególności dotyczą katalogu i form wykonywania zadań własnych związku metropolitalnego, a także systemu finansowania jego działalności (m.in. ustawowego katalogu źródeł dochodów oraz mechanizmu ustalania składek członkowskich).

Zmiany do art. 3

Zmiany projektowane w art. 3 stanowią doprecyzowanie treści statutu o kwestie istotne z punktu widzenia związku metropolitalnego. Projektowana regulacja wprowadza obowiązek zamieszczenia postanowień dotyczących: zasad rozpatrywania przez zgromadzenie związku metropolitalnego wniosków gmin albo gmin i powiatów o przystąpienie do związku metropolitalnego albo wystąpienie z tego związku oraz sposób dokonywania rozliczeń majątkowych w tych przypadkach. Ponadto określa organizację wewnętrzną związku metropolitalnego i tryb działania jego organów, sposób i tryb udzielania przez delegatów zgromadzenia upoważnień do udziału w najbliższym posiedzeniu zgromadzenia, zasad udziału mieszkańców w działalności związku metropolitalnego, w tym w formie konsultacji społecznych. Szczególnie istotne jest wprowadzenie do statutu zasad występowania gmin albo gmin i powiatów ze związku metropolitalnego. W dotychczasowym stanie prawnym w ogóle nie było możliwości wyjścia ze związku. Zmiana jest spójna z projektowaną zmianą art. 4 ust. 2. Projektowany art. 3 ust. 2a wprowadza obowiązek zasięgnięcia opinii dotyczącej projektu statutu i jego zmian. Jest to zmiana uzasadniona, gdyż wiele zadań wojewódzkich i metropolitalnych, szczególnie przy uwzględnieniu projektowanego art. 12 ustawy, będzie ze sobą ściśle związanych. W proponowanych rozwiązaniach przyjęto, iż Zarząd województwa śląskiego wydaje opinię w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia projektu statutu. Po upływie terminu projekt statutu uznaje się za zaopiniowany pozytywnie. Tym samym wspomniana regulacja zakłada milczącą zgodę zarządu.

Zmiany do art. 4

Projektowana zmiana dotycząca art. 4 ust. 2 ma na celu wprowadzenie możliwości wyjścia jednostek samorządu terytorialnego ze związku metropolitalnego przy jednoczesnym ograniczeniu wynikającym z art. 1. Innymi słowy, możliwa jest zmiana granic zmierzająca do zmniejszenia obszaru związku metropolitalnego jednak zmiana ta nie może powodować, że

związek nie spełni wymogów określonych w art. 1 ustawy. Rozwiązanie jest zasadne również w kontekście możliwości wstępowania do związku powiatów. Dodatkowo uczestnictwo w związku metropolitalnym wiąże się także z określonymi obowiązkami, w szczególności fiskalnymi, co może spowodować, że niektóre jednostki samorządu, w szczególności te mniejsze mogą stracić zainteresowanie uczestnictwem w związku metropolitalnym.

Zmiany do art. 6

Projektowane zmiany są konsekwencją wprowadzenia możliwości uczestnictwa w związku metropolitalnym powiatów oraz mają charakter dostosowawczy do rozwiązań zaproponowanych dla związku metropolitalnego w województwie pomorskim.

Zmiany do art. 7

W art. 7 zaproponowano uchylenie w ust. 2 pkt 1, zgodnie z którym wydanie rozporządzenia dotyczącego zmiany granic i obszaru związku wymaga zasięgnięcia opinii nowych rad gmin, które mają wejść w skład związku metropolitalnego, poprzedzonych przeprowadzeniem konsultacji z mieszkańcami. Jednocześnie zaproponowano zmianę ust. 5 pkt 2 dostosowując tym samym przepis do uczestnictwa powiatów w związku metropolitalnym oraz do możliwości wystąpienia ze związku metropolitalnego.

Zmiany do art. 12

Projektowane zmiany art. 12 mają charakter z jednej strony doprecyzowujący, a z drugiej strony rozszerzają zakres zadań własnych związku metropolitalnego. Nowymi zadaniami będą adaptacja do zmian klimatu i ochrony środowiska oraz opiniowanie inwestycji celu publicznego w zakresie m.in. budowy lub rozbiórki obiektów i urządzeń infrastruktury transportowej, w szczególności dróg kolejowych. W tym drugim przypadku nie powinny podlegać opiniowaniu wszystkie inwestycje, np. drobne remonty infrastruktury kolejowej a jedynie te, które będą wywierały istotny wpływ na sprawy i zadania o znaczeniu metropolitalnym. Dodatkowo zmiana doprecyzowuje i rozszerza zadanie publiczne metropolii z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej, traktując je jako odrębne zadanie realizowane i niezależnie do innych zadań.

Art. 12 ust. 2 zawiera nowe rozwiązanie prawne polegające na możliwości wyposażania związku metropolitalnego w zadania publiczne poprzez zamieszczenie ich w statucie związku. Taka możliwość będzie dotyczyła jedynie zadań enumeratywnie wymienionych w tej jednostce redakcyjnej. Co istotne będą to zadania fakultatywne w tym sensie, że związek metropolitalny samodzielnie zdecyduje dokonując stosownej zmiany statutu.

Projektowany ust. 6 w sposób jednoznaczny stanowi o sposobie finansowania zadań powierzonych związkowi metropolitalnemu. Jednostka samorządu terytorialnego, która przekazała związkowi zadanie będzie je finansować w formie dotacji celowej. Co istotne przepis ten nie przesądza o tym, że dotacja musi odpowiadać wysokości kwoty niezbędnej do wykonania tych zadań, jak to na przykład wynika z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W dalszym ciągu strony będą mogły stosunkowo dowolnie kształtować sposób finansowania powierzonych zadań. Z kolei w odniesieniu do zadań przekazywanych związkowi metropolitalnemu do realizacji przez członków związku projektowany ust. 6 przesądza, że powinno się to odbywać w oparciu o część zmienną składki rocznej.

Art. 12 ust. 7 został przeniesiony z art. 15 ust. 4 projektu ustawy. Stanowi on podstawę do przekazywania zadań metropolitalnych innym jednostkom samorządu terytorialnego lub ich związkom.

Dodatkowo, ze względu na to, że związek metropolitalny na podstawie zawartych porozumień wykonuje zadania innych jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności gmin, konieczne stało się wprowadzenie w ust. 9 przepisu analogicznego do art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Na jego podstawie w zakresie zadań powierzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub związku tych jednostek związkowi metropolitalnemu zgromadzenie wykonuje kompetencje przysługujące organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego. Niewątpliwie taka zmiana jest dopuszczalna, skoro ustawodawca wprost w poszczególnych ustawach przewiduje uprawnienie dla zgromadzenia związku metropolitalnego do stanowienia aktów prawa miejscowego. Jako przykład można wskazać podejmowaną przez zgromadzenie związku uchwałę w sprawie planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego podejmowaną na mocy art. 9 ust. 1 pkt 4b oraz art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. Dodatkowo ustawodawca przewidział także możliwość stanowienia prawa miejscowego przez zgromadzenie związku celowego: na przykład art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757), czy art. 3 ust. 2a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733).

Dodanie art. 12b

Projektowany art. 12b stanowi delegację dla zgromadzenia do określenia zasad, na jakich w wykonywaniu zadań powierzanych związkowi uczestniczą gminy lub powiaty wchodzące w

skład związku metropolitalnego. Co istotne uchwała nie stanowi przekazania zadania, gdyż te są przekazywane w sposób określony w art. 12 ust. 4 i następnych. Celem uchwały będzie ustalenie takich zasad, które pozwolą na realizację przez związek zadań dotyczących zapewnienia spójności rozwiązań na terenie związku metropolitalnego oraz optymalnego wykorzystania zasobów. Podjęcie takiej uchwały będzie szczególnie istotne w sytuacji, kiedy zadanie publiczne zostanie powierzone związkowi metropolitalnemu przez większość jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w jego skład. Co istotne dla zapewnienia autonomii jednostek samorządu terytorialnego, współdziałanie na podstawie podjętej uchwały będzie wymagało zawarcia porozumienia, umowy lub innej formy wyrażenia przez nią zgody na zasady wynikające z podjętej uchwały.

Zmiany do art. 13

Projektowane zmiany do art. 13 zakładają rozszerzenie katalogu podmiotów, których prawa i obowiązki może przejąć związek metropolitalny. W art. 13 ust. 1 pkt 4 wskazano na stowarzyszenia gmin, o których mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Tryb i zasady przejęcia praw i obowiązków uregulowany został w dodanych ustępach 8–10 i są one analogiczne jak w odniesieniu do pozostałych trzech podmiotów określonych w ust. 1 pkt 1–3. Należy zwrócić uwagę na rozwiązanie określone w ust. 9, które znajduje zastosowanie w sytuacji, kiedy nie wszyscy członkowie stowarzyszenia będą w składzie związku metropolitalnego. W takiej sytuacji związek metropolitalny może realizować zadania stowarzyszenia również w zakresie wykraczającym poza granice związku metropolitalnego. Czas w jakim będzie to dopuszczalne jest stosunkowo długi, bo wynosi 5 lat, niemniej jednak jest to uzasadnione trybem pozyskiwania środków zewnętrznych, których często beneficjentami są stowarzyszenia gmin.

Zmiany do art. 14

Projektowany art. 14 zawiera rozszerzony katalog form, w których związek metropolitalnym może realizować zadania publiczne, jak i zadania powierzone przez jednostki samorządu terytorialnego. Na uwagę zasługuje kompetencja do stanowienia aktów prawa miejscowego. Proponowana zmiana wprowadza ogólną delegację ustawową dla zgromadzenia związku metropolitalnego do stanowienia aktów prawa miejscowego, co jest uzasadnione tym, że związek został wyposażony w zadania publiczne, do pełnej realizacji których niezbędne jest stanowienie takich aktów. Jako przykład można wskazać zmieniany projektowaną ustawą art. 15 ust. 6 oraz art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1262) stanowiący delegację do wydawania uchwał w przedmiocie przepisów

porządkowych oraz w przedmiocie zasad ustalania wysokości opłat dodatkowych. Niewątpliwie taka zmiana jest dopuszczalna, skoro ustawodawca wprost w poszczególnych ustawach przewiduje uprawnienie dla zgromadzenia związku metropolitalnego do stanowienia aktów prawa miejscowego. Jako przykład można wskazać podejmowaną przez zgromadzenie związku uchwałę w sprawie planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego, podejmowaną na mocy art. 9 ust. 1 pkt 4b oraz art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. Ustawodawca przewidział także możliwość stanowienia prawa miejscowego przez zgromadzenie związku celowego – na przykład art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków, czy art. 3 ust. 2a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Wprowadzenie kompetencji do stanowienia aktów prawa miejscowego wymaga także odesłania do rozdziału 8 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Przepisy te będą stosowane odpowiednio, tj. z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim.

Zmiany do art. 21

Projektowana zmiana jest konsekwencją uczestnictwa powiatów w związku metropolitalnym. Co istotne projekt nowelizacji nie zawiera zmian do art. 25. W konsekwencji głos powiatu będzie liczył się jedynie do większości ustawowego składu zgromadzenia jednak nie będzie się liczył do większości ludności zamieszkałej na obszarze związku metropolitalnego. Takie rozwiązanie jest uzasadnione, gdyż w przeciwnym razie ludność z obszaru powiatu „zyskiwałaby” podwójny głos.

Zmiany do art. 23

Zmiany do art. 23 polegają na ustaleniu kompetencji do uchwalenia planu zrównoważonej mobilności miejskiej dla obszaru związku metropolitalnego. W obowiązującym stanie prawnym dokumenty te zgodnie z zasadą domniemania kompetencyjnego na rzecz zarządu związku metropolitalnego powinny być przyjmowane przez zarząd zgodnie z art. 33 ust. 1. Tyle, że charakter tych uchwał jak i praktyka w gminach, gdzie dokumenty te są przyjmowane przez organy stanowiące nie koresponduje z obecnie obowiązującą regulacją ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim. Stąd koniecznym stało się przekazanie tej kompetencji zgromadzeniu związku. Dodatkowo dodano kompetencję w zakresie podejmowania uchwał w sprawie tworzenia stowarzyszeń i fundacji oraz ich rozwiązywania, a także przystępowania do nich lub występowania z nich oraz podejmowania uchwał w sprawach współdziałania z innymi podmiotami i wydzielania na ten cel

odpowiedniego majątku. Zmiana ta ma charakter porządkujący i jest analogiczna do kompetencji organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Proponuje się także zmianę pkt 6 przez dodanie kompetencji dla zgromadzenia do ustalania składu liczbowego zarządu, co jest konsekwencją zmian w art. 27 ust. 2 polegających na rezygnacji ze sztywnej liczby członków zarządu. Zaproponowano, aby liczbę członków zarządu określało zgromadzenie w odrębnej uchwale.

Zmiany do art. 24

W art. 24 dodaje się ust. 5 wskazujący, że w wykonywaniu mandatu delegata w zgromadzeniu związku metropolitalnego delegat ma prawo, jeżeli nie narusza to dóbr osobistych innych osób, do uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność urzędu metropolitalnego, a także spółek z udziałem tego związku, spółek handlowych z udziałem związkowych osób prawnych, związkowych osób prawnych oraz zakładów, przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej.

Zmiany do art. 51

Projektowana zmiana ma charakter porządkujący i doprecyzowujący. Obowiązujące brzmienie przepisu nie uwzględnia dla związku metropolitalnego szeregu źródeł dochodów, które są wskazane w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572, z późn. zm.). Chodzi przede wszystkim o źródła określone w ust. 2 projektowanego przepisu. Rodziło to szereg wątpliwości dla podmiotów, które potencjalnie mogłyby przekazać związkowi środki finansowe. Taka sytuacja utrudnia pozyskiwanie tych środków przez związek. Ujęcie tych źródeł wprost w ustawie metropolitalnej pozwoli na wyeliminowanie ww. wątpliwości. Z kolei zmiany proponowane w ust. 1 pkt 2 projektowanego przepisu wynikają z konieczności dostosowania regulacji do uczestnictwa powiatów w związku metropolitalnym. Zaś dodanie art. 10a porządkuje możliwość udzielenia dotacji związkowi metropolitalnemu również przez związki komunalne.

Dodanie art. 51a–51c

Celem wprowadzenia do ustawy przepisów art. 51a–51c jest stworzenie samodzielnej podstawy prawnej do udzielania związkowi metropolitalnemu dotacji celowych. Na podstawie projektowanego art. 51b związek metropolitalny może otrzymywać dotacje celowe z budżetu innych jednostek samorządu terytorialnego lub związków tych jednostek na dofinansowanie

zadań własnych. Z kolei w art. 51c zawarto odesłanie, że w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do dochodów związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Ad. 3) Nowelizacja wybranych ustaw sektorowych

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe

Zmiany zaproponowane w ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe mają na celu przyznanie niezbędnych do realizowania przez związek metropolitalny zadań z zakresu organizowania publicznego transportu zbiorowego. Zgodnie z art. 34a ust. 2 ww. ustawy w odniesieniu do gminnego, powiatowego i wojewódzkiego regularnego przewozu osób, przepisy, o których mowa w ust. 1 (sposób ustalania wysokości opłat dodatkowych), określają odpowiednio rada gminy, rada powiatu albo sejmik województwa, a w mieście stołecznym Warszawie – Rada miasta stołecznego Warszawy. W związku z wejściem w życie przepisów dotyczących najpierw ustawy o związkach metropolitalnych a następnie ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim do ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym dodano kolejną kategorię przewozów, tj. przewozy o charakterze metropolitalnym (art. 4 ust. 1 pkt 5a). Zmiana ta nie znalazła jednak odzwierciedlenia w ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe, gdzie art. 34a ust. 2 w dalszym ciągu stanowi o przewozach gminnych, powiatowych i wojewódzkich pomijając zupełnie przewozy o charakterze metropolitalnym. Nie powinno budzić wątpliwości, że w odniesieniu do przewozów metropolitalnych zgromadzenie związku metropolitalnego powinno uzyskać delegację do stanowienia aktów prawa miejscowego w postaci sposobu ustalania opłaty dodatkowej. Kwestia braku delegacji do podjęcia przez zgromadzenie związku metropolitalnego ww. przepisów stała się przedmiotem rozstrzygnięcia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach (LEX nr 2683544, III SA/Gl 226/19). Sąd ten w wyroku z dnia 13 maja 2019 r. stwierdził, że *„skoro ustawodawca utworzył związek metropolitalny, określił zasady i tryb jego funkcjonowania i nie zamieścił stosownych regulacji dostosowujących uprzednio wydane przepisy prawne – w tym m.in. art. 34a ust. 2 ustawy Prawo przewozowe – do aktualnych realiów to nie jest ani prawem, ani obowiązkiem sądu podejmowanie jakichkolwiek działań „uzdrawiających” zaistniałą sytuację prawną poprzez domniemywanie kompetencji Zgromadzenia w Prawie przewozowym w oparciu obowiązujący system prawny.”*. Sąd uznał tym samym, że ustawodawca niesłusznie pominął w przedmiotowej delegacji związek metropolitalny. Analogiczna sytuacja wystąpiła w odniesieniu do drugiej

proponowanej zmiany w ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe, tj. w odniesieniu do delegacji wynikającej z art. 15 ust. 6 tej ustawy. W tym przypadku jednak Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach wyrokiem z dnia 27 maja 2019 r. (II SA/Gl 204/19, LEX nr 2695865), uchylając rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody uznał, że zgromadzenie związku metropolitalnego posiada jednak delegację do stanowienia przepisów porządkowych w metropolitalnych przewozach pasażerskich. Sąd stwierdził w uzasadnieniu, że *„racjonalnie rzecz ujmując, wykonywanie zadań publicznych wymaga wyposażenia podmiotów, które je realizują, m.in. w odpowiednie instrumenty prawne. W sytuacji, w której jest oczywiste, że nie było zamiarem ustawodawcy pozbawienie metropolii możliwości korzystania z jednego z najistotniejszych instrumentów prawnych, służących do realizacji zadania w postaci metropolitalnych przewozów pasażerskich, a nawet można przyjąć, opierając się na wnioskach wynikających z wykładni przepisów łączących zadanie publiczne z zakresem transportu zbiorowego z uprawnieniami do wydawania przepisów porządkowych obowiązujących w regularnych przewozach osób, można postawić tezę, że ustawodawca jedynie przez przeoczenie nie dokonał stosownych zmian w art. 15 u.p.p.”*. Ostatecznie taki stan potwierdził wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 marca 2021 r. (Sygn. akt II GSK 1252/19), w którym sąd stwierdził, że z uwagi na brak delegacji ustawowej nie jest możliwe uchwalenie przez zgromadzenie związku metropolitalnego przepisów porządkowych w odniesieniu do metropolitalnych przewozów pasażerskich. W związku z powyższym, jasnym jest, że aby uzdrowić zaistniałą sytuację najwłaściwszym rozwiązaniem jest ingerencja samego ustawodawcy, która niewątpliwie uporządkuje obowiązujący stan prawny wyposażając zgromadzenie związku metropolitalnego w niebudzącą wątpliwości i wynikającą wprost z przepisów prawa delegację do stanowienia ww. przepisów.

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

Związki metropolitalne pełnią funkcje koordynacyjne, zwłaszcza w zakresie kształtowania polityki publicznej gmin oraz gmin i powiatów wchodzących w ich skład. Koordynacja ta powinna odbywać się nie tylko na poziomie strategicznym, ale również operacyjnym. W tym celu związki metropolitalne powinny mieć możliwość tworzenia i prowadzenia centrów usług wspólnych (CUW) dla gmin i powiatów, gminnych i powiatowych jednostek organizacyjnych. Rozwiązanie to ma na celu zwiększenie efektywności wydatkowania środków publicznych w samorządzie terytorialnym poprzez wspólną obsługę administracyjną i organizacyjną realizowaną na poziomie metropolitalnym. Decyzje o powołaniu i prowadzeniu CUW należą do organów związku metropolitalnego, a także organów gmin i

powiatów. Wprowadzenie tych rozwiązań wymaga nowelizacji ustawy o samorządzie gminnym, której celem jest stworzenie podstaw prawnych dla takiej współpracy i koordynacji.

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej

Nowelizacja ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej ma na celu stworzenie podstaw prawnych współpracy związku metropolitalnego z instytucjami kultury. Umożliwia ona w szczególności: przekazywanie instytucjom kultury środków finansowych w formie dotacji celowych, finansowanie inwestycji oraz realizację programów i zadań o znaczeniu metropolitalnym. Zmiany te mają zapewnić, aby działania kulturalne istotne z punktu widzenia całej metropolii mogły być wspierane i koordynowane finansowo przez związek metropolitalny.

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych

Propozycja zmian ma na celu wprowadzenie dodatkowego zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych. Zaproponowane zmiany mają także na celu wprowadzenie spójności i równości opodatkowania. Skoro ze zwolnienia korzystają jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki budżetowe to zasadnym jest, aby zwolniony był również związek metropolitalny, który w dużej mierze realizuje właśnie zadania gminne. Powyższe uzasadnienie jest aktualne również w stosunku do proponowanych zmian w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1154, z późn. zm.). Zgodnie z art. 7 pkt 2 i 3 zwolnione są z opłaty skarbowej jednostki budżetowe i jednostki samorządu terytorialnego. Związki metropolitalne takiemu zwolnieniu nie podlegają. Stąd zasadne jest zrównanie statusu jednostek samorządu terytorialnego oraz związków metropolitalnych w odniesieniu do zwolnień podatkowych wynikających z ww. dwóch ustaw podatkowych.

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Proponowane w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej u.c.p.g.) zmiany modyfikują zasady realizacji zadania gmin i związków metropolitalnych w zakresie budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymania i eksploatacji instalacji. Zmiana brzmienia art. 3 ust. 4 u.c.p.g. jest następstwem przeniesienia kompetencji dla zgromadzenia związku metropolitalnego w zakresie ww. zadań do projektowanego art. 4e i 4f (projektowany rozdział 2b Zadania związku metropolitalnego). Jednocześnie rozszerzono

katalog instalacji, które powinny być przedmiotem uchwały rady gminy, a tym samym poszerzony został katalog kompetencji dla rady gminy. W projektowanym przepisie wyszczególniono instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalacje do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i zasadą bliskości, jeżeli na lokalnym rynku brak jest takich instalacji lub istniejące instalacje mają niewystarczające moce przerobowe. Zauważyć przy tym należy, że w dalszym ciągu projektowany art. 3 ust. 4 nie kreuje nowego zadania po stronie gmin (zadania te zostały określone w art. 3 ust. 2 pkt 2 lit. a u.c.p.g.), a decyduje o sposobie jego realizacji, tj. konieczności podjęcia uchwały przez radę gminy w określonych przypadkach. Zaproponowano także rozszerzenie rodzajów instalacji będących przedmiotem wymaganej uchwały rady gminy tak, aby to organ kolegialny jakim jest rada określał, których instalacji brakuje i które są niezbędne do funkcjonowania gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi. Z kolei dodanie projektowanego rozdziału 2b (projektowany art. 4e oraz 4f) ma na celu uniknięcie wątpliwości, co do kompetencji związku metropolitalnego do realizacji zadania w postaci budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z gminami instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych, o których mowa w art. 38b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, lub instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i zasadą bliskości. Warto dodać, że proponowana zmiana w ustawie o utrzymaniu czystości ma charakter techniczny i doprecyzowujący wynikający z art. 83 pkt 8 ustawy zmieniającej, zgodnie z którym „Związek metropolitalny może wykonywać, o ile tak stanowi statut, zadania publiczne w zakresie (...) zapewnienia budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymania i eksploatacji instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych, o których mowa w art. 38b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach lub instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych. Ponadto z uwagi na fakt, że kompetencja w zakresie podejmowania przez zgromadzenie związku metropolitalnego uchwały dotyczącej postanowienia o zapewnieniu budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymaniu i eksploatacji własnej lub wspólnej z inną gminą lub gminami instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych została przeniesiona do nowo projektowanego art. 4f należało dostosować dotychczasowe brzmienie art. 3 ust. 4 u.c.p.g.

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami

Wprowadzenie instytucji związku metropolitalnego do systemu prawa wymaga dostosowania obowiązujących regulacji, aby mógł on skutecznie wykonywać swoje zadania. W tym celu konieczna jest nowelizacja ustawy o gospodarce nieruchomościami, tak aby jej przepisy miały zastosowanie nie tylko do jednostek samorządu terytorialnego, związków komunalnych, ale także do związków metropolitalnych. Zmiana ta ma usunąć istniejące w doktrynie i orzecznictwie wątpliwości co do zakresu pojęć takich jak związek jednostek samorządu terytorialnego, związek komunalny, związek metropolitalny. Dzięki nowelizacji będzie jednoznaczne, że przepisy o gospodarce nieruchomościami stosuje się również do związków metropolitalnych, co jest niezbędne dla ich sprawnego funkcjonowania i realizacji zadań.

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym

Nowelizacja ustawy o samorządzie powiatowym ma taki sam cel jak nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym – umożliwienie związkom metropolitalnym prowadzenia centrów usług wspólnych (CUW) dla gmin i powiatów, a dokładniej rzecz ujmując dla gminnych i powiatowych jednostek organizacyjnych. Przepisy nowelizujące ustawę o samorządzie powiatowym są zbliżone w treści do przepisów wprowadzonych do ustawy o samorządzie gminnym. Dlatego wszystkie komentarze i uzasadnienia dotyczące CUW w ustawie o samorządzie gminnym zachowują pełną aktualność również w odniesieniu do ustawy o samorządzie powiatowym.

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych

Proponowane zmiany mają charakter porządkujący istniejący stan prawny. Pomimo obowiązywania ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim, akty normatywne wydawane przez ten związek nie zostały uwzględnione w przepisach zmienianej ustawy, tym bardziej, że w orzecznictwie sądowym przesądzono, że związek metropolitalny nie posiada statusu jednostki samorządu terytorialnego. Nie budzi wątpliwości, że związek metropolitalny podejmuje uchwały budżetowe, wojewoda wydaje w stosunku do niego rozstrzygnięcia nadzorcze, związek metropolitalny zawiera porozumienia w sprawie wykonywania zadań publicznych, a co najistotniejsze stanowi akty prawa miejscowego. Zmiana koresponduje również z innymi przepisami nowelizacji, które wyposażają związek metropolitalny w ogólne upoważnienie do stanowienia aktów prawa miejscowego zarówno w zakresie zadań własnych jak i w zakresie zadań wykonywanych na podstawie porozumień.

Zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Projektowane zmiany wyposażają związek metropolitalny w zadania polegające na prowadzeniu działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska, co jest zgodne ze strategią rozwoju związku metropolitalnego. Dodatkowo zaproponowane zmiany zapewniają wpływ związku metropolitalnego na kształt programu ochrony powietrza, planu działań krótkoterminowych oraz tzw. uchwały antysmogowej. Jest to uzasadnione koniecznością zapewnienia przez związek metropolitalny koordynacji i spójności działań dotyczących poprawy jakości powietrza na terenie związku metropolitalnego.

Zmiany w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Projektowane zmiany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym mają na celu włączenie związków metropolitalnych do systemu planowania przestrzennego. Związek metropolitalny będzie opiniował: projekty planów ogólnych gmin należących do związku, a także projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Forma opinii została wybrana jako najbardziej elastyczna – sprzyja dialogowi i nie jest wiążąca dla gmin. Opinie mają dotyczyć zgodności projektów dokumentów planistycznych m.in. ze strategią rozwoju ponadlokalnego. Strategia ta – zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym – zawiera komponent przestrzenny, w tym: model struktury funkcjonalno-przestrzennej, identyfikację obszarów strategicznych i interwencji, wnioski i rekomendacje do lokalnych polityk przestrzennych. Dodatkowo zgromadzenie związku metropolitalnego będzie uprawnione do zaopiniowania projektu audytu krajobrazowego.

Zmiany w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym

W ustawie o transporcie kolejowym zmienia się art. 4 poprzez dodanie pkt 63 w brzmieniu: „jednostka samorządu terytorialnego – gmina, powiat, województwo, związek metropolitalny.”. Ponadto w art. 9s stanowiącym o skutkach decyzji nadano następujące brzmienie ust. 9: „W odniesieniu do nieruchomości objętych decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, oznaczonych zgodnie z art. 9q ust. 1 pkt 8, w celu zapewnienia prawa do wejścia na teren nieruchomości w związku z prowadzeniem inwestycji kolejowej obejmującej budowę lub przebudowę tunelu, w tym budowanego metodą odkrywkową, wykopu przekrytego, estakady, wiaduktu lub mostu, a także prace związane z jego konserwacją, utrzymaniem lub usuwaniem awarii, wojewoda w decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej ograniczy, za odszkodowaniem, sposób korzystania z nieruchomości przez udzielenie zezwolenia na budowę

lub przebudowę tunelu, w tym budowanego metodą odkrywkową, wykopu przekrytego, estakady, wiaduktu lub mostu, oraz związanych z nim układu drogowego lub urządzeń wodnych, ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej oraz urządzeń łączności publicznej i sygnalizacji, a także innych podziemnych, naziemnych lub nadziemnych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń.”.

Zmiany w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Projektowane zmiany dotyczą m.in. tworzenia parku krajobrazowego lub powiększenia jego obszaru krajobrazowego. Projektodawca sankcjonuje, że może to nastąpić również na wniosek rady gminy, na obszarze której park krajobrazowy miałby być utworzony lub powiększony, oraz zgromadzenia związku metropolitalnego, jeżeli park krajobrazowy miałby być utworzony lub powiększony w taki sposób, że przekroczy granice jednej gminy. Podobnie utworzenie obszaru chronionego krajobrazu lub jego powiększenie może nastąpić również na wniosek rady gminy, na obszarze której obszar chronionego krajobrazu miałby być utworzony lub powiększony, oraz zgromadzenia związku metropolitalnego, jeżeli obszar chronionego krajobrazu miałby być utworzony lub powiększony w taki sposób, że przekroczy granice jednej gminy. Proponowane zmiany będą umożliwiały związkowi metropolitalnemu realny wpływ na ochronę przyrody na terenie związku poprzez uwzględnianie aspektów ochrony przyrody oraz wprowadzanie zadań do strategii rozwoju związku metropolitalnego.

Zmiany w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej

W projekcie zaproponowano dokonanie nowelizacji ustawy o opłacie skarbowej i objęcie zwolnieniem podmiotowym od tej opłaty także związków metropolitalnych. Stosownie do art. 7 pkt 2 ww. ustawy zwalnia się z opłaty skarbowej: jednostki budżetowe; a w myśl art. 7 pkt 3 tejże – jednostki samorządu terytorialnego. W działalności związku metropolitalnego szereg czynności urzędowych, które co do zasady, podlegałyby opłacie skarbowej, wykonywanych jest w utworzonej przez ten związek jednostce budżetowej (np. Urząd Metropolitalny, Zarząd Transportu Metropolitalnego). Przez jednostkę budżetową zwolnioną z opłaty skarbowej na mocy art. 7 pkt 2 zmienianej ustawy należy rozumieć jednostkę organizacyjną sektora finansów publicznych nieposiadającą osobowości prawnej, która pokrywa swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadza na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r.

poz. 1483, z późn. zm.). Jednak jednostka budżetowa związku metropolitalnego w obrocie prawnym nie zawsze działa we własnym imieniu i na własny rachunek tj. samodzielnie, jako podmiot zwolniony od opłaty skarbowej. Dzieje się tak chociażby z tej racji, że na przykład przy niektórych czynnościach, w tym cywilnoprawnych, jednostka budżetowa występuje w imieniu i na rachunek związku metropolitalnego, jako scentralizowanego podatnika VAT. To powoduje, że ustalenie zakresu zwolnienia od opłaty skarbowej w jednostce budżetowej (np. Zarządzie Transportu Metropolitalnego czy w Urzędzie Metropolitalnym) związku metropolitalnego – występującego w obrocie poprzez własne jednostki budżetowe, działające w reżimie publicznoprawnym (imperium) i prywatnoprawnym (dominium) np. jako samodzielny zakład pracy i jako scentralizowana, a więc niesamodzielna jednostka organizacyjna związku metropolitalnego jako podatnika VAT – jest nieprecyzyjne i problematyczne. W nauce prawa finansowego podkreśla się, że związek metropolitalny jako osoba prawna, w aspektach ustrojowym, organizacyjnym oraz funkcjonalnym jest podmiotem odrębnym od związków komunalnych (gmin i powiatów) tworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego – podlegających opłacie skarbowej. Status finansowo-prawny związku metropolitalnego określa się z uwzględnieniem regulacji zawartych w ustawie o finansach publicznych, a także w innych ustawach będących aktami prawa finansów publicznych, w tym prawa daninowego oraz w ustawach wprost dedykowanych takim związkom, co powoduje, że pozycja prawna związku metropolitalnego jako biernego podmiotu stosunków prawnofinansowych nie jest precyzyjnie i wystarczająco uregulowana w materialnym prawie daninowym. Przyczyny tego stanu rzeczy są następujące:

- 1) inny jest status prawny związków metropolitalnych, a inny związków jednostek samorządu terytorialnego: związków międzygminnych i związków powiatów,
- 2) ustawodawca po utworzeniu jedyne, jak dotąd w Polsce, związku metropolitalnego (Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii), od 2017 r. nie uzupełnił występujących braków regulacji (luk prawnych) na gruncie poszczególnych ustaw dotyczących danin publicznych,
- 3) w myśl art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych przepisy dotyczące jednostek samorządu terytorialnego stosuje się odpowiednio do związków metropolitalnych. Brakuje jednak podobnego odesłania na gruncie prawa daninowego, co generuje wątpliwości interpretacyjne, czy i w jakim zakresie związki metropolitalne są zwolnione od danin publicznych, w tym od opłaty skarbowej, przy jednoczesnym zwolnieniu od opłaty skarbowej jednostek budżetowych i jednostek samorządu terytorialnego, tworzących związek metropolitalny i jego urząd (urząd metropolitalny).

Celem zapewnienia przez ustawodawcę realizacji zasad i standardów konstytucyjnych (vide: art. 2, art. 7 i art. 217 Konstytucji RP), w tym zasad prawa daninowego, w szczególności zasady wydajności fiskalnej daniny publicznej i postulatu racjonalności działania ustawodawcy, występuje niezbędna, zgłaszana przez przedstawicieli nauki i praktyki, potrzeba precyzyjnego określenia statusu prawnego związku metropolitalnego na gruncie materialnego prawa daninowego, z uwzględnieniem oceny skutków regulacji obejmującej wszystkie czynniki kształtujące jakość systemu daninowego, rozumianą jako jego zgodność z zasadami prawa daninowego.

Zasady konstytucyjne muszą być tutaj szczególnie przestrzegane przez ustawodawcę z uwagi na ingerencyjny charakter regulacji daninowej. Jednocześnie w nauce prawa finansowego wskazuje się, że państwo, nim zacznie wprowadzać nowe obciążenia daninowe, w pierwszej kolejności powinno wdrożyć działania poprawiające jakość systemu daninowego. W szczególności ważne jest ograniczenie kosztów poboru danin publicznych oraz dążenie do poprawy równości ich nakładania.

Z przeprowadzonych analiz dotyczących związku metropolitalnego wynika, że wobec zwolnienia od opłaty skarbowej jednostek samorządowego podsektora finansów publicznych (jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek budżetowych) – status związku metropolitalnego na gruncie ustawy z dnia 16 listopada 2010 r. o opłacie skarbowej budzi spory prawne, a z przewidywanych skutków budżetowych zwolnienia od opłaty skarbowej związków metropolitalnych wynika, że zwolnienie podmiotowe tych jednostek sektora finansów publicznych nie ma wpływu na stan finansów publicznych, gdyż kwoty poniesione tytułem opłaty skarbowej nie tylko nie są znaczące dla budżetu, a wręcz mają znikomy i marginalny charakter, nie uzasadniający poboru opłaty skarbowej od związków metropolitalnych.

Od 2019 r. do 2024 r, w śląskim związku metropolitalnym poniesione zostały następujące koszty opłaty skarbowej: w Urzędzie Metropolitalnym łącznie ok. 378 zł – opłaty skarbowe od udzielonych pełnomocnictw; w jednostce budżetowej związku metropolitalnego (ZTM – Zarząd Transportu Metropolitalnego) łącznie w poszczególnych latach:

Lp.	Rok	wartość opłat skarbowych
1	2019	54 179,00 zł
2	2020	21 434,99 zł

3	2021	153,00 zł
	2022	595,00 zł
5	2023	2 023,00 zł
6	2024	5 576,00 zł
Razem za okres 6 lat		83 960,99 zł

Przy czym wartość opłat skarbowych w 2019 r. oraz 2020 r. związana jest m.in. z nadaniem klauzuli wykonalności następcy prawnego z KZKGOP na ZTM oraz MZKP Tarnowskie góry na ZTM. Zatem wartość opłat skarbowych w związku metropolitalnym, składającym się z 41 jednostek samorządu terytorialnego, za 4 lata (2021–2024) nie przekracza kwoty 8350 zł, jest więc znikoma dla budżetu i stanu finansów publicznych.

Biorąc pod uwagę obowiązujące zasady konstytucyjne i zasady prawa daninowego, w szczególności: zasadę wydajności fiskalnej daniny publicznej, dzięki której możliwe jest wykorzystanie daniny publicznej jako wydajnego źródła zapewnienia dochodów publicznych, nie ma żadnych racjonalnych podstaw, aby związek metropolitalny jako jednostka samorządowego podsektora finansów publicznych miał odprowadzać opłatę skarbową, skoro:

- 1) pobór tej daniny generuje spory prawne i z tego tytułu: znaczne koszty dla finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa (potencjalne koszty spraw sądowych),
- 2) wartość wpływów z tytułu tej opłaty od czynności związku metropolitalnego jest znikoma i marginalna dla budżetu i finansów publicznych,
- 3) zarówno tworzące związek metropolitalny jednostki samorządu terytorialnego, jak i jego jednostki budżetowe, są podmiotowo zwolnione od opłaty skarbowej i nie ciąży na nich obowiązek zapłaty opłaty skarbowej.

W sensie ustrojowo-organizacyjnym związek metropolitalny jest „samodzielnym podmiotem zdecentralizowanej administracji publicznej (...), wykonującym zadania publiczne o charakterze metropolitalnym w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność z uwzględnieniem interesu wszystkich mieszkańców gmin tworzących ten związek”, innym niż – podlegający opłacie skarbowej – związek komunalny (związek gmin czy związek powiatów).

Niezbędne jest zatem uregulowanie zwolnienia podmiotowego dla związków metropolitalnych, jako jednostek sektora finansów publicznych, spełniającego konstytucyjne standardy pewności i określoności prawa daninowego oraz zasadę wydajności fiskalnej i postulat racjonalności działania ustawodawcy. Dlatego zwolnieniu podmiotowemu od opłaty skarbowej powinny podlegać związki metropolitalne, których zadania publiczne – podobnie jak zadania jednostek

samorządu terytorialnego – są realizowane na podstawie ustawy, a źródła tych dochodów są gwarantowane w zakresie realizacji zadań publicznych.

Zmiany w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

Nowelizacja ustawy o finansach publicznych ma na celu dostosowanie systemu finansów publicznych do funkcjonowania związków metropolitalnych. W szczególności zmiany są konieczne dlatego, że na mocy nowelizacji ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym, związki metropolitalne będą mogły prowadzić centra usług wspólnych (CUW). Aby było to możliwe w praktyce, ustawa o finansach publicznych musi zostać zmieniona tak, aby uwzględniała związki metropolitalne jako podmioty realizujące zadania finansowe w ramach CUW, zapewniając im odpowiednie podstawy prawne do gospodarowania środkami publicznymi.

Zmiany w ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym

W ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 285, z późn. zm.) dookreśla się legalną definicję jednego z kluczowych pojęć, tj. pojęcia „metropolitalne przewozy pasażerskie”, wskazując, że jest to przewóz osób w ramach publicznego transportu zbiorowego wykonywany w granicach związku metropolitalnego, a w przypadku linii komunikacyjnej w transporcie kolejowym – także przewóz do najbliższej stacji w gminie sąsiadującej ze związkiem metropolitalnym umożliwiający przesiadki w celu odbycia dalszej podróży lub techniczne odwrócenie biegu pociągu, oraz przewóz powrotny; inne przewozy niż gminne, powiatowe, powiatowo-gminne, wojewódzkie i międzywojewódzkie.

Zmiany w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii

Projektowane zmiany zakładają możliwość uczestniczenia przez związek metropolitalny w klastrach energii. Zapewni to realny wpływ na budowanie samowystarczalności energetycznej na obszarze związku metropolitalnego. Dodatkowo zaproponowane w art. 133 zmiany zapewnią możliwość realizacji zadań przez związek metropolitalny w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych oraz doradczych i szkoleniowych w odniesieniu do rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze związku metropolitalnego.

Zmiany w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

Celem zmian jest wyposażenie związku metropolitalnego w zadania mające na celu zapewnienie spójności działań gmin będących członkami związku metropolitalnego w zakresie zadań rewitalizacyjnych oraz koordynację procesów metropolitalnych, w szczególności wpływ

na spójność gminnych planów rewitalizacji ze strategią rozwoju metropolii. Udział związku metropolitalnego w roli interesariusza w procesie tworzenia gminnych planów rewitalizacji oraz później opiniowania projektu planu zapewni spójność działania jednostek samorządu terytorialnego na obszarze metropolitalnym oraz pozwoli na spójne planowanie zadań.

Zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Proponowane zmiany służą dostosowaniu przepisów dotyczących federacji uczelni do oczekiwań środowiska akademickiego. W ocenie środowiska akademickiego obecne rozwiązania nie zapewniają uczelniom niezbędnego marginesu swobody decyzyjnej przy tworzeniu i opracowywaniu zasad funkcjonowania konkretnych federacji. Decyzja o utworzeniu federacji uczelni jest dzisiaj równoznaczna z akceptacją narzuconych ustawą, daleko idących zmian, wchodzących w życie z dnia na dzień (z tytułu samego faktu utworzenia federacji). Dane statystyczne potwierdzają niską atrakcyjność obecnej formuły federacji uczelni: w ciągu ponad sześciu lat obowiązywania ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce powstały jedynie trzy federacje uczelni, w tym tylko jedna federacja uczelni publicznych (wojskowych). Nie doszło do utworzenia choćby jednej federacji uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki – mimo zainteresowania utworzeniem federacji w kilku krajowych ośrodkach akademickich. Ten stan rzeczy kontrastuje z sukcesami konsolidacyjnymi w innych krajach europejskich.

Wśród trwających procesów konsolidacji uczelni publicznych najbardziej zaawansowane i widoczne w przestrzeni publicznej są procesy obejmujące uczelnie badawcze (które uzyskały ten status w pierwszym konkursie programu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnie Badawcza, rozstrzygniętym w roku 2019). Uczelnie te podnoszą, że przystąpienie do federacji zmieniłoby w sposób niekorzystny ich status – uzyskany dużym nakładem sił i środków.

W pierwszej kolejności zaproponowano zmianę art. 165 ust. 2 i 3. Proponowana zmiana w znaczący sposób uelastycznia wymagania w stosunku do zadań, jakie mają na poziomie federacji wspólnie realizować jednostki uczestniczące – w szczególności w pierwszym okresie powstania federacji, przed poddaniem się federacji ewaluacji jakości działalności naukowej. Zgodnie z proponowaną zmianą w art. 165 ust. 2 jedynym obligatoryjnym wspólnym zadaniem federacji będzie prowadzenie działalności naukowej. W ust. 3 wskazano, że statut federacji będzie mógł przewidywać inne zadania powierzone przez jednostki uczestniczące do realizacji na poziomie federacji, w tym w szczególności te, które dotychczas były wykazywane w ustawie jako obligatoryjne zadania federacji: kształcenie doktorantów, nadawanie stopni naukowych i

stopni w zakresie sztuki, komercjalizację wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami. Należy jednocześnie wskazać, że kształcenie doktorantów oraz nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki, po poddaniu się federacji ewaluacji działalności naukowej, będą mogły być realizowane już wyłącznie na poziomie federacji.

Artykuł 166 w ust. 4 w pkt 3 doprecyzowuje, że w statucie poza zadaniami federacji należy określić również zasady wspólnej realizacji zadań federacji, o których mowa w art. 165 ust. 2 i 3.

Zmiana w art. 166 ust. 4 pkt 7 pkt jest konsekwencją proponowanych zmian w art. 165 ust. 2 i 3. Jeśli jednostki uczestniczące zdecydują, że kształcenie doktorantów przed poddaniem się federacji ewaluacji jakości działalności naukowej, ma być realizowane na poziomie federacji, to statut musi wskazywać, która z jednostek uczestniczących ma być uprawniona do otrzymania środków finansowych na ten cel.

Z uwagi na zmiany przepisów ustawy dotyczących określania zadań federacji w jej statucie i zapisów dotyczących ewaluacji jakości działalności naukowej wprowadza się regulacje dotyczące procedury wprowadzania zmian statutu federacji. W art. 166 dodaje się przepisy ust. 4a i 4b, zgodnie z którymi każdy projekt zmiany statutu (projekt nowego statutu lub projekt zmian w obowiązującym statucie) będzie wymagał uzgodnienia z ministrem, a w przypadku gdy jednostka uczestnicząca jest nadzorowana przez inny organ – wymaga również uprzedniego zasięgnięcia opinii tego organu. Uzgodniony projekt zmiany statutu federacji będzie zatwierdzany przez organy jednostek uczestniczących właściwe do uchwalenia ich statutów i następnie uchwalany przez zgromadzenie federacji. Zmiana taka jest konieczna w związku z tym, że w czasie od powołania federacji, procesy konsolidacyjne jednostek uczestniczących mogą być bardziej intensywne, co prowadzić musi do co najmniej wspólnej oceny jakości działalności naukowej, a w konsekwencji koniecznego wspólnego kształcenia doktorantów i nadawania stopni oraz nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki. W ust. 4b określono, że projekt zmiany statutu federacji składa się do ministra nie później niż 6 miesięcy przed planowanym wejściem zmiany w życie, co uwzględnia odpowiedni czas potrzebny na przeprowadzenie ww. procedury.

Zaproponowano wprowadzenie w art. 166 ust. 4c określającego wymóg względem federacji udostępniania w BIP na swojej stronie podmiotowej statutu federacji, co umożliwi publiczną dostępność informacji w zakresie zadań federacji.

Zmiany w art. 173 dotyczą określenia, w jaki sposób ewaluacji może podlegać utworzona federacja. Zmiany zmierzają do usunięcia głównych przeszkód na drodze do finalizacji szeregu biegnących procesów konsolidacyjnych: bezwarunkowej dyspozycji o przeprowadzaniu ewaluacji jakości działalności naukowej wyłącznie dla federacji (art. 173 ust. 1). Zmiana w art. 173 ust. 1 wprowadza delegację do rozstrzygnięcia w statucie federacji, czy ewaluacja ma być przeprowadzana odrębnie dla jednostek uczestniczących czy łącznie dla całej federacji z zaznaczeniem, że trzecia ewaluacja jakości działalności naukowej musi być przeprowadzona dla federacji. Wymóg ten jest konieczny, by proces federalizacji zmierzał do prowadzenia w pełni wspólnej działalności naukowej uwzględniającej także wspólną ewaluację, umożliwiając jednak przeprowadzenie w pierwszych dwóch ewaluacjach ewaluacji oddzielnie dla jednostek uczestniczących. Elastyczność taka zagwarantuje czas na odpowiednie przygotowanie się federacji do ewaluacji jakości działalności naukowej przy jednoczesnej możliwości realizacji zadań wynikających z posiadanych przez federację uprawnień, a decyzja o wspólnej ewaluacji pozwoli na zdecydowanie o ewentualnym uczestnictwie federacji w inicjatywach doskonałości, o których mowa w art. 387–399 i art. 463.

W art. 173 ust. 1a doprecyzowano, że do dnia przeprowadzenia po raz pierwszy ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej przez federację, ewaluację przeprowadza się w stosunku do jednostek uczestniczących na zasadach obowiązujących je przed dniem utworzenia federacji. Jest to przepis, który ma na celu elastyczne podejście dające możliwość jednostkom uczestniczącym w federacji podjęcia decyzji co do wspólnego procesu ewaluacji jakości działalności naukowej, a w przypadku braku takiej decyzji określonej w statucie do czasu trzeciej ewaluacji od powstania federacji, prowadzenia ewaluacji oddzielnie dla jednostek uczestniczących.

Zmiana brzmienia ust. 2 w art. 173 określa wymagania odnoszące się do federacji w procesie ewaluacji jakości działalności naukowej. Wymagania te są tożsame z wymaganiami odnoszącymi się do podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki podlegających ewaluacji jakości działalności naukowej związanymi z zatrudnieniem łącznie według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem tej działalności.

Projektowane w art. 173 ust. 3 i 4 zmiany są konsekwencją możliwości ewaluacji jakości działalności naukowej jako federacja albo oddzielnie jako jednostki uczestniczące do czasu trzeciej ewaluacji jakości działalności naukowej. Ust. 3 dotyczy oświadczeń pracowników

jednostek uczestniczących, prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie upoważniająca daną jednostkę uczestniczącą wchodzącą w skład federacji jako jednostkę zatrudniającą pracownika do zaliczenia danego pracownika do liczby pracowników, o których mowa w art. 265 ust. 4. Natomiast ust. 4 te same jednostki redakcyjnej określa, że w przypadku wspólnej oceny jednostek to federacja jest podmiotem kategorii naukowej i wynikającej z niej uprawnień.

W obecnie obowiązującym art. 173 ust. 6 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce znajduje się odesłanie do ust. 5 tego artykułu w całości. Natomiast zgodnie z art. 173 ust. 5 ustawy federacja jest podmiotem uprawnień związanych z posiadaniem kategorii naukowej w zakresie:

- 1) nadawania stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki;
 - 2) kształcenia doktorantów;
 - 3) przystępowania do konkursów, o których mowa w art. 387 ust. 1 i art. 396 ust. 1 tej ustawy.
- Zawężenie odesłania do art. 173 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy spowoduje, iż federacja będzie mogła przystępować do konkursów w ramach programów „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza” oraz „Regionalna inicjatywa doskonałości” dopiero po przeprowadzeniu ewaluacji jakości działalności naukowej w stosunku do federacji i uzyskaniu przez nią kategorii naukowej. Przewiduje się, iż takie ograniczenie będzie stanowić skuteczną zachętę do szybszego poddania się ewaluacji jakości działalności naukowej przez federację.

Przepis ust. 9 definiuje zasady zachowywania kategorii w przypadku likwidacji federacji po uzyskaniu przez nią kategorii naukowej w danej dyscyplinie. W myśl tych przepisów jednostka uczestnicząca zachowuje tę kategorię naukową albo uprawnienie nadane federacji w trybie określonym w art. 226a ust. 1 w tej dyscyplinie, jeżeli na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok likwidacji federacji zatrudniała co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w tej dyscyplinie, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w tej dyscyplinie. Do czasu następnej ewaluacji jakości działalności naukowej po likwidacji federacji podmiot jest zatem zobowiązany w każdym roku do zatrudniania wymaganej liczby pracowników, a niedopełnienie tego wymogu skutkować będzie utratą kategorii i uprawnień.

Art. 174 w zaproponowanym brzmieniu stanowi o konieczności likwidacji federacji w przypadku nieprzystąpienia przez nią do ewaluacji jakości działalności naukowej w trzeciej ewaluacji jakości działalności naukowej od czasu utworzenia federacji, co jest wymogiem koniecznym zmierzającym do wspólnego prowadzenia działalności naukowej przez federację

dając odpowiedni czas na przygotowanie się federacji do tego procesu przez okres dwóch ewaluacji. Dotychczasowa konieczność likwidacji federacji związana z niezyskaniem przez federację kategorii naukowej A+, A albo B+ w co najmniej 1 dyscyplinie pozostaje w mocy jako warunek istotny dla prowadzenia działalności naukowej na odpowiednim poziomie.

Proponowane nowe brzmienie art. 176 pkt 4 w projektowanej ustawie doprecyzowuje, że w zakresie programu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza i programu Regionalna Inicjatywa Doskonałości określonych w art. 387–399 i art. 463 ustawy, federacja może ubiegać się o udział w ww. programach jako jeden podmiot, jedynie w przypadku dokonanej ewaluacji jakości działalności prowadzonej przez tę federację. Powyższa sytuacja nastąpi najpóźniej po upływie dwóch pełnych okresów objętych ewaluacją, licząc od dnia utworzenia federacji (tj. po przyznaniu kategorii naukowych federacji). W przypadku ewaluacji jakości działalności naukowej jednostek uczestniczących w federacji, to jednostki uczestniczące (a nie federacja) będą uczestniczyć samodzielnie w konkursach w ramach ww. programów, z zastrzeżeniem, że otrzymane środki finansowe będą przekazywać federacji. W przepisie tym nie został zmieniony zapis mówiący o tym, że środki finansowe otrzymane w ramach programów uczelnia przekazuje federacji. Przepis ten służy temu, by otrzymywane dodatkowe środki subwencyjne wykorzystywane były na działalność pogłębiającą proces integracji jednostek uczestniczących w ramach federacji. W art. 90 zaproponowano, iż do ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej przez federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki stosuje się przepisy dotychczasowe.

Zmiany w ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej

Projektodawca wprowadza m.in. regulację stanowiącą, że przepisów ww. ustawy nie stosuje się do przewozów realizowanych w ramach komunikacji miejskiej, z zastrzeżeniem możliwości objęcia dopłatą ze środków Funduszu metropolitalnych przewozów pasażerskich na odcinkach linii komunikacyjnej realizowanych poza granicami miasta. Określa również, że ilekroć w ustawie jest mowa o związku powiatowo-gminnym, należy przez to rozumieć także związek metropolitalny, o którym mowa w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim oraz w ustawie z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz. ...). Projektowane zmiany zakładają także, że jeżeli gmina należąca do związku metropolitalnego lub powiat należący do związku metropolitalnego powierzyli w drodze porozumienia organizację transportu zbiorowego związkowi metropolitalnemu, związek metropolitalny składa wnioski, o objęcie w danym roku

budżetowym dopłatą, dotyczący odpowiednio gminnych przewozów pasażerskich lub powiatowych przewozów pasażerskich, do właściwego wojewody.

Zmiany w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych

Związki metropolitalne pełnią funkcję koordynacyjną nie tylko w zakresie kształtowania polityk publicznych, lecz także w obszarze zwiększania efektywności zarządczej i operacyjnej jednostek samorządu terytorialnego należących do metropolii. Dlatego nowelizacje ustawy o samorządzie gminnym i ustawy o samorządzie powiatowym umożliwiają związkom metropolitalnym prowadzenie centrów usług wspólnych. Równoległe omawiana nowelizacja wprowadza możliwość prowadzenia przez związki metropolitalne centrów usług społecznych, co daje im zdolność do koordynowania polityk społecznych oraz realizowania zadań określonych w ustawie w sposób zintegrowany na poziomie metropolitalnym. Celem nowelizacji jest zatem włączenie związków metropolitalnych do istniejącego w polskim prawie mechanizmu koordynacji i realizacji usług społecznych.

Zmiany w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027

Dotychczasowe przepisy dotyczące środków budżetu Unii Europejskiej oraz związków Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) opierały się na katalogu form współpracy komunalnej określonym w art. 34 ust. 5. Katalog ten bazował na rozwiązaniach przewidzianych w ustawach ustrojowych samorządu, które nie uwzględniały związku metropolitalnego. W województwie pomorskim związek metropolitalny ma pełnić jednocześnie funkcję związku ZIT. Taka konsolidacja ma na celu: zwiększenie efektywności wydatkowania środków publicznych, likwidację zbędnych struktur organizacyjnych, ograniczenie nadmiernej biurokracji. W związku z tym konieczna jest nowelizacja właściwego przepisu, aby umożliwić formalne połączenie funkcji związku metropolitalnego i związku ZIT w obowiązującym porządku prawnym.

Przepisy epizodyczne

Zarówno projekt ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim, jak i przepisy nowelizujące ustawę o związku metropolitalnym w województwie śląskim przewidują wprowadzenie dotacji celowej. Jest to mechanizm finansowy mający na celu złagodzenie negatywnych skutków finansowych integracji komunikacji miejskiej z innymi rodzajami przewozów w ramach obszaru metropolitalnego. Obowiązujące regulacje prawne powodują

obecnie, że próby łączenia przewozów w jeden spójny system transportowy skutkują utratą części środków finansowych funkcjonujących w lokalnym transporcie publicznym. Wynika to z braku spójnych podstaw prawnych dotyczących zasad stosowania ulg ustawowych oraz ich wysokości w różnych segmentach transportu publicznego. Proponowane rozwiązanie – w zbliżonym kształcie w obu aktach prawnych – ma na okres pięciu lat ograniczyć te negatywne skutki finansowe i umożliwić rzeczywistą integrację systemów transportowych bez uszczerbku dla ich stabilności finansowej. Nie istnieją bowiem racjonalne podstawy, aby związki metropolitalne, tworząc jednolity i spójny system transportu publicznego służący mobilności mieszkańców, ponosiły z tego tytułu straty finansowe. Mechanizm ten nie generuje dodatkowych wydatków po stronie budżetu państwa, lecz służy utrzymaniu środków, które już obecnie są przeznaczane na funkcjonowanie publicznego transportu zbiorowego.

Mechanizm korygujący

W projekcie ustawy w okresie trzyletnim funkcjonowania ustawy (lata 2027–2029) został zaproponowany, w związku ze stanowiskiem Ministra Finansów i Gospodarki, maksymalny limit dochodów związku metropolitalnego w województwie pomorskim z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wynoszący 900 000 000 zł.

Maksymalny limit dochodów związku metropolitalnego z tytułu udziału w tym podatku w poszczególnych latach będzie wynosił:

- 1) w 2027 r. – 150 000 000 zł;
- 2) w 2028 r. – 250 000 000 zł;
- 3) w 2029 r. – 500 000 000 zł.

IV. Konsultacje

Projekt ustawy był poddany konsultacjom i opiniowaniu dwukrotnie – w roku 2020 oraz 2024. Opinie i uwagi od interesariuszy, w tym organów administracji publicznej, korporacji samorządowych, organizacji zrzeszających przedsiębiorców czy jednostek naukowych, pozyskane w toku procedowania projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Sejm IX kadencji, druk nr 646) – zważywszy na brzmienie projektowanego dokumentu, tożsamość stanów prawnych oraz uzasadnienie utworzenia związku metropolitalnego – pozostają aktualne. Opinie i uwagi dotyczące przedmiotowego projektu – pozytywne wobec inicjatywy – dotyczą zarówno projektowanej regulacji, jak i zmian, jakie zaszyły między obiema wersjami dokumentu. Nadesłane w ramach konsultacji opinie są jednoznacznie pozytywne, a pochodzą od następujących podmiotów:

- 1) stanowisko Prezydent Miasta Gdańska, p. Aleksandry Dulciewicz;

- 2) stanowisko Prezydenta Miasta Gdynia, p. dra Wojciecha Szczurka;
- 3) uchwała poparcia Sejmiku Województwa Pomorskiego;
- 4) stanowisko Związku Gmin Pomorskich;
- 5) stanowisko Związku Miast i Gmin Morskich;
- 6) stanowisko Stowarzyszenia Żuławy;
- 7) stanowisko Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku;
- 8) stanowisko Związku Uczelni Wyższych w Gdańsku im. D. Fahrenheita,
- 9) stanowisko Pracodawców Pomorza;
- 10) stanowisko Związku Stowarzyszeń Pomorska Sieć Leader;
- 11) stanowisko Agencji Regionalnego Monitoringu Atmosfery Gdańsk-Gdynia-Sopot (fundacji ARMAG);
- 12) stanowisko Instytutu Metropolitalnego;
- 13) stanowisko Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego;
- 14) list otwarty 31 profesorów polskich jednostek badawczych ds. rozwoju regionalnego, w tym przewodniczącego i członków prezydium Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk: prof. Tomasz Komornicki, prof. Tadeusz Markowski, prof. Jacek Zaucha, prof. Paweł Churski, dr hab. Przemysław Śleszyński, czy też prof. Irena Lipowicz;
- 15) stanowisko prezesa Zarządu Stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, p. Michała Glasera.

Dodatkowo uwzględniono wcześniejsze opinie korporacji samorządowych:

- 1) stanowisko Unii Metropolii Polskich;
- 2) stanowisko Zarządu Związku Gmin Wiejskich RP.

W celu wykonania wynikającego z przepisów obowiązującego prawa obowiązku zasięgnięcia opinii projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania następującym podmiotom:

- 1) Wojewoda Pomorski;
- 2) Wojewoda Śląski;
- 3) Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku;
- 4) Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach.

Ponadto, w ramach konsultacji publicznych projekt został skierowany do następujących podmiotów:

- 1) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP);
- 2) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;

- 3) Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego;
- 4) Instytut Metropolitalny;
- 5) Konsorcjum Naukowe, w skład którego wchodzi:
 - a) Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego,
 - b) Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach,
 - c) Uniwersytet Bielsko-Bialski,
 - d) Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach,
 - e) Politechnika Częstochowska,
 - f) Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach,
 - g) Uniwersytet Ekonomiczny im. Karola Adamieckiego w Katowicach,
 - h) Uniwersytet Śląski w Katowicach;
- 6) Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna;
- 7) Spółka Akcyjna Fundusz Transformacji Województwa Śląskiego.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy zadań związków zawodowych i organizacji pracodawców, projekt nie podlega opiniowaniu przez reprezentatywne związki zawodowe i reprezentatywne organizacje pracodawców.

Projekt nie dotyczy spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.), wobec czego nie wymaga zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.). Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Konsultacje publiczne zostały wyznaczone na 30 dni od dnia otrzymania projektu. Powyższy czas uznano za wystarczający i optymalny na odniesienie się do materii będącej przedmiotem ustawy biorąc pod uwagę przedmiot, zakres i objętość projektu ustawy oraz zakres podmiotów, na które projekt oddziałuje.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego przedstawiła pozytywną opinię o projekcie.

Wyniki konsultacji i opiniowania zostały przedstawione w raporcie z konsultacji i opiniowania.

Rada Legislacyjna działająca przy Prezesie Rady Ministrów przedstawiła opinię do projektu.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

<p>Nazwa projektu Ustawa o związku metropolitalnym w województwie pomorskim</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Tomasz Szymański – Sekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Grzegorz Ziomek – Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej MSWiA, tel. 47 728 17 77</p>	<p>Data sporządzenia 10 kwietnia 2026 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD214</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Utrzymanie przez kolejne dekady wysokiego tempa rozwoju gospodarczego Polski wymaga uregulowania rozwoju metropolii. Metropolizacja, kolejny etap urbanizacji, stała się jednym z najważniejszych wyznaczników współczesnego modelu rozwoju. Realia gospodarcze i nauka nie pozostawiają wątpliwości co do tego, że w XXI wieku wzrost gospodarczy, generowanie innowacji i nowych miejsc pracy, zależy od coraz mniejszej liczby miejsc na świecie, czyli od metropolii. Polska gospodarka ma niezwykłą szansę, aby dzięki obecnym zmianom geopolitycznym awansować do ligi najbardziej zaawansowanych technologicznie państw Europy. Warunkiem wykorzystania tej szansy jest stworzenie skutecznych ram współpracy metropolitalnej. Najtrudniej jest to osiągnąć w metropoliach policentrycznych, a w Polsce takie są tylko dwie – Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (mająca status prawny związku metropolitalnego) oraz Metropolia Gdańsk-Gdynia-Sopot (oczekująca takiego statusu prawnego).

Wyjątkową konieczność uregulowania rozwoju dwóch polskich metropolii podkreślają powszechnie eksperci i szefowie wszystkich najważniejszych polskich jednostek badawczych ds. rozwoju regionalnego, w tym współautorzy i konsultanci poprzednich strategii rozwoju kraju, którzy w liście otwartym z 21 stycznia 2021 r. piszą: „Doświadczenia 30 lat odrodzonego polskiego samorządu terytorialnego pokazują, że brak właściwej, ustrojowej podstawy prawnej dla rozwoju wielkich miast był poważnym **hamulcem w rozwoju polskich metropolii – przede wszystkim tych policentrycznych: górnośląskiej oraz trójmiejskiej**. Wiemy już, że możliwości tworzenia porozumień oraz związków komunalnych nie wystarczą (...) Narastającego kryzysu gospodarczego, klimatycznego oraz problemów społecznych nie da się naprawić w formie dotychczasowych, nietrwałych form współpracy.”¹⁾

W tym miejscu należy także zauważyć, że powstawanie związków metropolitalnych to działanie zgodne z Konstytucją RP i konstytucyjną zasadą decentralizacji władzy publicznej oraz zasadą pomocniczości – na obszarach silnej presji urbanistycznej, będących pod wpływem oddziaływania największych polskich miast, powstanie związku metropolitalnego przeciwdziała obecnie powszechnemu zjawisku jakim jest wchłanianie przez duże ośrodki miejskie części terytoriów gmin obywatelskich, a nawet całych gmin, a więc powstanie związku metropolitalnego będzie niejako stanowiło gwarant istnienia odrębnych gmin wchodzących w skład tego związku i będzie przeciwdziało utracie przez nie samodzielności, przy jednoczesnym zapewnieniu współpracy w określonych dziedzinach, np. polityki rozwoju planowania przestrzennego, organizacji publicznego transportu zbiorowego, mitygacji i adaptacji do zmian klimatu na poziomie spójności jednego organizmu miejskiego.

Jak zauważa OECD, „utrzymywanie przestarzałych rozwiązań prawnych na obszarach wielkich miast automatycznie osłabia potencjał gospodarczy i polityczny państw, w których te metropolie funkcjonują”. Wchodzące w skład obszaru metropolitalnego gminy wiejskie i miejskie oraz powiaty, co prawda są w stanie rozwiązywać część wyzwań lokalnych, jednak nie są w stanie skutecznie rozwiązywać wyzwań klimatycznych, przestrzennych, transportowych czy gospodarczych. Również fundamentalne wyzwanie rozwojowe Polski, czyli głęboki kryzys demograficzny, może być rozwiązany wyłącznie poprzez stworzenie silnych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego, które będą przyciągały kolejnych mieszkańców do życia w Polsce.

¹⁾ List otwarty 31 profesorów polskich jednostek badawczych (21.01.2021), w tym przewodniczący i członkowie prezydium KPZK PAN: prof. T. Komornicki, prof. T. Markowski, prof. J. Zaucha, prof. P. Churski, dr hab. P. Śleszyński, czy też prof. I. Lipowicz.

Ponadto, zgodnie z ekspertyzą prof. dr hab. Jacka Zauchy: Jak wskazuje Smętkowski, Jałowiecki i Gorzelak (2008, 5) „metropolia (...) jest gigantycznym rynkiem, towarem i informacją”. Według badań Europejskiej Sieci Obserwacji Rozwoju i Spójności Terytorialnej ESPON (2005) funkcje / charakterystyki konstytuujące metropolie obejmują:

- a. Masę: mierzoną wielkością populacji i rozmiarem gospodarki;
- b. Konkurencyjność: mierzoną produktywnością i przyciąganiem siedzib głównych największych firm;
- c. Powiązania: mierzone liczbą pasażerów, ładunków i dostępnością multimodalną;
- d. Kreowanie wiedzy: mierzone liczbą osób wykształconych oraz udziałem w B+R.

Analizując przywołane powyżej materiały i badania, można zauważyć, że trójmiejska metropolia – Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS) jest faktem ekonomicznym, przynajmniej w wymiarze masy, powiązań, i konkurencyjności. OMGGS brakuje jednak spójnego systemu zarządzania wskazanymi przez ESPON (2005) elementami konstytutywnymi metropolii. Jest to szczególnie istotne zważywszy na policentryczny charakter metropolii i brak jednego lidera organizującego powiązania (przepływy) z pozostałymi podmiotami. Dlatego też przyjęto założenie, że ustawowa formalizacja funkcjonowania OMGGS, prowadząca do przekształcenia się żywiołowego procesu w ten bardziej kontrolowany, świadomy i monitorowany, pogłębi w pożądanym kierunku proces metropolizacji, co przyspieszy wzrost gospodarczy.

Interwencja państwa w proces metropolizacji na Pomorzu jest potrzebna w celu przewyciężenia 2 zasadniczych barier rozwojowych, których gminy i powiaty OMGGS nie są w stanie przewyciężyć samodzielnie:

1. **pierwszą grupą są problemy transportowe, przestrzenne i klimatyczne**, w tym dotyczące lokalizacji OZE, których nie da się rozwiązać bez ścisłej koordynacji działań, za które obecnie odpowiedzialne są poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Bez przekazania metropolii kompetencji w omawianym zakresie niemal niemożliwe wydaje się znaczące usprawnienie niezwykle podzielonego w OMGGS systemu transportu publicznego.

Sprawny transport zbiorowy jest niezbędny do realizacji podstawowego celu uchwalonej Strategii Rozwoju Ponadlokalnego OMGGS, tj. „lepszego zintegrowania powiatów otaczających Trójmiasto: **wejherowskiego, kartuskiego, gdańskiego, tczewskiego, nowodworskiego, puckiego, lęborskiego, malborskiego i sztumskiego** z rdzeniem metropolii, aby wszyscy mieszkańcy zyskali dobry dostęp do usług publicznych oraz możliwości rozwojowych, jakie daje metropolia”. Sprawny transport zbiorowy to najważniejsze narzędzie mogące w niedługim czasie przynieść mierzalne i widoczne efekty w zakresie nie tylko newralgicznej społecznie kwestii wykluczenia transportowego (co również, poprzez docelowe zmniejszenie liczby samochodów osobowych niezbędnych do przemieszczania się, przekłada się na kwestie klimatyczne), ale także efekty w zakresie zapewnienia realnego dostępu do usług publicznych, w tym dostępu do lekarzy specjalistów, szpitali, ośrodków zdrowia czy rehabilitacji, usług edukacyjnych, w szczególności obejmujących szkolnictwo branżowe, licea, szkoły policealne oraz uczelnie (co ma szczególne znaczenie z uwagi na kryzys demograficzny, zmniejszanie się liczby młodzieży, co będzie prowadziło do zamykania szkół ponadpodstawowych w mniejszych miejscowościach), dostępu do rynku pracy (łatwość i niezawodność dojazdu pozwala na szukanie pracy i zatrudnienie daleko poza miejscem zamieszkania), a także dostępu do rynku atrakcyjnych cenowo mieszkań i domów (które zwykle są zlokalizowane w mniejszych miejscowościach). Tym samym sprawny transport zbiorowy nie jest celem samym w sobie, ale narzędziem umożliwiającym stabilny, równomierny rozwój obszaru objętego związkiem metropolitalnym.

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że bez projektowanych rozwiązań niemożliwe wydaje się stworzenie efektywnego systemu planowania infrastruktury transportowej na obszarze Metropolii Gdańsk-Gdynia-Sopot. Ustawa planistyczna nie przewiduje żadnych mechanizmów czy narzędzi z zakresu metropolitalnego planowania przestrzennego, a zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym sporządzenie przez gminy powiązane ze sobą funkcjonalnie strategii rozwoju ponadlokalnego, zawierającej model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach, jest jedynie rozwiązaniem fakultatywnym. Na obszarze związku metropolitalnego sporządzenie strategii wydaje się jednak niezbędne – w szczególności w celu koordynacji lokalnych polityk przestrzennych (w celu zwiększenia efektywności procesów inwestycyjnych), a także przeciwdziałania niekontrolowanej suburbanizacji. Niekontrolowana suburbanizacja jest zjawiskiem negatywnym występującym w skali całego kraju, jej dynamika i intensyfikacja jest jednak szczególna właśnie na obszarach policentrycznych, gdzie odrębną, nieskoordynowaną politykę przestrzenną prowadzi wiele podmiotów. Związek metropolitalny jest instytucją, która ma

duży potencjał w przeciwdziałaniu niekontrolowanej suburbanizacji, stąd w katalogu zadań obligatoryjnych znajduje się kształtowanie ładu przestrzennego.

Podkreślić należy, że wymienione problemy nieefektywnego zarządzania przestrzennego i podzielonego systemu zarządzania transportem zbiorowym przekładają się bezpośrednio na atrakcyjność osiedleńczą, dostępność do rynku pracy i inne aspekty rozwoju gospodarczego, w szczególności miejscowości wokół Trójmiasta. Tym samym bariery rozwoju i sprawnego zarządzania metropolią wiążą się ściśle i bezpośrednio z **wyludnianiem się wsi i mniejszych miast** w północnej Polsce. Wprowadzenie sprawnych narzędzi zarządczych niewątpliwie powinno przyczynić się do tego, że mieszkańcy Kaszub, Kociewia i Żuław na stałe zwiążą swoje życie ze swoim regionem, Polki i Polacy, którzy opuścili kraj w celach zarobkowych otrzymają szansę na powrót do Polski, a przyjezdni z innych regionów Polski i Europy będą mieli lepsze warunki zamieszkania na Pomorzu.

Powstanie związku metropolitalnego ma również znaczenie dla poprawy współpracy gmin i powiatów w zakresie działań podejmowanych w związku z koniecznością adaptacji do zmian klimatu i mitygacji skutków tych zmian – sam sprawnie funkcjonujący transport zbiorowy już stanowi narzędzie ograniczające negatywny wpływ człowieka na zmiany klimatyczne (choćby poprzez zmniejszenie liczby używanych samochodów, jak również zmniejszenie zapotrzebowania na nabycie kolejnych), dodatkowo – współpraca zapewniona funkcjonowaniem związku metropolitalnego będzie umożliwiała skoordynowanie działań urbanizacyjnych i ograniczenie chaotycznego rozlewania się zabudowy, a także umożliwiała skoordynowanie działań w zakresie lokalizacji OZE, w szczególności farm wiatrowych i fotowoltaicznych, tak aby ich lokalizacja odbywała się możliwie w pobliżu odbiorców energii, a jednocześnie nie unicestwiła potencjału turystycznego regionu.

2. drugą zasadniczą barierą rozwojową Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot i północnej Polski jest coraz większe **odstawanie od większości europejskich regionów pod względem innowacyjności**. Bariera ta jest tym poważniejsza, iż metropolia gdańska położona jest peryferyjnie względem głównego rynku Unii Europejskiej. Mimo rekordowego tempa wzrostu przez ostatnie 20 lat, region Pomorza stoi przed pułapką średniego wzrostu, definiowaną jako ugrzęźnięcie, po okresie szybkiego zamykania luki rozwojowej wobec regionów bardziej rozwiniętych, na niższym niż one, niezadowalającym poziomie rozwoju. Ryzyko takie zwiększa wyczerpanie przewagi niskich kosztów płac, a obrazuje je fakt, że w stosunku do 2021 r. Pomorze spadło w 2023 r. ze 184 na 187 miejsce w europejskim rankingu innowacyjności.²⁾

Jedynym sposobem na przezwycięzenie pułapki średniego wzrostu dla północnej Polski jest wykorzystanie niezaprzeczalnych potencjałów rozwojowych metropolii trójmiejskiej na rzecz podniesienia poziomu innowacyjności. Jest to tym bardziej kluczowe w sytuacji zmian geopolitycznych, gdy duże, wysokospecjalistyczne inwestycje technologiczne przenoszone są do metropolii Unii Europejskiej. Projektowana ustawa oraz przyjęta w czerwcu 2024 r. Strategia rozwoju ponadlokalnego OMGGS podkreślają kluczową rolę współpracy sektora nauki oraz branż o wysokim potencjale innowacyjnym. Spoiwem tej współpracy ma być metropolia, a projektowana ustawa zawiera zapisy dodatkowo motywujące do jej zacieśnienia. W tym miejscu należy zauważyć, że dzięki skoordynowanej współpracy między gminami zapewnionej funkcjonowaniem związku metropolitalnego możliwe jest takie kreowanie przestrzeni, aby ograniczyć negatywne wzajemne oddziaływanie poszczególnych przedsiębiorstw, w tym firm innowacyjnych, tworzyć lokalizacje zapewniające ich sprawne funkcjonowanie, np. tereny nie tylko skomunikowane transportem publicznym, ale i wyposażone w światłowodową infrastrukturę telekomunikacyjną (zwłaszcza, że zadanie to, na obszarach tzw. białych plam, jest zadaniem własnym jst), zapewnić współpracę między uczelniami, ośrodkami badawczymi a rynkiem. Co więcej, generowana przez jego funkcjonowanie realna współpraca gmin zapobiega powstawaniu podobnych, a konkurencyjnych inwestycji na terenach sąsiednich, czego ogólnopolskim przykładem są aquaparki.

W efekcie wsparcia państwa poprzez projektowaną ustawę, OMGGS, czwarty największy obszar metropolitalny w Polsce i jeden z największych ośrodków w Regionie Morza Bałtyckiego ma szansę przezwyciężyć bariery wynikające ze swojego peryferyjnego położenia i, oprócz przewag konkurencyjnych związanych z istnieniem portu morskiego czy przemysłu stocznioowego, zacząć proces nadgania regionów europejskich również w branżach opartych na wiedzy i innowacjach. Jednym z kluczowych wyzwań w tym zakresie będzie rozwój trójmiejskiego ośrodka akademickiego, który obecnie posiada połowę mniej studentów, niż mniejsze od OMGGS obszary metropolitalne Poznania czy Wrocławia.

²⁾ Regional Innovation Scoreboard, Komisja Europejska, 2023.

W kontekście zdynamizowania i utrwalenia rozwoju gospodarczego, ważne jest podkreślenie, że każda metropolia to obszar miejsko-wiejski. Dlatego strategicznym celem ustawy jest również **zwiększenie zdolności ośrodków powiatowych wokół rdzenia metropolii do wykorzystania efektów mnożnikowych i przyjmowania innowacji.**

Ze względu na policentryczną specyfikę i już bogate doświadczenia intensywnej współpracy miejsko-wiejskiej w OMGGŚ, związek metropolitalny w województwie pomorskim w jeszcze większym stopniu stanowić będzie wyjątkowe **laboratorium współpracy miejsko-wiejskiej i solidarności regionalnej**, w którym powstawać powinny uniwersalne rozwiązania możliwe do upowszechnienia w innych polskich regionach.

Potrzeba współpracy metropolitalnej na obszarze położonym wokół Gdańska dostrzegana była od początku transformacji ustrojowej, ponieważ już wtedy procesy związane z rozwojem społeczno-gospodarczym wykraczały poza granice administracyjne gmin i powiatów. W celu usprawnienia wykonywania zadań publicznych na tym obszarze podejmowane były liczne inicjatywy. Jednakże jak pokazują doświadczenia w zakresie integracji metropolitalnej, trudno o efektywne zarządzanie metropolią wyłącznie w oparciu o oddolną współpracę samorządów.

Władze publiczne, dostrzegając bariery rozwojowe metropolii, wprowadziły do polskiego porządku prawnego ustawę z dnia 9 października 2015 r. o związkach metropolitalnych (Dz. U. poz. 1890) formę zrzeszenia jednostek samorządu terytorialnego w postaci związku metropolitalnego. Ustawa ta, po wejściu w życie ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. poz. 730), została uchylona. Nowa regulacja, jako obejmująca swą tematyką wyłącznie Śląsk, wyklucza możliwość tworzenia związku metropolitalnego poza Konurbacją Śląską – dlatego do utworzenia związku metropolitalnego w województwie pomorskim konieczna jest odrębna ustawa – ustawa o związku metropolitalnym w województwie pomorskim.

Zakłada się, że poza powyżej przedstawioną problematyką, projektowana ustawa o związku metropolitalnym w województwie pomorskim będzie nowelizowała ustawę z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186). Proponowane zmiany są efektem kilkuletnich doświadczeń funkcjonowania Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, a także rekomendacji wynikających z opracowań ewaluacyjnych, w tym zamówionych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, a także zrealizowanych przez Instytut Metropolitalny. Zmiany dotyczą m.in. zakresu działania związku metropolitalnego (zadań własnych związku oraz kompetencji), a także mechanizmu finansowania jego działalności.

GZM funkcjonuje od 2017 r., a w pełni operacyjnie od roku 2018. Ustawowe zadania i kompetencje w obszarze publicznego transportu zbiorowego, a także wieloletnie doświadczenia w integracji transportu (WPK w Katowicach, KZK GOP, MZK Tychy, MZKP Tarnowskie Góry, Tramwaje Śląskie) pozwoliły na profesjonalne zagospodarowanie tego zadania przez przejęcie zadań od gmin członkowskich i realizowanie ich przez powołany Zarząd Transportu Metropolitalnego. Przyjęcie obowiązku stworzenia Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla GZM oraz Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego pozwoliło na lepsze zrozumienie roli i zadań GZM w obszarze kształtowania polityk transportowych (w tym polityk parkingowych czy organizacji ruchu). Powstanie i funkcjonowanie GZM dało silny impuls do dyskusji, a następnie do rozpoczęcia prac na rzecz stworzenia kolei metropolitalnej (m.in. poprzez złożenie 16 wniosków do Programu Kolej+). Lata dyskusji oraz operacyjnej pracy pozwoliły na zdiagnozowanie szeregu wyzwań o charakterze metropolitalnym, które bez wzmocnienia kompetencji mocą ustawy wiążą się z szeregiem utrudnień i wieloletnich uzgodnień z gminami członkowskimi. Do takich wyzwań należą m.in.: a) gospodarka odpadami, b) adaptacja do zmian klimatu, c) organizacja służby zdrowia, d) rynek pracy, e) budowanie silnego ośrodka akademickiego, f) depopulacja regionu, g) wyzwania związane z transformacją, h) tworzenie polityki rozwoju i planowanie przestrzenne. Przed miastami i gminami stoi wyzwanie dotyczące dokończenia transformacji regionu. Polska Grupa Górnicza rozpoczyna proces zamykania ostatnich kopalń węgla kamiennego. Dla niektórych gmin lub dzielnic oznacza to utratę dochodów na poziomie od kilkunastu do kilkudziesięciu procent. GZM może pełnić rolę platformy do realizacji ambitnych i wielkoskalowych projektów rozwojowych, o ile jej kompetencje będą wzmocnione i jej funkcjonowanie nie będzie związane z koniecznością ciągłego rozpatrywania możliwości działania i szukania okrzężnej drogi do realizacji celów. Brak formalnego wzmocnienia kompetencji Metropolii wiąże się w dłuższej perspektywie z:

- rozpraszaniem zarządzania publicznego – brak skoordynowanej polityki dla kluczowych obszarów (transport, klimat, inwestycje);
- rywalizacją zamiast współpracy – konkurencja między miastami o zasoby, inwestycje, mieszkańców;
- osłabieniem pozycji regionu – mniejsza siła przetargowa w kraju i Europie;

- problemami transportowymi – trudności w koordynacji systemu komunikacyjnego;
- utratą środków zewnętrznych – słabsza pozycja w pozyskiwaniu funduszy unijnych;
- brakiem kompleksowej transformacji – trudności w zarządzaniu zmianami gospodarczymi i klimatycznymi.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W celu rozwiązania problemów związanych z rozwojem Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot opracowano projekt ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim. Przedmiotowa regulacja określa zasady i tryb utworzenia oraz zasady funkcjonowania i finansowania związku metropolitalnego. Zgodnie z projektem ustawy związek metropolitalny może zostać utworzony w jednym z dwóch trybów: (1) poprzez utworzenie nowego związku metropolitalnego lub (2) poprzez przekształcenie istniejącej formy współpracy komunalnej (np. Stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot). Projektowany związek metropolitalny może zrzeszać – w zależności od regulacji statutowej – gminy albo gminy i powiaty.

Projekt ustawy przewiduje dwie kategorie zadań własnych związku metropolitalnego. Są to: (1) zadania obligatoryjne, które związek musi wykonywać na podstawie i w granicach ustawy, na co uzyskuje ustawowo określone źródła dochodów, (2) zadania fakultatywne, które związek wykonywać może, o ile jest ku temu wola wyrażona w statucie związku metropolitalnego; związek metropolitalny w toku dalszej integracji poprzez nowelizację statutu może wprowadzać kolejne ustawowe kategorie zadań fakultatywnych do statutu, dzięki czemu bez potrzeby zmiany ustawy współpraca komunalna w formie związku metropolitalnego może wkraczać na nowe obszary i się zacieśniać. Zgodnie z art. 14 projektu ustawy związek metropolitalny będzie obligatoryjnie realizował w imieniu własnym oraz na własną odpowiedzialność zadania publiczne m.in. w zakresie:

- 1) polityki rozwoju,
- 2) kształtowania ładu przestrzennego,
- 3) publicznego transportu zbiorowego na obszarze związku,
- 4) mobilności miejskiej,
- 5) adaptacji do zmian klimatu,
- 6) promocji związku i jego obszaru.

Wskazane zadania publiczne stanowią główne uzasadnienie projektowanej ustawy. Bez wprowadzenia do porządku prawnego ustawowych podstaw efektywna i skuteczna współpraca w wyżej wymienionych domenach nie będzie możliwa.

Zadania związku metropolitalnego są odrębną kategorią zadań publicznych, samorządowych – i nie należy ich utożsamiać z zadaniami gmin czy powiatów. W sensie normatywnym są to różne zadania, realizowane na różnych obszarach za pomocą odmiennych narzędzi prawnych – choć przedmiotowo częściowo tożsame. Bez wprowadzenia powyższych zadań własnych do ustawy efektywne przeciwdziałanie wielu zjawiskom nie będzie możliwe. Powyższe kategorie zadań przyniosą następujące pozytywne efekty:

- 1) umożliwią koordynację polityki rozwoju i polityk sektorowych członków związku metropolitalnego (tj. 61 gmin i powiatów);
- 2) wzmocnią samodzielność strategiczną jednostek samorządu lokalnego z obszaru związku metropolitalnego, w szczególności w związku z tym, że związek metropolitalny będzie jednocześnie pełnił funkcję związku zintegrowanych inwestycji terytorialnych;
- 3) pomogą przeciwdziałać niekontrolowanej suburbanizacji, rozlewaniu się miast i chaosowi urbanistycznemu;
- 4) umożliwią integrację kilkudziesięciu lokalnych systemów transportowych w jeden, spójny i sprawnie działający system transportu metropolitalnego;
- 5) przysłużą się minimalizacji tzw. wykluczenia komunikacyjnego;
- 6) usprawnią procesy inwestycyjne, w szczególności w ramach gospodarki komunalnej.

Wśród zadań fakultatywnych znajdują się również zadania wypracowane ze środowiskami gospodarczymi i naukowymi metropolii zmierzające do zdynamizowania i utrwalenia rozwoju społeczno-gospodarczego. Tym celom służyć mają m.in. zadania z zakresu:

- 1) promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;
- 2) prowadzenia centrów usług społecznych;
- 3) polityki gospodarczej i innowacyjnej;
- 4) wspierania i rozwoju edukacji, wspierania szkolnictwa wyższego, dofinansowywanie badań;
- 5) rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru związku metropolitalnego;
- 6) realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie gospodarki komunalnej;
- 7) prowadzenia centrów usług wspólnych;
- 8) organizowania formy doradztwa oraz podnoszenia kompetencji pracowników samorządowych.

Związek metropolitalny, wykonując zadania własne (zarówno o charakterze obligatoryjnym, jak i fakultatywnym), będzie oddziaływał na wszystkie zrzeszone w związku jednostki samorządu lokalnego (tak gminy, jak i powiaty). Ustawa przewiduje symetrię w tym zakresie. Choć formy i sposoby realizacji poszczególnych zadań – intensywność polityki metropolitalnej, może się różnić w zależności od lokalnych uwarunkowań i specyfiki danego obszaru. Skala oddziaływania powyższych zadań jest zatem ogólnometropolitalna.

Poza tym należy wskazać, że związek metropolitalny może także wykonywać inne zadania publiczne przekazane na podstawie porozumień komunalnych. Związek może zawrzeć porozumienie zarówno z organami administracji rządowej, jak i organami zrzeszonych w związku jednostek samorządu terytorialnego, co zwiększa elastyczność systemu administracji samorządowej na obszarze związku metropolitalnego. Co do zasady zawieranie porozumień i przekazywanie zadań publicznych jest fakultatywne – wynika z konsensusu stron porozumienia. Jest jednak jeden wyjątek. Ustawa zobowiązuje wszystkie zrzeszone w związku miasta na prawach powiatu (Gdańsk, Gdynię, Sopot) do przekazania zadań z zakresu organizacji publicznej transportu zbiorowego na rzecz związku metropolitalnego w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Przepis ten zabezpiecza skuteczność procesu integracji kluczowych systemów transportowych w jeden, spójny i sprawnie funkcjonujący organizm. Jest to jedyna regulacja, która bezpośrednio wpływa na zasady wykonywania zadań publicznych przez gminy i powiaty, gdyż pozostałe przepisy ustawy regulują zasady wykonywania przez związek metropolitalny zadań własnych związku, o których mowa w art. 14 ust. 1 i 2 ustawy. Sprawniejsze wykonywanie zadań publicznych, w szczególności związanych z organizacją publicznego transportu zbiorowego, jest szczególnie trudne na obszarach o charakterze policentrycznym.

Związek metropolitalny jest zrzeszeniem gmin albo gmin i powiatów wyposażonym w odrębną podmiotowość prawną, a także atrybut samodzielności. Skład związku – jego jedno- lub dwustopniowość – powinien wynikać ze statutu związku metropolitalnego, będącego kluczowym dokumentem ustrojowo-organizacyjnym. Statut jest głównym narzędziem operacjonalizacji przepisów ustawy, służącym jednocześnie uelastycznieniu ustroju wewnętrznego – powinien być „szyty na miarę”.

Każda jednostka samorządu lokalnego zrzeszona w związku ma delegata w zgromadzeniu związku, które to jest najwyższym organem władzy. Delegatami są starostowie, prezydenci miast, burmistrzowie i wójtowie. Zgromadzenie podejmuje kluczowe dla rozwoju i funkcjonowania związku decyzje polityczne, strategiczne, kadrowe i finansowe, w tym: uchwała statut, uchwała strategię, uchwała budżet, uchwała plan rozwoju publicznego transportu zbiorowego związku metropolitalnego oraz powołuje i odwołuje zarząd, który sprawuje funkcję wykonawczą i zarządczą. Zarząd wspomaga urząd metropolitalny, a także – w zależności od przyjętego schematu organizacyjnego – także inne jednostki organizacyjne, w tym mające osobowość prawną (np. spółki).

Powołanie związku metropolitalnego niewątpliwie przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego – zarówno terenów znajdujących się bezpośrednio na obszarze metropolii, a także (w przypadku powołania silnej sieci) całego kraju.

Zakres i skala oddziaływania związku metropolitalnego na zrzeszone w jego strukturze jednostki samorządu terytorialnego – gminy i powiaty – odnosić się będzie do zadań własnych wskazanych w ustawie, w szczególności w obszarach:

- polityki rozwoju i kształtowania ładu przestrzennego,
- integracji i rozwoju publicznego transportu zbiorowego,

- rozwoju mobilności miejskiej.

W wymienionych dziedzinach oddziaływanie związku – zarówno formalnie, jak i nieformalnie – będzie najsilniejsze. Ustawa ułatwia integrację dokumentów strategicznych i planistycznych funkcjonujących w gminach i powiatach zrzeszonych w związku metropolitalnym, a także integrację lokalnych systemów transportowych w jeden spójny metropolitalny organizm funkcjonalny. W dotychczasowym stanie prawnym pełna integracja tych podsystemów była utrudniona, w szczególności w zakresie łączenia w jednym systemie transportowych przewozów w ramach komunikacji miejskiej z pozostałymi (m.in. ze względu na skutki finansowe w postaci utraty ulg). Jak wielokrotnie wykazywano, utworzenie i skuteczne prowadzenie dwustopniowego związku komunalnego o charakterze wielozadaniowym napotyka istotne ograniczenia prawne. Najsilniejsze oddziaływanie obejmie kwestie transportu i mobilności, które są fundamentalne dla sprawnego funkcjonowania obszaru metropolitalnego. Metropolia Gdańsk–Gdynia–Sopot stanowi obszar policentryczny, o strukturze wieloośrodkowej. Poza Gdańskiem – ośrodkiem wiodącym, lecz nie dominującym – ważnymi centrami miejskimi są również Gdynia oraz średnie miasta, w tym Wejherowo, Tczew, Rumia, Lębork, Reda, Malbork, Pruszcz Gdański. Obszar ten, ze względu na dynamiczne procesy suburbanizacji i złożoną strukturę funkcjonalną, wymaga interwencji ustawodawczej oraz wprowadzenia specjalnych rozwiązań prawnych, umożliwiających pełną integrację systemów transportowych i koordynację działań rozwojowych w skali metropolitalnej.

Dodać także należy, że projektowana ustawa wprost wskazuje, że jej postanowienia nie będą ingerowały w zakres działalności zrzeszonych jednostek samorządu terytorialnego, tj. gmin i powiatów, jak również samorządu województwa. W związku z powyższym gminy i powiaty będą nadal samodzielnie wykonywały swoje zadania publiczne, chyba że podejmą decyzję o przekazaniu określonych zadań i kompetencji na rzecz związku metropolitalnego.

Taka potrzeba jest szczególnie uzasadniona w przypadku organizacji publicznego transportu zbiorowego oraz rozwoju mobilności miejskiej, gdzie konsolidacja zadań, kompetencji i środków finansowych w jednej strukturze organizacyjnej – tj. w związku metropolitalnym – jest uzasadniona zarówno merytorycznie, jak i finansowo. W tym zakresie dojdzie do istotnej jakościowo zmiany w sposobie wykonywania zadań. Gminy i powiaty, pozostając organizatorami publicznego transportu zbiorowego, wyposażą związek metropolitalny – który na mocy ustawy jest organizatorem transportu zbiorowego w zakresie metropolitalnych przewozów pasażerskich – w część swoich kompetencji. Związek metropolitalny będzie zatem odpowiadał:

- na podstawie ustawy – za organizację metropolitalnych przewozów pasażerskich,
- na podstawie porozumień – za organizację przewozów o charakterze gminnym i powiatowym,
- integrując także przewozy kolejowe i autobusowe w jeden spójny system.

W wyniku tego procesu związek metropolitalny zastąpi dotychczasowe plany transportowe gmin i powiatów planem metropolitalnym, a także – na podstawie art. 15a ustawy o publicznym transporcie zbiorowym – ustanowi zintegrowany system taryfowo-biletowy. Będzie to najbardziej znacząca i odczuwalna zmiana jakościowa, obejmująca zarówno poziom związku metropolitalnego, jak i zrzeszonych w nim gmin oraz powiatów. Należy przy tym podkreślić, że zmiana ta wynika z wejścia w życie ustawy oraz zawarcia porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego, natomiast sama ustawa nie ingeruje bezpośrednio w dotychczasowy zakres ich zadań i kompetencji – tworzy jedynie narzędzia.

Zgodnie z diagnozą zawartą w Strategii Rozwoju Kraju 2020, metropolie i inne największe miasta Polski stanowią główne centra rozwoju kraju i regionów. Szczególnie istotne jest rozwijanie funkcji metropolitalnych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym, takich jak: funkcje gospodarcze, funkcje naukowe oraz funkcje kulturowe i symboliczne. Rozwój i efektywne wykorzystanie funkcji metropolitalnych posłuży jako impuls do dalszego rozwoju tych miast i ich obszarów funkcjonalnych – **a jednocześnie całego kraju**.

Ważnym elementem działań z zakresu stymulowania rozwoju funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich jest także **wprowadzenie pomocy dla mechanizmów współpracy i sieciowania** w obszarach decydujących o sile konkurencyjnej poszczególnych ośrodków kraju. Współpraca regionów, miast, przedsiębiorstw, ośrodków naukowych, uczelni i organizacji we wszystkich swych płaszczyznach, tj. gospodarczej, naukowej, edukacyjnej i kulturalnej, jest ważnym czynnikiem rozprzestrzeniania procesów rozwojowych przez zwiększanie obrotu gospodarczego, wymianę know-how, pozyskiwanie partnerów, współpracę naukowo-technologiczną oraz kooperację produkcyjną i inwestycyjną. W środowisku współpracy trzech sektorów jakimi są administracja, przedsiębiorstwa i ośrodki badawcze, jest możliwe tworzenie innowacji, które mogą zapewnić polskim regionom trwałą przewagę konkurencyjną w wielu dziedzinach. Na obszarze planowanego związku metropolitalnego rozpoczęto już tworzenie tego typu struktur. **Zgodnie z przyjętą Strategią Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla OMGGS**, dwa z czterech celów strategicznych metropolii wskazują na potrzebę wykorzystania potencjału gospodarczego i społecznego, a także efektywną koordynację współpracy

metropolitalnej m.in. poprzez wzmocnienie struktur współpracy społeczno-gospodarczej. W strategii zostały określone następujące **oczekiwane rezultaty** planowanych kierunków działań w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego:

- 1) wzmocnione powiązania w sieciach współpracy samorządów, uczelni i przedsiębiorców;
- 2) zwiększenie skuteczności przyciągania inwestycji krajowych i zagranicznych;
- 3) ograniczenie deficytu kompetentnych pracowników;
- 4) zdolność realizowania zadań polityki społecznej przez instytucje samorządowe OM w zgodzie z najlepszymi standardami;
- 5) wzmocnienie współpracy jednostek kultury oraz podmiotów działających na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego;
- 6) poprawa efektywności działań na rzecz polityk społeczno-gospodarczych;
- 7) rozwój potencjałów społecznych i gospodarczych poprzez stworzenie sieci współpracy społeczno-gospodarczej, z udziałem nauki, biznesu, organizacji pozarządowych oraz administracji.

Jednocześnie przedmiotowa ustawa wprowadza istotne zmiany w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim, dostosowując jego organizację do wyzwań stojących przed tym regionem. Zmiany te dotyczą w szczególności katalogu i form wykonywania zadań własnych związku metropolitalnego, a także systemu finansowania jego działalności. Szczegółowo scharakteryzowane zostały w uzasadnieniu projektu ustawy.

Dnia 14 czerwca 2022 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Krajowej Polityki Miejskiej 2030 (KPM 2030). Dokument diagnozuje najważniejsze wyzwania rozwojowe miast i ich obszarów funkcjonalnych. Zakres tematyczny wyzwań wpisuje się jednocześnie w debatę europejską i megatrendy rozwoju obszarów zurbanizowanych, których bieżąca analiza pozwala lepiej planować przyszłe działania. W przyjętym przez Radę Ministrów dokumencie strategicznym pt.: „Krajowa Polityka Miejska” instytucja związku metropolitalnego jest rekomendowana. Związek metropolitalny jest wskazywany jako narzędzie instytucjonalne optymalne do zarządzania największymi miejskimi obszarami funkcjonalnymi, a w szczególności metropolitalnymi.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Kwestia zarządzania obszarami metropolitalnymi dostrzegana jest w Europie. W awangardzie zarządzania metropolitalnego znajdują się obecnie takie kraje jak: Niemcy, Francja i Włochy. OECD definiuje obszary metropolitalne jako funkcjonalne obszary miejskie liczące co najmniej 500 tys. mieszkańców. W raporcie „*The OECD Metropolitan Governance Survey*” wskazuje się, że w krajach OECD takich obszarów jest 275, z czego najwięcej w Europie (101). Na uwagę zasługuje stwierdzenie OECD podane w publikacji „*The Metropolitan Century 2015*”, że istnienie instytucjonalnych struktur władzy metropolitalnej bezspornie zwiększa efektywność planowania przestrzennego i zmniejsza negatywne skutki procesów suburbanizacji.

Z przeglądu literatury wynika, że w Europie brak jest jednolitych rozwiązań w zakresie zarządzania metropolitalnego. Realizowane jest ono w różnorodnych formach organizacyjno-prawnych i w zróżnicowanych ramach przestrzennych. Dostrzegalny jest silnie narodowy czy nawet regionalny charakter dostosowany do specyfiki ustrojowej, politycznej, historycznej i osadniczo-gospodarczej danego kraju.

W literaturze nie ma zgodności co do optymalnej struktury zarządzania obszarami metropolitalnymi. Jednakże co do samego celu podkreśla się, że poprzez harmonizację procesów rozwoju miasta centralnego i jego obszaru funkcjonalnego uzyskuje się **przewagi kooperacyjne i efekty mnożnikowe**. Na obszarach metropolitalnych o dużej fragmentyzacji administracyjnej wspólne struktury zarządzania i świadczone przez nie usługi przynoszą pozytywne efekty.³⁾

W klasyfikacji ustrojowej współczesnych obszarów metropolitalnych za podstawowe uznaje się takie kryteria jak: forma prawna kooperacji, stopień instytucjonalizacji, charakter i sposób wybierania władz, poziom autonomii organów wykonawczych, zakres ich kompetencji i zadań, a także poziom autonomii finansowej. W poniższej tabeli oraz schemacie przedstawione zostały formy integracji metropolitalnej.

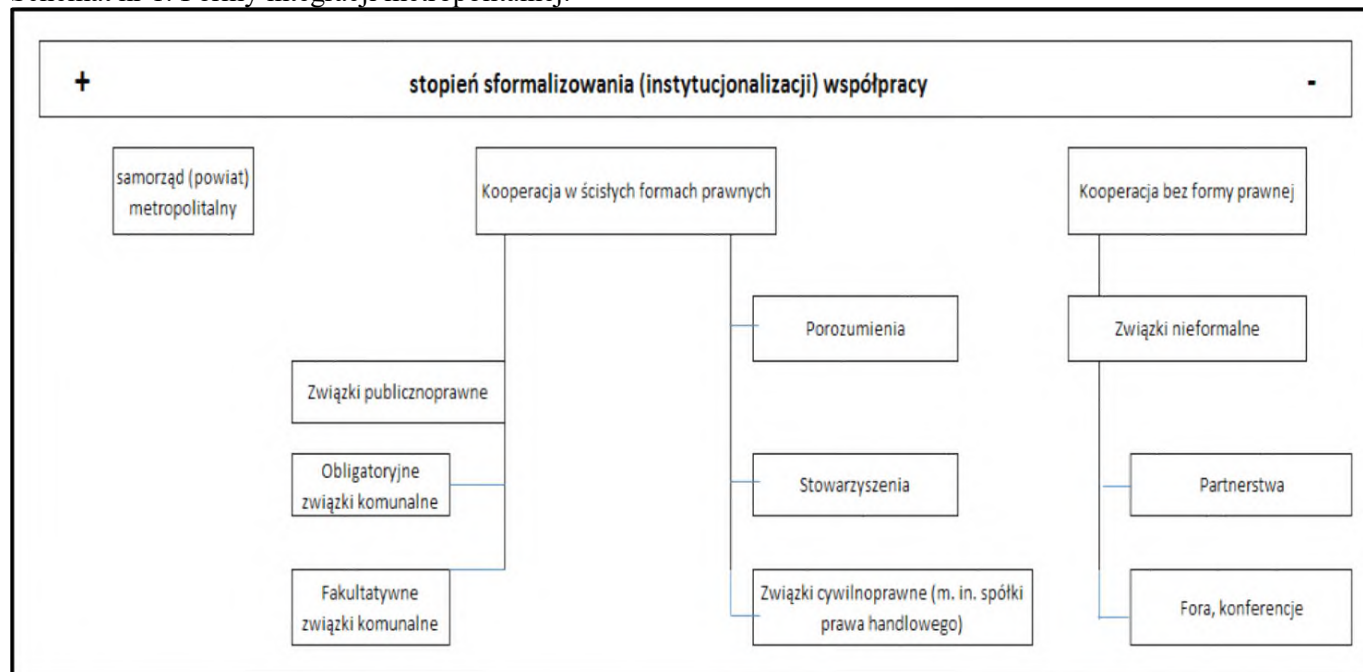
³⁾ „Zarządzanie obszarami metropolitalnymi – zagraniczne doświadczenia i ich polskie implikacje”. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. T. Kaczmarek.

Tabela nr 1: Formy organizacyjne, instytucje i aktorzy metropolitalnego zarzadzania

Formy organizacyjne		Aktorzy	Zakres współdziałania
Twarde	Miękkie		
Jednostka terytorialnej organizacji kraju, rada i prezydent wybierani w głosowaniu powszechnym. Gminy zachowują odrębność przy znacznie zmniejszonych kompetencjach	Obligatoryjne związki gmin Dobrowolne związki gmin Stowarzyszenia metropolitalne Agencje rozwoju metropolitalnego	Rząd Partie polityczne Władze regionalne Samorządy Organizacje przedsiębiorców	Planowanie strategiczne Zagospodarowanie przestrzenne Transport publiczny Gospodarka odpadami Inwestycje metropolitalne Policja Straż Pożarna Promocja

Źródło: „Obszary metropolitalne w Polsce: problemy rozwojowe i delimitacja”. Raporty i analizy EUROREG 1/2009. Uniwersytet Warszawski, Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych EUROREG. M. Smętkowski, B. Jałowicki, G. Gorzelak

Schemat nr 1: Formy integracji metropolitalnej.

Źródło: „Obszary metropolitalne – przesłanki i formy integracji zarządzania”. Przegląd planisty 3(2019). Prof. dr hab. T. Kaczmarek.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
gminy i powiaty wchodzące w skład stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot	61 gmin i powiatów	https://www.metropoliagdansk.pl/kim-jestesmy/ strona podmiotowa Stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot	<ul style="list-style-type: none"> • udział w procesie sporządzania projektu statutu związku metropolitalnego w formie opiniowania, • tworzenie związku metropolitalnego, • udział w realizacji zadań związku metropolitalnego, • realizacja z części własnych zadań gminy przez związek metropolitalny, • skorelowanie działań planistycznych, proinwestycyjnych, transportowych na terenie związku metropolitalnego, • poprawa poziomu zrównoważonego rozwoju poszczególnych gmin związku metropolitalnego, • poprawa mobilności mieszkańców gmin związku metropolitalnego, • poprawa dostępu do usług publicznych mieszkańcom gmin związku metropolitalnego

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia oraz zrzeszone w strukturze związku metropolitalnego gminy związku metropolitalnego	41 gmin	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2017 r. w sprawie utworzenia w województwie śląskim związku metropolitalnego pod nazwą „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia” (Dz. U. poz. 1290)	<ul style="list-style-type: none"> • udział w realizacji zadań związku metropolitalnego, • skorelowanie działań planistycznych, proinwestycyjnych, transportowych na terenie związku metropolitalnego, • poprawa poziomu zrównoważonego rozwoju poszczególnych gmin związku metropolitalnego, • poprawa mobilności mieszkańców gmin związku metropolitalnego, • poprawa dostępu do usług publicznych mieszkańców gmin związku metropolitalnego
Biuro stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot	1	Projekt ustawy	zapewnienie obsługi pełnomocnika do spraw utworzenia związku metropolitalnego
Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego	1	https://subregioncentra.lny.pl/o-nas strona podmiotowa Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego	możliwy wpływ na funkcjonowanie 81 gmin i powiatów województwa śląskiego wchodzących w skład stowarzyszenia
Prezes Rady Ministrów	1	ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2025 r. poz. 780, z późn. zm.)	<ul style="list-style-type: none"> • uzgodnienie projektu statutu i jego zmian, • nadzór nad działalnością związku metropolitalnego
Rada Ministrów	1	ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów	<ul style="list-style-type: none"> • wydanie rozporządzenia, w sprawie zmiany obszaru, granic, gmin i powiatów wchodzących w skład związku
minister właściwy do spraw administracji publicznej	1	ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1275, z późn. zm.)	<ul style="list-style-type: none"> • wniosek do Prezesa Rady Ministrów w sprawie projektu statutu i jego zmian
Wojewoda Pomorski	1	ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. poz. 603, z późn. zm.)	<ul style="list-style-type: none"> • wydanie opinii nt. wniosku o utworzeniu związku metropolitalnego, zmiany jego granic, • może udzielić dotacji na działania związane z utworzeniem związku metropolitalnego, • nadzór nad działalnością związku metropolitalnego
Sejmik Województwa Pomorskiego	1	ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581, z późn. zm.)	wydanie opinii w sprawie utworzenia związku metropolitalnego i zmiany jego granic, zakresu zadań
Marszałek Województwa Pomorskiego	1	ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa	prawo do udziału w posiedzeniach zgromadzenia związku metropolitalnego z głosem doradczym

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku	1	Regionalne Izby Obrachunkowe – Załącznik 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania (Dz. U. poz. 1747).	nadzór nad działalnością związku metropolitalnego w zakresie spraw finansowych
Powiaty z terenu województwa śląskiego	6	Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie wykazu gmin i powiatów wchodzących w skład województw (M.P. poz. 853)	możliwość uczestnictwa powiatów w związku metropolitalnym
Związki jednostek samorządu terytorialnego w województwie śląskim	12	Rejestry Związków Jednostek Samorządu Terytorialnego MSWiA	umożliwienie udzielania dotacji związkowi metropolitalnemu
obywatele zamieszkali na terenie gmin, które zrzeszą się w związek metropolitalny	ponad 1,5 mln	https://www.metropoliagdansk.pl/kim-jestesmy/ strona podmiotowa Stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje, • pośrednie – oczekuje się, że projektowane rozwiązanie wpłynie pozytywnie na jakość życia, mobilność mieszkańców, • zapewnienie dostępu do usług publicznych (w tym edukacja, szkolnictwo, ochrona zdrowia), poszerzenie rynku mieszkaniowego, poszerzenie rynku pracy, poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej
obywatele zamieszkali na terenie gmin, które zrzeszają się w związek metropolitalny w województwie śląskim	2,1 mln	https://metropoliagzm.pl/metropolia-dzis/ oficjalny portal Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii	zwiększenie potencjału metropolii, który w perspektywie przełoży się na dalsze podnoszenie jakości i komfortu życia mieszkańców tego obszaru; wiąże się z tym poprawa dostępu usług publicznych, uregulowanie kwestii związanej z gospodarką odpadami, zbudowanie silnego ośrodka akademickiego, a także usprawnienie prowadzonej już polityki rozwoju

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy był poddany konsultacjom i opiniowaniu dwukrotnie. Opinie i uwagi pozyskane w toku procedowania projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Sejm IX kadencji, druk nr 646) pozostają aktualne. Opinie i uwagi dotyczące przedmiotowego projektu – pozytywne wobec inicjatywy – dotyczą zarówno projektowanej regulacji, jak i zmian, jakie zaszły między obiema wersjami dokumentu.

Nadesłane w ramach konsultacji opinie są jednoznacznie pozytywne, a pochodzą od następujących podmiotów:

- stanowisko Prezydent Miasta Gdańska, p. Aleksandry Dulkiwicz,
- stanowisko Prezydenta Miasta Gdynia, p. dra Wojciecha Szczurka,
- uchwała poparcia Sejmiku Województwa Pomorskiego,

- stanowisko Związku Gmin Pomorskich,
- stanowisko Związku Miast i Gmin Morskich,
- stanowisko Stowarzyszenia Żuławy,
- stanowisko Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku,
- stanowisko Związku Uczelni Wyższych w Gdańsku im. D. Fahrenheita,
- stanowisko Pracodawców Pomorza,
- stanowisko Związku Stowarzyszeń Pomorska Sieć Leader,
- stanowisko Agencji Regionalnego Monitoringu Atmosfery Gdańsk-Gdynia-Sopot (fundacji ARMAG)
- stanowisko Instytutu Metropolitalnego,
- stanowisko Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego,
- list otwarty 31 profesorów polskich jednostek badawczych ds. rozwoju regionalnego, w tym przewodniczącego i członków prezydium Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk: prof. Tomasz Komornicki, prof. Tadeusz Markowski, prof. Jacek Zaucha, prof. Paweł Churski, dr hab. Przemysław Śleszyński, czy też prof. Irena Lipowicz,
- stanowisko prezesa Zarządu Stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, p. Michała Glasera.

Dodatkowo uwzględniono wcześniejsze opinie korporacji samorządowych:

- stanowisko Unii Metropolii Polskich,
- stanowisko Zarządu Związku Gmin Wiejskich RP,
- stanowisko prezesa Zarządu Stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, p. Michała Glasera.

Dodatkowo uwzględniono wcześniejsze opinie korporacji samorządowych:

- stanowisko Unii Metropolii Polskich,
- stanowisko Zarządu Związku Gmin Wiejskich RP.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.). Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami na projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

W celu wykonania wynikającego z przepisów obowiązującego prawa obowiązku zasięgnięcia opinii projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania następującym podmiotom:

- Wojewoda Pomorski,
- Wojewoda Śląski,
- Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku,
- Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach.

Ponadto, w ramach konsultacji publicznych projekt został skierowany do następujących podmiotów:

- Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP),
- Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego,
- Instytut Metropolitalny,
- Konsorcjum Naukowe, w skład którego wchodzi:
 - Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego,
 - Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach,

- Uniwersytet Bielsko-Bialski,
- Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach,
- Politechnika Częstochowska,
- Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach,
- Uniwersytet Ekonomiczny im. Karola Adamieckiego w Katowicach,
- Uniwersytet Śląski w Katowicach,
- Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna,
- Spółka Akcyjna Fundusz Transformacji Województwa Śląskiego.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy zadań związków zawodowych i organizacji pracodawców, projekt nie podlega opiniowaniu przez reprezentatywne związki zawodowe i reprezentatywne organizacje pracodawców.

Projekt nie dotyczy spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.), wobec czego nie wymaga zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Konsultacje publiczne były prowadzone równocześnie z uzgodnieniami przedmiotowego projektu ustawy. Czas trwania konsultacji publicznych został wyznaczony na 30 dni. Powyższy czas uznano za wystarczający i optymalny na odniesienie się do materii będącej przedmiotem ustawy, biorąc pod uwagę przedmiot, zakres i objętość projektu ustawy oraz zakres podmiotów, na które projekt oddziałuje.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego przedstawiła pozytywną opinię o projekcie.

Projekt został również zaopiniowany przez Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]										
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budżet państwa	-4,80	-150,00	-250,00	-500,00	-551,49	-565,83	-579,97	-594,47	-608,74	-623,35	-4 428,65
Budżet państwa – pozytywne skutki pośrednie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Związek Metropolitalny	+5,73	+169,66	+270,70	+521,26	+573,32	+588,23	+602,93	+618,01	+632,84	+648,03	+4 630,71
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	+0,93	+19,66	+20,70	+21,26	+21,83	+22,40	+22,96	+23,54	+24,10	+24,68	+202,07
Związek Metropolitalny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budżet państwa	-4,80	-150,00	-250,00	-500,00	-551,49	-565,83	-579,97	-594,47	-608,74	-623,35	-4 428,65
JST	-0,93	-19,66	-20,70	-21,26	-21,83	-22,40	-22,96	-23,54	-24,10	-24,68	-202,07
Związek Metropolitalny	+5,73	+169,66	+270,70	+521,26	+573,32	+588,23	+602,93	+618,01	+632,84	+648,03	+4 630,71
Źródła finansowania	podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT), składki gmin zrzeszonych w związku metropolitalnym										

<p>Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń</p>	<p>Przedmiotowa ustawa będzie miała bezpośredni wpływ na sektor finansów publicznych, gdyż zaproponowany w niej sposób finansowania związku metropolitalnego spowoduje zmiany w przepływach środków finansowych między jednostkami zaliczanymi do sektora finansów publicznych. Jednocześnie w projekcie ustawy zaproponowano, w okresie trzyletnim funkcjonowania ustawy (lata 2027–2029), ustawowo określony poziom dochodów własnych związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych. Zaproponowano maksymalny limit dochodów związku metropolitalnego w województwie pomorskim z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych na kwotę 900 000 000 zł, z podziałem na poszczególne lata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w 2027 r. – 150 000 000 zł; 2) w 2028 r. – 250 000 000 zł; 3) w 2029 r. – 500 000 000 zł. <p>Zakłada się, że dochodem związku będzie udział w podatku dochodowym od osób fizycznych w wysokości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0,49% dochodów mieszkańców zamieszkałych w gminach będących członkami związku metropolitalnego, • 0,14% dochodów mieszkańców zamieszkałych w gminach niebędących członkami związku metropolitalnego leżących w granicach powiatów należących do związku metropolitalnego – z tytułu uczestniczenia powiatów w związku metropolitalnym. <p>Współczynnik 0,49% to wartość tożsama z wartością zapisaną w ustawie o związku metropolitalnym województwie śląskim. Wysokość wskaźnika została ustalona przez Ministerstwo Finansów dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Ministerstwo Finansów ustawą o dochodach JST zdecydowało się podnieść ten wskaźnik od 2025 r. o ok. 15%, zakładając tym samym, że zadania metropolitalne w woj. śląskim wymagają wyższego poziomu finansowania. W związku z tym, że zakres działania (katalog zadań własnych) istniejącego i projektowanego związku metropolitalnego w woj. śląskim i woj. pomorskim jest jednakowy, przywołanie powyższego wskaźnika również w ustawie o związku metropolitalnym w województwie pomorskim jest zarówno zasadne, jak i niezbędne – ze względu na konstytucyjną zasadę równości samorządów wobec prawa.</p> <p>Różnica między związkiem w woj. śląskim a związkiem w woj. pomorskim polega na udziale w pomorskim związku powiatów. Powoduje to konieczność dodatkowego rozwiązania szczegółowego dla małej części powiatów, których nie wszystkie gminy należą do związku. Dla gmin niebędących członkami związku metropolitalnego leżących w granicach powiatów należących do związku metropolitalnego, proponuje się zastosowanie współczynnika wynoszącego 2/7 wartości właściwej dla gmin należących do związku metropolitalnego, czyli 0,14% dochodów mieszkańców związku. To rozwiązanie jest uzasadnione tym, że tylko część gmin w powiecie uczestniczy w realizacji zadań związku, co wymaga proporcjonalnego podziału środków, który odpowiada rzeczywistemu zakresowi zaangażowania powiatu w zadania związku metropolitalnego. Taki system podziału środków umożliwi sprawiedliwy rozdział zasobów w zależności od rzeczywistego zakresu odpowiedzialności powiatów za realizację zadań związanych z obszarem metropolitalnym. Dzięki temu możliwe jest uwzględnienie specyfiki poszczególnych powiatów i zróżnicowanego poziomu ich zaangażowania w realizację zadań wspólnych dla obszaru metropolitalnego, takich jak edukacja, transport, pomoc społeczna, czy kształtowanie ładu przestrzennego.</p> <p>W roku, w którym zostanie utworzony związek metropolitalny, kwota rocznego dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych została ustalona jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0,02% dochodów mieszkańców zamieszkałych w gminach będących członkami związku metropolitalnego,
---	---

- 0,006% dochodów mieszkańców zamieszkałych w gminach niebędących członkami związku metropolitalnego leżących w granicach powiatów należących do związku metropolitalnego.

Ocena Skutków Regulacji zakłada, że związek metropolitalny zostanie utworzony z dniem 1 października 2026 r.

Wartość podatku dochodowego mieszkańców związku metropolitalnego, na podstawie której wyliczono dochody związku dochodowego, pochodzi ze strony Ministerstwa Finansów:

<https://www.gov.pl/web/finanse/kwoty-dochodow-jednostek-samorzadu-terytorialnego-na-rok-2025-potrzeby-finansowe-podlegajace-sfinansowaniu-oraz-szczegolowe-dane-wykorzystane-do-ich-obliczenia>, tabela Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2025 r.

Na podstawie art. 50a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.), Minister Finansów przedstawia wytyczne zapewniające stosowanie jednolitych wskaźników makroekonomicznych, które stanowią podstawę oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. W związku z powyższym przy szacowaniu skutków finansowych projektowanej ustawy metropolitalnej uwzględniony został scenariusz stanowiący załącznik do wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw (Tablica 1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2023–2028; Tablica 2. Scenariusz podstawowych wskaźników makroekonomicznych w latach 2029–2060). Ponieważ szacowane dochody związku metropolitalnego w województwie pomorskim są pochodną dochodów mieszkańców, jako czynnik zmian przyjęto przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej.

<https://www.gov.pl/web/finanse/wytyczne-sytuacja-makroekonomiczna>

Kwota rocznego dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych na lata 2030–2035 została ustalona jako:

- iloczyn współczynnika 0,0049 i zwaloryzowanych zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572, z późn. zm.), dochodów podatników tego podatku zamieszkałych w gminach będących członkami związku metropolitalnego;
- iloczyn współczynnika 0,0014 i zwaloryzowanych zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodów podatników tego podatku zamieszkałych w gminach niebędących członkami związku metropolitalnego leżących w granicach powiatów należących do związku metropolitalnego.

Kwota rocznego dochodu związku metropolitalnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w 2026 roku została ustalona jako:

- iloczyn współczynnika 0,0002 i zwaloryzowanych zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodów podatników tego podatku zamieszkałych w gminach będących członkami związku metropolitalnego;
- iloczyn współczynnika 0,00006 i zwaloryzowanych zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodów podatników tego podatku zamieszkałych w gminach niebędących członkami związku metropolitalnego leżących w granicach powiatów należących do związku metropolitalnego.

Źródłami dochodów związku metropolitalnego są **również składki jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego**. Jednostki te są obowiązane, począwszy od roku, w którym związek metropolitalny został utworzony, do wnoszenia na rzecz związku metropolitalnego składek. Roczna składka składa się z części stałej i części zmiennej. Część stałą składki rocznej ustala się dla gmin niebędących miastami na prawach powiatu, wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,24% przez dochód gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października

2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy. Część stałą składki rocznej ustala się dla miast na prawach powiatu wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,24% przez dochód miasta na prawach powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy. Część stałą składki rocznej ustala się dla powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,069% przez dochód powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy.

W roku, w którym utworzono związek metropolitalny ustala się składki dla gmin niebędących miastami na prawach powiatu oraz powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,048% przez dochód gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy. W roku, w którym utworzono związek metropolitalny ustala się składki dla miast na prawach powiatu wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,048% przez dochód miasta na prawach powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy. W roku, w którym utworzono związek metropolitalny część stałą składki rocznej ustala się dla powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego, mnożąc 0,014% przez dochód powiatu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustalony na rok budżetowy. Ocena Skutków Regulacji zakłada, że związek metropolitalny zostanie utworzony z dniem 1 stycznia 2026 r. Składki nie mają wpływu na budżet państwa, powiększając wydatki jednostek samorządu terytorialnego.

Wartość dochodów gmin i powiatów pochodzi ze strony Ministerstwa Finansów:

<https://www.gov.pl/web/finanse/kwoty-dochodow-jednostek-samorzadu-terytorialnego-na-rok-2025-potrzeby-finansowe-podlegajace-sfinansowaniu-oraz-szczegolowe-dane-wykorzystane-do-ich-obliczenia>, tabela Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2025 r.

Przy szacowaniu skutków projektowanej ustawy metropolitalnej uwzględniony został scenariusz stanowiący załącznik do wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw (Tablica 1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2023–2028; Tablica 2. Scenariusz podstawowych wskaźników makroekonomicznych w latach 2029–2060). Jako czynnik zmian przyjęto przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej.

<https://www.gov.pl/web/finanse/wytyczne-sytuacja-makroekonomiczna>

Skutki finansowe dla budżetu państwa w latach 2026–2035(10 lat)

$$\Sigma BP = - [(0,0002 * Dmg(n) + 0,00006 * Dzm(p)) + 900\ 000\ 000,00 + 0,0049 * \Sigma Dmg(n+4 \dots n+9) + 0,0014 * \Sigma Dmp(n+4 \dots n+9)]$$

gdzie:

Dmg(n) – dochody mieszkańców zamieszkałych w gminach będących członkami związku metropolitalnego w roku utworzenia związku,

Dmp(n) – dochody mieszkańców zamieszkałych w gminach niebędących członkami związku metropolitalnego leżących w granicach powiatów należących do związku metropolitalnego w roku utworzenia związku.

Skutki finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego należących do związku metropolitalnego w latach 2026–2035 (10 lat)

$$\Sigma JST = -[(0,00048 * Dg(n) + 0,00014 * Dp(n)) + 0,0024 * \Sigma Dg(n+1...n+9) + 0,00069 * \Sigma Dp(n+1...n+9)]$$

gdzie:

Dg(n) – dochody gmin (miast na prawach powiatu i niebędących miastami na prawach powiatu) należących do związku metropolitalnego w roku utworzenia związku,

Dp(n) – dochody powiatów należących do związku metropolitalnego w roku utworzenia związku.

Skutki finansowe dla związku metropolitalnego w latach 2026–2035 (10 lat)

$$\Sigma ZWM = |\Sigma BP| + |\Sigma JST|$$

W projekcie ustawy zaproponowano dokonanie nowelizacji ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1154, z późn. zm.) i objęcie zwolnieniem podmiotowym od tej opłaty, określonym w art. 7 tej ustawy, także związków metropolitalnych. Na podstawie doświadczeń Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii skutki finansowe zwolnienia z tejże opłaty to ok. 14 tys. zł. rocznie.

W projekcie ustawy zaproponowano zmiany w ustawie o **podatku dochodowym od osób prawnych**, które stwierdzają wprost zwolnienie związków metropolitalnych z przedmiotowego podatku. Koszt dla budżetu państwa wprowadzenia tego zwolnienia to 0,00 zł. Wszystkie dochody związków metropolitalnych przeznaczane są bowiem na realizację ustawowo określonych zadań, analogicznie jak jednostki samorządu terytorialnego.

W celu sporządzenia szacunków dochodów związku metropolitalnego dla fazy organizacyjnej i pierwszego o pełnego roku działalności przyjęto następujące założenia:

- struktura dochodów związku metropolitalnego będzie zbliżona do struktury dochodów Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (projektowany związek metropolitalny będzie pełnił podobne funkcje do tych, jakie realizuje funkcjonująca Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, której zapewniono analogiczne źródła finansowania),
- dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych uzależnione są od kształtowania się wysokości wynagrodzenia i poziomu aktywności społeczeństwa – analiza przeciętnego wynagrodzenia i stopy bezrobocia pozwala stwierdzić, że w przeliczeniu na jednego mieszkańca dochody z PIT powinny kształtować się na zbliżonym poziomie do dochodów jakie uzyskiwała Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia,
- szacunki zostały sporządzone dla liczby ok. 1,5 mln ludności zamieszkującej obszar metropolitalny.

Koszty związane z organizacją projektowanego związku metropolitalnego prawdopodobnie będą zbliżone do wydatków poniesionych na utworzenie związku metropolitalnego w województwie śląskim. Należy dodać, że z analizy sprawozdania wykonania budżetu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii wynika, że zaprojektowane źródła finansowania pozwoliły na sfinansowanie niezbędnych wydatków w fazie organizacyjnej i pierwszym pełnym roku działalności.

Skutki pośrednie ustawy. W średnim i długim okresie obowiązywania przedmiotowej ustawy należy oczekiwać, że ujawnią się pozytywne skutki działalności związku metropolitalnego, gdyż działalność tego podmiotu przyczyni się do przezwyciężenia barier rozwojowych, co w konsekwencji doprowadzi do poprawy dynamiki rozwoju tego regionu i Polski. Jakkolwiek aktualnie ocena wpływu projektowanej ustawy w tym obszarze może mieć jedynie charakter jakościowy, to należy pamiętać, że:

- projekt ustawy był aktywnie konsultowany ze środowiskiem gospodarczo-naukowym metropolii trójmiejskiej, podobnie jak opracowana w latach 2022–2024 nowa strategia rozwoju OMGGS. Wsparcie i bieżącą współpracę ze stowarzyszeniem OMGGS prowadzą w szczególności Konwent Gospodarczy Związku Uczelni Wyższych w Gdańsku im. Gabriela Fahrenheita oraz powołany w jego ramach „Think Tank Metropolia” oraz największa pomorska organizacja

samorządu gospodarczego – Pracodawcy Pomorza. Zaangażowanie to jest wyrazem przekonania, że metropolia to dobro wspólne i wehikuł do zdynamizowania wzrostu gospodarczego;

- zgodnie z przygotowywaną we współpracy z ww. środowiskami gospodarczymi i naukowymi metropolii (Związek Uczelni Wyższych im. G. Fahrenheita jest członkiem wspierającym OMGGS) Strategią rozwoju ponadlokalnego do roku 2030 dla OMGGS, lepsza koordynacja działań i współpraca metropolitalna stanowi odpowiedź na wyzwanie pułapki średniego wzrostu i rosnącej luki innowacyjnej i technologicznej (wg Regional Innovation Scoreboard 2023 Pomorskie zajmuje 187 miejsce na 239 regionów. Pozycja ta spada, bo w 2021 roku znalazło się na 184 miejscu na 240 regionów). Zaprojektowana na podstawie wytycznych ministerstwa rozwoju regionalnego strategia OMGGS przewiduje, że dzięki większej otwartości na współpracę ze środowiskami gospodarczymi i naukowymi oraz stworzenie skutecznych mechanizmów współdziałania w ciągu najbliższych 10–15 lat metropolia trójmiejska znajdzie się wśród 100 najbardziej innowacyjnych regionów Europy. Jednym z kluczowych oczekiwań zapisanych w strategii jest uchwalenie projektowanej ustawy.

Projektowana ustawa umożliwi władzom związku metropolitalnego podejmowanie działań, które w sposób pośredni, w średnim okresie, będą pozytywnie oddziaływać na konkurencyjność podmiotów zlokalizowanych na tym obszarze, a ustawa powinna przynieść pozytywny wpływ na konkurencyjność gospodarki i podniesienie poziomu innowacyjności, zarówno w rdzeniu jak i licznych powiatach ziemskich Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. **Dodatkowy wzrost PKB oraz wzmocniona zdolność do podtrzymywania poziomu i tempa rozwoju oraz włączanie w procesy rozwojowe licznych powiatów ziemskich bez wątplenia przelożą się w średnim i długim okresie na zwiększenie przychodów budżetu państwa.**

Ponadto należy wskazać, iż mechanizm rekompensaty nie generuje żadnych dodatkowych obciążeń fiskalnych po stronie budżetu państwa. Jego celem jest utrzymanie status quo, tj. utrzymanie w obiegu środków finansujących transportu zbiorowy.

Propozycja zmian ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej nie będzie powodowała zwiększenia alokacji środków finansowych Funduszu, który jest z góry ustalony. Zmiany wprowadzą jednak możliwość ubiegania się o dopłaty z Funduszu w zakresie przewozów metropolitalnych na odcinkach przebiegających przez gminy wiejskie.

Biorąc pod uwagę obecną strukturę organizowanych przez Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię przewozów metropolitalnych oraz gminnych niebędących komunikacją miejską, szacowana wartość dopłat, przy założeniu maksymalnej stawki do wozokilometra na poziomie 3 zł, będzie oscylowała w granicach 11 696 805 zł. Na tę kwotę składają się: w zakresie przewozów metropolitalnych w części pozamiejskiej szacowana kwota 9 760 170 zł, a w zakresie przewozów gminnych niebędących komunikacją miejską szacowana kwota 1 936 635 zł. Zgodnie z ogłoszeniem Wojewody Śląskiego łączna kwota Funduszu dla woj. śląskiego na 2026 rok wynosi 93 477 731 zł. Kwota na finansowanie zawartych już umów wynosi 38 982 044 zł, natomiast kwota przeznaczona na nowe umowy, które mogłyby zostać zawarte przez związek metropolitalny wynosi 54 495 687 zł.

Szczegółowe wyliczenia przedstawiają się następująco:

lp.	gminy wiejskie (linie metropolitalne)	wozokm na liniach metropolitalnych (wg planu na 2026 r.)	kwota dofinansowania z FRPA wg stawki 3 zł za 1 wozokm
1	Bobrowniki	398 591	1 195 772 z
2	Bojszowy	113 434	340 302 z
3	Gierałtowiec	123 061	369 184 z
4	Kobiór	108 926	326 777 z
5	Mierzęcice	485 031	1 455 092 z
6	Ożarówiec	473 397	1 420 191 z
7	Pilchowice	237 699	713 098 z
8	Psary	485 985	1 457 954 z
9	Rudziniec	229 809	689 428 z
10	Świerkłaniec	148 920	446 760 z

11	Wyry	145 681	437 044 zł
12	Zbrostawice	302 856	908 569 zł
RAZEM gminy wiejskie		3 253 390	9 760 170 zł

lp	gminy wiejskie (pozostałe linie)	wozokm na pozostałych liniach obsługujących tylko gminy wiejskie (wg planu na 2026 r.)	kwota dofinansowania z FRPA wg stawki 3 zł za 1 wozokm
1	Bobrowniki	5 408	16 224 zł
2	Gierałtowie	44 352	133 056 zł
3	Mierzęcice	117 170	351 510 zł
4	Ożarówice	22 714	68 142 zł
5	Pilchowice	33 054	99 162 zł
6	Psary	114 560	343 680 zł
7	Świerklaniec	1 764	5 292 zł
8	Tworóg	174 013	522 039 zł
9	Wielowieś	132 510	397 530 zł
RAZEM gminy wiejskie		4 201 791	1 936 635 zł

Podkreślenia wymaga także, że projektowane zmiany umożliwiające zrzeszanie się w związku metropolitalnym w województwie śląskim powiatów nie pociągnie za sobą bezpośrednich skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Skutki finansowe spowoduje dopiero ewentualne rozporządzenie w sprawie zmiany granic związku metropolitalnego. Trudno na obecnym etapie przewidzieć, które powiaty będą aspirować do udziału w związku metropolitalnym w województwie śląskim.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
		0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	W średnim i długim okresie pozytywny wpływ regulacji na jakość życia rodzin, obywateli zamieszkałych na Obszarze Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot oraz osób regularnie bądź okazjonalnie odwiedzających metropolię trójmiejską, tj. mieszkańców Pomorza i reszty kraju.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Na skutek utworzenia metropolii w województwie pomorskim prognozuje się poprawę jakości życia w wielu dziedzinach życia codziennego. Należą do nich: 1. Transport i mobilność							

	<p>Lepsza komunikacja publiczna – integracja systemów transportu miejskiego i regionalnego (np. wspólny bilet na kolej i autobusy) umożliwi łatwiejsze przemieszczanie się po całym obszarze metropolii.</p> <p>Nowe połączenia i inwestycje infrastrukturalne – zwiększy się liczba tras autobusowych i kolejowych, a także poprawi się stan dróg i ścieżek rowerowych. Mniejsze korki – lepiej skoordynowany transport publiczny może ograniczyć natężenie ruchu drogowego, szczególnie w aglomeracji trójmiejskiej.</p> <p>2. Praca i gospodarka</p> <p>Większy dostęp do miejsc pracy – mieszkańcy mniejszych miejscowości zyskają lepszy dojazd do Trójmiasta i innych centrów gospodarczych, co ułatwi znalezienie zatrudnienia.</p> <p>Wzrost inwestycji – przedsiębiorstwa będą chętniej lokować się w metropolii, co oznacza nowe miejsca pracy i rozwój gospodarczy.</p> <p>3. Edukacja i nauka</p> <p>Lepszy dostęp do szkół i uczelni – dzięki sprawniejszemu transportowi młodzież z mniejszych miejscowości będzie mogła łatwiej dojeżdżać do szkół średnich i wyższych uczelni.</p> <p>Więcej programów edukacyjnych – większa współpraca między samorządami może umożliwić rozwój inicjatyw edukacyjnych, w tym kursów zawodowych i programów szkoleniowych.</p> <p>4. Ochrona zdrowia</p> <p>Lepsza dostępność usług medycznych – mieszkańcy obszaru metropolitalnego będą mieli łatwiejszy dostęp do specjalistycznych placówek medycznych i szpitali w Trójmieście.</p> <p>Inwestycje w zdrowie publiczne – większe środki na ochronę zdrowia mogą przełożyć się na lepszą profilaktykę i kampanie zdrowotne.</p> <p>5. Kultura i rekreacja</p> <p>Więcej wydarzeń kulturalnych – lepsza koordynacja instytucji kultury oznacza więcej koncertów, festiwali i wystaw w różnych częściach metropolii.</p> <p>Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych – większa integracja planowania przestrzennego pozwoli na tworzenie nowych parków, dróg rowerowych i miejsc do rekreacji.</p> <p>6. Ochrona środowiska i ekologia</p> <p>Lepsza gospodarka odpadami – wspólne zarządzanie systemem odbioru śmieci i recyklingiem może zwiększyć efektywność i zmniejszyć koszty.</p> <p>Większe inwestycje w czyste powietrze – poprawa transportu publicznego i rozwój ekologicznych technologii zmniejszą emisję spalin.</p> <p>Ochrona terenów nadmorskich – lepsza koordynacja działań samorządów pomoże w ochronie wybrzeża i lasów na Pomorzu.</p> <p>7. Administracja i usługi publiczne</p> <p>Szybsze i bardziej efektywne załatwianie spraw urzędowych – cyfryzacja i integracja usług publicznych sprawi, że mieszkańcy będą mogli łatwiej i szybciej załatwiać sprawy administracyjne.</p> <p>Większa transparentność decyzji samorządowych – lepsza współpraca między gminami i większa partycypacja społeczna umożliwią mieszkańcom większy wpływ na decyzje dotyczące ich regionu.</p> <p>Wprowadzane zmiany mogą istotnie wpłynąć na poprawę konkurencyjności gospodarki na obszarze GZM poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lepszą koordynację inwestycji infrastrukturalnych, co sprzyja efektywniejszemu wykorzystaniu przestrzeni i zasobów publicznych oraz ułatwia prowadzenie działalności gospodarczej,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość realizacji inwestycji celu publicznego przez metropolię, takich jak np. spalarnie odpadów czy inwestycje energetyczne – co zwiększa bezpieczeństwo środowiskowe i energetyczne, a jednocześnie stymuluje lokalny rynek usług i dostaw, • silniejsze instrumenty planowania i zarządzania przestrzenią, co może ograniczyć chaos urbanistyczny i poprawić dostępność usług, co z kolei zwiększa atrakcyjność regionu jako miejsca do życia i prowadzenia biznesu. <p>Dla przedsiębiorców oznacza to potencjalnie stabilniejsze i bardziej przewidywalne otoczenie regulacyjne, większy wpływ na planowanie rozwoju obszaru, a także lepsze skomunikowanie regionu – szczególnie w kontekście logistyki, transportu publicznego i mobilności pracowników.</p> <p>Dla obywateli, rodzin i gospodarstw domowych zmiany te mogą przełożyć się na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lepszy dostęp do usług publicznych, w tym transportu, edukacji czy gospodarki odpadami, dzięki centralnemu zarządzaniu i wspólnemu planowaniu na poziomie metropolii, • wyższy komfort życia przez poprawę jakości środowiska i przestrzeni publicznej, • zmniejszenie obciążeń kosztowych dzięki skali działania metropolii i synergii finansowej (np. niższe jednostkowe koszty usług).
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Projektowana ustawa będzie miała wpływ na funkcjonowanie podmiotów zaliczanych do sektora finansów publicznych położonych w gminach, które przystąpią do związku metropolitalnego. Na skutek zaprojektowanych w ustawie rozwiązań, a także działań jakie będą podejmowane przez władze związku oraz zmian organizacyjnych, jakie dotkną niektóre podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych, będą musiały być przedkładane odpowiednie sprawozdania.

Podkreślenia wymaga także, że utworzenie związku metropolitalnego należy rozpatrywać w dwóch zasadniczych aspektach:

- 1) wewnętrznym, obejmującym kwestie organizacyjne gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego,
- 2) zewnętrznym, odnoszącym się do samego funkcjonowania związku metropolitalnego jako nowego podmiotu.

1. Aspekt wewnętrzny – gminy i powiaty

Utworzenie związku metropolitalnego nie generuje dodatkowych obciążeń sprawozdawczych, ani nie wymusza zmian organizacyjnych w strukturach urzędów gmin i starostw powiatowych. Decyzja o ewentualnym dostosowaniu struktury organizacyjnej urzędów do potrzeb współpracy z urzędem metropolitalnym należy do samych jednostek samorządu terytorialnego, w ramach przysługującej im samodzielności ustrojowej. Ustawa nie przesądza konieczności takich dostosowań. Doświadczenia funkcjonowania Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii wskazują, że w praktyce nie było

potrzeby reorganizacji struktur urzędów. Nie można jednak całkowicie wykluczyć, że poszczególne jednostki zdecydują o powołaniu stanowisk dedykowanych współpracy metropolitalnej, takich jak koordynator współpracy metropolitalnej czy pełnomocnik ds. współpracy metropolitalnej – stanowiska tego rodzaju funkcjonują już obecnie w samorządach. Podkreślenia wymaga, że nie przewiduje się po stronie gmin i powiatów nowych obowiązków sprawozdawczych ani zmian organizacyjnych.

Kwestie takie jak ewentualne przekazanie udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego należących do gmin i powiatów na rzecz związku metropolitalnego, bądź przekazanie samorządowych zakładów budżetowych, będą należały do kompetencji organów związku metropolitalnego oraz zrzeszonych jednostek samorządu terytorialnego. Na obecnym etapie trudno przesądzać o takich decyzjach, ponieważ ustawa ma charakter narzędziowy – tworzy szereg możliwości i procedur przekształceniowych, jednak nie przesądza kierunków decyzji politycznych lub organizacyjnych, które mogą zostać podjęte dopiero po powołaniu właściwych organów związku, w tym zgromadzenia związku metropolitalnego.

2. Aspekt zewnętrzny – Związek Metropolitalny

Sam związek metropolitalny będzie jednostką sektora finansów publicznych, prowadzącą samodzielną gospodarkę finansową w oparciu o własny budżet. W konsekwencji związek będzie objęty zakresem obowiązków wynikających z ustawy o finansach publicznych, w tym obowiązkami sprawozdawczymi i kontrolnymi przewidzianymi dla jednostek sektora finansów publicznych. Należy zastrzec, że w ramach funkcjonowania związku metropolitalnego dojdzie do uregulowania szeregu procedur decyzyjnych, w tym w szczególności procedury uchwałodawczej. Związek metropolitalny będzie odpowiedzialny za sporządzanie, uchwalanie i realizację licznych dokumentów. Poza aktami o charakterze ustrojowo-organizacyjnym, takimi jak statut związku metropolitalnego, regulaminy wewnętrzne, czy budżet związku, wskazać należy także następujące kluczowe dokumenty:

- Strategię rozwoju ponadlokalnego,
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego,
- Plan rozwoju mobilności miejskiej,
- Metropolitalny plan adaptacji do zmian klimatu,
- oraz uchwały w zakresie zarządzania majątkiem i finansami związku metropolitalnego.

Podkreślenia wymaga, że ustawa nie nakłada na obywateli, przedsiębiorców ani organizacje pozarządowe żadnych dodatkowych obowiązków prawnych. Zakres regulacji dotyczy wyłącznie sfery organizacyjnej i funkcjonalnej związku metropolitalnego oraz jego członkowskich jednostek samorządu terytorialnego.

9. Wpływ na rynek pracy

Pozytywny wpływ na lokalny rynek pracy na obszarze metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ inne:	

Omówienie wpływu	Pozytywny wpływ na rozwój miast: Gdańsk, Gdynia i Sopot oraz gmin, które wejdą w skład związku metropolitalnego. Z uwagi na przewidziane w projektowanej ustawie rozwiązania organizacyjne regulacja będzie miała wpływ na mienie jednostek samorządu terytorialnego, które przystąpią do zrzeszenia.
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Z dniem wejścia w życie ustawy.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Przedmiotowa regulacja będzie miała istotny wpływ na rozwój Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot i dlatego powinna podlegać ocenie *ex-post*. Ewaluacja powinna być kompleksowa, ponieważ wpływ regulacji ujawni się w wielu

obszarach. Z uwagi na dostępność danych będzie ona możliwa do przeprowadzenia po okresie trzech lat obowiązywania ustawy.

W celu badania efektywności regulacji oraz jej zasięgu, ewaluacja ex-post zostanie przeprowadzona zarówno dla obszaru związku metropolitalnego, jak i poza nim, przy użyciu poniższych mierników:

1. Proponowane mierniki społeczno-gospodarcze

- PKB per capita – wzrost gospodarczy w przeliczeniu na mieszkańca;
- Stopa bezrobocia – zmiany w poziomie zatrudnienia i dostępności miejsc pracy;
- Liczba nowych inwestycji – ilość zarejestrowanych działalności gospodarczych i nakłady inwestycyjne;
- Dochody własne samorządów – analiza wpływów z podatków i opłat lokalnych;
- Liczba osób dojeżdżających do pracy – wpływ na mobilność zawodową mieszkańców.

2. Mierniki transportowe

- Średni czas dojazdu do pracy/szkoły – zmiany w efektywności komunikacji;
- Liczba pasażerów transportu publicznego – wzrost/spadek korzystania z komunikacji zbiorowej;
- Liczba i długość nowych linii komunikacyjnych – rozwój infrastruktury transportowej;
- Zanieczyszczenie powietrza (PM10, NO2) – wpływ transportu na środowisko.

3. Mierniki demograficzne i społeczne

- Liczba ludności – czy metropolia przyciąga nowych mieszkańców;
- Saldo migracji wewnętrznej i zagranicznej – atrakcyjność regionu dla nowych mieszkańców;
- Liczba miejsc w żłobkach, przedszkolach i szkołach – dostępność edukacji dla rodzin;
- Dostępność opieki zdrowotnej – liczba lekarzy na 1000 mieszkańców, czas oczekiwania na wizyty.

4. Mierniki infrastrukturalne i środowiskowe

- Liczba inwestycji infrastrukturalnych – drogi, mosty, kolej, transport publiczny;
- Powierzchnia terenów zielonych na mieszkańca – dbałość o ekologię i jakość życia;
- Dostępność wody i energii odnawialnej – wpływ na zrównoważony rozwój;
- Gospodarka odpadami – ilość odpadów poddawanych recyklingowi.

5. Mierniki administracyjne i zarządcze

- Czas realizacji procedur administracyjnych – np. uzyskanie pozwolenia na budowę;
- Stopień wykorzystania funduszy UE – jak efektywnie zarządza się środkami zewnętrznymi;
- Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych – udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.

W odniesieniu do projektowanych zmian dotyczących Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii proponuje się ocenę średniookresową – 3–4 lata oraz długookresową 8–9 lat. Ocena średniookresowa pozwoli na diagnozę mechanizmów prawnych funkcjonowania GZM, ocena długookresowa pozwoli na zmierzenie wpływu funkcjonowania GZM na otoczenia społeczno-gospodarcze.

1. Mierniki ekonomiczne

- zmiana wartości inwestycji publicznych i prywatnych realizowanych na poziomie metropolii,
- liczba i wartość projektów międzygminnych.

2. Mierniki jakości usług publicznych

- zmiana w modal split w GZM,

- liczba usług publicznych realizowanych z poziomu metropolitalnego,
- dostępność transportu zbiorowego oraz innych form mobilności miejskiej,
- koszty usług publicznych.

3. Mierniki społeczne

- saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w obszarze metropolitalnym,
- poziom zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców,
- dostępność mieszkań i koszt życia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Załącznik nr 1 „Wyliczenie wartości zadań związku metropolitalnego w woj. pomorskim”.

Załącznik nr 2 Raport z konsultacji publicznych i opiniowania.

Wyliczenie wartości zadań związku metropolitalnego w woj. pomorskim:

Lp	Zadania Związku Metropolitalnego (projekt ustawy)	Koszt zadań [mln zł w latach 2026-35]										Wyjaśnienie	Dokument / opracowanie źródłowe pomocne przy weryfikacji kosztu	Uzasadnienie metropolitalnego charakteru zadania
		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035			
A. Zadania obligatoryjne														
1	Metropolitalne przewozy pasażerskie - planowanie, organizowanie i zarządzanie	3	99	110	217	218	225	232	240	246	254			
1.1	Nowe połączenia o charakterze pozamiejskim - utworzenie i utrzymanie linii metropolitalnych	1	24	30	55	54	55	55	57	57	57	<p>Założenie: zwiększenie częstotliwości połączeń pozamiejskich (rdzeń-otoczenie) w ciągu 10 lat o minimum 50%. Mapa rekomendowanych linii metropolitalnych w OMGGS została wypracowana i wskazana w Strategii Metropolii OMGGS (SUMP OMGGS), uchwalonej obecnie przez 38 samorządów, w tym przez rady miasta Gdańska, Gdyni i Sopotu. Na jej podstawie szacowana jest obecnie rekomendowana liczba wozokilometrów potrzebnych do ich obsługi. Dla przykładu koszt operacyjny zlecenia na terenie miasta Gdańska ok. 17 mln wozokilometrów to ok 600 mln zł. Z jednej strony koszt połączeń pozamiejskich jest niższy niż koszt połączeń miejskich, z drugiej strony obszar wskazany w uzgodnionej z Ministerstwem Infrastruktury Strategii Mobilności jest kilkunastokrotnie większy niż obszar Trójmiasta. Na podstawie wstępnej Analizy i zestawienia wydatków na transport zbiorowy w OMGGS (link obok) oraz dostępnych informacji dot. rządowych dotacji dla przewozów autobusowych z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych (ok. 80 mln zł dotacji w woj. pomorskim), dyrektorzy zarządów transportu zrzeszeni w związku komunikacyjnym Zatoki Gdańskiej szacują minimalnie na 250 mln zł rocznie.</p> <p>Rekomendowana liczba wozokilometrów będzie uzależniona m.in. od nowego systemu połączeń, uwzględniającego większą rolę linii kolejowych. Po wprowadzeniu w życie w 2026 r. integracji systemu kolejowego z systemem autobusowym oraz ujednoczeniu oferty biletowej, mieszkańcy będą wybierać rodzaj transportu (autobusowy / kolejowy) na podstawie efektywności połączeń, a nie na podstawie ceny biletu i zniżek, jakie posiadają w jednym bądź drugim systemie. Publiczni przewoźnicy z roku na rok w coraz mniejszym stopniu będą dublować połączenia kolejowe i autobusowe.</p> <p>W pierwszym i drugim roku uwzględniono dodatkowo koszt utworzenia infrastruktury niezbędnej do uruchomienia nowych połączeń metropolitalnych (zał. 5-10 mln zł rocznie). Szczegółowe wyliczenia zostaną przygotowane na podstawie analizy kosztów (w przygotowaniu). Koszt jednej linii będzie uzależniony od jej przebiegu, potencjału pasażerskiego oraz używanego taboru.</p>	<p>- Mapa tras metropolitalnych (str. 48) SUMP OMGGS Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (A2P2 architecture&planning, Gdańsk, 02.11.2023 r.)</p> <p>- Analiza i zestawienie wydatków publicznych gmin i powiatów OMGGS na publiczny transport zbiorowy (Instytut Metropolitalny, Gdańsk, 2024 r.)</p> <p>- Koncepcja rozwoju i organizacji zintegrowanego systemu przewozów pasażerskich na terenie województwa pomorskiego (Marcin Gromadźki, Gdynia - Gdańsk, październik - grudzień 2023 r.)</p> <p>- Struktura sprzedaży biletów - miasto Gdańsk</p> <p>- Sprawozdanie finansowe Zarządu Transportu Miejskiego w Gdańsku za rok 2023 roku</p> <p>- sporządzana jest zaktualizowana, jednolita analiza kosztów ponoszonych przez poszczególnych zarządców transportu (projekt OPZ) oraz przygotowany będzie operacyjny model transportowy</p>	<p>Nowe zadania związku metropolitalnego wynikają wprost z art 5a, art. 7.1.4b ustawy o publicznym transporcie zbiorowym (ptz) oraz uzgodnionych z rządem Strategii OMGGS oraz Planu Zrównoważonej Mobilności (SUMP).</p> <p>Ich realizacja przynosi wymierne korzyści w postaci poprawy jakości życia mieszkańców, redukcji emisji, wzrostu mobilności oraz wsparcia rozwoju gospodarczego metropolii. Inspirując się przykładami z europejskich miast, warto inwestować w integrację, rozwój i modernizację systemów transportowych, aby sprostać wyzwaniom współczesnych obszarów metropolitalnych.</p> <p>Ponadto, doświadczenia OECD precyzyjnie wskazują, że rozwój linii metropolitalnych wpłynie pozytywnie na takie aspekty jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa produktywności i efektywności ekonomicznej: zmniejszenie korków na drogach dzięki rozwinięciu transportu kolejowego pozwala mieszkańcom zaoszczędzić czas, który mogą poświęcić na pracę, edukację czy inne produktywne działania. W dużych miastach, gdzie korki powodują straty ekonomiczne rzędu miliardów euro rocznie, usprawnienie komunikacji może znacząco zmniejszyć te straty. Przykład: W Londynie inwestycje w sieć Crossrail (Elizabeth Line) skróciły czas podróży między głównymi obszarami biznesowymi, co przyczyniło się do zwiększenia wydajności pracy. - Stymulacja lokalnego rynku pracy: Inwestycje w rozwój kolei generują miejsca pracy w sektorach budowlanym, transportowym i usługowym, zarówno w fazie budowy, jak i eksploatacji nowych linii kolejowych. Przykład: Projekt Grand Paris Express we Francji stworzył tysiące miejsc pracy w regionie Île-de-France, jednocześnie poprawiając połączenia między obszarami przemysłowymi i mieszkaniowymi.

<p>1.2 Nowe połączenia) o charakterze miejskim - utworzenie i utrzymanie linii metropolitalnych</p>	1	22	30	62	64	68	70	74	80	84	<p>Zakładamy stworzenie dodatkowych połączeń miejskich na liniach metropolitalnych wskazanych w uzgodnionej w 2023 r. i uchwalonej przez OMGGS oraz 38 samorządów Strategii Mobilności OMGGS (SUMP).</p> <p>Szczegółowy koszt nowych linii uzależniony będzie od nowej siatki połączeń, a jej podstawowym celem ma być zwiększenie dostępności transportu zbiorowego do istniejących i nowopowstałych dzielnic, w których obsługa transportowa jest znacznie poniżej oczekiwań mieszkańców i rekomendacji zarządów transportu (z powodu niewystarczających środków finansowych). Minimalna szacowana wartość nowego zadania oceniana jest przez nas wstępnie jako odpowiednik 20% obecnych połączeń na obszarze sąsiadujących ze sobą miast: Wejherowo - Reda - Rumia - Gdynia - Sopot - Gdańsk - Pruszcz Gdański - Tczew oraz pozostałych miast OMGGS. Wg obecnych cen jest to ok. 600 mln zł w okresie 10 lat (otrzymujemy dane wg niespójnych metodologii, dlatego zlecamy nowe, bardziej dokładne analizy) rocznie.</p> <p>Szacunki uzgodnione z trzema największymi organizatorami transportu (w Gdańsku, Gdyni i Wejherowie). Szczegółowe wycenienia zostaną przygotowane na podstawie analizy kosztów (w przygotowaniu). Koszt jednej linii będzie uzależniony od jej przebiegu, potencjału pasażerskiego oraz używanego taboru.</p>	<p>Wydatki jst OMGGS na transport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza i zestawienie wydatków publicznych gmin i powiatów OMGGS na publiczny transport zbiorowy (Instytut Metropolitalny, Gdańsk, 2024 r.) - Koncepcja funkcjonowania szybkiej kolei miejskiej w Trójmieście i pomorskiej kolei metropolitalnej w obsłudze transportowej obszaru metropolitalnego oraz integracji transportu publicznego w obszarze metropolitalnym i regionie, w tym integracji taryfowo-biletowej na obszarze OMT oraz zasad rozliczeń pomiędzy jej uczestnikami (zespół autorski pod kierownictwem dr Huberta Kołodziejskiego, Gdańsk, marzec 2015 r.) - Koncepcja integracji taryfowo-biletowej w metropolii Zatoki Gdańskiej (zespół autorski pod kierownictwem dr hab. Krzysztofa Grzelca, prof. UG, Gdańsk, styczeń 2024) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej: Sprawny transport publiczny przyciąga inwestorów, którzy poszukują lokalizacji o dobrej dostępności komunikacyjnej dla swoich pracowników i klientów. Przykład: Rozbudowa S-Bahn w Monachium przyciągnęła nowych inwestorów do peryferyjnych obszarów metropolii, wspierając rozwój lokalnych przedsiębiorstw. - Obniżenie kosztów logistyki: Zmniejszenie obciążenia dróg przekłada się na płynniejszy ruch towarowy. Ograniczenie korków pozwala na bardziej efektywny transport dóbr, co ma bezpośredni wpływ na koszty i konkurencyjność lokalnych firm. Redukcja stresu związanego z codziennymi dojazdami: Mniej zatłoczone drogi i wygodniejsze połączenia kolejowe skracają czas podróży, co obniża poziom stresu i zmęczenia u mieszkańców. Przykład: W Kopenhadze rozbudowa linii metra Cityringen znacząco poprawiła komfort życia mieszkańców, umożliwiając szybsze i bardziej niezawodne przemieszczanie się po mieście. - Zmniejszenie liczby samochodów na drogach oznacza mniejszą emisję spalin i hałasu, co przekłada się na lepsze zdrowie mieszkańców. Choroby związane z zanieczyszczeniem powietrza, takie jak astma czy choroby układu krążenia, stają się mniej powszechne. Przykład: W Wiedniu inwestycja w rozwój kolei miejskiej U-Bahn i tramwajów zmniejszyły poziom zanieczyszczeń, co pozytywnie wpłynęło na długość życia mieszkańców. Dzięki lepszym połączeniom kolejowym mieszkańcy mają łatwiejszy dostęp do edukacji, usług medycznych, kultury oraz rynku pracy. Umożliwia to wyrównywanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Przykład: W Barcelonie nowe połączenia kolejowe umożliwiły szybkie dojazdy z mniej rozwiniętych obszarów metropolii do centrum miasta, wspierając równość dostępu do usług.
<p>1.3 Zakup i finansowanie taboru do obsługi linii metropolitalnych (w tym pojazdy zeroemisyjne i tradycyjne)</p>	0	23	20	39	39	39	43	44	44	46	<p>Nowe linie metropolitalne (zadania 1.1 i 1.2) obsługiwane będą przez spółki prywatne oraz operatorów publicznych wybranych w trybie in-house. Wg analiz ekspertów zasadnym będzie zakupienie przez publicznych przewoźników podlegających związkowi nowego taboru, ponieważ prywatni przewoźnicy nie są obecnie w stanie spełnić wymogów klimatycznych i nie są w stanie zapewnić floty niezbędnej do obsługi linii metropolitalnych wskazanych w SUMP.</p> <p>Zgodnie z wytycznymi SUMP oraz doświadczeniami GZM zakładamy zakup co najmniej 119 autobusów w ciągu pierwszych 10 lat funkcjonowania związku, a jeśli w nowej perspektywie budżetowej UE dostępne będą fundusze europejskie na ten cel, to 2x lub 3xkrotnie więcej (GZM posiada 1800 pojazdów).</p> <p>Minimalny koszt autobusu to ok. 3 mln/szt. Zakładamy pierwsze faktury pod koniec 2026 r. Szacunki uzgodnione z trzema największymi organizatorami transportu (w Gdańsku, Gdyni i Wejherowie).</p> <p>Zadanie wynika z Planu Zrównoważonej Mobilności dla OMGGS (SUMP), np. s. 56-57.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Artykuł opisujący aktualne ceny taboru autobusowego: https://transinfo.pl/infobus/gdansk-ma-dwie-umowy-liniowe-z-40-nowymi-autobusami-z-relobus-i-pks-gdansk/ - SUMP OMGGS Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (A2P2 architecture&planning, Gdańsk, 02.11.2023 r.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zrównoważony rozwój: Kolej jako ekologiczny środek transportu wspiera realizację globalnych celów klimatycznych, redukując emisję gazów cieplarnianych. Korzystanie z transportu kolejowego jest też tańsze niż utrzymanie samochodu, szczególnie w obszarach metropolitalnych, gdzie ceny paliwa, parkowania i serwisowania pojazdów są wysokie. - Wzrost wartości nieruchomości: Dobre połączenia transportowe zwiększają wartość nieruchomości, co przekłada się na większe wpływy z podatków.
<p>1.4 Metropolitalny program wsparcia wymiany taboru na zeroemisyjny (odtworzenie istniejącej floty)</p>	1	15	15	27	27	28	29	30	30	31	<p>Po przejściu odpowiedzialności za zarządzanie całym systemem transportu zbiorowego w metropolii, związek planuje uzupełnienie finansowania do gminnych, powiatowych (i ew. wojewódzkich) dotacji z tyt. powierzenia zadania organizowania transportu. Związek i gminy związku będą rozwijać flotę czystego taboru zeroemisyjnego zgodnie z SUMP i MPA - Planami adaptacji do zmian klimatu.</p> <p>Zakładamy, że związek będzie współfinansował 20% kosztu, a pozostałe 80% - jst tworzące związek. Szacunki uzgodnione z trzema największymi organizatorami transportu (w Gdańsku, Gdyni i Wejherowie).</p> <p>1. e-busy: 3,1 mln zł średnia cena jednostkowa 2. trolejbusy: średnia cena 3,15 mln zł 3. tramwaje: średnia cena 20 mln zł średnio rocznie: 18-31 mln zł, łącznie 269 mln w ciągu 10 lat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zestawienie danych dot. taboru na terenie 3Miasta z Katedry Ekonomiki Transportu Uniwersytetu Gdańskiego; - SUMP OMGGS Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (A2P2 architecture&planning, Gdańsk, 02.11.2023 r.); - Plan Adaptacji Miasta Gdańska do zmian klimatu do roku 2030 - Plan Adaptacji Miasta Gdyni do zmian klimatu do roku 2030. 	<ul style="list-style-type: none"> - Spójność społeczna: Lepsza mobilność między różnymi obszarami metropolii wspiera integrację społeczności, zmniejszając podziały między centrum a przedmieściami. Inwestowanie w rozwój kolei nie tylko wspiera gospodarkę, ale także znacząco podnosi jakość życia mieszkańców, czyniąc metropole bardziej zrównoważonymi, konkurencyjnymi i przyjaznymi do życia. - Współfinansowanie taboru kolejowego jest jednym z kluczowych działań wspierających rozwój zrównoważonej i efektywnej komunikacji w obszarach metropolitalnych. Wprowadzenie nowoczesnych pociągów przynosi korzyści zarówno ekonomiczne, jak i społeczne, wpływając na jakość życia mieszkańców oraz efektywność transportu publicznego.

1.5	Nowe połączenia kolejowe w Metropolii	0	15	15	34	34	35	35	35	35	36	Wartości wynikają z danych będących w zasobach zarządcy transportu kolejowego (samorządu województwa). Czekamy na ich przekazanie OMGGS. W związku z tym, że kolej aglomeracyjna (Szybka Kolej Miejska i Pomorska Kolej Metropolitalna) to kręgosłup komunikacyjny metropolii, niniejszy wariant minimalny zakłada: - zwiększenie częstotliwości kursowania pociągów na lotnisko, do dzielnicy Gdańsk-Osowa i na odcinku lotnisko-Gdynia, a od 2030 r. na odcinku Gdańsk Śródmieście-Kowale. - dodatkowe połączenia kolejowych na terenie OMGGS poza Trójmiastem: na liniach Malbork-Gdańsk, Lębork-Gdańsk, Kościerzyna/Kartuzy - Gdańsk Szacunki uzgodnione z Dep. Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego.	Tabela 7. Cele operacyjne SUMP OMGGS dla Pakietu 1 wraz z opisem działań, cel operacyjny 1.1, (str. 53) SUMP OMGGS Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (A2P2 architecture&planning, Gdańsk, 02.11.2023 r.) - Szacunkowe deklaracje zarządcy transportu kolejowego na terenie województwa nie są udokumentowane, poprosiliśmy o ich udokumentowanie Urząd Marszałkowski.	Oruchnienie programu współfinansowania nowego taboru kolejowego przyniosłoby wielowymiarowe korzyści, takie jak podniesienie komfortu pasażerów, poprawa efektywności transportu publicznego, redukcja emisji oraz wsparcie gospodarki lokalnej i globalnej. Nowoczesna flota kolejowa to inwestycja w przyszłość metropolii, która staje się bardziej zrównoważona, dostępna i przyjazna dla mieszkańców.
1.6	Współfinansowanie taboru kolejowego dla potrzeb transportu w obszarze metropolitalnym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Wskazujemy takie potencjalne zadanie, choć na dziś nie określamy jego kosztów. Program współfinansowania taboru nie jest wykluczony, gdyż zgodnie z ekspertyzą Deloitte/Wolański, optymalnym modelem organizacji transportu w związku metropolitalnym byłoby powierzenie przez samorząd województwa zarządzania kolejną aglomeracyjną związkowi metropolitalnemu. Decyzje w tej sprawie dokonane zostaną jednak dopiero w oparciu o szczegółowe analizy finansowe i model transportowy.	- Ekspertyza dotycząca instytucjonalnych modeli funkcjonowania transportu publicznego na obszarze metropolitalnym w świetle zapisów (Deloitte/Wolański, 2017)	
2	Rozwój i integrowanie ptz organizowanego przez jst oraz związki komunalne działające w całości lub w części na obszarze związku	1	49	112	179	184	183	185	193	198	199			

<p>2.1</p> <p>Integracja taryfowa dla obszaru metropolitalnego - powiązanie komunikacji miejskiej z kolejowymi przewozami aglomeracyjnymi</p>	<p>1 31 90 118 121 120 121 121 121 121</p>	<p>Szacunkowa wartość oparta o deklarowane koszty i przychody SKM i PKM zarządzane przez samorząd województwa, trzech największych organizatorów transportu (Gdańsk, Gdynię i Wejherowo), poparta analizą Metropolitalnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej (2015 r.) oraz aktualnie prowadzonych analiz, uwzględniająca m.in:</p> <p>a) koszt wprowadzenia i ujednolicenia ulg oraz przejazdów bezpłatnych na kolei w tym: rozszerzenie ulg miejskich na kolej i odwrotnie, zwiększające liczbę osób uprawnionych do zniżek, ujednolicenie zasad przejazdów bezpłatnych (np. dla dzieci, seniorów, osób z niepełnosprawnościami), wymagające dodatkowych funduszy.</p> <p>b) szacowany spadek przychodów po integracji taryfowej w tym: obniżenie przychodów z biletów miejskich i kolejowych przez niższe ceny wspólnego biletu, mimo wzrostu liczby pasażerów.</p> <p>c) refundacja utraconych ulg kolejowych w wyniku integracji w tym: możliwa utrata refundacji z budżetu państwa przez niespełnienie ustawowych wymogów oraz konieczność kompensacji strat przewoźnikom przez samorząd.</p>	<p>- Koncepcja funkcjonowania szybkiej kolei miejskiej w Trójmieście i pomorskiej kolei metropolitalnej w obsłudze transportowej obszaru metropolitalnego oraz integracji transportu publicznego w obszarze metropolitalnym i regionie, w tym integracji taryfowo-biletowej na obszarze OMT oraz zasad rozliczeń pomiędzy jej uczestnikami. (zespoł autorski pod kierownictwem dr. Huberta Kłodziejskiego, Gdańsk, marzec 2015 r.)</p> <p>- Koncepcja integracji taryfowo-biletowej w metropolii Zatoki Gdańskiej (zespoł autorski pod kierownictwem dr. hab. Krzysztofa Gierulca, prof. UG, Gdańsk, styczeń 2024)</p> <p>Poniższe dokumenty podkreślają kluczowe aspekty integracji systemów transportu miejskiego w Polsce, zwracając uwagę na potrzebę współpracy między różnymi podmiotami w celu zwiększenia efektywności i atrakcyjności transportu zbiorowego. Wspólnym mianownikiem tych analiz jest wskazanie, że zintegrowane podejście, obejmujące m.in. integrację taryfową, może znacząco poprawić konkurencyjność transportu publicznego względem transportu indywidualnego, a także przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców miast i obszarów metropolitalnych.</p> <p>- Transport i mobilność miejska. Raport o stanie polskich miast (Instytut Rozwoju Miast i Regionów - Warszawa 2019)</p> <p>Raport przedstawia analizę stanu transportu i mobilności w polskich miastach, wskazując na potrzebę integracji różnych środków transportu w obszarach metropolitalnych dla poprawy efektywności systemu transportowego.</p> <p>- Integracja taryfowa w obszarach metropolitalnych jako istotny element kształtowania oferty transportu zbiorowego w miastach (Młaciej Łajda, 2015)</p> <p>W dokumencie omówiono korzyści płynące z integracji taryfowej, takie jak poprawa konkurencyjności transportu zbiorowego względem transportu indywidualnego oraz zwiększenie popytu na usługi transportowe. Podkreślono również znaczenie współpracy między różnymi operatorami transportu w ramach metropolii.</p> <p>- Integracja systemów taryfowych publicznego transportu zbiorowego na przykładzie Warszawy i Trójmiasta (Michał Sanocki, 2020)</p> <p>Dokument analizuje proces integracji taryfowej w dwóch polskich metropoliach, wskazując na potrzebę współpracy między różnymi podmiotami oraz korzyści płynące z ujednolicenia systemów taryfowych dla pasażerów.</p>	
<p>2.2</p> <p>Zarządzanie systemem transportu zbiorowego w związku metropolitalnym, w tym systemem sprzedaży biletów wszystkich publicznych organizatorów ptz na terenie związku</p>	<p>0 16 20 53 55 55 56 64 68 69</p>	<p>Koszt utrzymania na podstawie rzeczywistych kosztów funkcjonowania powstającego obecnie zintegrowanego systemu sprzedaży FALA, którego liderem jest urząd marszałkowski. Na szacowany koszt składa się:</p> <p>- Utrzymanie IT, tzw. system FALA: obecnie zajmuje się tym spółka Gdańska, Gdyni, samorządu województwa i Słupska, ale m.in. po zakończeniu projektów europejskich nie ma zapewnionego finansowania</p> <p>- zarządzanie systemem wszystkich publicznych organizatorów ptz na terenie związku; wprowadzenie zarządzania w oparciu o dane i model transportowy</p>	<p>- Szacunki spółki Ibbobaltica, o której mowa w kolumnie "I" - wartość dodatkowych wydatków, ponad obecne wydatki jest na powiązane zadania (które zostaną przekazane związkowi wraz z powierzeniem tego zadania na rzecz związku).</p> <p>- Uchwała nr XXXVIII/299/2021 w sprawie budżetu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na 2022 - dla porównania budżet Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w 2022 r. planowane wydatki wyniosły około 1,6 mld zł, z czego największa część, około 1,4 mld zł, została przeznaczona na organizację transportu zbiorowego. W ramach tych środków, około 1,192 mld zł przeznaczono na wydatki bieżące związane z organizacją komunikacji miejskiej, a około 190 mln zł na wydatki majątkowe, w tym na rozwój i utrzymanie systemów biletowych, takich jak modernizacja systemu Śląska Karta Usług Publicznych (analogiczna do pomorskiej FALI - narzędzia do planowania podróży oraz płacenia za przejazdy w transporcie publicznym na terenie województwa pomorskiego).</p>	<p>Zadania zgodne z uzgodnioną w 2024 r. z ministerstwem rozwoju i samorządem województwa strategią metropolii oraz pozytywnie zaopiniowanym przez rząd w 2024 r. Planem Zrównoważonej Mobilności OMGGS. Wynika też wprost z art. art 15a ustawy ptz (wymóg stworzenia zintegrowanego systemu biletowego na terenie ZM)</p> <p>Zakres zgodny z obowiązującym w naszym kraju systemem polityk rozwoju i dokumentów strategicznych.</p>

<p>2.3 Współfinansowanie pozostałych działań strategicznych dla metropolii wskazanych w Planie Zrównoważonej Mobilności Metropolii OMGGG (SUMP OMGGG)</p>	<p>0 2 2 8 8 8 8 8 9 9</p>	<p>Zgodnie z założeniami SUMP zakładamy współfinansowanie przez związek metropolitalny działań wskazanych w SUMP, w tym np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie zintegrowanej bazy danych sieci połączeń, rozkładu jazdy i lokalizacji przystanków wraz z jej regularną aktualizacją, - Opracowanie ujednoczonego metropolitalnego systemu informacji pasażerskiej, - Audyt i modernizacja sieci pieszej pod kątem jej dostępności do węzłów integracyjnych dla osób o ograniczonej mobilności, - Stała analiza bezpieczeństwa ruchu drogowego i audyty znaków, - Wdrażanie i rozwijanie Inteligentnych Systemów Transportowych, - Przygotowanie opracowań studialnych (np. koncepcji programowo-przestrzennych) zagospodarowania terenów wzdłuż kluczowych korytarzy transportowych oraz w sąsiedztwie węzłów integracyjnych/przystanków integracyjnych i przystanków/stacji kolejowych w zależności od ich lokalizacji i rangi, - Przeprowadzenie kompleksowych badań emisji z transportu w celu oceny zasadności utworzenia Stref Czystego Transportu, - Przygotowanie metropolitalnego planu rozwoju sieci ładowania pojazdów elektrycznych i rozwój stacji ładowania autobusów elektrycznych, - Utworzenie Metropolitalnego Zespołu Badań Transportowych; - Przeprowadzanie badań ruchu w ramach monitoringu. <p>Szczegółowe analizy planowane są na rok 2025, po utworzeniu związku 1 marca-czerwca '25. Szacunki uzgodnione z trzema największymi organizatorami transportu (w Gdańsku, Gdyni i Wejherowie).</p>	<p>- SUMP OMGGG Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (A2P2 architecture&planning, Gdańsk, 02.11.2023 r.)</p> <p>- Analiza niezbędnych potrzeb inwestycyjnych w celu uruchomienia nowych linii: sporządzana jest zaktualizowana, jednolita analiza kosztów ponoszonych przez poszczególnych zarządców transportu oraz przygotowany będzie operacyjny model transportowy</p>	
<p>3 Planowanie, rozwój, integracja i zarządzanie zrównoważoną mobilnością miejską</p>	<p>0 3 7 16 16 19 19 19 21 21</p>			
<p>3.1. Utrzymanie i rozbudowa systemu roweru publicznego w 17 gminach OMGGG (Mevo)</p>	<p>0 2 5 12 12 14 14 14 16 16</p>	<p>Nowa flota będzie obsługiwać przede wszystkim linie kolejowe i węzły przesiadkowe oraz największe osiedla na górnym tarasie Trójmiasta i sąsiadujących gmin. Planuje się również budowę nowych stacji, zgodnie z zapisami opcji przetargowej z 2021 roku.</p> <p>Obecny roczny koszt wynosi 27 mln zł, jednak w GZM, gdzie obowiązują nowe przetargi, koszty te sięgają już 50 mln zł. Po rozstrzygnięciu nowego przetargu przewiduje się znaczny wzrost wydatków.</p>	<p>- Analiza finansowa (SWECO, 2021) - plik ZIP</p> <p>INFORMACJA O WYBORZE NAJKORZYSTNIEJSZEJ OFERTY</p>	<p>Utrzymanie i rozbudowa systemu roweru publicznego, takiego jak Mevo, w 17 gminach OMGGG, przynosi konkretne korzyści zarówno dla mieszkańców, jak i dla całego obszaru metropolitalnego. Przede wszystkim, system rowerów publicznych to krok w stronę poprawy jakości życia mieszkańców. Dzięki łatwej dostępności rowerów, mieszkańcy zyskują wygodny sposób poruszania się po miastach, co zmniejsza zależność od transportu samochodowego, redukując tym samym zanieczyszczenie powietrza i hałas w miastach. Koordynacja systemu rowerów publicznych z innymi formami transportu publicznego w ramach wspólnej polityki transportowej daje możliwość szybszego i bardziej efektywnego przemieszczania się. Zintegrowanie rowerów z transportem publicznym oraz rozbudowa infrastruktury rowerowej tworzą spójną politykę mobilności miejskiej, która zapewnia mieszkańcom różnorodne opcje transportowe, które są dostępne, tanie i ekologiczne.</p> <p>Rozbudowa infrastruktury rowerowej jest także związana z funkcją metropolitalną – wspólnym rozwojem różnych gmin w obrębie jednej metropolii. Dzięki rozbudowie systemu rowerowego, obszar metropolitalny zyskuje zwiększoną spójność i lepszą koordynację działań transportowych, co z kolei pozytywnie wpływa na funkcjonowanie całego regionu. Zmiana jakości życia mieszkańców jest zauważalna szczególnie w kontekście zdrowia, ponieważ częstsze korzystanie z rowerów poprawia kondycję fizyczną i zmniejsza liczbę chorób cywilizacyjnych związanych z brakiem aktywności fizycznej. Ponadto, system rowerów publicznych stanowi świetne uatrakcyjnienie oferty transportowej w miastach, co przyciąga nowych mieszkańców i turystów. Tego typu rozwiązania mają duże znaczenie dla osób, które szukają ekologicznych i zdrowych alternatyw transportowych, a także dla tych, którzy nie posiadają własnego pojazdu.</p>
<p>3.2. Metropolitalny program łączenia infrastruktury rowerowej i mobilności</p>	<p>0 1 2 4 4 5 5 5 5 5</p>	<p>Program ma na celu wspieranie działań na rzecz rozwoju zintegrowanej infrastruktury rowerowej i poprawy mobilności w gminach i powiatach. Środki z programu przeznaczone są na współfinansowanie 30% kosztów projektów, które zostały uzgodnione w ramach SUMP (Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej). Projekty te, pomimo ich kluczowego znaczenia dla nadrobienia wieloletnich zaniechań w infrastrukturze transportowej, nie były realizowane z powodu braku funduszy. Program wspiera rozwój niezbędnych elementów infrastruktury, które mają zapewnić dostępny i efektywny system publicznego transportu zbiorowego oraz integrację różnych form mobilności.</p> <p>Wartości podobnych zadań opisane w pozycji 10.1</p>	<p>SUMP OMGGG Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot</p>	<p>Podsumowując, rozbudowa systemu rowerów publicznych oraz integracja infrastruktury rowerowej z innymi formami transportu to kluczowe kroki w kierunku poprawy jakości życia, stworzenia bardziej spójnej polityki transportowej oraz koordynacji działań w obrębie metropolii. Dzięki tym działaniom miasta stają się przyjazne mieszkańcom, a transport publiczny staje się zrównoważony i dostępny dla wszystkich.</p> <p>Żadna z gmin spoza Trójmiasta nie byłaby w stanie indywidualnie uruchomić i zarządzać tak dużym projektem. Realizacja w skali metropolitalnej daje możliwość korzystania z korzyści skali.</p>
<p>4 Kształtowanie ładu przestrzennego</p>	<p>0 0 3 3 9 9 10 10 10 10</p>			

4.1	Zbudowanie zespołu i realizacja projektów we współpracy z jst OMGGS dot. współpracy w realizacji planów ogólnych oraz miejscowych na rzecz koordynacji planowania przestrzennego dot. funkcji mieszkaniowych i dużych centrów usługowych oraz infrastruktury transportowej i mobilności	0	0	3	3	3	3	4	4	4	4	
4.2	Realizacja projektów na rzecz budowy metropolitalnej oferty inwestycyjnej, a następnie wsparcie jst w uzbrojeniu gruntów i ich promocji	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	- Raport Społeczno-gospodarcze skutki chaosu przestrzennego (Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa, grudzień 2021 r.) - Kryzys polskiej przestrzeni źródła, skutki i kierunki działań naprawczych (PAN Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Warszawa 2020) - uchwała NR XV/308/2015 Rady Miasta Gdynia z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia budżetu Miasta Gdyni na 2016 rok - uchwała nr XXXVI/1173/21 Rady Miasta Gdynia z dn. 22.12.2021 roku, w sprawie uchwalenia budżetu miasta Gdyni na rok 2022 - Uchwała RMG w sprawie uchwalenia budżetu Gdańska na rok 2022
4.3	Realizacja projektów dot. strategicznych obszarów interwencji w OMGGS: - analiza i optymalne wykorzystanie funkcji portowych i stoczniowych w gminach nadmorskich i pozostałych (jak suchy port z Zajęczkowie Tczewskim, Dolina Logistyczna w sąsiedztwie Gdyni, otoczenie Elbląga, itd) - koordynacja działań przestrzennych w związku z przechodzeniem OMGGS do roli eksportera energii z offshore oraz elektrowni jądrowej, jak również dot. ciepłownictwa (inwestycje PGE vs działania gmin vs potencjał PJE) - funkcje środowiskowe, rolnicze (Żuławy) i in.	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	Szacunki utworzenia profesjonalnego zespołu i realizacji pierwszych projektów na podstawie doświadczeń realizacji projektów przez 2 istniejące miejskie biura planistyczne w Gdańsku i Gdyni. Dla porównania, w roku 2016 budżet Biura Planowania Przestrzennego Miasta Gdyni, wynosił około 3,3 miliona złotych. W roku 2022 budżet wynosił 5 711 628 zł. Oznacza to, że na przestrzeni sześciu lat nastąpił wzrost finansowania o ponad 2,4 miliona złotych, co może świadczyć o rosnącym znaczeniu planowania przestrzennego w polityce miejskiej. Biuro Rozwoju Gdańska w roku 2022 dysponowało budżetem w wysokości 10 719 138 zł.
4.4	Działania mające na celu wsparcie gmin i powiatów nieposiadających wyspecjalizowanych komórek ds. planowania przestrzennego	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	
5	Adaptacja do zmian klimatu i ochrony środowiska	0	5	10	40	44	44	47	50	51	55	
5.1	Przygotowanie i wdrażanie Metropolitalnego Planu Adaptacji do zmian Klimatu oraz Program wsparcia gmin w aktualizacji MPA (Miejskich Planów Adaptacji)	0	0	1	3	3	3	4	4	4	4	- Na podstawie kosztów sporządzonych planów adaptacji (MPA) do zmian klimatu w jst OMGGS.. - Gmina Miasto Reda podpisała umowę na opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu o wartości 263 166,50 zł, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich wyniosło 209 770,02 zł. - Gmina Miejska Rumia realizowała projekt pn. "Opracowanie Planu adaptacji do zmian klimatu miasta Rumi" w ramach projektu pn. "Rozwój systemu gospodarowania wodami opadowymi na terenie Gminy Miejskiej Rumia". Cena oferty brutto wyniosła 60 000 zł.
5.2	Współfinansowanie programu działań dot. gospodarki w obiegu zamkniętym	0	0	0	2	2	2	2	2	2	3	Szacunkowe kwoty wobec działań mających na celu spójne działania komunikacyjne wobec mieszkańców metropolii, badania i analizy dot. optymalizacji zarządzania wod-kan oraz dot. budowy drugiej spalarni dla północnej cz. metropolii. 4 mln zł to szacowany koszt zbudowania profesjonalnego zespołu oraz niezbędnych analiz.

Na podstawie Raport Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, koszt braku skutecznego planowania przestrzennego dla samorządów i gospodarki dla Polski to 84 mld zł rocznie, z tego dla OMGGS i północnej Polski to minimum 4 mld zł rocznie. Szacunki oparto na raporcie „Społeczno-gospodarcze skutki chaosu przestrzennego” opracowanym przez Polski Instytut Ekonomiczny w 2021 roku.

- [Opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Miasto Reda](#)

5.3	Rozwój systemu monitoringu meteorologiczno - hydrologicznego wód - deszczomierze i stany wód (ile deszczu spadło, jak się przekłada na ilość wód w poszczególnych miejscach) -	0	0	1	3	3	3	4	4	4	5	Szacunki oparte o koszty jakie pokryło Miasto Gdańsk, które rozbudowywało wymieniony system monitoringu. Skala nakładów wobec potencjalnych szkód jest ogromna, ale nie ma obecnie a) środków b) tytułu do działania poza Trójmiastem.	Realizacja działania może uchronić nas przed kataklizmami o olbrzymich kosztach dla państwa. Załączek systemu stworzony został w Gdańsku, następnie rozbudowany o lokalizacje w Gdyni i Sopocie. Dalsza rozbudowa dawałaby znaczne efekty zarówno dla Trójmiasta jak i sąsiadów. Jeśli będziemy mieli większy obszar na czujnikach w większej ilości gmin to będziemy skuteczniej potrafili przewidywać zagrożenia z terenów sąsiadującej gminy.
5.4	Metropolitalny program rozbudowy błękitno-zielonej infrastruktury (BZI)	0	0	1	5	6	6	6	6	6	6	Koszty szacowane na podstawie m. in. Planu Adaptacji do zmian klimatu Miasta Gdańska oraz zarysu działań Miasta Sopot np.: - ANALIZA RETENCJI (Sopot) w zlewniach wylotów A i B, koszt 1 mln zł - opracowanie, które ma na celu określenie potencjału retencyjnego całego miasta. Z analizy tej wynikać będą możliwości tworzenia ogrodów deszczowych czy innych elementów BZI. Analiza umożliwi wdrożenie innowacyjnych rozwiązań gospodarowania wodami opadowymi w celu adaptacji miasta do zmian klimatycznych, czy monitoring poziomu wód w sopockich potokach i zbiornikach. - Monitoring poziomu wód w sopockich potokach i zbiornikach, koszt 3 mln zł (czyli zakup i montaż urządzeń pomiarowych) wraz z wizualizacją danych pomiarowych w zgodzie z Porozumieniem zawartym z Gdańskimi Wodami. Planowane także wykonanie obiektów BZI, których lokalizacja będzie wynikała z ww. Analiz. Po wykonaniu analiz retencji dla wylotów A i B będziemy dysponować koncepcją monitoringu dla 8 potoków: BMC, Środkowego, Haffnera, Karlikowskiego, Potoku Nr 2, Potoku Granicznego i Potoku Nr 1. Będzie to podstawą do przygotowania dokumentacji. Montaż urządzeń pomiarowych w istniejącym systemie nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę.	Działania wynikające z Celu Strategicznego 1 Strategii OMGGS uzgodnionej z ministerstwem rozwoju w 2024 r. Aktualnie brak środków finansowych w gminach i powiatach na ich realizację. - projekt Planu adaptacji miasta gdańska do zmian klimatu do roku 2030 - Załącznik do „Diagnozy adaptacji i mitygacji do zmian klimatu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk Gdynia-Sopot” - plan adaptacji
5.5	Współfinansowanie dużych projektów przeciwpowodziowych w miastach metropolii	0	3	3	13	14	14	14	17	18	20	Zał. finansowanie 30% wartości inwestycji. Pula potrzeb znacząco wyższa, więc założenie są szacunkowe. Przykładowe inwestycje zasadne to sfinansowania: 1. Naprawa Kanału Raduni, który zbiera w Gdańsku wodę z kilku gmin: gm. Pruszcz Gd, miasta Pruszcz Gdański i gminy Kolbudy - rozpada się. Koszt: ok. 50 mln zł. 2. Zbiornik przypolderowy w Gdańsku-Oruni przy ul. Serbskiej (najbardziej zalanej dzielnicy Gdańska w 1998 r.) służący jako bufor wobec Kanału Raduni. Szacunkowy niezbędny koszt: 65 mln zł 3. Rozbudowa miejskiego systemu wód opadowych w zlewni Potoku Karlikowskiego w rejonie zbiornika OKRZEI oraz ulic Karlikowskiej, Okrzei, Bitwy pod Płowcami, Na Wydmach i Skarpowej w Sopocie” koszt 12 mln zł 4. Potok Strzyża - umocnienie i udrożnienie potoku, który zbiera wody z kilku gmin Pojezierza Kaszubskiego sąsiadujących z Gdańskiem, a także jest podatny na cofkę z Zatoki Gdańskie (a na odcinku Zielony Trójkąt) - z obydwu stron powodując zagrożenie powodziowe - koszt ok 50 mln zł 5. Budowa zbiornika retencyjnego, w którym będą retencionowane wody Gdańska oraz gmin Kolbudy i Pruszcz Gdański, niezbędnego do budowy nowego odcinka Pomorskiej Kolei Metropolitalnej (przy ul. Sandomierskiej w Gdańsku) - podział części polderu na część rolną i miejską (historycznie rolniczego odwadnianego przez Wody Polskie, które nie chcą pozwolić na przyjmowanie tam wód, przez co gdańskie systemy melioracyjne nie mogą tam kierować wód) - koszt kilkadziesiąt mln zł	

5.6	Ochrona przeciwpowodziowa Żuław - współfinansowanie działań ujętych w nierealizowanym de facto rządowym Programie Żuławskim do 2030 r.	0	2	2	10	11	11	12	12	12	12	Zał. finansowanie 30% wartości inwestycji. Pula potrzeb znacząco wyższa, więc założenie szacunkowe - jeśli byłoby dostępne więcej środków, to warto ją zwiększyć. Raport NIK Niezrealizowany pakiet krytycznych inwestycji ujętych w II i III etapie Programu wynosi ok. 300 mln	- Program Żuławski RP do 2030 r. - aktualizacja i adaptacja do zmian klimatu. Sprawozdanie przed Zespołem Parlamentarnym ds. Żuław 20.05.2024 r. - Ochrona przeciwpowodziowa żuław (NIK, Delegatura w Gdańsku, 2016) - artykuł. NIK o ochronie przeciwpowodziowej Żuław 30 sierpnia 2016	Jest to formalnie zadanie rządu, ale wsparcie związku mogłoby skłonić agendy rządowe oraz być może też samorządy do sfinansowania działań ujętych w Programie Żuławskim. Brak działań zwiększa ryzyko powodziowe, które może mieć dramatyczne koszty. Działanie wynikające ze Strategii OMGGS - cel strategiczny 1 "klimat naszym priorytetem".
5.7	Klimat w szkołach metropolii - kontynuacja programu działań promujących postawy proklimatyczne w szkołach i wśród rodziców poprzez a) działania edukacyjne b) budowę błękitno-zielonej infrastruktury w szkołach, w oparciu o którą prowadzone są następnie zajęcia	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	Projekt referencyjny: "Klimat w szkołach metropolii" kontynuacja projektu I edycji	https://klimatwshkolach.pl/	
5.8	Rozbudowa systemu monitoringu powietrza niezbędnego m. in. do wprowadzenia i monitorowania Stref Niskiej Emisji	0	0	1	3	4	4	4	4	4	4	Dane na podstawie sprawozdań Fundacji Monitoringu Powietrza OMGGS (ARMAG)	https://armaag.gda.pl/sprawozdania.htm	ARMAG to jedna z pierwszych instytucji metropolitalnych na Pomorzu, powstała w związku z nierealizowaniem przez agendy rządowe swoich zadań ustawowych. Z powodu niedofinansowania fundacji oraz rosnącego w ostatnich latach niedofinansowania zadań samorządowych, z fundacji wystąpiło trzecie największe miasto metropolii - Tczew. Ustawa metropolitalna daje szansę na uratowanie fundacji, rozszerzenie jej zakresu na inne miasta metropolii, a dzięki temu pomoc we wdrażaniu kamieni milowych KPO (m.in. sfery niskiej emisji) oraz ściąganiu większych środków europejskich.
6	Polityka rozwoju	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5			Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, art. 3, art. 19 Zadania zgodne z uzgodnioną w 2024 r. z ministerstwem rozwoju i samorządem województwa strategią metropolii
6.1	Badania i analizy, aktualizacja dokumentów strategicznych dot. polityki rozwoju	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	oszacowano na podstawie dotychczasowych doświadczeń / wydatków, po utworzeniu związku metropolitalnego będą realizowane nowe analizy, związane z funkcjonowaniem związku	- Diagnozy do Strategii Rozwoju Ponadlokalnego do 2030 roku - Strategia Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla OMGGS - ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju - Współpraca międzynarodowa	
6.2	Działania na rzecz pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania projektów metropolitalnych	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	oszacowano na podstawie dotychczasowych doświadczeń / wydatków; po utworzeniu związku metropolitalnego będą realizowane nowe działania, na szerszą skalę	- ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju	
6.3	Udział w sieciach współpracy (w tym międzynarodowych)	0,0	0,0	0,5	1	1	1	1	1	1	1	Na podstawie dotychczasowych doświadczeń (METREX), po utworzeniu związku metropolitalnego zakładany jest udział w nowych sieciach oraz wzrost zaangażowania/ udziału poszczególnych członków związku	https://www.eurometrex.org/	
6.4	Inkubowanie nowych projektów strategicznych i mechanizmów rozwojowych	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	Działania niezbędne dla realizacji strategii; oszacowano na podstawie dotychczasowych doświadczeń		

9.1	Obsługa organów statutowych i komisji	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	<p>Wydatki dotyczą kosztów związanych z organizacją prac statutowych organów Związku Metropolitalnego, tj.: Zgromadzenia Związku Metropolitalnego, Zarządu, Komisji Rozjemczej oraz Komisji Rewizyjnej.</p> <p>Zakres wydatków obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizację posiedzeń (wynajem sali, zaplecze techniczne, catering, przygotowanie materiałów dla uczestników), - obsługę posiedzeń Zarządu (m.in. koszty poczęstunku, przygotowanie materiałów i dokumentów), - zapewnienie warunków do pracy Komisji Rozjemczej i Komisji Rewizyjnej (wynajem przestrzeni na spotkania, poczęstunek, materiały biurowe, druk dokumentów), - przygotowanie i druk materiałów informacyjnych, sprawozdawczych oraz protokołów, zakup artykułów biurowych niezbędnych do obsługi spotkań. <p>Kwota została oszacowana z uwzględnieniem wyjazdowego charakteru części wydarzeń i konieczności zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych zgodnych ze standardami pracy jednostki.</p>			
9.2	Utrzymanie stanowisk pracy-zasoby ludzkie, najem i utrzymanie pomieszczeń, utrzymanie sprzętu, zakup systemu fin-księgowego, sprzętu komputerowego, oprogramowania	1	12	21	24	24	24	24	24	24	24	<p>Koszty w pozycji obejmują wynagrodzenia zatrudnionych pracowników. Kwota ta zwiększa się w latach 2026-2028 ze względu na rosnącą, wraz z rozwojem związku metropolitalnego, liczbę pracowników a następnie wzrasta zgodnie z wskaźnikami makroekonomicznymi. Koszt obejmuje również zakup i utrzymanie sprzętu, systemów informatycznych, nakłady na pracę,</p>			
Suma zadań obligatoryjnych - szacowana wartość		5,7	170	271	489	508	518	531	551	567	579				
B: Zadania fakultatywne		Koszt zadań [mln zł w latach 2026-35]										Wyjaśnienie kwoty	Dokument / opracowanie źródłowe pomocne przy weryfikacji kosztu	Uzasadnienie metropolitalnego charakteru zadania	
		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035				
10.	Realizacja inwestycji celu publicznego w zakresie gospodarki komunalnej	0	0	0	14	31	33	33	34	34	35				

<p>10.1 Metropolitalny program wsparcia rozbudowy sieci węzłów przesiadkowych, buspasów i infrastruktury publicznego transportu zbiorowego</p>	<p>0 0,0 0 8 20 20 20 19 19 19</p>	<p>Metropolitalny program wsparcia budowy infrastruktury transportu zbiorowego przeznaczony będzie na współfinansowanie do 30% wartości projektów gmin i powiatów uzgodnionych w ramach Strategii Mobilności OMGGS (SUMP), które od lat nie są realizowane ze względu na brak środków, a zgodnie z SUMP są kluczowe do nadgonienia dekad zaległości w infrastrukturę niezbędną do organizacji dostępnego i efektywnego systemu ptz</p> <p>Przykładowe inwestycje zasadne to sfinansowania:</p> <p>1. Węzeł Kowale, budowa powiązań z koleją: - tramwaj Lawendowe Wzgórze - szkoła metropolitalna - eksploatacja (rok): 3 mln zł (2,4 km, co 10 min, koszt: 35 zł/pocmk) - węzeł autobusowy: - system buspasów (do Kolbud) - eksploatacja metropolitalnych i regionalnych linii autobusowych dowozowych do przystanku kolejowego</p> <p>2. P&R Gdańsk Lipce - budowa parkingu buforowego na obrzeżach miasta</p> <p>3. Powiązanie planowanej do modernizacji linii 213 (Reda - Hel) z lokalnym systemem transportowym - budowa parkingu P&R we Władysławowie - budowa węzła autobusowego we Władysławowie - uruchomienie lokalnej komunikacji autobusowej dowożącej do stacji Władysławowo i Puck: eksploatacji (częstotliwość min. 60 min)</p> <p>4. Budowa węzła integracyjnego przy planowanym przystanku Gdańsk Osowa Północ - budowa parkingu P&R - budowa węzła autobusowego - uruchomienie metropolitalnej komunikacji autobusowej dowożącej do przystanku (m.in. z Chwaszczyna, Kaczych Buków, gminy Szemud)</p> <p>5. BRT Wiczlino - obwodnica Witomina/Witomino - Centrum - Oksywie- Kosakowo budowa systemu buspasów od Kosakowa do Chwarzna"</p> <p>6. Program budowy buspasów w Gdyni: -Przebudowa i zmiana organizacji ruchu na wybranych odcinkach ul. Wójta Radtkego, Władysława IV i 3 Maja w Gdyni (w tym buspas) - 2,48 mln zł (możemy przesłać dokumentację) -Nadanie priorytetu dla transportu zbiorowego oraz zwiększenie dostępności pieszej i rowerowej u zbiegu al. Marsz. Piłsudskiego, ul. Świętojańskiej, ul. Władysława IV i ul. Kieleckiej (w tym buspas) - 5,5 mln zł (możemy przesłać koncepcję z wyliczeniami) -Budowa buspasów i drogi rowerowej w ul. Plk. Dąbka - 16,52 mln zł (dokumentacja dostępna) -Przebudowa Placu Konstytucji - 15 mln zł (koncepcja dostępna) -Wykonanie buspasa w ul. Wielkopolskiej - 6 mln zł (koncepcja dostępna) -Budowa buspasa w ul. Chwarznieńskiej - 4,5 mln zł (roboty budowlane) - Budowa obwodnicy Witomina (w tym buspas) - 36,26 mln zł (dokumentacja dostępna) - Wykonanie uzupełniających odcinków buspasów w ul. Morskiej od ul. Owsianej do ul. Kcyńskiej - 0,365 mln zł (zakończone) - Budowa buspasa w ul. Morskiej od Węzła Żołnierzy Wyklętych do skrzyżowania z ul. Kalksztajnow - 4,3 mln zł (dokumentacja dostępna) - Budowa buspasa i drogi dla rowerów w ul. Hutniczej w Gdyni, od Estakady Kwiatkowskiego do granicy z Rumią - 23,51 mln zł (koncepcja dostępna) -Rozbudowa pętli autobusowych Pogórze Górne i Obłuże Maciejewicza z wyposażeniem ich w ładowarki pantografowe - 1,2 mln zł (koncepcja dostępna) - Budowa wiaduktu drogowego w ciągu ul. Janka Wiśniewskiego w Gdyni wraz z budową buspasa i drogi dla rowerów - 23 mln zł (koncepcja buspasa dostępna, wybrany wykonawca projektowania) - Budowa buspasa w ul. Janka Wiśniewskiego - 6,5 mln zł (dokumentacja dostępna) -Przebudowa ul. Unruga na odcinku od ul. Kwiatkowskiego do ul. Bosmańskiej - 20 mln zł (roboty budowlane) -Przebudowa ulic: Świętojańskiej, Plac Kaszubski, Portowej wraz z odcinkami ulic 10 Lutego, Skwer Kościuszki w Gdyni oraz skrzyżowań z ulicami: Starowiejska, Derdowskiego, Wójta Radtkego, Św. Wojciecha - 3,57 mln zł (kosztorys dokumentacji dostępny) - Budowa drogi rowerowej na ulicy Śląskiej - 2,32 mln zł (dokumentacja dostępna) - Budowa buspasa na ul. Nowowiczlińskiej - 7 mln zł (koncepcja dostępna)</p>	
<p>10.2 Metropolitalny program współfinansowanie nowych odcinków linii kolejowych oraz węzłów przesiadkowych niezbędnych do jej rozbudowy</p>	<p>0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0</p>	<p>Docelowo rozważane jest współfinansowanie przez związki nowych odcinków linii kolejowych oraz węzłów przesiadkowych, jednakże wobec braku środków program wsparcia inwestycji będzie musiał być przesunięty</p>	
<p>10.3 Współfinansowanie nowych linii tramwajowych</p>	<p>0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0</p>	<p>Rozbudowa transportu szynowego, ma priorytetowe znaczenie dla rozwoju systemu ptz. docelowo planowane jest wsparcie tego typu działań, jakkolwiek na razie nie zaplanowo finansowania zadań z budżetu związku</p> <p>Przykładowe inwestycje zasadne to sfinansowania: Linie tramwaju metropolitalnego: Gdańsk Łostowice - Pruszcze Gdański Linia tramwaju metropolitalnego Gdańsk Kowale - Kolbudy - Stara Piła</p>	
<p>10.4 Współfinansowanie rozbudowy i modernizacji linii trolejbusowych oraz infrastruktury elektromobilności</p>	<p>0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0</p>	<p>Docelowo nie wykluczamy większego wsparcia dla rozwoju systemu elektromobilności, który będzie kluczowym wyzwaniem dla związku.</p> <p>Przykładowe inwestycje zasadne to sfinansowania: 1. BRT Wiczlino - zakup pojazdów - trójczłonowe trolejbusy bateryjne - 20 pojazdów zaplecze techniczne dla nowych pojazdów . Niestety wobec braku środków program wsparcia inwestycji będzie musiał być przesunięty</p>	
<p>10.5 Budowa metropolitalnej spalarni śmieci: współfinansowanie zakładu termicznego przetwarzania odpadów komunalnych dla północnej części OMGGS</p>	<p>0 0 0 5,56 11 11 11 11 11,0 11,5</p>	<p>Wsparcie budowy zespołu, analiz i dokumentacji, a następnie budowy spalarni, której brak powoduje przepłacanie za odpady. Konkretnie szacunki, potencjalne Koszt budowy spalarni w Gdańsku (dla 35 kredyty z BGK lub EBI do przeanalizowania. Nie ma obecnie dofinansowania z gmin) to ok 650 mln zł NFOS, ale prowadzone są rozmowy z Min. Klimatu.</p>	

10.6	Współfinansowanie programu wymiany pieców oraz działań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej, OZE i budowy spółdzielni energetycznej.	0	0	0	0	0	2	2	4	4,0	4,5	<p>Działania te wynikają z 1. celu strategicznego OMGGS, ponieważ dostępne środki jst, krajowe i europejskie są niewystarczające.</p> <p>Program uwzględni planowane powołanie zespołu doradców energetycznych, których zadanie polegać będzie na pomocy w zdobywaniu środków zewnętrznych wspólnotom mieszkaniowym oraz właścicielom domów z piecami łańciami wytyczne środowiskowe.</p> <p>Referencyjnym programem pokazującym duże zapotrzebowanie na tego typu działania mające znaczenie dla jakości powietrza można wskazać program Poznański KAwka BIS</p>
10.7	Współfinansowanie programu rozwoju infrastruktury społecznej (aktywnego starzenia się oraz wobec OzN) i zdrowotnej (w szczególności psychiatrii)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	<p>Działanie wynika z 3. celu strategicznego OMGGS, ponieważ dostępne środki jst, krajowe i europejskie są niewystarczające. Istotne jest zapewnienie spójności procesu deinstytucjonalizacji na Pomorzu co jest też priorytetem rządowym w polityce społecznej. W ramach RPDI podkreślana jest konieczność spójnych działań społecznych i zdrowotnych. Do istotnych zadań należy zwiększenie liczby mieszkań wspomaganych dostosowanych dla OzN wraz z dedykowanymi im usługami społecznymi (średnio koszt ok 2 mln zł /obiekt). A także rozwój infrastruktury społecznie ważnej jak Centrum Niezależnego Życia, (ok 25 mln zł) czy Środowiskowe Centra Wsparcia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży (ok 18 mln zł). Niestety wobec braku środków program wsparcia inwestycji będzie musiał być przesunięty</p>
10.8	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia - metropolitalny program wsparcia inwestycji strategicznych dla OMGGS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	<p>Działanie wynika z 3. celu strategicznego OMGGS (integracja społeczno-kulturowa mieszkańców) i diagnozy podkreślającej brak specjalistycznych usług dla starzejącego się społeczeństwa. Zapewnienie mieszkańcom metropolii dostępu do rehabilitacji leczniczej. Dla przykładu inwestycja dot. budowy centrum rehabilitacyjno-kuracyjnego szacowana w Sopocie (obecnie brak finansowania) jest na 250 mln zł w latach 2028-31, a centrum psychiatryczne w dzielnicy Gdańsk-Srebrniki 30 mln zł (obecna dotacja z Instrumentu ZIT z Funduszy Europejskich dla Pomorza na poziomie 5% nie pozwala na rozpoczęcie realizacji zadania). Niestety wobec braku środków program wsparcia inwestycji będzie musiał być przesunięty</p>
11	Wspierania szkolnictwa wyższego i nauki	0	0	0	2	2	2	2	4	4	4	
11.1	Fundusz Rozwoju Wyspecjalizowanych Kadr dla Metropolii	0	0	0	2	2	2	2	3,5	3,5	3,5	<p>W pierwszym roku działalności związku planowane są działania przygotowawcze z budżetu związku, gmin i uczelni (1 mln zł) . W przypadku zawiązania federacji i dodatkowych środków podatkowych planuje się też przeprowadzenie konkursu na wyłonienie i zatrudnienie wybitnych uczonych z zagranicy i doktorantów. postdoków dla których stworzone zostaną warunki podjęcia pracy badawczej w Uczelniach Fahrenheita, a których tematyka ukierunkowana będzie na rozwiązywanie konkretnych regionalnych problemów w zakresie innowacyjnych technologii, ochrony zdrowia, badań przyrodniczych czy innowacji społecznych. Szacuje się że w pierwszych dwóch latach byłaby to liczba ok 4-5 uczonych i 8-10 doktorantów. W kolejnych latach od 2028 liczba ta mogłaby wzrosnąć do 10 wybitnych uczonych i 20 doktorantów/postdoków.</p> <p>- Koncepcja rektorów Związku Uczelni w Gdańsku im. G. Fahrenheita "Metropolia Akademicka", grudzień 2024</p> <p>Kluczowe działanie dla realizacji celu ustawy zgodnie z uzasadnieniem regulacji zawartym w uzasadnieniu do ustawy oraz OSR, przy okazji bardzo pozytywnie wpływające na PKB. Zgodnie z raportem "Nauka i szkolnictwo wyższe a PKB" każda złotówka wydana na naukę zwraca się od 8 do 13-krotnie (link do raportu w kolumnie "dokumenty").</p>
12	Dofinansowywanie badań naukowych i rozwojowych służących realizacji zadań związku	0	0	0	9	18	19	20	8	8	8	
12.1	Fundusz Grantów Metropolitalnych	0	0	0	7	9	9	10	4	4	4,2	<p>W pierwszym roku działalności związku działania przygotowawcze z budżetu związku, gmin i uczelni . W przypadku zawiązania federacji i dodatkowych środków podatkowych, od 2028 r. przez 5 kolejnych lat w ramach obszaru wyłonione będą w dwóch konkursach najlepsze projekty badawcze i badawczo-rozwojowe, których wyniki przyczynią się do dynamicznego rozwoju metropolii.</p> <p>Granty składać będzie można w 4 ścieżkach tematycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty w obszarze rozwoju nowoczesnych technologii (2 konkursy) - projekty w obszarze rozwoju opieki zdrowotnej (2 konkursy) - projekty w obszarze rozwoju badań przyrodniczych, ochrony środowiska i klimatu (2 konkursy) - projekty w obszarze rozwoju innowacji społecznych, kultury i metropolitalnych badań humanistycznych (2 konkursy) <p>Koncepcja rektorów Związku Uczelni w Gdańsku im. G. Fahrenheita "Metropolia Akademicka", grudzień 2024</p> <p>W następnych latach pozostawiony zostanie poziom grantów z początkowego poziomu tj z 2027 r.</p>

12.2	Fundusz Rozwoju Metropolitalnej Infrastruktury Badawczej	0	0	0	1,5	9	10	10	3,5	3,5	4	W ramach obszaru przygotowane i wyłonione zostaną najlepsze wnioski o zakup, wytworzenie lub utrzymanie infrastruktury badawczej, która w najlepszy sposób przyczynia się do rozwoju metropolii. Zakres będzie szeroki tematycznie, do urządzeń do monitorowania stanu jakości atmosfery po nowoczesną aparaturę telemedycyny, wzmacnianie potencjału i bezpieczeństwa IT, czy infrastruktury służącej aktywizacji społecznej mieszkańców. W pierwszym i drugim roku planowane byłoby rozwinięcie działalności grantowej i jej docelowe rozszerzenie od 2028 r.	Raport „Nauka i szkolnictwo wyższe a PKB”
13	Polityka innowacyjna, w tym poprzez inkubowanie oraz wspieranie branż innowacyjnych	0	0	0	2	4	5	5	6	6	6		
13.1	Stworzenie ekosystemu innowacji w branżach ze szczególnym uwzględnieniem zielonej i niebieskiej gospodarki.	0	0	0	0,5	1	2	2	2	2	2,5	<p>Kwota zostanie przeznaczona na realizację 14 inicjatyw w ramach projektu Baltic Challenge, który obejmie wsparcie dla co najmniej 100 przedsiębiorców, studentów i naukowców. Inicjatywa ta ma na celu rozwój innowacyjności w branży morskiej oraz morskiej energetyki wiatrowej, a także zwiększenie aktywności edukacyjnej i promującej przedsiębiorczość w regionie Pomorza. Dzięki Baltic Challenge, młodzież, szczególnie uczniowie szkół ponadpodstawowych, będą miały możliwość odkrywania swoich talentów oraz dowiedzą się o dostępnych ścieżkach rozwoju w nowoczesnych branżach, takich jak energetyka odnawialna, technologie morskie, czy robotyka. Projekt ma również na celu wspieranie współpracy między sektorem naukowym, małymi i średnimi przedsiębiorstwami (MŚP), dużymi podmiotami branżowymi oraz instytucjami publicznymi, aby umożliwić mniejszym firmom i start-upom wejście na rynek i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań.</p> <p>Rozłożenie środków na poszczególne lata:</p> <p>1. Lata 2027-2034: po 2 mln zł rocznie, środki będą przeznaczone głównie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uruchamianie inicjatyw Baltic Challenge w obszarze współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i uczelniami; - Rozwój programów edukacyjnych, które będą zachęcały młodzież, szczególnie uczniów szkół ponadpodstawowych, do odkrywania swoich talentów i śledzenia ścieżek kariery w nowoczesnych branżach, takich jak energetyka odnawialna czy morskie technologie; - Inwestycje w digitalizację i nowoczesne technologie w branży morskiej; - Finansowanie rozwoju innowacyjnych rozwiązań oraz promowanie współpracy między sektorem publicznym, prywatnym i naukowym, aby umożliwić mniejszym firmom i start-upom wejście na rynek; - Utrzymaniu i rozwoju już rozpoczętych inicjatyw; - Monitorowaniu wyników współpracy oraz analizy ich wpływu na rozwój branży morskiej, w tym morskiej energetyki wiatrowej i zielonej gospodarki; - Promocji dalszych działań edukacyjnych i rozwoju młodzieży, szczególnie w zakresie kompetencji technicznych, takich jak robotyka, elektromobilność czy odnawialne źródła energii; - Rozwijaniu i promowaniu sukcesów małych i średnich przedsiębiorstw, które zaistniały dzięki inicjatywie, a także kontynuowaniu budowania sieci współpracy między sektorem publicznym a prywatnym. <p>Podsumowanie</p> <p>Celem przeznaczenia środków będzie rozwój ekosystemu innowacji, z naciskiem na współpracę pomiędzy uczelniami, MŚP, dużymi przedsiębiorstwami oraz instytucjami publicznymi w zakresie zielonej i niebieskiej gospodarki.</p> <p>Inicjatywa referencyjna. Tego typu działania chcemy skalować wobec młodzieży z całego obszaru metropolitalnego: Baltic Challenge</p> <p>Zadanie wynika z projektu ustawy i ma bardzo duży potencjał na rzecz zwiększenia zatrudnienia i tworzenia przedsiębiorstw o wysokiej wartości dodanej.</p> <p>Metropolia to przede wszystkim rynek pracy. Skala powiązań funkcjonalnych wynika z dostępu do pracy. OMGGG chce skalować działania na rzecz przedsiębiorczości w szczególności wobec osób spoza Trójmiasta (ponad połowa mieszkańców), którzy mają mniejszy dostęp do programów stworzonych w ostatnich latach. Szczególną uwagę będziemy poświęcać młodzieży, zwłaszcza uczniom szkół ponadpodstawowych, którzy będą mieli możliwość odkrywania swoich talentów i potencjału zawodowego. Projekty opisane tutaj będą miały na celu pokazanie młodym ludziom dostępnych ścieżek rozwoju w nowoczesnych branżach, takich jak energetyka odnawialna, technologie morskie, robotyka czy elektromobilność. Ważnym elementem będzie również promowanie edukacji o możliwościach kariery w sektorach związanych z zieloną i niebieską gospodarką oraz wspieranie ich rozwoju poprzez dostęp do odpowiednich narzędzi edukacyjnych, szkoleń oraz programów mentorskich.</p> <p>Chociaż w Trójmieście takie inicjatywy zaczęły powstawać, w innych częściach województwa pomorskiego, nadal będzie brakować wystarczających narzędzi i ofert wspierających młodzież w odkrywaniu ich potencjału oraz w ukierunkowaniu ich kariery zawodowej. Instytucje z rdzenia systemu edukacyjnego, współpracujące z uczelniami wyższymi, MŚP i dużymi firmami, będą mogły odgrywać kluczową rolę w realizacji tego celu poprzez organizowanie wydarzeń, warsztatów, programów stażowych i innych form wsparcia, które połączą teorię z praktyką, umożliwiając młodym ludziom zdobywanie realnych doświadczeń zawodowych i budowanie swojej kariery.</p> <p>Ważnym aspektem będzie także mieszanie młodzieży z różnych środowisk – zarówno tych z miast, jak i z mniejszych miejscowości. Dzięki temu możliwe będzie stworzenie równego dostępu do edukacji, szkoleń i doświadczeń zawodowych, co umożliwi rozwój młodych talentów w różnych częściach regionu. Taki model współpracy pomoże także w</p>	

13.2	Wspieranie rozwoju innowacji	0	0	0	0,5	1	1	1	1	1	1	<p>Wspieranie rozwoju innowacji poprzez łączenie biznesu z nauką oraz angażowanie biznesu w działania, aby rozwijać i przeciwdziałać odpływowi talentów z OMGGS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie stacjonarnego laboratorium innowacji w Gdańsku ze szczególnym uwzględnieniem niebieskiej i zielonej gospodarki. Laboratorium będzie prowadzić zajęcia z klasami ze szkół ponadpodstawowych z obszaru OMGGS z udziałem biznesu. Finansowania wymaga zaprojektowanie, zbudowanie laboratorium, prowadzenie zajęć w okresie 5 lat, zapewnienie dojazdów młodzieży z OMGGS na zajęcia. Przykład referencyjny: Newton Room - Pracownie Newton Room przygotowane przez norweską organizację non-profit First Scandinavia oferują edukację w zakresie nauk ścisłych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) poprzez łączenie teorii z zajęciami praktycznymi w tzw. modułach Newton. W Gdańsku dzięki współpracy First Scandinavia z Gdańską Fundacją Przedsiębiorczości/Inkubatorem Starter oraz firmą Boeing stanęła mobilna pracownia Newton z prawdziwymi symulatorami lotów, a uczniowie i uczennice z pomorskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczestniczyli w module edukacyjnym „W chmurach z liczbami – podniebna przygoda” – na podstawie dostępnych danych i zadań mieli opracować trasę lotu misji ratunkowej i przetestować ją właśnie na symulatorach. • Stworzenie mobilnego laboratorium innowacji dla młodzieży (na wzór pracowni Newton Roomu). Byłaby to przestrzeń łącząca w innowacyjny sposób edukację z technologią, umożliwiającą dotarcie do młodzieży w różnych lokalizacjach, w tym w mniejszych miejscowościach. Laboratorium będzie służyć jako narzędzie do identyfikacji i wspierania młodzieżowych talentów. Ma również zapobiegać odpływowi talentów oraz zachęcać do pozostania w Metropolii i rozwijania swoich kompetencji jako innowator, przedsiębiorca lub osoba, która znajdzie pracę. Podczas wizyt w laboratorium będą organizowane mini konkursy technologiczne. Wybrani uczniowie będą mogli otrzymać możliwość pracy z mentorami (naukowcami, inżynierami, specjalistami z branży) w celu rozwijania swoich talentów. Biznes będzie angażowany do zajęć, fundowania staży, nagród. <p>Inicjatywy referencyjne, które skalować będziemy wobec młodzieży z całego obszaru metropolitalnego, opisane są w poniższych linkach: - Newton Room: https://www.youtube.com/watch?v=I4UwFCi_tZI - Newton Room: https://www.youtube.com/watch?v=lq8tTGpHfuU - Newton Room: https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Mobilna-pracownia-Newton-Room-250-uczniow-z-osmiu-pomorskich-szkol-pocwizy-jak-sie-lata-samolotem-Boeing-First-Scandinavia-Inkubator-Starter,a.242362</p>	<p>integracji i wspólnym rozwiązywaniu wyzwań, z jakimi będą się borykać branże innowacyjne.</p> <p>Inicjatywa „Youth Employment Support: A Bridge to Jobs for the Next Generation” (2019), Komisja Europejska potwierdza znaczenie wspierania młodzieży w odkrywaniu talentów oraz rozwijaniu kariery zawodowej w innowacyjnych branżach.</p>
13.3	Stworzenie hubu innowacji ze szczególnym uwzględnieniem niebieskiej i zielonej gospodarki.	0	0	0	0,5	2	2	2	2,5	2,5	2,5	<p>wspieraniem objętych zostanie ok 100 przedsiębiorców z obszaru Metropolii; współfinansowane zostaną międzynarodowe konferencje morskie i offshore wind (finansowanie stoiska Metropolii oraz przedsiębiorców, finansowanie kosztów logistycznych); testowy pilotaż programu edukacyjno-laboratoryjnego dla branży morskiej (trwające min rok) oraz pełnoprawny program R&D; morskie wizyty studyjne u zagranicznych partnerów w każdym roku); metropolitalna konferencja morska o trendach w innowacjach ukierunkowana na Morze Bałtyckie</p>	<p>Hub innowacji, szczególnie ukierunkowany na niebieską i zieloną gospodarkę. Projekt gdzie gdzie nowoczesne technologie spotykają się z branżą morską oraz morską energetyką odnawialną. Aby możliwe było generowanie innowacji przez MSP, planuje się szereg działań: program edukacyjno-laboratoryjny dla przedsiębiorców, którzy planują wdrożyć innowacje (we współpracy z instytucjami branżowymi i badawczymi, które działają na terenie Metropolii - jak np. Centrum Techniki Okrętowej, Centrum Offshore UMG, Centrum Morskiej Energetyki Wiatrowej PG, PIMEW), misje gospodarcze oraz wyjazdy na międzynarodowe targi (wspólne stoiska wystawiennicze, udział w konferencji, wizyty studyjne u zagranicznych partnerów).</p>
14	Wspieranie i rozwój edukacji, w tym szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ośrodków kształcenia, w tym branżowych centrów umiejętności;	0	0	0	3	4	4	6	7	6	7		

<p>14.1 Metropolitalny program sieciowania kadr edukacji na rzecz wspólnego standardu rozwijania kompetencji proinnowacyjnych</p>	0,0	0,0	0	0,5	1	1	1	1	1	1	<p>Działanie realizuje cel 3.1. Strategii OMGGG uzgodnionej z ministerstwem rozwoju w 2024 r. Działania dot. edukacji wskazane zostały jako priorytet metropolii przez pomorskich pracodawców.</p> <p>Program ma na celu stworzenie zintegrowanej sieci edukatorów, którzy wspólnie wdrażają standard rozwijania kluczowych kompetencji proinnowacyjnych wśród uczniów i uczennic. Działania koncentrują się na rozwijaniu kluczowych kompetencji przyszłości, obejmujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Świat cyfrowy: praktyczne wykorzystanie technologii, cyberbezpieczeństwo, programowanie oraz analiza i interpretacja danych. - Finanse i przedsiębiorczość: zarządzanie finansami osobistymi, podstawy inwestowania oraz rozwijanie przedsiębiorczego i innowacyjnego myślenia. - Świadomość własnych talentów: identyfikacja mocnych stron, rozwijanie indywidualnych zdolności i budowanie samoświadomości. - Praca zespołowa: doskonalenie umiejętności miękkich, takich jak efektywna komunikacja, współpraca w grupie, kreatywne rozwiązywanie problemów. <p>Program przewiduje budżet 500 tys - 1 mln zł rocznie, w tym zatrudnienie min. dwóch koordynatorów. Działania obejmują organizację konferencji, szkolenia, tworzenie materiałów dydaktycznych i bieżące wsparcie merytoryczne dla kadry edukacyjnej.</p>		
<p>14.2 STEAM Lab</p>	0,0	0	0	1	1	1	3,2	3,5	3,2	3,5	<p>Innowacyjna przestrzeń edukacyjna, zaprojektowana do rozwijania kompetencji proinnowacyjnych, takich jak np. współpraca, krytyczne myślenie, twórcze rozwiązywanie problemów, umiejętności cyfrowe, budowanych na interdyscyplinarnym podejściu (Science – Technology – Engineering – ART. – Maths). Częścią oferty będzie integracja tematów związanych z OZE i zrównoważonym rozwojem. STEAM Lab będzie oferował warsztaty, hackathony, sieć współpracy dla kadry edukacyjnej, naukowej i biznesu.</p> <p>Forma działania STEAM Labu: Może być on tworzony w przestrzeniach już istniejących, takich jak instytucje kultury (np. biblioteki, centra nauki) czy placówki edukacyjne. Minimalna przestrzeń na stacjonarną pracownię STEAM:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 120 m2 – przestrzeń warsztatowa czysta, przestrzeń audytoryjna, magazyn - 250 m2 - przestrzeń warsztatowa czysta, przestrzeń warsztatowa wytwórcza (z ploterami CNC), przestrzeń audytoryjna, magazyn <p>do oszacowania przyjęto:</p> <p>W 2027 zaplanowano Koszt wyposażenia/utworzenia – na poziomie ok 3 mln i koszty rozpoczęcia i prowadzenia działalności ok 1 mln zł. Koszt rocznego utrzymania w kolejnych latach – 4 mln (w tym: Zespół – 5-7 osób (koordynator, edukatorzy STEAM, event manager), materiały, programy edukacyjne, odtworzenie wyposażenia, działalność itp.</p>	<p>Fab Lab Barcelona Research, education, innovation centre</p> <p>Centrum Kreatywności Targowa</p> <p>Aktualności - Robisz.to (Pracownia PAKT Wrocław)</p>	<p>Zadania wynikające z omawianego projektu ustawy oraz kluczowe działania w ramach 3. celu strategicznego OMGGG - niezbędne do realizacji podstawowego celu i wizji strategii OMGGG z 2024 r.</p> <p>Dostępne obecnie środki skierowane są na daną jst, natomiast brakuje działań łączących potencjały rdzenia metropolii i jej otoczenia.</p>

14.3	Metropolitalny program budowania ekosystemu współpracy na rzecz wysokiej jakości edukacji	0,0	0,0	0	0,5	1	1	1	1	1	1	<p>Działanie realizuje cel 3.1. Strategii OMGGS uzgodnionej z ministerstwem rozwoju w 2024 r. Działania dot. edukacji wskazane zostały jako priorytet metropolii przez pomorskich pracodawców.</p> <p>Celem programu jest stworzenie zintegrowanego ekosystemu współpracy między szkołami, fundacjami przedsiębiorczości, pracodawcami i urzędami pracy, aby wspierać młodzież w podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych.</p> <p>Elementy programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jedno okienko dla młodzieży: centralna platforma online z aktualnymi informacjami o rynku pracy, ofertach staży, diagnozie talentów i wskazówkami dotyczącymi ścieżek kariery zawodowej. - Doradztwo online: indywidualne konsultacje dla uczniów dotyczące rozwijania talentów, wyboru zawodu oraz kompetencji niezbędnych na rynku pracy. - Sieciowanie doradców zawodowych: organizacja meet-upów z gośćmi z biznesu i innych obszarów życia zawodowego. - Partnerstwo międzysektorowe: współpraca szkół z pracodawcami, fundacjami i urzędami pracy w celu organizacji warsztatów, wizyt studyjnych i mentoringu dla młodzieży. - Łączenie edukacji z rynkiem pracy: zapewnienie młodzieży dostępu do wiedzy o oczekiwaniach rynku pracy oraz możliwościach rozwoju zawodowego. - Promowanie świadomych wyborów kariery: pomoc w identyfikacji talentów i planowaniu ścieżek zawodowych. - Wspieranie jakości edukacji: integracja środowisk edukacyjnych i biznesowych w celu zwiększenia efektywności nauczania.
14.4	Metropolitalny kierunek studiów podyplomowych dla nauczycieli	0	0	0	0,5	1	1	1	1	1	1	<p>Uruchomienie metropolitalnego kierunku studiów podyplomowych dla nauczycieli ma na celu wsparcie kadry pedagogicznej w dostosowywaniu się do dynamicznych zmian w edukacji. Program będzie oparty na rozwijaniu kompetencji innowacyjnych, integracji nowych technologii oraz interdyscyplinarnych metod nauczania, takich jak podejście STEAM (Science – Technology – Engineering – Art – Maths) oraz AI. Kierunek ten wpisuje się w Cel 3.1 Strategii OMGGS, uzgodniony z Ministerstwem Rozwoju w 2024 roku, oraz odpowiada na potrzeby wskazane przez pomorskich pracodawców.</p> <p>https://www.steam.edu.pl/</p> <p>zgodny z Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025</p>
15	Promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
15.1	Działania w trakcie uzgodnień	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	<p>Zadanie w ramach 3. celu strategicznego OMGGS - niezbędne do realizacji podstawowego celu i wizji strategii OMGGS z 2024 r. Działania i projekty są w trakcie identyfikacji. Dostępne obecnie środki skierowane są na daną jst, natomiast brakuje działań łączących potencjały rdzenia metropolii i jej otoczenia. "Zero" przyjęte dla wariantu minimum.</p>
16	Rozwój kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego	0	0	0	2	5	5	4	4	4	4	
16.1	Badania i ewaluacja roli polityk kulturalnych w ramach integracji społecznej mieszkańców OMGGS. Kompleksowe badania instytucji kultury, publiczności, twórców oraz sektora kreatywnego. Podstawa do dalszych działań i współpracy z instytucjami.	0	0	0	0,5	1	1	1	1	1	1	

16.2	Program rozwoju dostępności w instytucjach kultury, wspieranie inkluzji w kulturze. Wsparcie samorządów w realizacji ustawy, szerzenie dobrych praktyk oraz wpływ na zmiany w samorządach: badanie luk kompetencyjnych w instytucjach i na podstawie wyników opracowanie oferty edukacyjnej. Współfinansowanie rozwoju infrastruktury i działań kulturalnych.	0	0,0	0,0	0,5	2,5	2,5	2,0	2,0	2,0	2	Zadanie w ramach 3. celu strategicznego OMGGG - ważne dla łagodzenia coraz większych napięć (cel: integracja społeczno-kulturalna) i włączania wszystkich mieszkańców w rozwój. Działania i projekty są w trakcie identyfikacji. Dostępne obecnie środki skierowane są na daną JST, natomiast brakuje działań łączących potencjały rdzenia metropolii i jego otoczenia. Wsparcie dla JST związane z wdrożeniem Standardu Minimum w Integracji Imigrantów oraz Standardu Minimum dla Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia - jedyne w Polsce wspólne działania przyjęte przez wszystkie samorządy w metropolii. "Zero" przyjęte hipotetycznie dla wariantu minimum.	
16.3	Program podnoszenia kompetencji kadr kultury, aby zwiększyć wpływ kultury na rozwój społeczno-gospodarczy. Wsparcie dla JST w zakresie poszerzania publiczności, zarządzania, pozyskiwania funduszy i technologii/cyfryzacji, innowacyjności w kulturze.	0	0,0	0	1	1	1	1	1	1	1		
17	Zorganizowane formy doradztwa oraz podnoszenia kompetencji pracowników samorządowych	0	0	0	2	2	2	2	6	6	6		
17.1	Projekty i działania w trakcie uzgodnień - na podstawie bogatych doświadczeń OMGGG w tym zakresie oraz w ramach powstania w 2. poł. 2024 r. Metropolitalnego Centrum Kompetencji	0	0	0	2	2	2	2,0	5,81	5,54	5,53	Działalność realizuje Cel strategiczny 4 Strategii Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, w ramach następujących kierunków działań: 4.2.2) Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry samorządowej (organizacja staży, wizyt studyjnych, szkoleń, warsztatów i innych form edukacji); 4.2.3) Stworzenie systemu danych lokalnych do procesu kształtowania i prowadzenia polityk publicznych oraz podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej gmin; 4.2.6) Inicjowanie działań mających na celu poprawę efektywności finansowej funkcjonowania samorządów/sytuacji budżetowej JST (np. poprzez wspólne zakupy); Środki ujęte w budżecie przeznaczone są na kompleksowe prowadzenie Metropolitalnego Centrum Kompetencji - inicjatywy wspierającej rozwój zawodowy kadr samorządowych oraz budowę systemowego podejścia do współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Zakres wydatków obejmuje m.in. koszty organizacji szkoleń, warsztatów, wizyt studyjnych, przeprowadzania badań rynkowych, działań ewaluacyjnych, stworzenia wspólnej platformy do komunikacji i wymiany wiedzy. Przewidziano również wydatki operacyjne niezbędne do skutecznej realizacji szkoleń - w tym delegacje, transport, usługi graficzne oraz druk materiałów edukacyjnych. Działania Centrum przyczyniają się do wzmocnienia kompetencji zawodowych kadr samorządowych, usprawnienia procesów zarządzania publicznego oraz długofalowego, zrównoważonego rozwoju Związku Metropolitalnego.	Cel 4 Strategii OMGGG
18	Prowadzenie centrów usług społecznych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
18.1	Projekty i działania w trakcie uzgodnień	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Zadanie w ramach 3. celu strategicznego OMGGG - ważne dla łagodzenia coraz większych napięć (cel: integracja społeczno-kulturalna) i włączania wszystkich mieszkańców w rozwój. Działania i projekty są w trakcie identyfikacji. Dostępne obecnie środki skierowane są na daną JST, natomiast brakuje działań łączących potencjały rdzenia metropolii i jej otoczenia. Docelowo zasadne będzie podjęcie tego typu działań i wygospodarowanie odpowiednich środków na ten cel	
19	Prowadzenie centrów usług wspólnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
19.1	Projekty i działania w trakcie uzgodnień	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Centra Usług Wspólnych stanowią istotny element współpracy metropolitalnej i generowania namacalnych korzyści wynikającej z wiedzy i skali metropolii. Docelowo zasadne jest podejmowanie tego typu centrów na poziomie metropolitalnych wychodząc poza perspektywę poszczególnych jednostek	
Suma zadań fakultatywnych - szacowana wartość		0	0	0	32	65	70	72	67	66	69		

Zadania Związku Metropolitalnego	Koszty zadań										
	SUMA	5,7	170	271	521	573	588	603	618	633	648
w tym obligatoryjne	5,7	170	270,7	489	508	518	531	551	567	579	
w tym fakultatywne	0	0	0	32	65	70	72	67	66	69	

Raport z konsultacji publicznych i opiniowania projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (UD214)

Zgodnie z § 36 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekty ustaw lub projekty rozporządzeń przedstawia się do konsultacji publicznych, w tym konsultacji z organizacjami społecznymi lub innymi zainteresowanymi podmiotami albo instytucjami w celu przedstawienia ich stanowiska. Poniżej zostały przedstawione informacje dotyczące realizacji powyższego obowiązku.

1. Przebieg konsultacji publicznych i opiniowania.

Projekt ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (UD214) został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.).

W ramach konsultacji publicznych zwrócono się o przedstawienie stanowiska do następujących podmiotów:

- 1) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP);
- 2) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego;
- 4) Instytut Metropolitalny;
- 5) Konsorcjum Naukowe;
- 6) Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna;
- 7) Spółka Akcyjna Fundusz Transformacji Województwa Śląskiego.

W celu zasięgnięcia opinii wystąpiono do następujących podmiotów:

- 1) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 2) Wojewoda Pomorski;
- 3) Wojewoda Śląski;
- 4) Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku;
- 5) Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach;
- 6) Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania.

Projekt ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (UD214) został skierowany do konsultacji publicznych w dniu 12 czerwca 2025 r. z terminem 30 dni na zgłoszenie uwag.

Stanowisko w ramach konsultacji publicznych przedstawiły następujące podmioty:

- 1) Freenow – europejska aplikacja taxi i mobilności miejskiej;
- 2) Instytut Metropolitalny;

- 3) Konfederacja Lewiatan;
- 4) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP);
- 5) Pomorskie Towarzystwo Miłośników Kolei Żelaznych;
- 6) Pracodawcy RP;
- 7) Stowarzyszenie Mobilne Miasto;
- 8) Uniwersytet Gdański;
- 9) Towarzystwo Przyjaciół Kolejki Średzkiej „Bana”.

Zgłoszone przez wskazane podmioty uwagi wraz ze stanowiskiem projektodawcy zostały przedstawione w tabeli nr 1 stanowiącej załącznik do niniejszego raportu.

Projekt ustawy został skierowany do zaopiniowania w dniu 12 czerwca 2025 r. z terminem 21 dni do zgłoszenia uwag.

Stanowisko w ramach opiniowania przedstawiły następujące podmioty:

- 1) Wojewoda Pomorski;
- 2) Wojewoda Śląski;
- 3) Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku;
- 4) Główny Urząd Statystyczny;
- 5) Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej (projekt został do niej skierowany w późniejszym terminie).

Zgłoszone przez wskazane podmioty uwagi wraz ze stanowiskiem projektodawcy zostały przedstawione w tabeli nr 2 stanowiącej załącznik do raportu.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 24 września 2025 r. upoważniła Zespół ds. Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych KWRiST do wydania opinii wiążącej do projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim. W dniu 1 października 2025 r. Zespół ds. Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych KWRiST wydał opinię pozytywną do przedmiotowego projektu.

3. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia go właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

4. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku.

Nie odnotowano zgłoszeń zainteresowanych podmiotów w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Załącznik nr 1

Tabela uwag zgłoszonych do projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (UD214) w toku konsultacji publicznych i odniesienie się do nich organu wnioskującego

Lp.	Uwaga:	Stanowisko MSWiA
1. Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich		
	Propozycja dodania do art. 58 in fine słów "tworzącymi federację".	Uwaga została uwzględniona.
2. Uniwersytet Gdański		
	<p>W związku z powyższym zmiany w prawie są niezbędne. Związek metropolitalny jest w istocie luźną struktur zarządczo-koordynacyjną, nakładką na ustrój terytorialny, formą współpracy komunalnej. W sensie ustrojowo-organizacyjnym wejście w życie ustawy i utworzenie związku metropolitalnego niewiele zmieni – w sensie funkcjonalnym zmienić się może bardzo dużo, w szczególności w dziedzinie planowania strategicznego, polityki przestrzennej oraz organizacji publicznego transportu zbiorowego. Projektowany zakres działalności związku metropolitalnego jest zasadny i zadość czyni identyfikowanym potrzebom czy oczekiwaniom. Należy jednak podkreślić, że skuteczność tzw. norm zadaniowych realizuje się w normach kompetencyjnych. Innymi słowy, najlepiej skonstruowany katalog zadań metropolitalnych pozostanie teoretycznym tworem, jeżeli ustawa nie będzie określała kompetencji służących do ich wykonywania. To największy mankament projektowanego aktu prawnego – brak kompetencji, zwłaszcza w dziedzinie planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska i przyrody. Na dalszym etapie prac legislacyjnych należy wyposażyć związek w stosowne narzędzie prawne. Pozostałe przepisy ustawy nie budzą istotnych wątpliwości czy zastrzeżeń.</p>	Uwaga została uwzględniona w części. Kwestia kompetencji związku metropolitalnego w zakresie kształtowania ładu przestrzennego została poddana ponownej analizie i ustaleniom z właściwym resortem.

3. Uniwersytet Śląski (Konsorcjum Naukowe „Katowice - miasto nauki”)

Konsorcjum z zadowoleniem przyjmuje również dostrzeżenie w projekcie wagi nakładów na działalność naukowo-badawczą i wspieranie szkolnictwa wyższego. W pełni podzielamy w tym zakresie argumentację przedstawioną w uzasadnieniu projektu (s. 9-10). Naszych wątpliwości nie budzi projektowane brzmienie przepisu art. 58 projektu, jego odpowiednika, jaki ma zostać dodany do obecnie obowiązującej ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim (art. 75 pkt. 16 projektu), ani proponowane zmiany przepisów ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce prowadzące do zasadnego i potrzebnego uelastycznienia obowiązujących aktualnie zasad działania federacji uczelni (art. 76 projektu). Zastrzeżenia Konsorcjum budzi natomiast brak wyraźnego dookreślenia w projektowanym brzmieniu art. 58 oraz 75 pkt. 16 projektu, że dodatkowe środki pozyskiwane przez związek metropolitalny z tytułu utworzenia na jego obszarze federacji uczelni spełniającej nałożone ustawą wymagania będą przeznaczone na badania naukowe i rozwojowe służące realizacji zadań związku prowadzone przez uczelnie tworzące taką federację. Rolą planowanego przepisu jest stworzenie zachęty finansowej do budowy na obszarach działania związku silnych, sfederalizowanych jednostek zdolnych do zapewnienia związkowi właściwego zaplecza badawczo-naukowego. Z tego względu skuteczność i racjonalność takiego mechanizmu wymaga zróżnicowania sytuacji uczelni włączających się w tworzoną na jego podstawie federację względem uczelni niezainteresowanych skorzystaniem z tworzonej w ten sposób możliwości. W tym zakresie Konsorcjum w pełni podziela uwagi zgłoszone w ramach konsultacji projektu przez Konferencję Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP) z dnia 16 czerwca 2025 r.

Uwaga została uwzględniona.

4. Instytut Metropolitalny

Jednocześnie Instytut Metropolitalny zaznacza, że w sferze funkcjonalności należałoby oczekiwać odważniejszych decyzji legislacyjnych. Kluczowa dla pozycji związku metropolitalnego "triada" rozwój-przestrzeń-transport została na poziomie zadań

Uwaga została uwzględniona w części. Kwestia kompetencji związku metropolitalnego w zakresie kształtowania ładu przestrzennego została poddana ponownej analizie i ustaleniom z właściwym resortem.

	<p>uregulowana właściwie, ale na poziomie kompetencji należałoby się spodziewać dalej idących rozwiązań.</p> <p>W związku z powyższym prezentujemy trzy kluczowe uwagi:</p> <p>1) strategia rozwoju związku metropolitalnego powinna być traktowana na obszarze związku priorytetowo, zaś strategię rozwoju gmin powinny ją co najwyżej realizować i uzupełniać;</p> <p>2) kształtowanie ładu przestrzennego powinno służyć przede wszystkim przeciwdziałaniu "dzikiej" suburbanizacji, tymczasem w ustawodawstwie brakuje jakichkolwiek narzędzi prawnych, z których związek metropolitalny mógłby skorzystać (trudno w kategoriach urbanistycznych traktować strategię);</p> <p>3) związek metropolitalny powinien być jedynym organizatorem publicznego transportu zbiorowego na obszarze związku - i w tym zakresie należałoby rekomendować odebranie gminom i powiatom zadań, kompetencji i środków w dziedzinie transportu.</p>	
5. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej		
	Brak uwag.	Nie dotyczy.
Lewiatan		
	<p>W tym miejscu pragniemy zwrócić uwagę na możliwości włączenia do ustawy zagadnień związanych z ujednoczeniem procesów licencjonowania taxi na poziomie metropolitalnym. W aktualnym stanie prawnym zasady przyznawania licencji na krajowy transport drogowy osób taksówkami, ograniczają możliwość świadczenia tego typu usług terytorialnie, gdyż licencja udzielana jest na konkretny obszar administracyjny, którym może być: jedna gmina, kilka sąsiadujących gmin – pod warunkiem zawarcia odpowiedniego porozumienia między nimi, lub miasto stołeczne Warszawa. Przepisy dopuszczają również możliwość przewożenia pasażerów poza wskazany w licencji obszar, jednak bez prawa do świadczenia tam regularnych usług transportowych. Wyjątkiem od tej zasady są przejazdy powrotne oraz sytuacje, gdy klient zamawia usługę z lokalizacji znajdującej się poza obszarem objętym licencją. Prowadzi to do sytuacji, w których</p>	<p>Uwaga została odrzucona. Nie rozstrzygając propozycji merytorycznie, należy zauważyć że rekomendowana zmiana stanu prawnego powinna mieć charakter systemowy, a nie fragmentaryczny. Należałoby zatem dokonać nowelizacji ustawy o transporcie drogowym, gdyż wprowadzenie <i>lex specialis</i> do ustawy pomorskiej nie jest rozwiązaniem właściwym. Należy podkreślić, że ustawa pomorska dokonuje nowelizacji ustaw sektorowych jedynie w celu stworzenia uwarunkowań prawnych funkcjonowania związku metropolitalnego, a nie podmiotów trzecich. Przedmiotowa rekomendacja wpisuje się z kolei w ogólny trend deregulacji i powinna być uzgadniana z właściwymi organami.</p>

przedsiębiorcy świadczący usługi przewozu osób taksówką zmuszeni są do uzyskania „osobnych” licencji w każdej z gmin, w których chcą świadczyć usługi. W przypadku Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii („GZM”) może być to nawet ponad 40 różnych licencji, aby móc wykonywać przejazdy na terenie całej metropolii. Dodatkowo, przedsiębiorcy prowadzący działalność taksówkarską na obszarach funkcjonalnych miast będących ośrodkami regionalnymi i subregionalnymi często muszą dostosowywać się do zróżnicowanych – a często wręcz wzajemnie wykluczających się – wymogów dotyczących oznakowania pojazdów oraz ich dodatkowego wyposażenia technicznego. Wymogi te są ustalane indywidualnie przez rady gmin, które wchodzi w skład danego obszaru funkcjonalnego co sprawia, że częstokroć nie jest możliwe poprawne oznakowanie pojazdu, gdyż uniemożliwia się chociażby wprowadzanie dodatkowych oznaczeń w niektórych gminach, które zaś wymagane są przez pozostałe. Obecne przepisy skutkują także tym, że w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych zauważalne są istotne dysproporcje w zakresie liczby udzielanych licencji na wykonywanie przewozu osób taksówką. Zjawisko to dotyczy w szczególności gmin ościennych, pełniących funkcję stref dojazdów, w porównaniu do gmin stanowiących rdzeń obszaru funkcjonalnego. Prowadzi to do ograniczenia dostępności usług przewozowych na terenach peryferyjnych, co negatywnie wpływa na mobilność mieszkańców oraz spójność systemu transportowego w skali całej metropolii. Ponadto, brak wspólnych wykazów licencji taksówkarskich lub centralnych rejestrów przedsiębiorców uprawnionych do świadczenia usług przewozowych w ramach metropolitalnych obszarów utrudnia dostęp do danych niezbędnych do efektywnego monitorowania rynku oraz prowadzenia czynności nadzorczych i kontrolnych. Wskazać należy również na fakt, iż obowiązki związane z wydawaniem licencji, a także wykonywaniem zadań nadzorczych i kontrolnych określonych w ustawie o transporcie drogowym, nakładają na poszczególne gminy istotne obciążenia finansowe i organizacyjne. Prowadzi to do dublowania działań administracyjnych oraz nieoptymalnego wykorzystania zasobów publicznych.

Wszystkie powyższe uwarunkowania wskazują na zasadność rozważenia wprowadzenia mechanizmów koordynacyjnych na poziomie metropolitalnym, które umożliwiłyby harmonizację przepisów oraz ułatwiły prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze przewozu osób taksówkami na obszarach miejskich o złożonej strukturze

	<p>administracyjnej. Mając na uwadze zarysowane powyżej wyzwania związane z funkcjonowaniem systemu licencjonowania przewozu taxi w metropoliach pragniemy zwrócić się z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości włączenia do projektu ustawy poniższych kwestii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozszerzenie zakresu reguły terytorialnego ograniczenia wykonywania uprawnień z licencji, o którym mowa art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym („UTD”), na cały obszar związku metropolitalnego; 2. przypisanie kompetencji, o których mowa w art. 7 ust. 4 pkt 3 UTD takich jak wydawanie licencji taksówkarskich oraz art. 15 ust. 7 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. prawo przewozowe w zakresie wprowadzania odrębnych obowiązków stosowania dodatkowych oznaczeń i dodatkowego wyposażenia technicznego w odniesieniu do taksówek właściwym organom związku metropolitalnego. 	
<p>6. Polskie Towarzystwo Miłośników Kolei Żelaznych</p>		
	<p>W art. 72, pkt 1 (dotyczy art. 4 pkt 5a zmienianej ustawy o publicznym transporcie zbiorowym) naszym zdaniem powinien mieć następujące brzmienie: „Art. 72. W ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 285) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 4 w ust. 1 pkt 5a otrzymuje brzmienie: „5a) metropolitalne przewozy pasażerskie – przewóz osób w ramach publicznego transportu zbiorowego wykonywany w granicach związku metropolitalnego, a w przypadku linii komunikacyjnych w transporcie kolejowym także przewóz do najbliższej stacji w gminie sąsiedniej, umożliwiający przesiadki w celu odbycia dalszej podróży lub techniczne odwrócenie biegu pociągu, oraz przewóz powrotny lub przewóz do stacji w gminie sąsiedniej, położonej nie dalej niż 30 km od granicy związku metropolitalnego lub jeśli zarząd związku metropolitalnego podjął taką decyzję także przewóz wykonywany w granicach administracyjnych jednego powiatu lub jednej gminy; inne niż gminne, powiatowe, powiatowo-gminne, wojewódzkie i międzywojewódzkie;”, Transport kolejowy z uwagi na wyższe koszty funkcjonowania i poziom instytucjonalnego zaangażowania</p>	<p>Uwaga została odrzucona. Po utworzeniu związku metropolitalnego organizacja metropolitalnych przewozów pasażerskich (także kolejowych) mieści się w zakresie kompetencji przedmiotowego związku, co wyczerpuje intencje proponowanego przepisu. Kwestie finansowania i organizacji takich przewozów nie mogą wykraczać poza granice związku, zatem zapis o przewozach do stacji w gminie sąsiedniej byłby trudny w realizacji.</p>

	<p>środków technicznych, ekonomicznych i administracyjnych, pozostaje nierzadko poza zasięgiem możliwości organizacyjnych samorządów powiatowych i gminnych. Istnieją w Polsce przypadki, w których krótkie linie komunikacyjne w transporcie kolejowym ważne z punktu widzenia społeczeństwa (realnie niwelujące problem wykluczenia komunikacyjnego) wpływają na zrównoważony rozwój transportu publicznego całego regionu służąc jego mieszkańcom, pomimo, że de lege lata przewozy na nich realizowane nie przekraczają granicy jednego powiatu lub gminy. W celu umożliwienia organizacji transportu kolejowego także samorządom wyższych szczebli na takich liniach kolejowych niezbędne jest umożliwienie zarządom związków metropolitalnych uwzględnianie ich w metropolitalnej skali planowania transportu.</p>	
<p>7. Towarzystwo Przyjaciół Kolejki Średzkiej „Bana”</p>		
	<p>W art. 72 proponuje się dodanie kolejnego punktu zmieniającego brzmienie art. 55 ust. 3 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym w brzmieniu, w którym na podstawie ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1720) wejdzie w życie z dn. 1.01.2026 r. w następującym brzmieniu:</p> <p>...) W art. 55. ust. 3 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„3. Dopłata, o której mowa w ust. 1, nie dotyczy uprawnień do ulgowych przejazdów realizowanych w ramach komunikacji miejskiej, z wyjątkiem ulgowych przejazdów realizowanych transportem kolejowym w ramach przewozów metropolitalnych.”</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Nie dokonanie zmian brzmienia spowoduje utratę uprawnień przewoźników i operatorów kolejowych do rekompensaty za stosowanie ulg ustawowych w całym obszarze metropolitalnym. Wynika to z brzmienia definicji komunikacji miejskiej zawartej w art. 4, ust. 1, pkt 4 ustawy w której określono obligatoryjnie że komunikacją miejską są także przewozy metropolitalne. Obecnie w transporcie kolejowym istnieje szereg linii komunikacyjnych, zarówno w Województwie Pomorskim, ale także np. Górną Śląsk – Zagłębiowskiej Metropolii (GZM), które dotychczas były realizowane na podstawie umów</p>	<p>Uwaga została odrzucona. Wskazany w uwadze cel został osiągnięty przez projektodawcę w inny sposób.</p>

	<p>PSC z Marszałkiem Województwa (tj. jako przewozy wojewódzkie), a które na skutek zmiany struktur stały się (lub staną się) liniami komunikacyjnymi w granicach metropolii. Są to np. połączenia: Gdynia Gł. – Tczew, Gdynia Gł. – Malbork, Tczew – Łębork, Gdańsk Wrzeszcz - Kartuzy itd. W przypadku GZM będą to np. połączenia relacji Gliwice – Bytom. Od 1 stycznia 2026 r. powstanie de iure zakaz pobierania dopłat do ulg ustawowych przez operatorów tych linii komunikacyjnych. Spowoduje to wyłączenie wybranych linii ze spójnych systemów taryfowych stosowanych w transporcie kolejowym, a także skutkować będzie znaczącym wzrostem kosztów dla Organizatora transportu (brak wpływów dla przewoźnika z tytułu dopłat do biletów ulgowych). Może to także spowodować zachwianie równowagi ekonomicznej Operatorów realizujących przewozy na podstawie stawek zadeklarowanych w konkurencyjnych postępowaniach przetargowych, którzy sporządzając oferty nie mogli przewidzieć zmian legislacyjnych oraz faktu powstania nowych związków metropolitalnych i terminów ich powstania.</p> <p>Proponowana zmiana przyczyni się do zachowania spójności taryfowej w transporcie kolejowym, umożliwiając przewoźnikom kolejowym korzystanie z dopłat wynikających z faktu stosowania ustawowych uprawnień do przejazdów ulgowych.</p>	
8. Stowarzyszenie Mobilne Miasto		
	<p>[Firma dąży do wprowadzenia do porządku prawnego licencji metropolitalnej lub aglomeracyjnej na przewozy osób. Licencja taka miałaby funkcjonować na całym obszarze związku metropolitalnego i zastępować licencje gminne]</p>	<p>Uwaga została odrzucona. Nie rozstrzygając propozycji merytorycznie, należy zauważyć że rekomendowana zmiana stanu prawnego powinna mieć charakter systemowy, a nie fragmentaryczny. Należałoby zatem dokonać nowelizacji ustawy o transporcie drogowym, gdyż wprowadzenie lex specialis do ustawy pomorskiej nie jest rozwiązaniem właściwym. Należy podkreślić, że ustawa pomorska dokonuje nowelizacji ustaw sektorowych jedynie w celu stworzenia uwarunkowań prawnych funkcjonowania związku metropolitalnego, a nie podmiotów trzecich. Przedmiotowa rekomendacja wpisuje się z kolei w ogólny trend deregulacji i powinna być uzgadniana z właściwymi organami.</p>

9. FreeNow

Firma dąży do wprowadzenia do porządku prawnego licencji metropolitalnej lub aglomeracyjnej na przewozy osób. Licencja taka miałaby funkcjonować na całym obszarze związku metropolitalnego i zastępować licencje gminne]

Uwaga została odrzucona. Nie rozstrzygając propozycji merytorycznie, należy zauważyć że rekomendowana zmiana stanu prawnego powinna mieć charakter systemowy, a nie fragmentaryczny. Należałoby zatem dokonać nowelizacji ustawy o transporcie drogowym, gdyż wprowadzenie *lex specialis* do ustawy pomorskiej nie jest rozwiązaniem właściwym. Należy podkreślić, że ustawa pomorska dokonuje nowelizacji ustaw sektorowych jedynie w celu stworzenia uwarunkowań prawnych funkcjonowania związku metropolitalnego, a nie podmiotów trzecich. Przedmiotowa rekomendacja wpisuje się z kolei w ogólny trend deregulacji i powinna być uzgadniana z właściwymi organami.

Załącznik nr 2

Tabela uwag zgłoszonych do projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (UD214)
w toku opiniowania i odniesienie się do nich organu wnioskującego

Tabela uwag

Lp.	Uwaga:	Stanowisko MSWiA
Wojewoda Śląski		
1.	<p>Art. 3 ust. 2 pkt 3. Organy związku i ich skład określone są przepisami ustawowymi. Niedopuszczalne więc wydaje się umożliwienie organom wykonawczym delegowania np. pracownika urzędu do uczestnictwa w posiedzeniu zgromadzenia związku w zastępstwie nieobecnego na konkretnym posiedzeniu piastuna organu wykonawczego. Temu zdaje się służyć projektowany art. 3 ust. 2 pkt 3 projektu, zgodnie z którym w statucie związku mają zostać określone <i>zasady udzielania przez organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego upoważnień do udziału w zgromadzeniu związku metropolitalnego w charakterze delegata</i>. Zgromadzenie PZM jest ustawowym organem związku metropolitalnego, organem władzy publicznej, właściwym do podejmowania uchwał w sprawach związanych z wykonywaniem zadań metropolii, w tym aktów prawa miejscowego. Skład organu władzy publicznej (także skład osobowy) winien być stały, a jego członkowie nie powinni być zastępowani <i>ad hoc</i> – na podstawie udzielanych w dowolny sposób upoważnień, np. do udziału w konkretnym posiedzeniu zgromadzenia, wraz z wytycznymi, co do sposobu głosowania itp. Obecna regulacja zawarta w art. 21 ust. 2 ustawy o GZM jest wystarczająca – wymaga od wójta/burmistrza/ prezydenta</p>	<p>Uwaga uwzględniona w części – projektowana ustawa jest właściwa, konstytucyjnie dopuszczalna, a jednocześnie racjonalna. Statut, jako akt prawa miejscowego o charakterze ustrojowym, może regulować wskazaną materię, tj. zasady udzielania przez organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego, wchodzących w skład związku metropolitalnego, upoważnień do udziału w zgromadzeniu tego związku. Oczywiście zasadą powinno być, że delegatem jest wójt, burmistrz, prezydent miasta, a w przypadku powiatów – starosta. Niemniej jednak w praktyce nie zawsze możliwy jest osobisty udział organu wykonawczego, z przyczyn losowych, czy wynikających z działania siły wyższej. W takich sytuacjach podejmowanie doraźnych aktów mija się z celem – nie zapewnia sprawności działania ani stabilności funkcjonowania zgromadzenia. Z tego względu związek metropolitalny powinien mieć możliwość określenia w statucie zasad udzielania upoważnień. Statut związku metropolitalnego jest najwłaściwszym miejscem dla uregulowania tego typu kwestii. Doprecyzowano przedmiotowy przepis, by z jego brzmienia jasno wynikało, że chodzi o zastępstwo tymczasowe i incydentalne, a nie systemowe czy stałe.</p>

	<p>miasta wydania aktu (zarządzenia), którym wskazany zostanie delegat danej gminy w zgromadzeniu (po zmianie proponowanej w art. 75 pkt 11 projektu również starosta wskaże osobę, która będzie reprezentowała powiat w GZM). Analogiczne przepisy (w zupełności wystarczające) przewiduje art. 24 ust. 2 projektu. Podobne propozycje zgłaszane były w toku prac nad utworzeniem GZM, a następnie także nad pierwszym statutem tego Związku. Także wówczas spotkały się z krytyką ze strony przedstawicieli Wojewody Śląskiego.</p>	
2.	<p>Art. 7 ust. 1: Do wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 5 ust. 1-3 i 6, z tym że wniosek o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego do ministra właściwego do spraw administracji publicznej może złożyć zgromadzenie związku metropolitalnego, zwane dalej „zgromadzeniem”. W treści przepisu zawarto odesłanie m.in. do art. 5 ust. 6, zamiast do ust. 5, określającego termin na przekazanie wniosku przez wojewodę pomorskiego do ministra właściwego do spraw administracji. (nadto – w art. 5 wyodrębniono jedynie pięć ustępów).</p>	<p>Uwaga uwzględniona – zmiana numeracji powstała w wyniku aktualizacji przepisów projektowanej ustawy we wcześniejszej fazie procesu legislacyjnego. Jednocześnie zweryfikowano wszystkie odesłania wewnętrzne.</p>
3.	<p>Art. 7 ust. 4 pkt 2: „W przypadku, gdy następuje zmiana granic związku metropolitalnego uchwalone przez związek metropolitalny akty prawa miejscowego zachowują moc i obowiązują na nowym obszarze związku metropolitalnego do dnia wejście w życie nowych aktów prawa miejscowego.” Przepis ten dotyczy zarówno zmiany granic związku spowodowanej wystąpieniem z niego danej j.s.t., jak i rozszerzenia granic – w związku z przystąpieniem nowej j.s.t. W tej drugiej sytuacji istotne wątpliwości co do zgodności z art. 94 Konstytucji RP budzi rozszerzenie obszaru obowiązywania aktów prawa miejscowego na terytorium gminy lub powiatu, które nie były uczestnikami związku, w dacie wejścia w życie tych przepisów. Akt prawa miejscowego może obowiązywać wyłącznie na obszarze działania organu, który go ustanowił. Wydaje się więc, że</p>	<p>Uwaga uwzględniona – wskazany przepis doprecyzowano, by nie wywoływał wątpliwości natury konstytucyjnej i merytorycznej. Zasadne jest zachowanie mechanizmu, w myśl którego akt prawa miejscowego uchwalony przez zgromadzenie związku metropolitalnego obowiązuje na terenie jednostki, która z niego wyszła aż do uchwalenia nowego aktu. Jednocześnie skutek ten nie powinien powstawać w przypadku wstąpienia nowej jednostki samorządu terytorialnego do związku metropolitalnego.</p>

	<p>dopuszczalna byłaby jedynie konstrukcja związana z ograniczeniem terenu obowiązywania a.p.m. stanowiących przez organy związku, w konsekwencji wystąpienia zeń gminy lub powiatu (por. art. 4ea ust. 5 i art. 4eb ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym). Plastycznym przykładem może być tu zmiana obszaru obowiązywania planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego (planu transportowego), o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 4b i art. 9a ustawy o publicznym transporcie zbiorowym. Samo przystąpienie gminy lub powiatu do PTZ nie sprawi, że plan ten będzie mógł mieć zastosowanie do jej terenu – wręcz przeciwnie, będzie on wymagał niezwłocznej aktualizacji, choćby w celu uwzględnienia w sieci komunikacyjnej nowej jednostki samorządu terytorialnego. Inaczej w sytuacji wystąpienia j.s.t. ze związku – plan transportowy PZT mógłby obowiązywać do czasu uchwalenia własnego planu przez tę jednostkę (jeżeli jest ona ustawowo zobowiązana do posiadania takiego aktu – art. 9 ust. 1 pkt 1 i pkt 3 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym). Ponadto, odnośnie do zawartego w ww. zwrotu uchwalone przez związek metropolitalny akty prawa miejscowego podkreślić należy, że akty prawa miejscowego mogą być ustanowione wyłącznie przez organy związku metropolitalnego, a biorąc pod uwagę zakres projektu - wyłącznie przez zgromadzenie.</p>	
4.	<p>Art. 8 ust. 1 pkt 2 i 3: 1. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, wymaga zasięgnięcia opinii: 2) właściwego miejscowo zarządu województwa; 3) właściwego miejscowo wojewody. Rozporządzenie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy to rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie utworzenia w województwie pomorskim związku metropolitalnego. Do wniosku o jego wydanie, zgodnie z art. 5 ust. 4 pkt 3 i 4 oraz ust. 5 projektu dołączone muszą zostać m.in. opinia zarządu województwa pomorskiego oraz opinia wojewody pomorskiego. Dla zapewnienia spójności przepisów ustawy także w art. 8</p>	<p>Uwaga została odrzucona – przepis art. 8 wskazuje organy opiniujące rozporządzenia Rady Ministrów - zarówno w sprawie utworzenia związku metropolitalnego, jak i w sprawie zmiany jego granic i obszaru. Analizowana uwaga jest nie do końca zrozumiała.</p>

	należałoby wskazać konkretne organy opiniujące.	
5.	<p>Art. 13 ust. 2 - w zakresie wprowadzenia do wyliczenia: 2. Związek metropolitalny może wykonywać, o ile tak stanowi statut, zadania publiczne w zakresie.” Projektodawca formułując katalog zadań związku metropolitalnego wprowadza dwa rodzaje zadań, które mógłby wykonywać związek, to jest zadania własne związku - enumeratywnie wskazane w tej ustawie, jak również inne, przewidziane w projekcie zadania publiczne, czyli tzw. zadania fakultatywne. Przy czym w ww. przepisie wskazano, że zadania publiczne mogą być wykonywane przez związek, o ile tak będzie stanowił statut związku metropolitalnego. Regulacja taka budzi istotne zastrzeżenie, albowiem zwrócić trzeba uwagę, że zadania związku powinny wynikać wprost z postanowień ustawowych. Wydaje się zatem, że przypisanie odpowiednich zadań związkowi metropolitalnemu i możliwość ich wykonywania wyłącznie w oparciu o regulacje statutowe jest działaniem nieprawidłowym. Mechanizm nakładania zadań innych niż obowiązkowe - ustawowe zadania własne na związek powinien następować w trybie odpowiednich zmian ustawowych, a nie w statucie. Tu zaznaczyć należy, że zadania przekazane przez j.s.t. związkowi w drodze porozumienia również znajdują oparcie w przepisach ustawowych - poprzez zawarcie porozumienia dochodzi jedynie do zmiany podmiotu odpowiedzialnego za wykonywanie konkretnego działania. Metropolia powinna więc realizować zadania wprost powierzone jej ustawą (zadania obowiązkowe) oraz zadania fakultatywne - przekazane jej w drodze porozumień. Taki sposób rozumowania potwierdza również m.in. planowana nowelizacja ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Z projektu (art. 13 ust. 2 pkt 2) wynika, że związek może wykonywać, o ile statut tak stanowi, zadania publiczne w zakresie prowadzenia centrów usług wspólnych. Natomiast z projektowanego art. 10 pkt 4 ustawy o realizowaniu usług (...) wynika,</p>	<p>Uwaga uwzględniona w części – zauważyć należy, że projektowana regulacja spełnia warunek w postaci ustawowej podstawy prawnej realizowanych zadań, co wprost wynika z projektowanego art. 12 ust. 2 ustawy o GZM oraz art. 13 ust. 2 ustawy o PZM, tam bowiem znajduje się katalog zadań, które mogą być realizowane przez związek metropolitalny. Okoliczność wpisania tych zadań do statutu zaprojektowana jako warunek możliwości ich realizacji przez związek nie czyni ze statutu pozaustawowej podstawy prawnej wykonywania tych zadań. Wpisanie do statutu zadań fakultatywnych w zamyśle projektodawców ma stanowić dodatkową zgodę Zgromadzenia oraz organów uczestniczących w procedurze zmiany statutu. Można natomiast wyobrazić sobie zmianę projektowanej regulacji polegającą na wykreśleniu wyrazów „o ile tak stanowi statut”. W takim wypadku związek mógłby (nie byłby do tego zobligowany) realizować zadania określone w art. 12 ust. 2 ustawy o GZM oraz w art. 13 ust. 2 ustawy o PZM i nie byłaby do tego niezbędna zmiana statutu. Natomiast uwaga Wojewody Śląskiego, która postuluje możliwość realizacji zadań fakultatywnych jedynie na podstawie porozumienia powinna zostać odrzucona, bowiem godzi ona w jeden z podstawowych celów projektu, tj. możliwość realizowania, a co za tym idzie finansowania przez związek metropolitalny określonych zadań publicznych właśnie bez konieczności przejmowania zadań na podstawie porozumień. Poza tym koncepcja, w której możliwość realizacji zadań fakultatywnych jest dopuszczalna na podstawie porozumienia o przekazaniu zadania powoduje zbędność regulacji, bowiem możliwość zawierania porozumień w sprawie przejęcia zadań istnieje niezależnie od tego, czy zadanie znajduje się w katalogu zadań fakultatywnych w art. 12 ust. 2 ustawy o GZM i w art. 13 ust. 2 ustawy o PZM. W związku z tym takie zapatrywanie może powodować wątpliwości interpretacyjne, tj. czy będzie możliwe przejmowanie przez GZM i PZM zadań innych niż określone w art. 12 ust. 2 ustawy o GZM i art. 13 ust. 2 ustawy o PZM, skoro warunkiem realizacji zadań wymienionych w tych przepisach zawsze będzie zawarcie porozumienia. Dodać także należy, że konstrukcja przejmowania zadań określonych w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych stanowi regulację szczególną. W tym przypadku porozumienia o przekazaniu zadań są już aktualnie</p>

<p>że warunkiem utworzenia centrum usług społecznych, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 jest zawarcie porozumienia, na podstawie którego gmina lub gminy będące członkami związku metropolitalnego powierzają temu związkowi prowadzenie wybranych usług społecznych. Tożsame stanowisko zajął w sprawie Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 12 września 2024 r. (sygn. akt II GSK 921/21, publ. CBOSA). Sąd stwierdził, że <i>Zadanie własne gminy (gmin) nie może zostać przejęte przez inny podmiot, jeśli nie ma do tego stosownego umocowania w ustawie lub zawartym z gminą (gminami) porozumieniu. Z art. 12 ust. 2 u.z.m.w.ś. [ustawa o związku metropolitalnym w województwie śląskim] wynika bowiem wyraźnie, że związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa lub koordynować realizację tych zadań na podstawie porozumienia zawartego z jednostką samorządu terytorialnego lub ze związkiem jednostek samorządu terytorialnego. Te ustawowe zasady podziału kompetencji nie mogą zostać naruszone (zmienione) poprzez akty podustawowe, w tym przez uchwałę zgromadzenia związku metropolitalnego (...)</i>. Mając na uwadze treść norm konstytucyjnych dotyczących zagwarantowanego konstytucyjnie jednostkom samorządu terytorialnego statusu prawnego (w szczególności art. 15, art. 16 oraz art. 163- 166 Konstytucji RP) i norm ustaw samorządowych (w szczególności art. 6, art. 7 art. 9 i art. 10 u.s.g.) i zestawiając to z ustawą metropolitalną, należy podzielić pogląd wyrażony w tej sprawie przez organ nadzoru i zaakceptowany przez Sąd pierwszej instancji dotyczący charakteru prawnego związku metropolitalnego. Związek metropolitalny jest mianowicie jedynie zrzeszeniem gmin i nie może przejmować kompetencji, które z mocy ustawy przyznano zdecentralizowanym jednostkom samorządu terytorialnego. Jednostki te mają szczególną pozycję ustrojową, z przyznanymi im, jako zadania własne, zadaniami publicznymi służącymi zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej. Ustawa metropolitalna tego nie zmienia, przyznaje ona bowiem związkowi metropolitalnemu</p>	<p>uregulowane w samej ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych jako przepisy szczególne do ustaw ustrojowych. Chcąc zachować spójność z dotychczasową regulacją tej ustawy projektodawca w projekcie również zaproponował uregulowanie porozumień o przejęciu przez GZM oraz PZM zadań w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.</p>
---	---

odrębne zadania (metropolitalne), nie pozbawiając gmin wchodzących w skład związku ich dotychczasowych zadań. Wydaje się, że tego toku rozumowania nie podważa art. 13 ust. 3 projektu. Gdyby jednak uznać, że prawnie dopuszczalna jest konstrukcja, zgodnie z którą to Zgromadzenie, w drodze zmiany statutu GZM decydować będzie o zakresie realizowanych przez Związek zadań, to niezbędne jest dokonanie stosownych zmian przepisów ustaw merytorycznych, w taki sposób, by organy Związku miały podstawy do wydawania aktów prawnych umożliwiających wykonywanie takich zadań. Na uwagę zasługuje stanowisko NSA zaprezentowane w wyroku z dnia 11 marca 2021 r. (sygn. akt II GSK 1252/19, CBOSA). Sąd wskazał m.in.: *Mając na względzie, że Zgromadzenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii jako organ stanowiący związku metropolitalnego jest związany przepisami ustaw oraz innymi powszechnie obowiązującymi aktami normatywnymi, gdyż zobowiązuje je do tego art. 2 Konstytucji, stanowiący, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, a także art. 7 Konstytucji, według którego wszystkie organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa - to podejmowanie jakichkolwiek działań uchwałodawczych musi mieć zakotwiczenie w konkretnej normie prawnej.* Dla wydania aktu prawa miejscowego oraz innych uchwał o charakterze normatywnym niewystarczające będzie powołanie się w ich podstawie prawnej na art. 26 ust. 1 ustawy, który przewiduje domniemanie właściwości na rzecz zgromadzenia. (por. uwagę do art. 75 pkt 6, do wprowadzenia do wyliczenia w art. 12 ust. 2 ustawy o GZM – str. 12 pisma). Należy również zaznaczyć, że planowane przepisy nie regulują kwestii związanych z kolejnością działań mających na celu rozszerzenie zadań metropolii poprzez zmianę statutu związku. Z art. 13 ust. 2 projektu zdaje się wynikać, że podjęcie uchwały przez zgromadzenie (po przeprowadzeniu procedury określonej w art. 3 ust. 3 projektu) i jej wejście w życie jest równoznaczne z przejęciem realizacji nowych zadań. Jednak z przepisów ustaw szczególnych – np. zmienianej art. 78 projektu

	<p>ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych wynika, że dla utworzenia Centrum niezbędne jest zawarcie stosownego porozumienia (podobnie – utworzenie centrum usług wspólnych). Z kolei, istotą porozumienia jest konieczność uzyskania zgody obu stron na jego zawarcie. W praktyce problematyczne może okazać się uregulowanie w statucie sytuacji, gdy PZM będzie wykonywał określone zadania jedynie na części swego obszaru – gdy tylko niektóre z j.s.t. zdecydują się na zawarcie stosownych porozumień i przekazanie zadań (np. w zakresie centrów usług społecznych czy też centrów usług wspólnych).</p>	
6.	<p>Art. 13 ust. 2 pkt 1: „Związek metropolitalny może wykonywać, o ile tak stanowi statut, zadania publiczne w zakresie: 1) promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;” Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia nie przewidują roli związków metropolitalnych w realizacji celów tej ustawy, szczególnie natomiast opisują zadania samorządu województwa (art. 32) i powiatu (art. 38). W konsekwencji do tego zadania odnieść należy ogólne uwagi dot. braku podstaw prawnych do podejmowania ewentualnych uchwał przez organy PZM. Na marginesie należy podkreślić, że przepis art. 18 ust. 1 projektu, zgodnie z którym związek metropolitalny może udzielać wsparcia, w tym pomocy finansowej, jednostkom samorządu terytorialnego oraz związkom tych jednostek nie ogranicza celów, na realizację których pomoc ta miałaby być przekazywana jedynie do zadań (ustawowych i statutowych) związku metropolitalnego.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w części – określone w art. 13 ust. 2 pkt 1 zadanie będzie zadaniem własnym związku metropolitalnego o charakterze fakultatywnym. Związek będzie mógł je wykonywać w takich formach prawnych, jakie można wywodzić z norm zadaniowych. Co oczywiste, nie będzie mógł w związku z tym działać w formach władczych, chyba że dodatkowo - na podstawie porozumień – przejmie takowe od zrzeszonych jednostek samorządu terytorialnego. Należy w art. 18 ust. 1 projektu ustawy wskazać przesłanki, które ograniczą wykorzystywanie pomocy finansowej. Związek metropolitalny powinien udzielać pomocy finansowej tylko na zadania publiczne, które są przedmiotowo tożsame z zadaniami własnymi związku metropolitalnego.</p>
7.	<p>Art. 13 ust. 2 pkt 10. Wymaga również rozważenia zasadność powierzenia związkowi metropolitalnemu zadania polegającego na organizowaniu form doradztwa i podnoszenia kompetencji pracowników samorządowych zatrudnionych w jednostkach samorządu terytorialnego</p>	<p>Uwaga odrzucona – realizowanie wskazanych funkcji przez związek metropolitalny – w miejsce gmin lub gmin i powiatów – jest racjonalne ekonomicznie i zarządczo. Związek metropolitalny powinien podejmować działania, które zmierzają do oszczędzania środków publicznych - stąd grupy zakupowe czy zamówieniowe, centra usług wspólnych</p>

	<p>wchodzących w skład związku oraz w związku metropolitalnym. Zgodnie z art. 29 ustawy o pracownikach samorządowych pracownicy samorządowi uczestniczą w różnych formach podnoszenia wiedzy i kwalifikacji zawodowych, a w planach finansowych jednostek, w których są zatrudnieni, przewiduje się środki finansowe na podnoszenie wiedzy i kwalifikacji zawodowych. Zadanie to jest zadaniem pracodawcy, dlatego wątpliwości budzi potraktowanie go jako statutowego zadania publicznego realizowanego przez związek metropolitalny.</p>	<p>i podnoszenie kompetencji pracowników są zadaniami, które związek powinien wykonywać.</p>
<p>8.</p>	<p>Art. 13 ust. 2 pkt 4: „Związek metropolitalny może wykonywać, o ile tak stanowi statut, zadania publiczne w zakresie: 4) wspierania szkolnictwa wyższego i nauki, w tym poprzez współtworzenie metropolitalnych uczelni, wydziałów, zamawianie kierunków studiów na potrzeby rynku pracy;”. Do tego zadania odnieść należy ogólne uwagi dot. braku podstaw prawnych do podejmowania ewentualnych uchwał przez zgromadzenie PZM – decyzja o ewentualnym współtworzeniu uczelni bezsprzecznie winna należeć do organu stanowiącego związku, jednak dla jej podjęcia niezbędne jest wyraźne upoważnienie ustawowe. Planowana zmiana ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 76 pkt 5 projektu) nie obejmuje zmian w tym zakresie, w tym zmiany w art. 13 tej ustawy, zgodnie z którym:</p> <p>1. Uczelnia jest:</p> <p>1) uczelnią publiczną, jeżeli jest utworzona przez organ państwa;</p> <p>2) uczelnią niepubliczną, jeżeli jest utworzona przez osobę fizyczną albo osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego albo państwowa albo samorządowa osoba prawna, zwaną dalej "założycielem".</p> <p>2. Uczelnia jest uczelnią akademicką albo zawodową.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości – problem ten ma charakter wieloaspektowy, ponieważ podobna sytuacja występuje w przypadku nowelizacji ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, która również wymaga ścisłej koordynacji z pracami nad projektem. Z tego względu projektowana ustawa nie reguluje szczegółowo tych kwestii, ani ich nie dubluje. Aby zamierzony efekt został osiągnięty, konieczne jest równoczesne wejście w życie wszystkich nowelizacji dotyczących obowiązującego prawa. W przeciwnym razie regulacje metropolitalne mogą w tym zakresie mieć ograniczoną skuteczność. Wychodząc naprzeciw uwagom Wojewody Śląskiego proponuje się dodać w art. 26 ust. 2 pkt 16 ustawy PZM oraz w art. 23 ustawy o GZM kompetencję dla zgromadzenia związku do podjęcia uchwały w sprawie współtworzenia metropolitalnych uczelni, wydziałów, zamawiania kierunków studiów. Zasadna wydaje się też uwaga aby ujednoczyć zakres zadań, tzn. dopisać w projektowanym art. 12 ust 2 pkt 2 in fine ustawy o GZM zwrot „na potrzeby rynku pracy”.</p>
<p>9.</p>	<p>Art. 13 ust. 2 pkt 6: „Związek metropolitalny może wykonywać, o ile tak</p>	<p>Uwaga uwzględniona w części - określone w art. 13 ust. 2 pkt 1 zadanie, po określeniu w</p>

	<p>stanowi statut, zadania publiczne w zakresie: 6) wspierania i rozwoju edukacji, w tym szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ośrodków kształcenia, w tym branżowych centrów umiejętności;" Dalsze przepisy projektu (ani też zmiany wprowadzane w ustawach szczególnych) nie przewidują sposobu realizacji tego zadania. Prowadzenie szkół i placówek oświatowych należy do obowiązkowych zadań gmin, powiatów i województw. Zakres współudziału w realizacji tego zadania przez PZM winien więc zostać szczegółowo określony, a organy tego związku winny zostać wyposażone w konkretne kompetencje.</p>	<p>statucie, będzie zadaniem własnym związku metropolitalnego o charakterze fakultatywnym. Związek będzie mógł je wykonywać w takich formach prawnych, jakie można wywodzić z norm zadaniowych. Co oczywiste, nie będzie mógł w związku z tym działać w formach władczych, chyba że dodatkowo - na podstawie porozumień - przejmie takowe od zrzeszonych jednostek samorządu terytorialnego. Racjonalnym rozwiązaniem prawnym jest powiązanie z zadaniami fakultatywnymi mechanizmu pomocy finansowej udzielanej przez związek gminom lub gminom i powiatom.</p>
10.	<p>Art. 13 ust. 2 pkt 9. Prowadzenie centrów usług wspólnych przez związek metropolitalnych wymaga podjęcia stosownej uchwały przez zgromadzenie związku. Niestety w projekcie nie przewidziano upoważnienia dla zgromadzenia PZM w tym zakresie, a zmiany w ustawach samorządowych są niewystarczające. Konieczne jest bowiem podjęcie decyzji o wskazaniu jednostki organizacyjnej, która pełnić ma rolę jednostki obsługującej, precyzyjne wskazanie podmiotów, dla których będzie ona pełniła tę rolę (jednostki obsługiwane), a wreszcie zakresu obowiązków powierzonych jednostkom obsługującym w ramach wspólnej obsługi. Zmiany proponowane w ustawie o samorządzie gminnym (art. 63) i ustawie o samorządzie powiatowym (art. 66) nie zawierają upoważnienia dla zgromadzenia do podejmowania stosownych uchwał. Regulacje takie przewidziano natomiast w przepisach projektu zmieniających ustawę o związku metropolitalnym w województwie śląskim, dalej „ustawa o GZM”, tj. w art. 75 pkt 10 projektu. Przepisy takie należałoby również zawrzeć w ustawie o PZM.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości – zaproponowano dodanie przepisów:</p> <p>„Art. 22. Związek metropolitalny może zapewnić jednostkom organizacyjnym związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, urzędów gmin będących członkami związku metropolitalnego, gminnym jednostkom organizacyjnym gmin będących członkami związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, starostwom powiatów będących członkami związku metropolitalnego, powiatowym jednostkom organizacyjnym powiatów będących członkami związku metropolitalnego zaliczanym do sektora finansów publicznych, zwanym dalej „jednostkami obsługiwanymi”, wspólną obsługę, w szczególności administracyjną, finansową i organizacyjną.</p> <p>Art. 23. 1. Wspólną obsługę mogą prowadzić urząd metropolitalny lub jednostka organizacyjna związku metropolitalnego zaliczana do sektora finansów publicznych, zwane dalej „jednostkami obsługującymi”.</p> <p>2. Zgromadzenie w odniesieniu do jednostek obsługiwanych, o których mowa w art. 22, określa, w drodze uchwały, w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jednostki obsługujące; 2) jednostki obsługiwane; 3) zakres obowiązków powierzonych jednostkom obsługującym w ramach wspólnej obsługi.

		<p>3. Jednostka obsługująca ma prawo żądania od jednostki obsługiwanej informacji oraz wglądu w dokumentację w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań w ramach wspólnej obsługi tej jednostki.</p> <p>4. Jednostka obsługiwana ma prawo żądania od jednostki obsługującej informacji oraz wglądu w dokumentację w zakresie zadań wykonywanych przez jednostkę obsługującą w ramach wspólnej obsługi.</p> <p>Art. 24. 1. Zakres wspólnej obsługi nie może obejmować kompetencji kierowników jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych do dysponowania środkami publicznymi oraz zaciągania zobowiązań, a także sporządzania i zatwierdzania planu finansowego oraz przeniesień wydatków w tym planie.</p> <p>2. W przypadku powierzenia obowiązków z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości jednostek obsługiwanych, są one przekazywane w całości.</p> <p>Art. 25. Jednostka obsługująca jest uprawniona do przetwarzania danych osobowych przetwarzanych przez jednostkę obsługiwaną w zakresie i celu niezbędnych do wykonywania zadań w ramach wspólnej obsługi tej jednostki.”.</p>
11.	<p>Art. 14 ust. 4. Możliwość przekazania (w drodze porozumienia) zadania związku do realizacji jednostce samorządu terytorialnego, która wchodzi w jego skład podważa sens powierzenia w drodze ustawy określonych zadań metropolii skoro okazać się może, że - mimo wyraźnego przepisu ustawowego - decyzja o tym, czy związek będzie je realizował, czy też sceduje je na gminę/powiat będzie należała do samego Związku.</p>	<p>Uwaga została odrzucona – scedowanie zadania własnego związku metropolitalnego do wykonywania – ze skutkiem dla wszystkich zrzeszonych jednostek samorządu terytorialnego – przez określoną gminę lub powiat jest rozwiązaniem uzasadnionym ekonomicznie i zarządczo. Jeżeli istnieje komórka organizacyjna, która zatrudnia wyspecjalizowaną kadre, ma pamięć instytucjonalną oraz know-how, to korzystniej jest jej powierzyć określone zadanie, niż tworzyć nową w urzędzie metropolitalnym. Należy zaznaczyć, że przekazanie zadania następuje na podstawie porozumienia, na które muszą się zgodzić obie strony - związek metropolitalny oraz określona jednostka samorządu terytorialnego będąca w jego strukturze.</p>
12.	<p>Art. 15 pkt 2. Należy zaznaczyć, że realizacja zadań związku nie wymaga uzgadniania stanowisk j.s.t. wchodzących w skład związku, ponieważ jednostki te są reprezentowane w organach Związku, w szczególności w zgromadzeniu, przez swoich delegatów. Zaznaczyć należy, że ustawa</p>	<p>Uwaga odrzucona – przepis wyraźnie stanowi, że związek metropolitalny może mieć jedno stanowisko w określonej sprawie publicznej, np. w sprawie z zakresu strategii rozwoju kraju czy projektu jakiejś ustawy, i może to stanowisko w imieniu gmin czy gmin i powiatów reprezentować przed organami władzy publicznej takimi jak Sejm, Senat,</p>

	<p>jednoznacznie wskazuje, że <i>zadania związku metropolitalnego nie mogą naruszać zakresu działania gmin i powiatów wchodzących w skład związku oraz zakresu działania samorządu województwa</i> (projektowany art. 13 ust. 3). Stąd też regulacja przewidująca, że w celu realizacji zadań własnych związku metropolitalnego może on (w treści przepisu nie wskazano, który z jego organów) <i>uzgadniać i reprezentować wspólne stanowisko jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku wobec podmiotów zewnętrznych, w tym organów administracji rządowej</i> jest niezrozumiałą. Należałoby rozważyć korelację tego przepisu z projektowanym art. 14 ust. 1, który przewiduje zawieranie przez GZM porozumień, których przedmiotem ma być koordynacja przez GZM realizacji zadań publicznych należących do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa.</p>	<p>Prezydent czy Prezes Rady Ministrów. Dodać należy, że nie dochodzi do naruszenia zasady samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w uzgadnianiu i reprezentowaniu wspólnego stanowiska wobec podmiotów zewnętrznych, tym bardziej, że – jak z projektowanego przepisu wynika – stanowisko ma być uzgodnione.</p>
13.	<p>Art. 17. Zawarte w tym przepisie regulacje dot. form działania zgromadzenia związku i przewodniczącego zarządu powinny więc zostać umieszczone w Rozdziale 4 ustawy <i>Władze związku metropolitalnego</i></p>	<p>Uwaga odrzucona – w ocenie projektodawcy formy działania organów związku są ściśle powiązane z zadaniami publicznymi, stąd ich umiejscowienie w rozdziale 3.</p>
14.	<p>Art. 26 ust. 2 pkt 13: „<i>Do wyłącznej właściwości zgromadzenia należy: 13) podejmowanie działań w innych sprawach z zakresu zadań związku metropolitalnego zastrzeżonych ustawami do kompetencji organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego;</i>” Przepis ten może budzić wątpliwości interpretacyjne. Skoro bowiem ustawa jednoznacznie wskazuje, że <i>zadania związku metropolitalnego nie mogą naruszać zakresu działania gmin i powiatów wchodzących w skład związku oraz zakresu działania samorządu województwa</i> (projektowany art. 13 ust. 3), to niezrozumiałe jest, w jakich sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego uprawnione miałyby być zgromadzenie PZM. Kwestię tę próbuje rozwiązać projektowana zmiana ustawy o GZM. W dodawanym do niej art. 12 ust. 9 przewidziano, że <i>W zakresie zadań powierzonych przez</i></p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości – należy zapewnić zbieżność przepisów ustawy pomorskiej i śląskiej w tym zakresie.</p>

	<p>jednostki samorządu terytorialnego lub związku tych jednostek związkowi metropolitalnemu, zgromadzenie wykonuje kompetencje przysługujące organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego. (por. uwaga do art. 75 pkt 6 w zakresie art. 12 ust. 9 ustawy o GZM, str. 14).</p>	
15.	<p>Art. 26 ust. 2: „14) wydawanie uchwał celu, harmonizujących działalność gmin i powiatów wokół określonego celu, pozostawiając swobodę w doborze form jego realizacji; 15) ustalanie rekomendacji dla aktów prawnych jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego.”</p> <p>Jednostki samorządu terytorialnego mają osobowość prawną, działają w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Stąd też przepis ustawy przewidujący kompetencję zgromadzenia związku do wydawania uchwał celu, harmonizujących działalność gmin i powiatów wokół określonego celu, mimo zastrzeżenia o pozostawieniu swobody w doborze form jego realizacji (pkt 14) oraz kompetencję do ustalania rekomendacji dla aktów prawnych jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego (pkt 15) zdają się naruszać ww. swobodę działalności organów j.s.t. Organy j.s.t. nie mogą wydawać aktów prawnych w celu realizacji zadań metropolii (niezależnie od charakteru prawnego takiego aktu), a organy związku nie mają prawa wydawać wytycznych, rekomendacji, czy też uchwał celu, które ingerowałyby w swobodę wykonywania zadań własnych przez poszczególne j.s.t. Nawet jeśli uchwały takie nie miałyby wiążącego charakteru.</p>	<p>Uwaga odrzucona – samodzielność gminy czy gminy i powiatu będzie nieco ograniczona ale z drugiej strony każda gmina i powiat uzyska nową płaszczyznę realizacji swoich interesów. W związku z powyższym, w ocenie projektodawcy, zaproponowany mechanizm koordynacji działań gmin czy gmin i powiatów w strukturze związku metropolitalnego należy zachować. Jest to mechanizm nowatorski - podobnie jak cała konstrukcja związku metropolitalnego. Stworzenie struktury, która będzie pozbawiona funkcji koordynacyjnych, jakichkolwiek kompetencji, które będą służyły realizacji koordynacji, mija się z celem. Powstanie kolejna struktura, która będzie działała równolegle, często dublując działania gmin i powiatów.</p>
16.	<p>Art. 26 ust. 3: „1. Zasady, o których mowa w ust. 2 pkt 14 i 15, uwzględniają w szczególności dążenie do zapewnienia spójności i sprawności realizacji danego zadania publicznego na całym obszarze związku metropolitalnego oraz potrzebę optymalnego wykorzystania zasobów publicznych, w tym specjalistycznych kadr, infrastruktury oraz innych składników majątku komunalnego niezbędnego do realizacji danego zadania będących</p>	<p>Uwaga uwzględniona w części – termin „zasady” należy zastąpić terminem: „uchwały”.</p>

	<p>w dyspozycji związku metropolitalnego oraz jednostek samorządu terytorialnego tworzących związek metropolitalny." Przepis ten nie koreluje treściowo z przepisami, do których odsyła. Nie określają one zasad, a materię uchwałodawczą, w zakresie stanowienia której właściwe jest zgromadzenie związku.</p>	
17.	<p>Art. 27 ust. 5. Przepis ten przyznaje delegatom w zgromadzeniu uprawnienia kontrole analogiczne do tych, jakie posiadają radni j.s.t. Tu należy podkreślić, że takiej regulacji nie zawarto w projektowanych przepisach zmieniających ustawę o GZM (art. 75 projektu). Przepis ten – inaczej niż ust. 1-4 tego artykułu - nie dotyczy komisji rewizyjnej zgromadzenia. Powinien więc zostać ujęty w odrębnej jednostce redakcyjnej. Materia tego przepisu potwierdza wniesioną powyżej uwagę do treści art. 3 ust. 2 pkt 3 projektu. Uprawnienia kontrolne mogą przysługiwać wyłącznie delegatom, których udział w zgromadzeniu ma charakter trwały, a nie incydentalny – na podstawie upoważnienia do udziału w konkretnym posiedzeniu zgromadzenia.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – do ustawy śląskiej został wprowadzony dodatkowy przepis (jako art.24 ust. 5) - o wskazanej w przepisie art. 27 ust. 5 treści.</p>
18.	<p>Art. 28 ust. 2 i 3. W przepisach tych właściwsze byłoby posłużenie się zwrotem <i>liczba mieszkańców</i> zamiast <i>liczba ludności</i>. Zarówno ustawa o samorządzie gminnym, jak i ustawa o samorządzie powiatowym definiują wspólnotę samorządową jako mieszkańców, odpowiednio gminy (art. 1 ust. 1) i powiatu (art. 1 ust. 1). Także w poszczególnych przepisach odwołują się do liczby mieszkańców.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości.</p>
19.	<p>Art. 31 ust. 1. Przepis ten przewiduje, że statut związku winien określać <i>sposób powoływania i odwoływania zarządu związku</i>. Przepis ten wydaje się być zbędny, skoro w ust. 2 i 3 art. 31 określono sposób głosowania (<i>tajne</i>) oraz jego tryb (<i>w pierwszej kolejności jest wybierany prezes zarządu, a następnie pozostali członkowie zarządu na wniosek prezesa zarządu</i>).</p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości.</p>

	<p>Ewentualną kwalifikowaną większość głosów niezbędną dla ważności wyborów winna natomiast określać ustawa, a nie statut PZM. Przepis art. 28 ust. 1 jednoznacznie przesądza bowiem, że uchwały zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu zgromadzenia, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Natomiast kwestia zapewnienia tajności głosowania, przy ustalonym ustawą sposobie ustalania liczby głosów delegata („mocy” jego głosu), stanowi problem wyłącznie natury technicznej. Wreszcie, uregulowanie w statucie szczegółowych kwestii proceduralnych (np. powołanie komisji skrutacyjnej) znajduje swą podstawę w art. 3 ust. 2 pkt 2 projektu. Zgodnie z tym przepisem statut winien określać organizację wewnętrzną związku metropolitalnego i tryb działania jego organów.</p>	
20.	<p>Art. 34: „Do odwołania zarządu z przyczyny innej niż określona w art. 32 i rezygnacji zarządu lub poszczególnych jego członków stosuje się odpowiednio przepisy art. 37–40 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, z tym że uchwały zgromadzenia w tych sprawach zapadają podwójną większością głosów.” Przepis wymaga korekty reakcyjnej, czytelniejsze będzie sformułowanie: <i>Do odwołania zarządu z przyczyny innej niż określona w art. 32 i do rezygnacji zarządu lub poszczególnych jego członków ...</i>”. Ponadto w przepisie tym przewidziano głosowanie podwójną większością głosów – mimo że, takiego sposobu ustalania głosów delegatów nie zawiera już aktualna wersja projektu ustawy (art. 28 ust. 2- 5 projektu). Jeżeli głosowanie miało się odbyć w taki sposób, konieczne byłoby wprowadzenie do projektu przepisów określających sposób liczenia głosów poszczególnych delegatów.</p>	Uwaga uwzględniona w całości.
21.	<p>Art. 44 ust. 3: „Obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem związku metropolitalnego jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochroną.”.</p>	Uwaga uwzględniona w całości.

	Zamiast wyrazu <i>ochroną</i> należało użyć wyrazu <i>ochrona</i> .	
22.	Art. 62. W ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320 i 1222 oraz z 2025 r. poz. 641) w art. 5 ust. 3 otrzymuje brzmienie: „3. Minister właściwy do spraw transportu po uzgodnieniu z właściwymi zarządcami województw, oraz po zasięgnięciu opinii – w miastach na prawach powiatu – właściwych prezydentów miast, a w związkach metropolitalnych – właściwych zarządów tych związków, określa, w drodze rozporządzenia, przebieg istniejących dróg krajowych w celu zapewnienia ciągłości dróg krajowych.”. W tekście przepisu powielony jest błąd z poprzednich wersji projektu. Minister zwraca się o uzgodnienie do właściwych zarządów województw (a nie zarządców województw). Tak też przewiduje aktualny przepis art. 5 ust. 3 ustawy o drogach publicznych. Zarząd województwa jest bowiem, zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, zarządcą dróg wojewódzkich.”	Uwaga uwzględniona w całości.
23.	Art. 70 pkt 1. W przepisie tym zmieniono brzmienie art. 3 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, wskazując, że cele ochrony przyrody są realizowane przez uwzględnienie wymagań zawartych m.in. w <i>metropolitalnych programach ochrony środowiska</i> , mimo że przepisy prawa, w szczególności ustawy Prawo ochrony środowiska nie przewidują kompetencji zgromadzeń związków metropolitalnych w zakresie uchwalania takich programów.	Uwaga uwzględniona w całości.
24.	Art. 75. pkt 2. Organy związku i ich skład określone są przepisami ustawowymi. Niedopuszczalne więc wydaje się umożliwienie organom wykonawczym delegowania np. pracownika urzędu do uczestnictwa w posiedzeniu zgromadzenia związku w zastępstwie nieobecnego na konkretnym posiedzeniu piastuna organu wykonawczego. Temu zdaje się służyć projektowana w pkt 2 zmiana art. 3 ustawy o GZM polegająca	Uwaga uwzględniona w części – projektodawca uważa, że projektowana ustawa jest właściwa, konstytucyjnie dopuszczalna, a jednocześnie racjonalna. Statut, jako akt prawa miejscowego o charakterze ustrojowym, może regulować wskazaną materię, tj. zasady udzielania przez organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego, wchodzących w skład związku metropolitalnego, upoważnień do udziału w zgromadzeniu tego związku. Oczywiście zasadą powinno być, że delegatem jest wójt, burmistrz, prezydent

	<p>na dodaniu doń m.in. ust. 1a pkt 2, zgodnie z którym w statucie związku mają zostać określone <i>zasady udzielania przez organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego upoważnień do udziału w zgromadzeniu związku metropolitalnego w charakterze delegata</i>. Zgromadzenie GZM jest ustawowym organem związku metropolitalnego, organem władzy publicznej, właściwym do podejmowania uchwał w sprawach związanych z wykonywaniem zadań metropolii, w tym aktów prawa miejscowego. Skład organu władzy publicznej (także skład osobowy) winien być stały, a jego członkowie nie powinni być zastępowani <i>ad hoc</i> – na podstawie udzielanych w dowolny sposób upoważnień, np. do udziału w konkretnym posiedzeniu zgromadzenia, wraz z wytycznymi, co do sposobu głosowania itp. Obecna regulacja art. 21 ust. 2 ustawy o GZM jest wystarczająca – wymaga od wójta/burmistrza/prezydenta miasta wydania aktu (zarządzenia), którym wskazany zostanie delegat danej gminy w zgromadzeniu (po zmianie proponowanej w art. 75 pkt 11 projektu również starosta wskaże osobę, która będzie reprezentowała powiat w GZM).</p>	<p>miasta, a w przypadku powiatów – starosta. Niemniej jednak w praktyce nie zawsze możliwy jest osobisty udział organu wykonawczego, z przyczyn losowych, czy wynikających z działania siły wyższej. W takich sytuacjach podejmowanie doraźnych aktów mija się z celem – nie zapewnia sprawności działania ani stabilności funkcjonowania zgromadzenia. Z tego względu związek metropolitalny powinien mieć możliwość określenia w statucie zasad udzielania upoważnień. Statut związku metropolitalnego jest najwłaściwszym miejscem dla uregulowania tego typu kwestii. Doprecyzowano przedmiotowy przepis, by z jego brzmienia jasno wynikało, że chodzi o zastępstwo tymczasowe i incydentalne, a nie systemowe czy stałe.</p>
25.	<p>Ad. pkt 6. Uwaga do wprowadzenia do wyliczenia w art. 12 ust. 1 ustawy o GZM. Niezrozumiała jest zmiana brzmienia wprowadzenia do wyliczenia w art. 12 ust. 1 ustawy o GZM. Aktualnie wynika z niego, że <i>Związek metropolitalny wykonuje zadania publiczne w zakresie: W projekcie przewidziano zmianę brzmienia na: Do zadań własnych związku metropolitalnego należy: Dotychczasowa redakcja (przyjęta również w art. 13 ust. 1 ustawy o PZM) wydaje się być właściwsza, jako że wyliczone w tym przepisie zadania nie stanowią zadań wyłącznie związku metropolitalnego, np. zadania z zakresu kształtowania ładu przestrzennego (pkt 2).</i></p>	<p>Uwaga została odrzucona – należy utrzymać aktualną propozycję zmiany przepisu, aby brzmiał jednakowo do analogicznej regulacji ustawy pomorskiej.</p>
26.	<p>Uwaga do wprowadzenia do wyliczenia w art. 12 ust. 2 ustawy o GZM</p>	<p>Uwaga została odrzucona – zauważyć należy, że projektowana regulacja spełnia</p>

Odnosząc się do propozycji wprowadzanych zmian, należy odnieść się do treści wprowadzenia do wyliczenia w art. 12 ust. 2, a mianowicie „Związek metropolitalny może wykonywać, o ile tak stanowi statut, zadania publiczne w zakresie: (...)”. Projektodawca formułując katalog zadań związku metropolitalnego wprowadza dwa rodzaje zadań, które mógłby wykonywać związek, to jest zadania własne związku - enumeratywnie wskazane w tej ustawie, jak również inne, przewidziane w projekcie zadania publiczne, czyli tzw. zadania fakultatywne. Przy czym w ww. przepisie wskazano, że zadania publiczne mogą być wykonywane przez związek, o ile tak będzie stanowił statut związku metropolitalnego. Regulacja taka budzi istotne zastrzeżenie, albowiem zwrócić trzeba uwagę, że zadania związku powinny wynikać wprost z postanowień ustawowych. Wydaje się zatem, że przypisanie odpowiednich zadań związkowi metropolitalnemu i możliwość ich wykonywania wyłącznie w oparciu o regulacje statutowe jest działaniem nieprawidłowym. Mechanizm nakładania zadań innych niż obowiązkowe – ustawowe zadania własne na związek powinien następować w trybie odpowiednich zmian ustawowych, a nie w statucie. Tu zaznaczyć należy, że zadania przekazane przez j.s.t. związkowi w drodze porozumienia również znajdują oparcie w przepisach ustawowych – poprzez zawarcie porozumienia dochodzi jedynie do zmiany podmiotu odpowiedzialnego za wykonywanie konkretnego działania. Metropolia powinna więc realizować zadania wprost powierzone jej ustawą (zadania obowiązkowe) oraz zadania fakultatywne – przekazane w drodze porozumień. Taki sposób rozumowania potwierdza również planowana nowelizacja ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Z projektu zmiany ustawy o GZM (art. 12 ust. 2 pkt 1) wynika, że związek może wykonywać, o ile statut tak stanowi, zadania publiczne w zakresie prowadzenia centrów usług wspólnych. Natomiast z projektowanego art. 10 pkt 4 ustawy o realizowaniu usług (...) wynika, że warunkiem utworzenia centrum usług społecznych, o którym mowa w

warunek w postaci ustawowej podstawy prawnej realizowanych zadań, co wprost wynika z projektowanego art. 12 ust. 2 ustawy o GZM oraz art. 13 ust. 2 ustawy o PZM, tam bowiem znajduje się katalog zadań, które mogą być realizowane przez związek metropolitalny. Okoliczność wpisania tych zadań do statutu zaprojektowana jako warunek możliwości ich realizacji przez związek nie czyni ze statutu pozaustawowej podstawy prawnej wykonywania tych zadań. Wpisanie do statutu zadań fakultatywnych w zamyśle projektodawców ma stanowić dodatkową zgodę zgromadzenia oraz organów uczestniczących w procedurze zmiany statutu. Uwaga Wojewody Śląskiego, która postuluje możliwość realizacji zadań fakultatywnych jedynie na podstawie porozumienia powinna zostać odrzucona, bowiem godzi ona w jeden z podstawowych celów projektu, tj. możliwość realizowania, a co za tym idzie finansowania przez związek metropolitalny określonych zadań publicznych właśnie bez konieczności przejmowania zadań na podstawie porozumień. Poza tym koncepcja, w której możliwość realizacji zadań fakultatywnych jest dopuszczalna na podstawie porozumienia o przekazaniu zadania powoduje zbędność regulacji, bowiem możliwość zawierania porozumień w sprawie przejęcia zadań istnieje niezależnie od tego, czy zadanie znajduje się w katalogu zadań fakultatywnych w art. 12 ust. 2 ustawy o GZM i w art. 13 ust. 2 ustawy o PZM. W związku z tym takie zapatrywanie może powodować wątpliwości interpretacyjne, tj. czy będzie możliwe przejmowanie przez GZM i PZM zadań innych niż określone w art. 12 ust. 2 ustawy o GZM i art. 13 ust. 2 ustawy o PZM, skoro warunkiem realizacji zadań wymienionych w tych przepisach zawsze będzie zawarcie porozumienia. Dodać także należy, że konstrukcja przejmowania zadań określonych w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych stanowi regulację szczególną. W tym przypadku porozumienia o przekazaniu zadań są już aktualnie uregulowane w samej ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych jako przepisy szczególne do ustaw ustrojowych. Chcąc zachować spójność z dotychczasową regulacją tej ustawy projektodawca w projekcie również zaproponował uregulowanie porozumień o przejęciu przez GZM oraz PZM zadań w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

art. 9 ust. 1 pkt 3 jest zawarcie porozumienia, na podstawie którego gmina lub gminy będące członkami związku metropolitalnego powierzają temu związkowi prowadzenie wybranych usług społecznych.

Tożsamy stanowiący w sprawie Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 12 września 2024 r. (sygn. akt II GSK 921/21, publ. CBOSA). Sąd stwierdził art. że *Zadanie własne gminy (gmin) nie może zostać przejęte przez inny podmiot, jeśli nie ma do tego stosownego umocowania w ustawie lub zawartym z gminą (gminami) porozumieniu. Z art. 12 ust. 2 u.z.m.w.ś. wynika bowiem wyraźnie, że związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa lub koordynować realizację tych zadań na podstawie porozumienia zawartego z jednostką samorządu terytorialnego lub ze związkiem jednostek samorządu terytorialnego. Te ustawowe zasady podziału kompetencji nie mogą zostać naruszone (zmienione) poprzez akty podustawowe, w tym przez uchwałę zgromadzenia związku metropolitalnego (...)* Mając na uwadze treść norm konstytucyjnych dotyczących zagwarantowanego konstytucyjnie jednostkom samorządu terytorialnego statusu prawnego (w szczególności art. 15, art. 16 oraz art. 163- 166 Konstytucji RP) i norm ustaw samorządowych (w szczególności art. 6, art. 7 art. 9 i art. 10 u.s.g.) i zestawiając to z ustawą metropolitalną, należy podzielić pogląd wyrażony w tej sprawie przez organ nadzoru i zaakceptowany przez Sąd pierwszej instancji dotyczący charakteru prawnego związku metropolitalnego. Związek metropolitalny jest mianowicie jedynie zrzeszeniem gmin i nie może przejmować kompetencji, które z mocy ustawy przyznano zdecentralizowanym jednostkom samorządu terytorialnego. Jednostki te mają szczególną pozycję ustrojową, z przyznanymi im, jako zadania własne, zadaniami publicznymi służącymi zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej. Ustawa metropolitalna tego nie zmienia, przyznaje ona bowiem związkowi metropolitalnemu odrębne zadania (metropolitalne), nie pozbawiając gmin wchodzących w skład związku ich dotychczasowych

zadań". Wydaje się, że tego toku rozumowania nie podważa dodawany do art. 12 ustawy o GZM ust. 3. Gdyby jednak uznać, że prawnie dopuszczalna jest konstrukcja, zgodnie z którą to Zgromadzenie, w drodze zmiany statutu GZM decydować będzie o zakresie realizowanych przez Związek zadań to niezbędne jest dokonanie stosownych zmian przepisów ustaw merytorycznych, w taki sposób, by organy Związku miały podstawy do wydawania aktów prawnych umożliwiających wykonywanie takich zadań. Przykładem takiej zmiany, jest projektowana przepisem art. 78 projektu nowelizacja ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należy bowiem zwrócić uwagę, że art. 23 ustawy o GZM określa sprawy należące do wyłącznej właściwości zgromadzenia w formie katalogu zamkniętego. Brak upoważnienia ustawowego zawartego albo w ustawie o GZM albo w przepisach ustaw szczególnych uniemożliwi Zgromadzeniu zgodne z prawem podejmowanie uchwał. W tym miejscu warto też odnieść się do art. 26 ust. 1 projektu ustawy o PZM. Przepis ten stanowi, że do właściwości zgromadzenia należą *wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania związku, o ile ustawy nie stanowią inaczej*. W ust. 2 przewidziano konkretne sprawy, w których organ ten jest wyłącznie właściwy. Wydaje się (biorąc pod uwagę obszerne orzecznictwo sądów administracyjnych na tle stosowania art. 18 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, przewidującego domniemanie właściwości rady gminy, że przepis art. 26 ust. 1 [i ewentualny jego odpowiednik dodany do ustawy o GZM] nie będzie mógł stanowić samodzielnej podstawy prawnej do podejmowania uchwał o charakterze władczym. I tak np. NSA w wyroku z dnia 28 czerwca 2022 r. (sygn. akt III 3746/21, CBOSA) podkreślił, że *Zgodnie z art. 18 ust. 1 u.s.g. do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Norma wynikająca z tego przepisu jest ogólną kolizyjną normą kompetencyjną, która nie może stanowić podstawy prawnej do wkraczania, ani w sferę ustawowych kompetencji organów*

	<p>państwowych, ani w sferę praw osób prywatnych i to zarówno w formie aktu prawa miejscowego, jak też w drodze innego aktu prawnego (indywidualnego). Przepis art. 18 ust. 1 zasadniczo nie stanowi samodzielnej podstawy do wydawania aktów ogólnie obowiązujących o charakterze normatywnym (tj. władczym), te bowiem muszą znaleźć umocowanie w przepisach materialnego prawa administracyjnego. Upoważnia natomiast radę gminy do podejmowania działań niewładczych (np. o charakterze programowym, intencyjnym), ale pozostających w granicach zadań gminy przewidzianych w przepisach prawa (por. wyrok NSA z dnia 18 marca 2003 r., sygn. II SA/Wr 2928/02, OwSS 2004/1, poz. 10). Najprawdopodobniej taka linia orzecznicza może być prezentowana również na tle uchwał podejmowanych na podstawie przepisów ustaw o związkach metropolitalnych. Przy czym co należy jeszcze raz podkreślić przepisy ustawy o GZM (ani obecnie obowiązujące ani też projektowane) nie przewidują przepisu, z którego wynikałoby domniemanie kompetencji na rzecz Zgromadzenia.</p>	
27.	<p>Uwaga do art. 12 ust. 2 pkt 7 i 6 ustawy o GZM. Rozważenia wymaga możliwość skutecznego wykonywania przez GZM zadań przewidzianych w proponowanym art. 12 ust. 2 pkt 7 projektu tj. <i>zadań w zakresie rozwoju źródeł wytwórczych energii, w tym odnawialnych źródeł energii oraz tworzenia i rozwoju społeczności energetycznych</i>. Należałoby rozważyć, czy zmiana przewidziana art. 73 projektu, w art. 2 pkt 15a lit. a ustawy o odnawialnych źródłach energii (umożliwiająca udział związków metropolitalnych w tworzeniu klastrów energii), będzie wystarczająca dla realizacji przez związek planowanych zadań. Podobne wątpliwości budzi zadanie przewidziane w dodawanym w art. 12 ust. 2 pkt 6 ustawy o GZM. Przepis ten przewiduje, że Zgromadzenie może postanowić (w drodze zmiany statutu) o realizacji przez GZM zadań z zakresu <i>gospodarki odpadami powstałymi z przetworzenia odpadów komunalnych</i>. Projekt nie przewiduje zmian ani w ustawie o odpadach, ani w ustawie</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w części. Celem i intencją wprowadzenia projektowanych zmian w ustawie o odnawialnych źródłach energii jest uprawnienie do bycia członkiem i ewentualnym koordynatorem klastra. Potencjalne źródła wytwórcze będą miały spółki realizujące wytwarzanie energii jako działalność wtórną. W związku z powyższym, ze względu na cel nowelizacji projektowana regulacja jest wystarczająca. W celu eliminacji ww. wątpliwości dotyczących regulacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach proponuje się, aby w nowelizacji dodać propozycję zmiany w przepisach ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.</p>

o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Definicje niezbędnych pojęć zawiera ustawa o odpadach. I tak: Przez gospodarowanie odpadami rozumie się zbieranie, transport lub przetwarzanie odpadów, w tym sortowanie, wraz z nadzorem nad wymienionymi działaniami, a także późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami (art. 3 ust. 1 pkt 2) Gospodarką odpadami – w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 3 tej ustawy jest wytwarzanie i gospodarowanie odpadami. W aktualnym stanie prawnym ustawa o utrzymaniu czystości przewiduje wprost możliwość działania metropolii w następujących sprawach:

- 1) Tworzenie wspólnie z gminą lub gminami stacjonarnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (art. 3 ust. 2b) – działania na poziomie wykonawczym (porozumienie)
- 2) Zapewnienie budowy, rozbudowy, modernizacji, utrzymaniu i eksploatacji wspólnej z gminą lub gminami instalacji do przetwarzania odpadów powstałych z przetworzenia odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i zasadą bliskości, jeżeli na lokalnym rynku brak jest takich instalacji lub istniejące instalacje mają niewystarczające moce przerobowe (art. 3 ust. 4) – niezbędna jest uchwała zgromadzenia GZM.

Ponadto, w ww. ustawie zawarte zostały przepisy przewidujące możliwość działania metropolii, w sytuacji realizowania przez nią zadań gminy lub gmin – przy czym przejęcie takich zadań wymaga zawarcia porozumienia. Z art. 3 ust. 2a wynika, że w razie wykonywania przez związek międzygminny zadań, o których mowa w ust. 2 [obowiązkowe zadania własne gminy], określone w ustawie prawa i obowiązki organów gminy, w tym uchwalanie aktów prawa miejscowego, wykonują właściwe organy tego związku. Natomiast przepis art. 2 ust. 1 pkt 6 stanowi, że ilekroć w ustawie jest mowa o związku międzygminnym lub zarządzie

	<p>związku międzygminnego - rozumie się przez to odpowiednio także związek metropolitalny lub zarząd związku metropolitalnego. O ile jednak celowe związki międzygminne z zasady tworzone są dla wspólnego wykonywania zadań publicznych należących do gmin, to związek metropolitalny może przejąć zadania gmin wyłącznie w drodze publicznoprawnego porozumienia. Jego zawarcie przewiduje obowiązujący art. 12 ust. 2 ustawy o GZM, po zmianach przewidzianych w projekcie – art. 12 ust. 4. W ustawie o odpadach nie przewidziano innych zadań związków metropolitalnych, więc również zadań związanych z wtórną gospodarką odpadami.</p>	
28.	<p>Uwaga do art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy o GZM. Wreszcie, należy zwrócić uwagę na niespójność w projektowanych przepisach dot. obu ustaw metropolitalnych, w zakresie opisu zadania związku polegającego na <i>wspieraniu szkolnictwa wyższego i nauki, w tym poprzez współtworzenie metropolitalnych uczelni, wydziałów, zamawiania kierunków studiów</i> (art. 75 pkt 2 lit. b – w zakresie dodanego w art. 12 ust. 2 pkt 2 oraz art. 13 ust. 2 pkt 4 projektu ustawy o PZM). W przepisie dot. zadań PZM znalazło się zastrzeżenie, że zamawianie kierunków studiów odbywać się winno <i>na potrzeby rynku pracy</i>. Wydaje się, że należy je odnieść również do działań, które podjąć by mógł GZM. Także i do tego zadania odnieść należy ogólne uwagi dot. braku podstaw prawnych do podejmowania uchwał przez zgromadzenie GZM – decyzja o ewentualnym współutworzeniu uczelni bezsprzecznie winna należeć do organu stanowiącego związku, jednak dla jej podjęcia niezbędne jest wyraźne upoważnienie ustawowe. Planowana zmiana ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 76 pkt 5 projektu) nie obejmuje zmian w tym zakresie, w tym zmian w art. 13 tej ustawy, zgodnie z którym:</p> <p>1. <i>Uczelnią jest:</i></p> <p>1) <i>uczelnią publiczną, jeżeli jest utworzona przez organ państwa;</i></p> <p>2) <i>uczelnią niepubliczną, jeżeli jest utworzona przez osobę fizyczną albo osobę</i></p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości – problem ten ma charakter wieloaspektowy, ponieważ podobna sytuacja występuje w przypadku nowelizacji ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, która również wymaga ścisłej koordynacji z pracami nad projektem. Z tego względu projektowana ustawa nie reguluje szczegółowo tych kwestii, ani ich nie dubluje. Aby zamierzony efekt został osiągnięty, konieczne jest równoczesne wejście w życie wszystkich nowelizacji dotyczących obowiązującego prawa. W przeciwnym razie regulacje metropolitalne mogą w tym zakresie mieć ograniczoną skuteczność. Wychodząc naprzeciw uwagom Wojewody Śląskiego proponuje się dodać w art. 26 ust. 2 pkt 16 ustawy PZM oraz w art. 23 ustawy o GZM kompetencję dla zgromadzenia związku do podjęcia uchwały w sprawie współtworzenia metropolitalnych uczelni, wydziałów, zamawiania kierunków studiów. Zasadna wydaje się też uwaga, aby ujednoczyć zakres zadań, tzn. dopisać w projektowanym art. 12 ust 2 pkt 2 <i>in fine</i> ustawy o GZM zwrot „na potrzeby rynku pracy”.</p>

	<p>prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego albo państwowa albo samorządowa osoba prawna, zwaną dalej "założycielem".</p> <p>2. Uczelnia jest uczelnią akademicką albo zawodową.</p>	
29.	<p>Uwaga do art. 12 ust. 7 ustawy o GZM. W projekcie przewidziano również dodanie w art. 12 ust. 7, zgodnie z którym <i>Na podstawie porozumienia zawartego ze związkiem metropolitalnym jednostka samorządu terytorialnego lub związek tych jednostek może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania związku metropolitalnego ze skutkiem prawnym dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku.</i> Wydaje się, że zastrzeżenie dot. skutku prawnego jest zbędne – zawarcie publicznoprawnego porozumienia sprawi, że gmina, powiat, województwo albo związek komunalny przejmą przekazane prawa i obowiązki GZM.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości – przy czym spostrzeżenia wymaga, że uwaga będzie także dotyczyła art. 14 ust. 4 ustawy o PZM, z tym zastrzeżeniem, że w ustawie o PZM brak jest odesłania w zakresie porozumień do ustawy o samorządzie gminnym (art. 12 ust. 8).</p>
30.	<p>Uwaga do art. 12 ust. 9 ustawy o GZM. Z kolei w dodawanym art. 12 ust. 9 przewidziano, że <i>W zakresie zadań powierzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub związki tych jednostek związkowi metropolitalnemu, zgromadzenie wykonuje kompetencje przysługujące organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego.</i> Abstrahując od oceny samej dopuszczalności przekazywania zadań komunalnego związku celowego innemu podmiotowi (tu: związkowi metropolitalnemu) wskazać należy, że jeżeli taki związek przekaze metropolii swoje zadanie do realizacji Zgromadzenie GZM przejmie dotychczasowe kompetencje zgromadzenia związku jednostek samorządu terytorialnego, a nie poszczególnych gmin lub powiatów, które są jego uczestnikami. Stroną porozumienia jest bowiem związek komunalny. W proponowanym przepisie po wyrazach: <i>tej jednostki samorządu terytorialnego</i> należałoby dodać wyrazy <i>lub związku tych jednostek.</i></p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości.</p>

<p>31. Ad pkt 7. Projektowany art. 12b ustawy o GZM stanowi delegację dla zgromadzenia do określenia <i>zasad, na jakich w wykonywaniu zadań powierzonych związkowi uczestniczą gminy lub powiatu członkowskie</i>. Budzi on wątpliwości interpretacyjne natury formalno-prawnej. Wydaje się, że uchwała zgromadzenia mogłaby określać takie zasady (w sposób generalny albo na potrzeby porozumień zawieranych w zakresie przejęcia przez GZM określonych zadań) jedynie na przyszłość – jeszcze przed zawarciem konkretnych porozumień. Ustalenia i negocjacje co do treści porozumienia powinny mieć miejsce przed jego zawarciem. Rada gminy/powiatu wyraża zgodę na zawarcie porozumienia, z treści którego jednoznacznie winno wynikać, jakie zadanie publiczne przekazywane jest metropolii oraz jakie środki zostaną przekazane na jego realizację. Stąd też budzi wątpliwości możliwość następczego decydowania przez Zgromadzenie GZM o zasadach uczestnictwa w wykonywaniu powierzonych zadań przez j.s.t i ich związki, w sytuacji, gdy porozumienie ma już moc wiążącą. Zmiana zasad ustalonych w jego treści wymaga więc zawarcia porozumienia zmieniającego (aneksu). Projekt nie zawiera przepisów analogicznych do art. 10 ust. 1 i art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy o samorządzie gminnym, czy art. 12 pkt 8 lit. h ustawy o samorządzie powiatowym. W konsekwencji wątpliwości budzi, przewidziana projektowanym przepisem art. 12b ust. 3 konieczność zawierania kolejnego porozumienia (umowy lub wyrażenie zgody w inny sposób), w którym j.s.t. lub ich związki, które przekazały już zadanie publiczne metropolii, miałyby określać zasady współdziałania w wykonywaniu przepisów tego porozumienia. I to będąc związanymi uchwałą Zgromadzenia podjętą na podstawie art. 12b ust. 1 ustawy. Projektowany art. 12 ust. 4 (w obecnej ustawie o GZM – art. 12 ust. 2) przewiduje zawieranie przez GZM porozumień, których przedmiotem ma być koordynacja przez GZM realizacji zadań publicznych należących do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa. Nie dotyczy więc zadań przekazanych porozumieniem metropolii. Na</p>	<p>Uwaga odrzucona – projektowany przepis art. 12b ust. 3 ustawy o GZM stanowi odpowiedź na wątpliwości polegające na zmianie poprzez uchwałę zgromadzenia GZM ustalonych porozumieniem zasad realizacji powierzonych zadań. Stąd właśnie obowiązek uzyskania zgody gminy, np. w formie porozumienia lub umowy. Wydaje się, że bez tej zgody uchwała nie będzie wiązała jednostek samorządu terytorialnego, w tym sensie uchwała nie będzie modyfikowała zawartych porozumień bez zgody jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast zasadna jest uwaga dotycząca zastąpienia wyrazów „zawarcia porozumienia, umowy lub innej formy wyrażenia przez nią zgody” sformułowaniem „wyrażenia przez nią zgody”. Tym sposobem to przepisy ogólne będą rozstrzygać o formie wyrażenia zgody.</p>
--	---

	<p>marginesie wskazać należy, że j.s.t oraz ich związki działają poprzez swoje organy, a te wyrażają swoją wolę w formach przewidzianych przepisami prawa (np. uchwały, zarządzenia, decyzje itp.). Trudno uznać, że np. rada gminy mogłaby wyrazić zgodę w innej formie niż uchwałą.</p>	
32.	<p>Ad pkt 9. Projektowanym przepisem zmieniony ma zostać art. 14 ustawy o GZM. Należy zaznaczyć, że realizacja zadań związku nie wymaga uzgadniania stanowisk j.s.t. wchodzących w skład związku, ponieważ jednostki te są reprezentowane w organach Związku, w szczególności w zgromadzeniu, przez swoich delegatów. Zaznaczyć należy, że ustawa jednoznacznie wskazuje, że <i>zadania związku metropolitalnego nie mogą naruszać zakresu działania gmin i powiatów wchodzących w skład związku oraz zakresu działania samorządu województwa</i> (projektowany art. 12 ust. 3). Stąd też regulacja przewidująca, że w celu realizacji zadań własnych związku metropolitalnego może on (w treści przepisu nie wskazano, który z jego organów) <i>uzgadniać i reprezentować wspólne stanowisko jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku wobec podmiotów zewnętrznych, w tym organów administracji rządowej</i> (art. 14 ust. 1 pkt 2) jest niezrozumiała. Należałoby rozważyć korelację tego przepisu z projektowanym art. 12 ust. 4 (w obecnej ustawie – art. 12 ust. 2), który przewiduje zawieranie przez GZM porozumień, których przedmiotem ma być koordynacja przez GZM realizacji zadań publicznych należących do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa. Dodawane pkt 9 lit. b w art. 14 przepisy ust. 3 i 4 dotyczą form działania organów związku, z tego też względu winny zostać zawarte w rozdziale 4 – zawierającym przepisy dot. władz związku metropolitalnego.</p>	<p>Uwaga odrzucona – przepis jest jasny i stanowi, że związek metropolitalny może mieć jedno stanowisko w określonej sprawie publicznej, np. w sprawie zakresu strategii rozwoju kraju czy projektu jakiejś ustawy, i może to stanowisko w imieniu gmin czy gmin i powiatów reprezentować przed organami władzy publicznej takimi jak Sejm, Senat, Prezydent czy Prezes Rady Ministrów. Dodać należy, że nie dochodzi do naruszenia zasady samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w uzgadnianiu i reprezentowaniu wspólnego stanowiska wobec podmiotów zewnętrznych, tym bardziej że – jak z projektowanego przepisu wynika – stanowisko ma być uzgodnione.</p>
33.	<p>Ad pkt 12. Jednostki samorządu terytorialnego mają osobowość prawną, działają w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Stąd też przepis ustawy przewidujący kompetencję zgromadzenia związku do wydawania <i>uchwał celu, harmonizujących działalność gmin i powiatów</i></p>	<p>Uwaga odrzucona – samodzielność gminy czy gminy i powiatu będzie nieco ograniczona ale z drugiej strony każda gmina i powiat uzyska nową płaszczyznę realizacji swoich interesów. W związku z powyższym, w ocenie projektodawcy zaproponowany mechanizm koordynacji działań gmin czy gmin i powiatów w strukturze związku</p>

	<p>wokół określonego celu, mimo zastrzeżenia o pozostawieniu swobody w doborze form jego realizacji (dodawany do art. 23 pkt 11) oraz kompetencję do ustalania rekomendacji dla aktów prawnych jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego (dodawany do art. 23 pkt 12) zdają się naruszać ww. swobodę działalności organów j.s.t. Organy j.s.t. nie mogą wydawać aktów prawnych w celu realizacji zadań metropolii (niezależnie od charakteru prawnego takiego aktu), a organy związku nie mają prawa wydawać wytycznych, rekomendacji, czy też uchwał celu, które ingerowałyby w swobodę wykonywania zadań własnych przez poszczególne j.s.t. Nawet jeśli uchwały takie nie miałyby wiążącego charakteru.</p>	<p>metropolitalnego zdecydowanie należy zachować. Jest to mechanizm nowatorski - podobnie jak cała konstrukcja związku metropolitalnego, stąd może wywoływać kontrowersje. Tym niemniej stworzenie struktury, która będzie pozbawiona funkcji koordynacyjnych, jakichkolwiek kompetencji, które będą służyły realizacji koordynacji, mija się z celem. Powstanie kolejna struktura, która będzie działała równolegle, często dublując działania gmin i powiatów. Jednocześnie projektodawca deklaruje gotowość doprecyzowania wspomnianych przepisów.</p>
34.	<p>Ad pkt 16. Proponowanym przepisem postanowiono o nadaniu nowego brzmienia art. 52 ust. 5 ustawy o GZM, jednakże z dniem 24 października 2024 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572) zmianie uległo brzmienie art. 52 ustawy. Obecnie w tej jednostce redakcyjnej wyodrębnione są jedynie trzy ustępy. Zmiana powinna więc polegać na dodaniu po ust. 3 ust. 4 - w proponowanym brzmieniu.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w całości.</p>
35.	<p>Ad. art. 79 ust. 2. W ciągu 12 miesięcy od dnia utworzenia związek metropolitalny staje się organizatorem publicznego transportu zbiorowego w zakresie komunikacji miejskiej, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4b lit. b ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym co najmniej na obszarze miast na prawach powiatu wchodzących w skład związku metropolitalnego. Szczegółowe zasady przekazywania zadania oraz kwotę dotacji określa porozumienie, o którym mowa w art. 14 ust. 1 i 3. W przepisie tym zostało zawarte odesłanie do art. 14 ust. 1 i 3 projektu ustawy, w których przewidziano zawarcie fakultatywnych porozumień w sprawie przekazana przez j.s.t. zadań metropolii, tymczasem z treści ww. przepisu wynika, że - przynajmniej w odniesieniu do miast na</p>	<p>Uwaga odrzucona - komentowany przepis wymusza pełną integrację transportu miejskiego na obszarze rdzenia związku metropolitalnego, który stanowią Gdańsk, Gdynia, Sopot. Przepis z jednej strony przewiduje konieczność przekazania zadań transportowych tych miast związkowi metropolitalnemu, zaś z drugiej wskazuje termin, w którym powinno to nastąpić. Należy jednak dokonać zmiany redakcyjnej, o której mowa w uwadze - zastosować liczbę mnogą, by istniała możliwość zawarcia kilku bilateralnych porozumień transportowych.</p>

	<p>prawach powiatu – zawarcie tych porozumień dot. przejęcia funkcji organizatora publicznego transportu zbiorowego w zakresie komunikacji miejskiej ma charakter obligatoryjny. Odesłanie to wydaje się być zbędne, skoro przywołany przepis ustawy o publicznym transporcie zbiorowym (lex specialis) przewiduje powierzenie związkowi metropolitalnemu zadania organizacji publicznego transportu zbiorowego na mocy porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego. W treści takiego porozumienia muszą zostać określone również zasady finansowania tego zadania. Wątpliwości budzi również obligatoryjność przekazania zadania własnego na rzecz metropolii przez miasta na prawach powiatu, które wejdą w skład tego związku. Pozostawienie w projekcie zdania drugiego wymagałoby jego przerehabrowania, ponieważ przekazanie zadania może nastąpić nie tylko w drodze jednego wielostronnego porozumienia, ale również w drodze odrębnych porozumień zawieranych z poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego (należałoby więc użyć liczby mnogiej: określają porozumienia, o których mowa).</p>	
<p>Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku</p>		
<p>1.</p>	<p>W ocenie Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku zachodzi jedynie potrzeba doprecyzowania art. 1 ust. 4 projektu ustawy poprzez dodanie, że udział jednostek samorządu terytorialnego spoza granic administracyjnych województwa pomorskiego nie wpływa na właściwość regionalnych izb obrachunkowych w tytułu sprawowania nadzoru nad działalnością związku w zakresie spraw finansowych. W projekcie ustawy wprowadzono analogiczne zapisy w stosunku do wojewody pomorskiego, który jest organem nadzoru ogólnego nad związkiem metropolitalnym, w wyłączeniu spraw finansowych zastrzeżonych dla właściwej miejscowo regionalnej izby obrachunkowej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – do projektu ustawy należy wprowadzić przepisy określające właściwość organów nadzoru w przypadku transwojewódzkiego związku metropolitalnego.</p>

Główny Urząd Statystyczny

1.

W art. 1 ust. 2 stwierdzono: „Związek metropolitalny jest zrzeszeniem gmin albo gmin i powiatów”. Należy tu zauważyć, że uwzględnienie jednostek podziału terytorialnego różnego rzędu, tj. poziomu gminnego i poziomu powiatowego powoduje możliwość powstania przypadku, gdy do związku będzie należał powiat, zaś nie będą należały wszystkie gminy z jego obszaru (w skrajnym przypadku będzie należał tylko powiat, a żadna z jego gmin). To powoduje liczne niejednoznaczności z dalszych przepisów zawartych w ustawie, np.:

– art. 1 ust. 2: związek ma zamieszkiwać co najmniej 1 mln mieszkańców
– nie wiadomo, jak liczyć mieszkańców takiego powiatu, którego nie wszystkie gminy miałyby należeć do związku;

– art. 4 ust. 2 pkt 4: znajduje się wymóg ciągłości przestrzennej związku metropolitalnego - co powoduje pytanie, czy jeśli do związku należy powiat, to czy mogłaby do niego należeć gmina z obszaru tego powiatu, jednak nie sąsiadująca z innymi gminami należącymi do związku;

– art. 5 ust. 3 pkt 1: mowa jest o określeniu granic związku - co przy przynależności do związku powiatu jednak bez wszystkich gmin tego powiatu może oznaczać inne granice związku na poziomie powiatowym, a inne granice na poziomie gminnym;

– art. 5 ust. 3 pkt 3: mowa jest o danych statystycznych dotyczących liczby ludności i powierzchni związku - co znowu powoduje wątpliwości jaką liczbę ludności i jaką powierzchnię należy podać, gdy do związku wchodzi powiat, jednak nie wchodzi wszystkie gminy tego powiatu.

W związku z powyższym, zasadne byłoby ograniczenie związku albo do samych gmin, albo do gmin i powiatów, jednak w przypadku powiatów - tylko do tych, których wszystkie gminy wchodzi w skład związku.

Uwaga uwzględniona w części.

	W przypadku aprobaty dla takiego podejścia - propozycja zmiany treści art. 1 ust. 2 na: „Związek metropolitalny jest zrzeszeniem gmin województwa pomorskiego, charakteryzującym się istnieniem powiązań funkcjonalnych i zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, położonym na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, który zamieszkuje co najmniej 1 000 000 mieszkańców.” Albo alternatywnie na: „Związek metropolitalny jest zrzeszeniem gmin albo gmin i powiatów, o ile wszystkie gminy danego powiatu należą do związku, województwa pomorskiego, charakteryzującym się istnieniem powiązań funkcjonalnych i zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, położonym na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, który zamieszkuje co najmniej 1 000 000 mieszkańców.” oraz uwzględnienie analogicznych zmian w innych miejscach projektu ustawy.	
2.	Art. 75 pkt 1 – uwaga analogiczna jak wyżej (dotyczy analogicznych zmian zapisów w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim).	Uwaga uwzględniona w części.
Wojewoda Pomorski		
1.	Brak uwag do projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim, uzasadnienia oraz Oceny Skutków Regulacji.	Nie dotyczy.
Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej		
1	W art. 17 projektu proponuje się upoważnienie zgromadzenia związku metropolitalnego do stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na obszarze tego związku lub jego części. Z uwagi na brzmienie art. 94 Konstytucji, który zastrzega tę kompetencję prawodawczą dla „organów samorządu terytorialnego” a jednocześnie brak podstaw do uznania organów związku metropolitalnego za organy samorządu terytorialnego, takie	Uwaga została odrzucona. Z przeprowadzonych analiz prawnych wynika, że przedmiotowe rozwiązanie legislacyjne jest konstytucyjnie dopuszczalne.

	<p>rozwiązanie może budzić wątpliwości. Jakkolwiek w orzecznictwie i doktrynie dopuszcza się wydawanie aktów prawa miejscowego przez organy związków j.s.t., to przemawia za tym systemowa wykładnia i definicja „organu samorządu terytorialnego” w art. 5 § 2 pkt 6 Kodeksu postępowania administracyjnego, która do tych organów zalicza m.in. organy „związków gmin i „związków powiatów”. Rekomendujemy ponowną analizę tej kwestii i celowość uzupełnienia treści art. 5 § 2 pkt 6 k.p.a. o organy związku metropolitalnego.</p>	
2	<p>Przepis art. 6 projektu stanowi, że związek metropolitalny może powstać również w wyniku przekształcenia istniejącego związku międzygminnego, związku powiatowo-gminnego albo stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W takim wypadku, zgodnie z art. 6 ust. 5 projektu, wyrażenie w uchwale właściwego organu stanowiącego negatywnej opinii o wejściu w skład związku metropolitalnego ma automatycznie wykluczyć, z mocy prawa, jednostkę samorządu terytorialnego (j.s.t.) z przekształcanego związku lub stowarzyszenia. O ile w świetle ust. 6 nastąpić ma sukcesja praw i obowiązków dotychczasowych związków i stowarzyszeń przez nowoutworzony związek metropolitalny, o tyle nie określono skutków wystąpienia j.s.t. z dotychczasowego zrzeszenia w przypadku unormowanym w art. 6 ust. 5 projektu. Ustanie członkostwa j.s.t. w związku lub stowarzyszeniu może rodzić problemy m.in. w zakresie przejęcia jej praw i zobowiązań wynikających z udziału w dotychczasowych zrzeszeniach. Projekt nie przesądza ponadto, z jakim dniem ma nastąpić wygaśnięcie członkostwa. Jednostka samorządu terytorialnego, która nie przystąpiła do związku metropolitalnego, a jednocześnie wygasło jej członkostwo w istniejących związkach lub stowarzyszeniach, może mieć usprawiedliwione roszczenia w zakresie poniesionych przez nią kosztów oraz kontynuacji inwestycji, które mogą nie być dalej na jej rzecz realizowane przez utworzony związek metropolitalny. Przepisy projektu nie zawierają żadnych regulacji tej</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

	kwestii, a zarazem nie ma przepisów ogólnych, mających zastosowanie do takiej sytuacji. Rekomendujemy uregulowanie w projekcie zasad.	
--	---	--

ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia

**w sprawie określenia wzoru formularza oświadczenia majątkowego członka zarządu
związku metropolitalnego, skarbnika związku metropolitalnego i sekretarza związku
metropolitalnego**

Na podstawie art. 45 ust. 3 ustawy z dnia r. o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wzór formularza oświadczenia majątkowego członka zarządu związku metropolitalnego, skarbnika związku metropolitalnego i sekretarza związku metropolitalnego, który stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem r.

PREZES RADY MINISTRÓW

Załącznik
do rozporządzenia
Prezesa Rady Ministrów
z dnia
(Dz. U. poz. ...)

WZÓR

OŚWIADCZENIE MAJĄTKOWE
członka zarządu związku metropolitalnego, skarbnika związku metropolitalnego
i sekretarza związku metropolitalnego¹⁾

....., dnia r.
(miejscowość)

U w a g a:

1. Osoba składa oświadczenie zgodnie z prawdą, starannie i w sposób zupełny wypełnia każdą z rubryk.
2. Jeżeli poszczególne rubryki nie znajdują w konkretnym przypadku zastosowania, należy wpisać „nie dotyczy”.
3. Osoba składająca oświadczenie jest obowiązana określić przynależność poszczególnych składników majątkowych, dochodów i zobowiązań do majątku odrębnego i majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową.
4. Oświadczenie majątkowe dotyczy majątku w kraju i za granicą.
5. Oświadczenie majątkowe obejmuje również wierzytelności pieniężne.
6. W części A oświadczenia są zawarte informacje jawne, w części B zaś informacje niejawne dotyczące adresu zamieszkania składającego oświadczenie oraz miejsca położenia nieruchomości.

CZĘŚĆ A

Ja, niżej podpisany(na),,
(imiona i nazwisko oraz nazwisko rodowe)

urodzony(na) W,
.....
.....
.....
.....
.....

(miejsce zatrudnienia, stanowisko lub funkcja)

po zapoznaniu się z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 499 oraz z 2026 r. poz. 160 i 177), ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581 i 1535 oraz z 2026 r. poz. 252) oraz ustawy z dnia r. o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz.), zgodnie z art. 45 tej ustawy oświadczam, że posiadam wchodzące w skład małżeńskiej wspólności majątkowej lub stanowiące mój majątek odrębny:

I.

Zasoby pieniężne:

- środki pieniężne zgromadzone w walucie polskiej:
-
-
-
-
- środki pieniężne zgromadzone w walucie obcej:
-
-
-
-
- papiery wartościowe:
-
-
-
- na kwotę:

II.

1. Dom o powierzchni: m², o wartości: ,
tytuł prawny:
2. Mieszkanie o powierzchni: m², o wartości: ,
tytuł prawny:
3. Gospodarstwo rolne:
rodzaj gospodarstwa:, powierzchnia: ,
o wartości: ,
rodzaj zabudowy: ,
tytuł prawny:
Z tego tytułu osiągnąłem(nęłam) w roku ubiegłym przychód i dochód w wysokości:
4. Inne nieruchomości:
powierzchnia: ,
o wartości: ,
tytuł prawny:

III.

Posiadam udziały w spółkach handlowych – należy podać liczbę i emitenta udziałów:

.....
.....
.....
.....
.....

Udziały te stanowią pakiet większy niż 10% udziałów w spółce:

.....
.....
.....

Z tego tytułu osiągnąłem(nęłam) w roku ubiegłym dochód w wysokości:

.....

IV.

Posiadam akcje w spółkach handlowych – należy podać liczbę i emitenta akcji:

.....
.....
.....
.....
.....

Akcje te stanowią pakiet większy niż 10% akcji w spółce:

.....
.....
.....

Z tego tytułu osiągnąłem(nęłam) w roku ubiegłym dochód w wysokości:

.....

V.

Nabyłem(łam) (nabył mój małżonek, z wyłączeniem mienia przynależnego do jego majątku odrębnego) od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków, komunalnej osoby prawnej lub związku metropolitalnego następujące mienie, które podlegało zbyciu w drodze przetargu – należy podać opis mienia i datę nabycia, od kogo:

.....
.....
.....

.....
.....

VI.

1. Prowadzę działalność gospodarczą²⁾ (należy podać formę prawną i przedmiot działalności):

.....
.....
.....

- osobiście

..... ,

- wspólnie z innymi osobami

.....

Z tego tytułu osiągnąłem(nęłam) w roku ubiegłym przychód i dochód w wysokości:

.....

2. Zarządzam działalnością gospodarczą lub jestem przedstawicielem, pełnomocnikiem takiej działalności (należy podać formę prawną i przedmiot działalności):

.....

..... ,

- osobiście

..... ,

- wspólnie z innymi osobami

.....

Z tego tytułu osiągnąłem(ęłam) w roku ubiegłym dochód w wysokości:

.....

VII.

1. W spółkach handlowych (nazwa, siedziba spółki):

.....

.....

.....

- jestem członkiem zarządu (od kiedy):

..... ,

- jestem członkiem rady nadzorczej (od kiedy):

..... ,

– jestem członkiem komisji rewizyjnej (od kiedy):

.....

Z tego tytułu osiągnąłem(nęłam) w roku ubiegłym dochód w wysokości:

.....

2. W spółdzielniach:

.....

.....

.....

.....

– jestem członkiem zarządu (od kiedy):

..... ,

– jestem członkiem rady nadzorczej³⁾ (od kiedy):

..... ,

– jestem członkiem komisji rewizyjnej (od kiedy):

.....

Z tego tytułu osiągnąłem(nęłam) w roku ubiegłym dochód w wysokości:

.....

3. W fundacjach prowadzących działalność gospodarczą:

.....

.....

.....

.....

.....

– jestem członkiem zarządu (od kiedy):

..... ,

– jestem członkiem rady nadzorczej (od kiedy):

..... ,

– jestem członkiem komisji rewizyjnej (od kiedy):

..... ,

Z tego tytułu osiągnąłem(nęłam) w roku ubiegłym dochód w wysokości:

.....

VIII.

Inne dochody osiągane z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

IX.

Składniki mienia ruchomego o wartości powyżej 10 000 złotych (w przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model i rok produkcji):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

X.

Zobowiązania pieniężne o wartości powyżej 10 000 złotych, w tym zaciągnięte kredyty i pożyczki, oraz warunki, na jakich zostały udzielone (wobec kogo, w związku z jakim zdarzeniem, w jakiej wysokości):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

CZĘŚĆ B

Adres zamieszkania osoby składającej oświadczenie:

.....

Miejsce położenia nieruchomości wymienionych w punkcie II części A (adres):

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

Powyższe oświadczenie składam świadomy(ma), że na podstawie art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, z późn. zm.) za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy grozi kara pozbawienia wolności.

.....

(miejscowość, data)

.....

(podpis)

¹⁾ Niepotrzebne skreślić.

²⁾ Nie dotyczy działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, w formie i zakresie gospodarstwa rodzinnego.

³⁾ Nie dotyczy rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzoru formularza oświadczenia majątkowego członka zarządu związku metropolitalnego, skarbnika związku metropolitalnego i sekretarza związku metropolitalnego stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 45 ust. 3 ustawy z dnia r. o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (Dz. U. poz.).

Celem regulacji jest ustalenie wzoru formularza oświadczenia majątkowego składanego przez członka zarządu, skarbnika związku metropolitalnego i sekretarza związku metropolitalnego, uwzględniającego zakazy określone w odniesieniu do tych osób w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 499, z późn. zm.).

Dodatkowo z uwagi na odpowiednie stosowanie, na podstawie art. 45 ust. 2 ustawy z dnia r. o związku metropolitalnym w województwie pomorskim, do oświadczeń majątkowych składanych przez członka zarządu, skarbnika związku metropolitalnego i sekretarza związku metropolitalnego przepisów art. 27c ust. 1–12, art. 27d, art. 27f i art. 27g ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581, z późn. zm.), treść wzoru oświadczenia majątkowego odpowiada zakresowi informacji, których wymóg podania wynika z art. 27c ust. 1 pkt 1–4 tej ustawy.

Projektowane rozporządzenie, poprzez określenie wzoru formularza oświadczenia majątkowego, umożliwi ww. osobom realizację obowiązku nałożonego przepisami ustawy z dnia r. o związku metropolitalnym w województwie pomorskim.

Regulacja nie będzie miała wpływu na dochody i wydatki budżetu państwa, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, generalną sytuację i rozwój regionalny oraz rynek pracy.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny

zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.).

Projekt zostanie przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, Wojewodę Pomorskiego oraz (nazwa związku zgodnie z rozporządzeniem w sprawie utworzenia w województwie pomorskim związku metropolitalnego). Wyniki konsultacji zostaną omówione po ich zakończeniu.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie rozporządzenia nie wywoła skutków finansowych dla sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, obywateli i gospodarstwa domowe.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz: Nie dotyczy.	
9. Wpływ na rynek pracy	
Regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne: ☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Od dnia utworzenia związku metropolitalnego.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Z uwagi na charakter i zakres regulacji nie istnieje konieczność dokonywania ewaluacji efektów.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak załączników.	